

CELE PATRU
EVANGHELII

MATEIU-MARCU-LUCA-IOAN

EVANGHELIILE DOMINICALE

EDIȚIA CONFORMĂ TEXTULUI
APROBAT DE SANTUL SINOD
AL SÂNTEI BISERICI AUTOCEFALE ORTODOXE ROMÂNE.

BUCURESCI
LITO-TIPOGRAFIA CAROL GÖBL
16, STRADA DOAMNEI, 16
1893

Gale Mihail et un 125

SÂNTA EVANGHELIE

CEA DE LA

MATEIU

CAP. I.

Pentru neamul lui Iisus Christos.

¹ Cartea neamului lui Iisus Christos, fiul lui David, fiul lui Avraam ² Avraam a născut pre Isaac; iar Isaac a născut pre Iacob; iar Iacob a născut pre Iuda și pre frații lui; ³ Iar Iuda a născut pre Fares și pre Zara din Tamar; iar Fares a născut pre Esrom; iar Esrom a născut pre Aram; ⁴ Iar Aram a născut pre Aminadav; iar Aminadav a născut pre Naason; iar Naason a născut pre Salmon; ⁵ Iar Salmon a născut pre Vooz din Rahav; iar Vooz a născut pre Ovid din Rut; iar Ovid a născut pre Iesse; ⁶ Iar Iesse a născut pre David Impăratul; iar David Impăratul a născut pre Solomon din muferea lui Urie; ⁷ Iar Solomon a născut pre Rofoam; iar Rofo-

am a născut pre Avia; iar Avia a născut pre Asa; ⁸ Iar Asa a născut pre Iosafat; iar Iosafat a născut pre Ioram; iar Ioram a născut pre Ozia; ⁹ Iar Ozia a născut pre Ioatam; iar Ioatam a născut pre Ahaz; iar Ahaz a născut pre Ezechia; ¹⁰ Iar Ezechia a născut pre Manasse; iar Manasse a născut pre Amon; iar Amon a născut pre Iosia; ¹¹ Iar Iosia a născut pre Iehonia și pre frații lui la mutarea în Babilon; ¹² Iară după mutarea în Babilon, Iehonia a născut pre Salatiel; iar Salatiel a născut pre Zorovavel; ¹³ Iar Zorovavel a născut pre Aviud; iar Aviud a născut pre Eliakim; iar Eliakim a născut pre Azor; ¹⁴ Iar Azor a născut pre Sadok; iar Sadok a născut pre

50
BANI

Ahim; iar Ahim a născut pre Eliud; ¹⁵ Iar Eliud a născut pre Eliazar; iar Eliazar a născut pre Mattan; iar Mattan a născut pre Iacob; ¹⁶ Iar Iacob a născut pre Iosif, bărbatul Mariei, din care s'a născut Iisus, ce se dice: Christos. ¹⁷ Deci, toate neamurile de la Avraam până la David, neamuri patru-spre-dece, și de la David până la mutarea în Babilon neamuri patru-spre-dece, și de la mutarea în Babilon până la Christos neamuri patru-spre-zece.

¹⁸ Iar nașterea lui Iisus Christos așa a fost: că logodită fiind muma lui, Maria cu Iosif, mai înainte de a se aduna ei, s'a aflat având în pânțece din Duhul Sânt. ¹⁹ Iară Iosif, bărbatul ei, drept fiind și nevrând să o vâdească pre ea, a vrut pe ascuns să o lase pre dânsa.

²⁰ Și acestea gândind el, iacă îngerul Domnului în vis s'a arătat lui grăind: Iosife! fiul lui David, nu te teme a lua pre Maria mulerea ta; că ce s'a zămislit într'ânsa, din Duhul Sânt este. ²¹ Și va naște fiu și vei chema numele lui Iisus; că acesta va mântui pre poporul său de păcatele lui. ²² Iar aceste toate s'au făcut, ca să se plinească ceea ce s'a spus de la Domnul prin proorocul ce dice: iată fecioara în pânțece va avea și va naște fiu și vor chema numele lui: Emmanuel, ce se tâlcuiesc: cu noi Dumnezeu. ²³ Și sculându-se Iosif din somn, a făcut precum i-a poruncit lui îngerul Domnului și a luat pre mulerea sa. ²⁴ Și nu o a cunoscut pre ea, până ce a născut pre fiul său cel întâi-născut; și a chemat numele lui Iisus.

CAP. II

Pentru Magi; pentru omorârea pruncilor și pentru întorcerea lui Iosif cu Maria și cu Iisus pruncel din Egipt în Nazaret.

¹ Iar dacă s'a născut Iisus în Vitleemul Iudeei, m dâilele lui Irod Împăratul, iată magii de la răsărit au venit în Ierusalim, dicând: ² Unde este Împăratul Iudeilor cel

ce s'a născut? că am vădut stéua lui la răsărit, și am venit să ne închinăm lui. ³ Și auzind Irod Împăratul s'a turburat, și tot Ierusalimul cu dânsul. ⁴ Și adunând pre toți

archereii și cărturarii poporului, a întrebat pe dânsii: Unde este să se nască Christos? ⁵ Iar ei au spus lui: În Vitleemul Iudeei; că așa s'a scris prin proorocul: ⁶ Și tu, Vitleeme, pământul Iudeei, nici de cum nu ești mai mic între domniile Iudei; că dintru tine va eși povățuitor, care va pască pre poporul meu Israel. ⁷ Atunci Irod, într'ascuns chemând pre magi, a cercat cu de amănuntul de la dânsii de vremea întru care s'a arătat stéua. ⁸ Și trimetându-l pre ei în Vitleem, le-a spus: Mergând, cercetați cu amănuntul pentru prunc; și dacă, îl veți afla, să-mi vestiți și mie, ca și eu venind să mă închin lui. ⁹ Iar ei ascultând pre Împăratul s'au dus. Și iată stéua, pe care o văduseră la răsărit, mergea înaintea lor, până a venit și a statut de asupra unde era pruncel. ¹⁰ Iar ei vădând stéua s'au bucurat cu bucurie mare foarte. ¹¹ Și intrând în casă, au vădut pruncel cu Maria, muma lui; și cădând s'au închinat lui; și deschizându-și visteriile lor, au adus lui daruri: aur și tămâie și smirnă. ¹² Și luând înștiințare prin vis să nu se întorcă către Irod, pre altă cale s'au dus la țara lor.

¹³ Iar după ce s'au dus ei, iată îngerul Domnului în vis se arată lui Iosif dicând: Scu-

lându-te, iea pruncel și pre muma lui și fugi în Egipt și fiu acolo până voiți dice tie; că va Irod să caute pruncel să-l peardă pre el. ¹⁴ Iar el sculându-se, a luat pruncel și pre muma lui noptea și s'a dus în Egipt. ¹⁵ Și a fost acolo până la sêvêșirea lui Irod, ca să se plinească ceea ce s'a spus de Domnul prin proorocul ce dice: Din Egipt am chemat pre Fiul meu. ¹⁶ Atunci Irod, vădând că s'a batjocorit de magi, s'a mâniat foarte; și trimetând a omorât pre toți pruncii, cari erau în Vitleem și întru toate hotarele lui, de doi ani și mai mici, după vremea, care cercase de la magi. ¹⁷ Atunci s'a plinit ceea ce s'a spus de Ieremia proorocul ce dice: ¹⁸ Glas în Rama s'a auzit, plânzere și tânguire și tipet mult: Rahel plângându-și pre fiul său, și nu vrea să se mângâie, că nu sunt. ¹⁹ Iar după ce s'a sêvêșit Irod, iată îngerul Domnului în vis se arată lui Iosif în Egipt, ²⁰ dicând: Sculându-te, iea pruncel și pe muma lui, și mergi în pământul lui Israel, că au murit cei ce căutau sufletul pruncelui. ²¹ Iar el, sculându-se, a luat pruncel și pre muma lui și a venit în pământul lui Israel. ²² Iar auzind, că Arhelau împăretăscă în Iudea în locul lui Irod, tatălui său, s'a temut

să mergă acolo; iar luând poruncă în vis, s'a dus în părțile Galileei. ²³ Și venind a locuit în cetatea ce se nu-

mesce Nazaret, ca să se plinească ceea ce s'a spus prin prooroci, că: Nazarinean se va chema.

CAP. III.

Întâi Ioan a propovăduit împărăția cerurilor; pentru Botezul Domnului de la Ioan.

¹ Iar în zilele acelea a venit Ioan Botezătorul, propovăduind în pustia Iudeei; ² Și zicând: Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor. ³ Că acesta este acela ce s'a spus de Isaia proorocul ce dice: Glasul celui ce strigă în pustie: gătiți calea Domnului, dreptăți cărările lui. ⁴ Și acesta Ioan avea îmbrăcămintea lui de peri de cămilă, și brâu de curea împrejurul mijlocului lui; iar hrana lui era acride și miere sălbatică. ⁵ Atunci eșia la densul Ierusalimului și totă Iudea și totă latură dimprejurul Iordanului. ⁶ Și se botezau în Iordan de la densul, mărturisindu-și păcatele lor. ⁷ Iar vedând pre mulți din farisei și din saduchei, venind către botezul lui, a zis lor: Pui de năpirci! cine v'au arătat vouă ca să fugiți de mânia ce va să fie? ⁸ Deci faceți roduri vrednice de pocăință; ⁹ Și să nu vi se pară a grai întru sine-vă: Părinte avem pro Avraam, că dic vouă: că poți Dumnezeu și din

petrele acestea să ridice fiul lui Avraam. ¹⁰ Că iată și securea la rădăcina pomului zace; deci tot pomul, carele nu face rodă bună, se taie și în foc se aruncă. ¹¹ Eu adică vă botez pre voi cu apă spre pocăință, iar acela ce vine după mine mai tare de cât mine este, căruia nu sînt vrednic a-i ținea încălțăminte; acesta vă va boteza pre voi cu Duh Sânt și cu foc. ¹² A căruia lopată este în mână lui, și va curăți aria sa, și va aduna grâu în jitnița sa; iar plevele le va arde cu focul nestins.

¹³ Atunci a venit Iisus din Galilea la Iordan către Ioan, ca să se boteze de la densul; ¹⁴ Iar Ioan îl opria pre el, zicând: că am trebuință a mă boteza de tine, și tu vii către mine? ¹⁵ Și răspundând Iisus, a zis către el: Lasă acum; că așa este cu cuviință noi ca să plinim totă dreptatea. Atunci l-a lăsat pre el. ¹⁶ Și botezându-se Iisus, îndată a eșit din apă, și iată i s'a deschis lui ce-

rurile, și a vădut pre Duhul lui Dumnezeu pogorindu-se ca un porumb și venind preste dînsul. ¹⁷ Și iată

glas din ceruri zicând: Acesta este Fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit.

CAP. IV.

Pentru postul și pentru ispita lui Christos; pentru începerea propovăduirii lui Christos; pentru chemarea lui Petru și a lui Andrei, și a fiilor lui Zevedeu.

¹ Atunci a fost dus Iisus de duhul în pustie, ca să se ispitească de diavolul. ² Și postind patru-deci de zile și patru-deci de nopți, după aceea a flămânit. ³ Și venind la densul ispititorul a zis: De ești Fiul lui Dumnezeu, zi ca petrele acestea să se facă pâini. ⁴ Iar el răspundând, a zis: Scris este: Nu numai cu pâine va trăi omul, ci cu tot graiul ce ese prin gura lui Dumnezeu. ⁵ Atunci l'a dus pre el diavolul în sănta cetate, și l'a pus pre el pe aripa bisericeii. ⁶ Și a zis lui: De ești Fiul lui Dumnezeu, aruncă-te pre sine-ți jos; căci scris este că îngerilor săi va porunci pentru tine, și pre mâni te vor ridica, ca nu când va să împiedici de peatră piciorul tău. ⁷ Și a zis Iisus lui: Iară-și scris este: Să nu ispitești pre Domnul Dumnezeuul tău. ⁸ Iară-și l'a dus pre densul diavolul în munte înalt foarte, și l'a ară-

tat lui toate împărățiile lumii și mărirea lor. ⁹ Și l'a zis lui: Aceste toate le voi da ție, dacă cădînd, te vei închina mie. ¹⁰ Atunci a zis Iisus lui: Mergi înapoia mea, Satano! că scris este: Domnului Dumnezeuului tău să te închini și lui unuia să-i slujești. ¹¹ Atunci l'a lăsat pre el diavolul; și iată îngerii au venit la densul și l'au slujit lui.

¹² Iar auzind Iisus, că Ioan s'a prins, s'a dus în Galilea. ¹³ Și lăsând Nazaretul, venind a locuit în Capernaum, lângă mare, în hotarele Zavelonului și ale Neftalimului. ¹⁴ Că să se plinească ceea ce s'a spus prin Isaia proorocul, ce dice: ¹⁵ Pămîntul Zavelonului și pămîntul Neftalimului, calea mării cea de ceea parte de Iordan, Galilea neamurilor; ¹⁶ Poporul cel ce ședea întru întunecare a vădut lumină mare; și celor ce ședea în latură și în umbră morții lumină a răsărit lor.

¹⁷De atunci a început Iisus a propovădui și a dice: Pocăți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor.

¹⁸Și umblând Iisus pre lângă marea Galileei, a vădut pre doi frați: pre Simon, ce se numește Petru, și pre Andrei, fratele lui, aruncându-și mreja în mare (că erau pescari). ¹⁹Și a dis lor: Veniți după mine și vă voi face pre voi vânători de oameni. ²⁰Iar ei îndată lăsându-și mrejele au mers după dânsul. ²¹Și de acolo mergând mai înainte a vădut pre alți doi frați, pre Iacov al lui Zevedei și pre Ioan, fratele lui în corabie cu Zevedei, tatăl lor, cârpindu-și

mrejele lor, și i-a chemat pre dânsii. ²²Iar ei îndată lăsând corabia și pre Zevedei, tatăl lor, au mers după dânsul. ²³Și a străbătut Iisus totă Galilea, învățând întru adunările lor, și propovăduind evanghelia împărăției, și vindecând totă boala și totă neputința întru popor. ²⁴Și a eșit vestea lui întru totă Siria; și aduceau către dânsul pre toți cei ce se aflau cu feluri de boale și pre cei ce se țineau de chinuri, și pre cei lunatici, și pre slăbănogi; și îi vindeca pre ei. ²⁵Și a mers după dânsul popor mult din Galilea și din Decapole și din Ierusalim și din Iudea, și de cea parte de Iordan.

CAP. V.

Pentru fericiri; pentru acesta adică că Apostolii și învățătorii sunt sare și lumină, pentru a nu strica legea și ordinele, pentru a nu face ceva împotriva aprăpelui; pentru împăcarea cu pirișul; pentru a nu curvi; pentru smintele; pentru a nu-și lăsa mărirea; pentru a nu se jura nici de cum; pentru a suferi ocările și a nu se împotrivi celui rău; pentru a iubi pe vrăjmași.

¹Iar vădând pe popor, s'a suit în munte, și sedând el, au venit către dânsul ucenicii lui. ²Și deschidându-și gura sa, îi învăța pre ei dicând: ³Fericiți cei săraci cu duhul, că acelora este împărăția cerurilor. ⁴Fericiți cei ce plâng, că aceia se vor mângâia. ⁵Fericiți cei blânzi,

că aceia vor moșteni pământul. ⁶Fericiți cei ce flămânțesc și însetoșează de dreptate, că aceia se vor sătura. ⁷Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui. ⁸Fericiți cei curați cu inima, că aceia vor vedea pe Dumnezeu. ⁹Fericiți făcătorii de pace, că aceia fiu lui Dumnezeu se

vor chema. ¹⁰Fericiți cei ce se gonesc pentru dreptate că acelora este împărăția cerurilor. ¹¹Fericiți veți fi, când vă vor ocări, pre voi, și vă vor goni, și vă vor dice tot cuvântul rău împotriva voastră, mințind pentru mine. ¹²Bucurați-vă și vă veseliți, că plata voastră multă este în ceruri; că așa au gonit pe proorocii cei mai înainte de voi. ¹³Voi sunteți sarea pământului; iar dacă sarea se va strica, cu ce se va săra? Întru nimic nu mai este de trebuia, fără numai a se arunca afară, și a se călca de oameni.

¹⁴Voi sunteți lumina lumii; nu poți cetatea a se ascunde d'asupra muntelui stând. ¹⁵Nici aprind făclie și o pun sub obroc, ci în sfeșnic, și luminează tuturor celor ce sunt în casă. ¹⁶Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să vadă lucrurile voastre cele bune, și să mărească pre Tatăl vostru cel din ceruri. ¹⁷Să nu socotiți că am venit să stric legea sau proorocii; n'am venit să stric, ci să plinesc. ¹⁸Că amin dic voue: Până ce va trece cerul și pământul, o iotă sau o cirtă nu va trece din lege, până ce vor fi toate.

¹⁹Deci cel ce va strica una dintr'aceste porunci mai mici, și va învăța așa pre oameni, mai mic se va chema întru împărăția cerurilor; iară acela

ce va face și va învăța, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor.

²⁰Că dic voue: că de nu va prisosi dreptatea voastră mai mult de cât a cârturarilor și a fariseilor, nu veți intra întru împărăția cerurilor. ²¹Audiți că s'a dis celor de demult: Să nu uciți; că cine va uci, vinovat va fi judecătoarei. ²²Iar eu dic voue că tot cel ce se mânie asupra fratelui său în deșert, vinovat va fi judecătoarei; și cine va dice fratelui său: Raca, vinovat va fi soborului; iar cine va dice: Nebune, vinovat va fi focului gheenei. ²³Deci, de-ți vei aduce darul tău la altar, și acolo îți vei aduce aminte că fratele tău are ceva asupra ta, ²⁴lasă acolo darul tău înaintea altarului, și mergi mai întâiu de te împacă cu fratele tău, și atunci venind, adă darul tău. ²⁵Fii împăcându-te cu pirișul tău degrab până ești pe cale cu dânsul; ca nu când-va să te dea pirișul judecătorului, și judecătorul te va da slugii și în temniță vei fi aruncat. ²⁶Amin dic ție, nu vei eși de acolo, până când vei da codrantul cel mai de-apoi.

²⁷Audiți-ai că s'a dis celor de demult: Să nu preacurvesci. ²⁸Iar eu dic voue, că tot cel ce caută la mulere spre a o pofti pre ea, iată a

prea-curvit cu dânsa întru inima sa. ²⁹ Iar dacă ochiul tău cel drept te smintesc pre tine, scote-l pre el, și-l lepădă de la tine; că mai de folos îți este ție, ca să piară unul din mădulărele tale și nu tot trupul tău să se arunce în gheena. ³⁰ Și dacă mâna ta cea dreaptă te smintesc pre tine, taie-o pre ea și o lepădă de la tine; că mai de folos îți este ție, ca să piară unul din mădulărele tale și nu tot trupul tău să se arunce în gheena. ³¹ Iarăși s'a dîs: Că cel ce își va lăsa mulerea sa, să-i dea ei carte de despărțire. ³² Iar eu dîc vouă: că tot cel ce-și va lăsa mulerea sa, afară de cuvîntul de curvie, o face pre ea să prea-curvească; și cel ce va lua pe cea lăsată, prea-curvesce.

³³ Iară audît-ai că s'a dîs celor de demult: Să nu juri, strâmb, ci să dai Domnului jurămintele tale. ³⁴ Iar eu dîc vouă: Să nu te juri nici de cum: nici pre cer că este scaun al lui Dumnezeu; ³⁵ Nici pre pămînt, că este așternut al picioarelor lui; nici pe Ierusalim, că este cetate a marelui Împărat; ³⁶ Nici pre capul tău să te juri, că nu poți un păr alb sau negru să faci. ³⁷ Ci fie cuvîntul vostru: Așa, așa; nu, nu; iar ce este mai mult decît acestea, de la cel rău este.

³⁸ Audît-ai că s'a dîs: Ochiu pentru ochi, și dînt pentru dînt. ³⁹ Iar eu dîc vouă: Să nu stați împotriva celui rău; ci de te va lovi cineva preste fața obrazului cea dreaptă, întorce-i lui și pre cea-laltă. ⁴⁰ Și celui ce voesc să se judece cu tine și să-ți iea haina ta, lasă-i lui și cămașa. ⁴¹ Și acela ce te va sili pre tine o milă, mergi cu dînsul două.

⁴² Celui ce cere de la tine dă-i; și pre cel ce voesc să se imprumute de la tine nu-l întorcede. ⁴³ Audît-ai că s'a dîs: Să iubesci pro vecinul tău, și să urăscî pre vrăjmașul tău. ⁴⁴ Iar eu dîc vouă: Iubiți pre vrăjmașii voștri, bine-cuvîntați pre cei ce blestămă pre voi; faceți bine celor ce vă urăsc pre voi; și vă rugați pentru cei ce vă supără și vă gonesc pre voi; ⁴⁵ Ca să fiți fiii Tatălui vostru celui din ceruri; că răsare sôrele sevă preste cei răi și preste cei buni, și plouă preste cei drepti și peste cei nedrepti. ⁴⁶ Că de iubiți pre ce ce vă iubesc pre voi, ce plată veți avea? Aă, nu și vameșii fac aceeași? ⁴⁷ Și de veți îmbrățișa cu dragoste numai pre prietenii voștri, ce mai mult faceți? Aă, nu și vameșii fac așa? ⁴⁸ Fiți dar voi desăvârșiți, precum și Tatăl vostru cel din ceruri desăvârșit este.

CAP. VI.

Pentru milostenie; pentru rugăciune; pentru postire; pentru a defăima pe cele lumesci; pentru că nimeni nu pôte sluji la două Domni; pentru a nu se îngriji de cele trupesti.

¹ Luați-aminte, să nu o faceți milostenia voastră înaintea ômenilor, spre a fi văduți de dînșii; iar de nu, plată nu veți avea de la Tatăl vostru, carele este în ceruri. ² Decî când faci milostenie, să nu trimbîțezi înaintea ta, precum fac fățarnicii întru adunări și în uliți, ca să se mărească de ômeni. Amin dîc vouă, că-și iați plata lor. ³ Iar tu, făcînd milostenie, să nu scie stînga ta ce face dreapta ta; ca să fie milostenia ta într'ascuns; și tatăl tău cel ce vede într'ascuns, acesta va răsplăti ție întru arătare. ⁴ Și când te rogi, nu fi ca fățarnicii, că iubesc prim adunări și prin unghiurile ulițelor stînd, să se rîde, că să se arate ômenilor. Amin dîc voă că-și iați plata lor. ⁵ Iar tu, când te rogi, intră în cămara ta, și încuind ușa ta, rîgă-te Tatăl tău celui într'ascuns; și Tatăl tău, cel ce vede într'ascuns, va răsplăti ție la arătare. ⁶ Și rugându-vă să nu vatologhisiți precum păgânii; că li se pare că întru

multă vorba lor se vor auzi. ⁷ Decî nu vă asemănați lor, că scie Tatăl vostru de ce aveți trebuință, mai înainte de a cere voi de la dînsul. ⁸ Decî așa să vă rugați voi: Tatăl nostru carele ești în ceruri, Sînfîască-se numele tău? ⁹ Vie împărăția ta; Fie voia ta, precum în ceri și pe pămînt; ¹⁰ Pînea noastră cea spre ființă, dă ne-o noă astăzi; ¹¹ Și ne iartă noă datoriile noastre, precum și noi ertăm datornicilor noștri; ¹² Și nu ne duce pre noi întru ispită; ci ne izbăvesce de cel viclean. Că a ta este împărăția și puterea și mărirea, în veci, Amin.

¹³ Că de veți erta ômenilor greșalele lor, erta va și vouă Tatăl vostru cel ceresc: ¹⁴ Iar de nu veți erta ômenilor greșalele lor, nici Tatăl vostru nu va erta vouă greșalele vîștre. ¹⁵ Și când postiți nu fiți ca fățarnicii triști; că-și smolesc fețelele lor, ca să se arate ômenilor că postesc. Amin dîc vouă: că-și iați plata lor. ¹⁷ Iar tu, când pos-

tesci, unge-ți capul tău, și fața ta o spală; ¹⁸ Ca să nu te arăți oamenilor că postesci; ci Tatălui tău, celui ce este întru ascuns și Tatăl tău cel ce vede întru ascuns, va răsplăti-ți la arătare. ¹⁹ Nu vă adunați vouă comori pre pământ, unde molile și rugina le strică, și unde furii le sapă și le fură. ²⁰ Ci vă adunați vouă comori în cer, unde nici molile, nici rugina nu le strică, și unde furii nu le sapă nici le fură. ²¹ Că unde este comora voastră, acolo va fi și inima voastră.

²² Luminătorul trupului este ochiul; deci de va fi ochiul tău curat, tot trupul tău va fi luminat. ²³ Iar de va fi ochiul tău rău, tot trupul tău va fi întunecat. Deci dacă lumina, care este întru tine, este întuneric, dar întunericul cu cât mai mult? ²⁴ Nimeni nu poate sluji la doi Domni; că sau pre unul va urî și pre altul va iubi; sau de unul se va ținea și de altul nu va griji; nu puteți lui Dumnezeu sluji și lui Mammona. ²⁵ Pentru aceasta dic vouă: Nu vă grijiți cu sufletul vostru, ce veți mânca și ce veți bea; nici cu trupul vostru, cu ce vă veți îmbrăca. Ați nu sufletul mai

mare este de cât hrana, și trupul de cât haina? ²⁶ Căutați spre paserile cerului! că nici sămână, nici secără, nici adună în jirnițe, și Tatăl vostru cel ceresc le hrănește pre dăsele. Ați nu voi mai multă deosebire aveți de acestea?

²⁷ Dar cine din voi grijindu-se, poate să-și adauge statului său un cot? ²⁸ Și de haină ce vă grijiți? Socotiți crinii câmpului, cum cresc; nu se os-tenesc, nici torc; ²⁹ Iar dic vouă, că nici Solomon întru totă mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintr'aceștia. ³⁰ Deci dacă pre iarba câmpului, care astăzi este și mâine se aruncă în cuptor, Dumnezeu așa o îmbracă, nu cu mult mai virtos pre voi, puțin-credincioșilor?

³¹ Deci nu vă grijiți, fiindcând: ce vom mânca? sau ce vom bea? sau cu ce ne vom îmbrăca? ³² Că aceste toate neamurile le caută; că șcio Tatăl vostru cel ceresc, că trebuință aveți de toate acestea. ³³ Ci căutați mai întâiu împărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și acestea toate se vor adăoga vouă. ³⁴ Drept aceea nu vă grijiți de ziua de mâine; că ziua de mâine se va griji de sine. Ajunge zilei răutatea ei.

CAP. VII.

Pentru a nu judeca pre nimeni și pentru a nu da santele cânilor; pentru a cere și a căuta; pentru porța cea strîmtă și pentru cea largă; pentru a ne păzi de proorocii cei mincinoși.

¹ Nu judecați, ca să nu fiți judecați. ² Că cu ce judecătă veți judeca, veți fi judecați; și cu ce măsura veți măsura, se va măsura vouă. ³ Și ce veți ștercul ce este în ochiul fratelui tău, iar birna, care este în ochiul tău, n'o simți: ⁴ Sau cum dici fratelui tău? Lasă să scot ștercul din ochiul tău, și iată birna este în ochiul tău. ⁵ Fățarnice! scote întâiu birna din ochiul tău, și atunci vei vedea să scoți ștercul din ochiul fratelui tău. ⁶ Nu dați sânta cânilor, nici lepădați mărgăritarii voștri înaintea porcilor, că nu cum va să-l calce cu picioarele lor, și întorcându-se să vă rupă pre voi. ⁷ Cereți și se va da vouă; căutați și veți afla, bateți și se va deschide vouă. ⁸ Că tot cela ce cere i-a; și tot cela ce caută află; și celui ce bate i se va deschide. ⁹ Sau carele om este dintre voi, de la care de va cere fiul lui pâne, ați doar piatră îi va da lui? ¹⁰ Sau de va cere pesce, ați doar șerpe va da lui? ¹¹ Deci dacă voi răi fiind, știți să dați dări bune fiilor voștri, cu cât mai virtos, Tatăl vostru cel din ce-

ruri va da cele bune celor ce cer de la dănsul?

¹² Deci toate câte voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea; că această este legea și proorocul. ¹³ Intrați prin ușa cea strîmtă; că largă este ușa și lată calea ceea ce duce în pierdere, și mulți sunt cei ce intră printr'însa; ¹⁴ Ce strîmtă este ușa și îngustă calea, care duce în viață! și puțini sunt cei ce o află pre ea.

¹⁵ Păziți-vă de proorocii cei mincinoși, cari vin la voi în haine de oi, iar în lăuntru sunt lupi răpitori. ¹⁶ Din rōdele lor îi veți cunoșce pre ei. Ați doar vor culege din spinii struguri, sau din ciulină smochine? ¹⁷ Așa, tot pomul bun rōde bune lăce; iar pomul putred, rōde rele face. ¹⁸ Nu pōte pomul bun să facă rōde rele, nici pomul putred să facă rōde bune. ¹⁹ Deci tot pomul care nu face rōde bune, se tae, și în foc se aruncă. ²⁰ Pentru aceea din rōda lor îi veți cunoșce pre dănsii.

²¹ Nu tot cela ce-mi dice mie: Dōmne! Dōmne! va intra întru împărăția ceru-

rilor, ci cela ce face voia Tatălui meu, care este în ceruri. ²² Mulți vor dice mie în ziua aceea: Dómnne! Dómnne! Aú nu cu numele téu am proorocit și cu numele téu dracl am scos? și cu numele téu multe puteri am făcut? ²³ Și atunci voiú măr-turisi lor: că nici odată nu v'am sciut pre voi; depărta-ți-vé de la mine cei ce lura-ți fără-de-legea.

²⁴ Decí tot cela-ce aude cuvintele mele acestea și le face pre ele, aseména-l-voiú pre el bărbatului înțelept, carele și-a zidit casa sa pe piatră; ²⁵ Și s'a pogorit ploaia

și aú venit riurile, și aú suflat vînturile, și s'a pornit spre casa aceea, și n'a cădút: că era întemeiată pre piatră. ²⁶ Și tot cela ce aude cuvintele mele acestea și nu le face pre ele, aseména-se-va bărbatului nebun, care și-a zidit casa sa pre nisip; ²⁷ Și s'a pogorit ploaia, și aú venit riurile, și aú suflat vînturile, și aú lovit în casa aceea, și a cădút, și era cădere-rea ei mare. ²⁸ Și a fost după ce a sfîrșit Iisus cuvintele acestea, se mira poporul de învățătura lui, ²⁹ Că-l învăța pre ei, ca cela ca are putere, iar nu ca cărturaril.

CAP. VIII.

Pentru leprosul; pentru sutașul; pentru sócra lui Petru; pentru cei ce s'au vindecat de feluri de bóle; pentru cel ce nu i-a dat Iisus voe să-i urmeze; pentru certarea apelor; pentru cei îndrăciți, ai cărora dracl aú intrat în turma porcilor.

¹ Și pogorîndu-se el din munte, a mers după dînsul popor mult. ² Și iată un leproș venind se închina lui dicénd: Dómnne! de veí vrea, poți să mă curătescé. ³ Și finénd Iisus mîna, s'a atîns de dînsul, dicénd: Voesc, curătesce-te! Și îndată s'a curățit lepra lui. ⁴ Și a dîs Iisus lui: Veđi niménuí să nu spuí; ci mergi de te a-

rată pre sine-ți preotului, și du darul, care a poruncit Moisi, întru mărturie lor.

⁵ Iar intrând el în Capernaum, s'a apropiat cătră dînsul un sutaș, rugându-l pre el și dicénd: ⁶ Dómnne! sluga mea zace în casă slăbănog, cumplit chinuindu-se. ⁷ Și a dîs Iisus lui: Eu venind, il voiú vindeca pre dînsul. ⁸ Și răspondénd sutașul, a dîs:

Dómnne; nu sînt vrednic ca să intri sub acoperemîntul meu, ci numai dî cu cuvîntul și se va tîmădui sluga mea. ⁹ Că și eu sînt om sub stăpînire, avénd sub sine-mi slujitorí, și dicé acestuia: Mergi, și merge, și altuia: Vîno, si vine; și slugei mele: Fă acésta, și face. ¹⁰ Iar Iisus aú dînd acésta s'a minunat, și a dîs celor ce veniau după dînsul: Amin, dicé voué, nici întru Israel nu am allat atîta credință. ¹¹ Și dicé voué: că mulți de la răsărituri și de la apusuri vor veni și se vor odihni, cu Avraam și cu Isaac și cu Iacob întru împărăția ceriurilor. ¹² Iar fiii împărăției vor fi goníți întru întinericul cel mai din afară; acolo va fi plîngerea și scrîșnirea dinților. ¹³ Și a dîs Iisus sutașului: Mergi și cum ai cređut fie ție. Și s'a tîmăduit sluga lui într'acel ceas.

¹⁴ Și venind Iisus în casa lui Petru, a vedút pe sócra lui zăcend și aprinsă de febră. ¹⁵ Și s'a atîns de mîna ei, și o a lăsat pre dînsa febrile; și s'a sculat și slujia lui. ¹⁶ Iar, făcendu-se séra, aú adus lui mai mulți îndrăciți, și a scos duhurile cu cuvîntul, și pre toți bolnavii i'a tîmăduit. ¹⁷ Ca să se plînească ceea ce s'a dîs de proorocul Isaia, carele grăesce: Acesta neputințele noastre a luat și bólele le-a purtat.

¹⁸ Decí vedénd Iisus popor mult împrejurul său, a poruncit ucenicilor să mergă de cea parte. ¹⁹ Și apropiindu-se un cărturar i-a dîs lui: învățătorule! voiú să merg dupe tine ori unde vei merge. ²⁰ Și a dîs Iisus lui: Vulpile aú vizuini, și paserile ceriului cuiburi; iar fiul omului n'are unde să-și plece capul. ²¹ Iar altul din ucenicii lui i-a dîs lui: Dómnne! dă-mi voe întâi să merg să îngrop pre tatăl meu. ²² Iar Iisus a dîs lui: Vîno după mine și lasă morții să-și îngrope pre morții lor.

²³ Și intrând el în corabie, aú mers după dînsul ucenicii lui. ²⁴ Și iată s'a făcut vînt mare în mare, cât se acoperia corabia de valuri; iar el dormia. ²⁵ Și venind ucenicii lui l'aú deșteptat pre el dicénd: Dómnne! mântuesce-ne, că perim. ²⁶ Și le-a dîs lor: Ce sunteți înfricoșați, puțin credincioșilor! Atunci sculându-se, a certat vînturile și marea, și s'a făcut liniște mare. ²⁷ Iar ómenii se mirău, dicénd: Cine este acesta, că și vînturile și marea ascultă pre el?

²⁸ Și trecénd el de cea parte în laturea Gherghesenilor, l'a întîmpinat pre dînsul doi îndrăciți, eșind din mormînturi, fórté cumplíți, cât nu putea nimenea să trecă pre calea aceea. ²⁹ Și iată a

strigat zicând: Ce este nou și ție lisuse fiul lui Dumnezeu? Ai venit aici mai înainte de vreme să ne muncesci pre noi? ³⁰ Și era de parte de densii o turmă de porci mulți pascând. ³¹ Iar dracii îl rugau pre el zicând: De ne scoți pre noi, dă-ne voe să ne ducem în turma cea de porci. ³² Și a zis lor: Mergeți! Iar ei eșind au

mers în turma cea de porci și iată s'a pornit totă turma cea de porci de pe ținuturi în mare și au murit în ape. ³³ Iar păstorii au fugit și mergând în cetate au spus de toate și cele de cei îndrăciți. ³⁴ Și iată totă cetatea a eșit întru întimpinarea lui Iisus, și vedându-l pre densusul, l'a rugat ca să treacă din hotarele lor.

CAP. IX.

Pentru slăbănogul ce se purta de patru; pentru chemarea lui Matei; pentru Mântuitorul ce a mâncat cu vameșii; pentru fiica marelui sinagoge; pentru murea ce-i curgea sânge; pentru cei doi orbi; pentru îndrăcitul cel mut.

¹ Și intrând în corabie, a trecut și a venit în cetatea sa. ² Și iată au adus lui pre un slăbănog, carele zăcea în pat. Și vedând Iisus credința lor, a zis slăbănogului: Îndrăznește fiule, iartă-ți-se ție păcatele tale. ³ Și iată ore-carul din cărturari au zis întru sine: Acesta hulesce. ⁴ Și vedând Iisus gândurile lor a zis: Pentru ce voi cutetați violenți întru inimile voastre? ⁵ Că ce este mai lesne, a dice: iartă-ți-se ție păcatele tale, sau a dice: scotă și umblă? ⁶ Ci ea să știți că putere are Fiul omului pre pământ a ierta păcatele. ⁷ Atunci a zis slăbă-

nogului: scotă-te, rădăci-ți patul tău și mergi la casa ta. ⁸ Și sculându-se, s'a dus la casa sa; iar poporul vedând se mira și măriau pre Dumnezeu, carele a dat putere ca acesta oamenilor.

⁹ Și trecând Iisus de acolo a vedut pre un om ședând la vamă, ce se numia Matei, și i-a zis lui: Vino după mine, și sculându-se, a mers după densusul. ¹⁰ Și a fost când a ședut el în casă, și iată mulți vameși și păcătoși viind, ședeau cu Iisus și cu ucenicii lui. ¹¹ Și vedând fariseii au zis ucenicilor lui: pentru ce cu vameșii și cu păcătoșii mănâncă și bea dascălul vos-

tru? ¹² Iar Iisus auzind a zis lor: N'au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi. ¹³ Decî mergând învățați-vă ce este: milă voesc; iar nu jertă, că n'am venit să chem pre cei drepți, ci pre cei păcătoși la pocăință.

¹⁴ Atunci a venit la densusul ucenicii lui Ioan zicând: Pentru ce noi și fariseii postim mult; iar ucenicii tăi nu postesc? ¹⁵ Și le-a zis lor Iisus: Ați doară pot fi nuntii să se jlescă în câtă vreme este cu densii mirele? Ci vor veni zile când se va lua de la densii mirele, și atunci vor postii. ¹⁶ Că nimeni nu pune petec de pânză nouă la haină veche, că își ea plinirea sa de la haină, și mai rea spărtura se face; ¹⁷ Nici pun vin nou în foi vechi; iar de nu, se sparg foi și vinul se varsă, și foi pier; ci pun vinul nou în foi noi și amîndouă se țin.

¹⁸ Acestea zicând el către densii, iată un boer ore-carele venind s'a închinat lui, zicând: Că ficia mea acum a murit, ei viind pune mâna ta peste densusa, și va învia. ¹⁹ Și sculându-se Iisus, a mers după densusul și ucenicii lui. ²⁰ Și iată o femeie întru curgera sângelui fiind de doi spre deșee ani, venind dinapoi s'a atins de pōla hainei lui, ²¹ Că dicea întru sine: că numai de mă voi atinge de haina

lui, mă voi mântui. ²² Iar Iisus, întorcându-se și vedându-o pre ea, i-a zis: Îndrăznește, ficia, credința ta te-a mântuit, și s'a tămăduit murea din ceasul acela. ²³ Și venind Iisus în casa boerului și vedând flucătorii și mulțimea gâlcevindu-se, a zis lor: fugiți, că n'a murit feciōra ci dorme. ²⁴ Și și ridea de densusul. ²⁵ Iar dacă s'a scos afară poporul intrând o a luat de mână, și s'a sculat feciōra. ²⁶ Și a eșit vestea acesta peste tot pământul acela.

²⁷ Și trecând Iisus de acolo, amers după densusul doi orbi strigând și zicând: miluescene pre noi Fiule al lui David. ²⁸ Iar după ce au mers în casă au venit la densusul orbi, și le-a zis lor Iisus: Credeți că pot să fac eu acesta? Zis-au lui: așa Dōmne. ²⁹ Atunci s'a atins de ochii lor, zicând: după credința voastră fie vouă și s'au deschis ochii lor. ³⁰ Și cu asprime le-a poruncit lor Iisus zicând: Vedeți nimenea să nu scie. ³¹ Iar ei eșind, l'au vestit pre densusul în tot pământul acela. ³² Iar eșind ei, iată au adus la densusul pre un om mut îndrăcit. ³³ Și scotându-se dracul, a grăit mutul și s'a mirat poporul zicând: că nici odinioară nu s'a arătat așa întru Israil. ³⁴ Iar fariseii diceau: cu domnul dracilor scote pre draci. ³⁵ Și străbătea Iisus

prin toate cetățile și orașele, învățând în soborele lor, și propovăduind Evanghelia împărăției, și vindecând totă boala și totă neputința întru popor.
³⁶ Iar vedând el poporul i s'a făcut milă de dânsul; că era supărat și lepădat ca

oile, ce n'au păstor. ³⁷ Atunci a dâs ucenicilor săi: Iată secerișul este mult, iar lucrătorii puțini. ³⁸ Deci rugați pre Domnul secerișului, ca să scotească lucrători la secerișul său.

CAP. X.

Pentru chemarea Apostolilor și pentru trimeterea lor la propovăduire, pentru învățătura ce a învățat Christos pre Apostoli când i-a trimis, și pentru proorocia de cele ce era să li se întâmple lor, și pentru alte învățături.

¹ Și chemând pre cei doi-spre-dece ucenici ai săi, le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scotească pre ele, și să tămăduiască totă boala, și totă neputința. ² Iar ale celor doi-spre-dece Apostoli numele sunt acestea: Cel dintâiu Simon, ce se numește Petru, și Andrei fratele lui; Iacov al lui Zevedeu și Ioan fratele lui; Filip și Bartolomeu, Thoma și Matei Vameșul, Iacob al lui Alfeu și Levi ce s'a numit Tadeu, ⁴ Simon cananitul și Iuda Iscarioteanu carele l'ași vândut pre dânsul. ⁵ Pre acești doi-spre-dece i-a trimis Iisus, poruncindu-lelor și grăind: În calea păgânilor să nu mergeți și în cetatea Samarinenilor să nu intrați; ⁶ Ci mai virtos mergeți către

oile cele pierdute ale casei lui Israel, ⁷ Și umblând propovăduiți dicând: că s'a apropiat Împărăția Cerurilor. ⁸ Pre cei bolnavi vindecați, pre cei leproși curățiți, pre cei morți îi înviați, drații scoteți; în dar ați luat, în dar dați.

⁹ Nu căștigați aur, nici argint, nici bani, la brăcele voștre. ¹⁰ Nici traistă în cale, nici două haine, nici încălțăminte, nici toiag: că vrednic este lucrătorul de hrana sa. ¹¹ Și ori în care cetate sau oraș veți intra, cercetați cine este întru dânsul vrednic; și acolo să petreceți până când veți eși. ¹² Și intrând în casă să-l urați el, grăind: Pace casei acestia. ¹³ Și de va fi casa aceea vrednică, va veni pacea voastră peste dânsa; iar de nu va fi vrednică, pacea

voastră se va întorce la voi.

¹⁴ Și ori-cine nu va primi pe voi, nici va asculta cuvintele voștre, eșind din casa, sați din cetatea aceea, scuturați praful de pe picioarele voștre. ¹⁵ Amin grăesc vouă, că mai ușor va fi pământului Sodomului și Gomorului în ziua judecării, de cât cetățile aceia.

¹⁶ Iată eu trimit pre voi, ca oile prin mijlocul lupilor. Deci fiți înțelepți ca șerpii și nevinovați ca porumbii.

¹⁷ Și vă luați aminte de oameni, că vă vor da pre voi în sobore, și întru adunările lor vă vor bate pre voi. ¹⁸ Încă și înaintea Domnilor și a Împărăților veți fi duși pentru mine, întru mărturie lor și limbilor. ¹⁹ Iar când vă vor da pre voi, nu vă grijiți cum sați ce veți grăi; că se va da vouă întru acel ceas ce veți grăi; ²⁰ Că nu voi sunteți cei ce grăiți, ci Duhul Tatălui vostru, carele grăesc întru voi. ²¹ Și va da frate pre frate spre moarte, și tată pre fecior; și se vor scula feciori asupra părinților și-i vor omori pre dânsii. Și veți fi uriiți de toți pentru numele meu. ²² Iar cela ce va răbda până în sfârșit, acela se va mântui.

²³ Iar când vă vor goni pre voi din această cetate, fugiți în cea-altă. Amin grăesc vouă. Nu veți sfârși cetățile lui Israel, până când va veni Fiul omului. ²⁴ Nu este u-

cenic mai pre sus de dascălul său, nici slugă mai pre sus de Domnul său. ²⁵ Ajunge ucenicului să fie ca dascălul său, și sluga ca Domnul său. Dacă pre stăpânul casei l'au numit Veelzevul, cu cât mai virtos pre casnicii lui. ²⁶ Deci nu vă temeți de dânsii; că nimic nu este acoperit, care să nu se descopere, și ascuns, care să nu se cunoască. ²⁷ Ceea ce grăesc vouă la întunec, să spuneți la lumină; și ce auziți la ureche, să propovăduiți d'asupra caselor. ²⁸ Și să nu vă temeți de cei ceucid trupul, iar sufletul nu pot să-l ucidă, ci să vă temeți mai virtos de cela ce poate să piardă și trupul și sufletul în gheenă.

²⁹ Au dăruia nu se vind două paseri într'un filer și nici una dintr'insele nu cade pre pământ fără de Tatăl vostru?

³⁰ Iar ai voștri și peri capului vă sint toți numărați. ³¹ Pentru aceia nu vă temeți, că voi sunteți cu mult mai buni de cât paserile.

³² Deci tot cela ce va mărturisi întru mine înaintea oamenilor, voi mărturisi și eu întru dânsul înaintea Tatălui meu, carele este în ceruri. ³³ Iar cela ce se va lepăda de mine înaintea oamenilor, mă voi lepăda și eu de dânsul înaintea Tatălui meu, care este în ceruri. ³⁴ Să nu socotiți, că am venit să

puii pace pre pământ, n'am venit să puii pace, ci sabie; ³⁵ Că am venit să despărțesc pre om de tatăl său, și pre fiică de mumă-sa, și pre noră de sócră-sa, ³⁶ Și vrăjmașii omului, casnicii lui.

³⁷ Că ce iubesc pre tată său pre mumă, mai mult de cât pre mine, nu este mie vrednic. Și că ce iubesc pre fiu său pre fiică, mai mult de cât pre mine, nu este mie vrednic. ³⁸ Și că ce nu va lua crucea sa, și să vie după mine, nu este mie vrednic. ³⁹ Că ce și-a aflat sufletul său, îl va perde

pre el; și că ce și-a perdut sufletul său pentru mine, îl va afla pre el. ⁴⁰ Că ce vă primesce pre voi, pre mine mă primește, și că ce mă primește pre mine primește pre că ce m'a trimis pre mine. ⁴¹ Că ce primește prooroc, în nume de prooroc plata proorocului va lua; și că ce primește drept, în nume de drept, plata dreptului va lua. ⁴² Și că ce va adăpa pre unul dintr'acești mici, numai cu un pahar de apă rece, în nume de uce-nic, amin grăesc vouă: nu-și va perde plata sa.

CAP. XI.

Pentru cei trimiși de Ioan la Iisus; pentru asemănarea Fariseilor și a legiuitorilor cu copiii ce se juacă în tîrg; pentru ticăloșirea Horazinului și a Vitsaidi; pentru aceasta, că toate sunt date Fiului omului de la Tatăl; pentru chemarea celor osteniți la odihnă.

¹ Și a fost când a sevărsit Iisus, poruncind celor douăspre-zece ucenici ai săi, s'amutat de acolo ca să învețe și să propovăduiască în cetățile lor.

² Iar Ioan auzind din închisóre de lucrurile lui Iisus, trimițând pre doi din ucenicii săi, i-au dîs lui: ³ Tu ești că ce vine, sau pre altul să așteptăm? ⁴ Și răspundînd Iisus, a dîs lor: Mer-

gînd spuneți lui Ioan, cele ce auziți, și vedeți. ⁵ Orbii văd și schiopii umblă, leproșii se curătesc și surzii aud, morții se scölă și săracilor bine se vestesc. ⁶ Și fericit este că ce nu se va sminti întru mine. ⁷ Și după ce s'au dus aceia a început Iisus a grăi popórelor pentru Ioan. Ce ați eșit în pustie să vedeți, au trestie clătîtă de vînt? ⁸ Dar ce ați

eșit să vedeți, au om îmbrăcat în haine moi? Iată cei ce pórta cele moi, în casele împărăților sunt. ⁹ Dar ce ați eșit să vedeți? au prooroc? adevărat grăesc vouă: Și mai presus de prooroc. ¹⁰ Că acesta este de carele este scris: Iată eu trimit pre ingerul meu înaintea soții tale, carele va găti calea ta înaintea ta. ¹¹ Amin grăesc vouă: Nu s'a sculat între cei născuți din mule-re mai mare de cât Ioan Botezătorul; iar cel mai mic, întru împărăția cerurilor, mai mare de cât el este. ¹² Și din dîilele lui Ioan Botezătorul până acum, împărăția cerurilor se silisce, și silitorii o răpesc pre ea. ¹³ Că toți prooroci și legea până la Ioan au proorocit. ¹⁴ Și de voiți să primiți, acesta este Ilic că ce va să vie. ¹⁵ Că ce are urechi de auzit, auză.

¹⁶ Și cu cine voui asemăna pre neamul acesta? Asemenea este copiii celor ce sîd în tîrg, și strigă către soțiile lor, și grăesc: ¹⁷ Fluerați-am vouă și n'ați jucat; de jale am cântat vouă și n'ați plîns. ¹⁸ Că a venit Ioan, nici mîncînd, nici bînd, și ei dîc: drac are, ¹⁹ A venit Fiul omului, mîncînd și bînd, și dîc: Iată om mîncător și beutor de vin, prieten vameșilor și păcătoșilor. Și s'a îndreptat înțelepciunea de la fiul săi.

²⁰ Atunci a început Iisus a imputa orașelor, întru care se făcuse puterile sale cele mai multe, pentru că nu s'au pocăit. ²¹ Val ție Horazine, vai ție Vitsaido; că de s'ar fi făcut în Tir și în Sidon puterile care s'au făcut întru voi, de demult în sac și în cenușe s'ar fi pocăit. ²² Inșă dîc vouă: Tirului și Sidonului mai ușor va fi în dîua judecării de cât vouă; ²³ Și tu Capernaume, carele până la cer te-ai înălțat, până la iad te vei pogori; că de s'ar fi făcut în Sodom puterile care s'au făcut întru tine, ar fi rămas până în dîua de astăzi.

²⁴ Inșă grăesc vouă: că pămîntului Sodomului mai ușor îi va fi în dîua judecării, de cât ție. ²⁵ Într'acea vreme răspundînd Iisus, a dîs: Mărturisescum ție Părinte, Dîmne al cerului și al pămîntului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți, și le-ai descoperit pre ele pruncilor. ²⁶ Adevărat Părinte, că așa a fost buna-voință înaintea ta.

²⁷ Tote imi sunt date mie de la Tatăl meu, și nimeni nu cunósce pre Fiul fără numai Tatăl, nici pre Tatăl nu-l cunósce nimenea fără numai Fiul, și căruia va voi Fiul să-l descopere. ²⁸ Veniți către mine toți cei osteniți și însărcinați, și eu vă voi odihni pre voi. ²⁹ Luați jugul

meu preste voi, și vă învățați de la mine, că sunt blând și smerit cu inima, și veți

afila odihna sufletelor voastre, că jugul meu este bun și sarcina mea ușoară.

CAP. XII.

Pentru ucenicii ce au rupt spice Sâmbăta; pentru cel ce a avut mâna uscată; pentru îndrăcitul cel orb și surd; pentru păcatul și hula împotriva Duhului Sânt; pentru cei ce au cerut semn; pentru numă lui Iisus și pentru frații lui.

¹ În vremea aceea mergea Iisus Sâmbăta prin semănături; iar ucenicii lui au flămânzit, și au început a smulge spice și a mânca. ² Iar fariseii vădând au dis lui: iată ucenicii tăi fac ce nu se cade a face Sâmbăta. ³ Iar el le-a dis lor: au n'afți cetit ce a făcut David, când a flămânzit el și cei ce erau cu dânsul? Cum a intrat în casa lui Dumnezeu și pânile punerei înainte a mâncat, care nu se cuvenia lui să le mănânce, nici celor ce erau cu dânsul, fără numai preoților. ⁴ Sau n'afți cetit în lege că Sâmbăta preoții în biserică spurcă Sâmbăta și nevinovați sunt? ⁵ Iar grăesc voue: că mai mare de cât biserică este aicea. ⁶ Iar de afți sci ce este, milă voese, iar nu jertfă, n'afți fi osândit pre cei nevinovați. ⁷ Că Domn este și al Sâmbetelor Fiul omului.

⁸ Și trecând de acolo, a venit în sinagoga lor. ⁹ Și

iată un om era acolo având mâna uscată, și l-a întrebat pre dânsul, dicând: De se cuvine Sâmbăta a vindeca? ca să-l vinuiască pre el. ¹¹ Iar el le-a dis lor: Ce om este dintre voi carele va avea o oaie, și de va cădea aceia Sâmbăta în gropă, au nu o va apuca pre ea și o va scote? ¹² Dar omul cu cât se deosebesce de oaie? Pentru aceia se cuvine Sâmbăta a face bine. ¹³ Atunci a dis omului întinde mâna ta, și o a întins; și a venit la starea cea d'întăiu sănătoasă ca și cea-laltă.

¹⁴ Iar Fariseii eșind afară, s'at au făcut asupra lui, ca să-l piardă pre el. Iar Iisus cunoscând s'a dus de acolo.

¹⁵ Și-a mers după dânsul popore multe, și l-a tămăduit pre dânsul pre toți. ¹⁶ Și le-a poruncit lor ca să nu-l facă pre el arătat, ¹⁷ Ca să se plinească ceea ce s'a grăit prin Isaia proorocul ce dice: ¹⁸ Iată pruncul meu pre carele am

ales: iubitul meu întru carele bine a voit sufletul meu, pu-no-voi Duhul meu preste dânsul, și judecată neamurilor va vesti. ¹⁹ Nu se va prici, nici va striga, nici va auzi cine-va în uliță glasul lui. ²⁰ Trestie zdrobită nu va frânge, și în aprins nu va stinge, până ce va scote judecata spre biruință. ²¹ Și întru numele lui neamurile vor nădăjdui. ²² Atunci a adus la dânsul pre un îndrăcit orb și mut, și l'a tămăduit pre el: cât orbul și mutul grăia și vedea. ²³ Și se mira poporele și diceau: nu cum-va acesta este Fiul lui David. ²⁴ Iar fariseii auzind, diceau: acesta nu scote dracii, fără numai prin Veelzevul, domnul dracilor. ²⁵ Iar Iisus sciind gândurile lor, le-a dis lor: totă împărăția ce se împerechază între sine se pustiesce; și totă cetatea sau casa ce se împerechază între sine nu va sta. ²⁶ Și dacă satana pre satana scote, între sine s'a împerechiat; deci cum va sta împărăția lui? ²⁷ Și dacă eu cu Veelzevul scot dracii, feciorii voștri cu cine scot? Pentru acesta ei vor fi voue judecători. ²⁸ Iar dacă eu cu Duhul lui Dumnezeu scot dracii, iată a ajuns la voi împărăția lui Dumnezeu. ²⁹ Sau cum pôte cine-va să intre în casa celui tare, și vasele lui să le jefuiască, de

nu întâiu va lega pre cel tare, și atunci va jefui casa lui?

³⁰ Cea ce nu este cu mine, împotriva mea este; și cea ce nu adună cu mine, risipesc. ³¹ Pentru acesta grăesc voue: tot păcatul și hula se va erta oamenilor; iar hula care este împotriva Duhului, nu se va erta oamenilor. ³² Și ori-cine va dice cuvint împotriva fiului omului, se va erta lui; iar ori-cine va dice împotriva Duhului sânt, nu se va erta lui, nici în veacul de acum, nici în cel ce va să fie. ³³ Sau faceți pomul bun și rînda lui bună, sau faceți pomul putred și roada lui putredă; că din rînda se cunoșce pomul. ³⁴ Pui de năpârci! cum veți putea grăi cele bune, răi fiind? Că din prisosința inimii grăesc gura. ³⁵ Omul cel bun, din comora cea bună a inimii scote cele bune; iar omul cel rău din comora cea rea scote cele rele. ³⁶ Deci grăesc voue: Că pentru tot cuvintul desert carele vor grăi omonii, vor să dea semă de dînsul în ziua judecării. ³⁷ Că din cuvintele tale te vei îndrepta, și din cuvintele tale te vei osândi.

³⁸ Atunci au răspuns oarecari din cărturari și din farisei, dicând: Învățătorule, voim să vedem de la tine semn. ³⁹ Iar el răspundând, a dis lor: Neamul viclean și

prea-curvar semn caută, și semn nu se va da lui, fără numai semnul lui Iona proorocului, ⁴⁰ Că precum a fost Iona în pântecul chitului trei zile și trei nopți, așa va fi Fiul omului în inima pământului trei zile și trei nopți. ⁴¹ Bărbații Nineviteni se vor scula la judecată cu neamul acesta, și îl vor osândi pre el; căci ei s'au pocăit pentru propovăduirea lui Iona, și iată mai mult de cât Iona aici. ⁴² Împărăteasa de la Austru se va scula la judecată cu neamul acesta, și îl va osindi pre el; că a venit de la marginile pământului să audă înțelepciunea lui Solomon, și iată mai mult de cât Solomon aici. ⁴³ Iar când duhul cel necurat va eși din om, umblă prin locuri fără de apă, căutând odihnă și nu află. ⁴⁴ Atunci dăce: Mă voi întorco

în casa mea de unde am eșit, și venind o află deșartă, măturată și împodobită. ⁴⁵ Atunci se duce, și ia cu sine alte șapte duhuri mai rele de cât sine și intrând locuiesc acolo; și se fac cele depre urmă ale omului acelaia mai rele de cât cele d'întăiu; așa va fi și acestui neam viclean.

⁴⁶ Și încă grăind el către popor, iată muma lui și frații lui stați afară căutând să grăiască cu dânsul. ⁴⁷ Și a dâs lui ôre-cine: Iată muma ta și frații tăi stați afară, vrând să grăiască cu tine. ⁴⁸ Iar el răspundând, a dâs celui ce-i spuse: Cine este mama mea, și cari sunt frații mei? ⁴⁹ Și tîndându-și mâna sa spre ucenicii săi, a dâs: Iată muma mea și frații mei. ⁵⁰ Că ôri-cine va face voia Tatălui meu celui din ceruri, acela frate al meu, și soră și mămă este.

CAP. XIII.

Pentru pilda Semănătorului și pentru a împărăției cerurilor.

¹ Și în ziua aceea eșind Iisus din casă, ședea lângă mare. ² Și s'au adunat la dânsul popor mult, cât i-a fost lui a intra în corabie să ședă, și tot poporul sta pre țărmurile mării; ³ Și le-a grăit lor multe în pilde.

Dicând: Iată a eșit semă-

nătorul să semene sămînța sa. ⁴ Și semănând el unele au căzut lângă cale, și au venit paserile și le-au mănecat pre ele; ⁵ Iar altele au căzut pre pietriș unde n'avea pământ mult și îndatăși au răsărit, pentru că nu aveau pământ adânc; ⁶ Și răsărind so-

rele, s'au pălit, și pentru că n'aveau rădăcină s'au uscat. ⁷ Iar altele au căzut în spinii, și au crescut spinii, și le au înecat pre ele. ⁸ Iar altele au căzut pre pământ bun și au dat rodă, una adică o sută, iar alta, șese-deci; iar alta, trei-deci. ⁹ Cea ce are urechi de audit, audă.

¹⁰ Și, apropiindu-se ucenicii, au dâs lui: Pentru ce în pilde grăiesc lor? ¹¹ Iar el răspundând, a dâs lor: Că vouă s'a dat a sci tainele împărăției cerurilor, iar aceloră nu s'a dat. ¹² Că acela ce are i se va da lui, și-i va prisosi; iar acela ce nu are și ceea ce are se va lua de la dânsul. ¹³ Pentru acesta în pilde grăiesc lor, că vădând nu văd, și audînd nu aud, nici înțeleg. ¹⁴ Și se plinesc întru dânsii proorocia Isaiei ceea ce dăce: Cu audul veți audi și nu veți înțelege, și privind veți privi și nu veți vedea.

¹⁵ Că s'a îngroșat inima poporului acestuia, și cu urechile grei a audit, și ochii lor și-au închis, ca nu cumva să vadă cu ochii și cu urechile să audă, și cu inima să înțeleagă, și să se întorcă să-l vindec pre ei. ¹⁶ Iar ochii voștri sunt fericiți că văd, și urechile voștre că aud. ¹⁷ Că amin grăesc vouă; că mulți prooroci și drepti au dorit să vadă cele ce vedeți voi, și nu au vădut, și să audă

cele ce audiți, și nu au audut. ¹⁸ Deci voi audiți pilda semănătorului. ¹⁹ De la tot cela ce aude cuvîntul împărăției, și nu-l înțelege, vine vicleanul, și răpescce ceea ce este semănat în inima lui; acesta este cea semănată lângă cale. ²⁰ Iar cea semănată pre pietriș, acesta este carele aude cuvîntul și îndată cu bucurie îl primesce; ²¹ Însă n'are rădăcină întru sine, ci este până la o vreme, iar făcându-se necaz său gonă pentru cuvînt, îndatăși se smintescce. ²² Iar cea semănată în spinii, acesta este carele aude cuvîntul; iar grija vécului acestuia și înșelăciunea bogăției, înecă cuvîntul și neroditor se face. ²³ Iar cea semănată în pământ bun, aceasta este care aude cuvîntul și-l înțelege, carele aduce rodă și face unul adică o sută; iar altul, șese-deci; iar altul, trei-deci.

²⁴ Altă pildă le-a pus lor înainte, dicând: Asemenea este împărăția cerurilor, omului carele a semănat sămînță bună în țarina sa; ²⁵ Iar dormind ômenii, a venit vrajmașul lui, și-a semănat zizaniile între grâu, și s'a dus. ²⁶ Iar dacă a crescut iarba și a făcut rodă, atunci s'au arătat și zizaniile. ²⁷ Și viind slugile stăpânului casei i-au dâs lui: Dâmnice, au n'ai semănat sămînță bună în țarina ta,

³¹ Altă pildă le-a pus lor înainte, zicând: Asemenea este împărăția cerurilor grăunțului de mustar, pre care luându-l omul, l'a semănat în țarina sa; ³² Carele este mai mic de cât toate semințele, iardacă crește este mai mare de cât toate buruienile, și se face copacii cât vin pasările cerului și se sălășluiesc în ramurile lui. ³³ Altă pildă a grăit lor: Asemenea este împărăția cerurilor a hătuțului, pre carele luându-l muierea l'a ascuns în trei măsurci de făină, până ce s'a dospit totă. ³⁴ Acestea toate a grăit liisus în pilde popoarelor și fără de pilde nu grăia lor. ³⁵ Ca să se plinească ceea ce s'a grăit prin prorocul ce zice: Deschide-voi în pilde gura mea, spune-voi că ascunse din începutul lumii; ³⁶ A-

37. Și s'au apropiat către densul ucenicilor lui zicând: Spune nouă pilda zizaniilor țarinei. 38. Iar el răspundând a zis lor: Căla ce a semănat semăna că bună, este Fiul omului. 39. Iar țarina este lumea; iar semănta că bună, aceștia sunt fiii Impărăției; iar zizaniile sunt fiii celui viclean. 40. Iar vrăjmașul ce le-a semănat pr dănsule este diavolul; iar secerășii este sfirșitul veacului; iar secerătorii sunt ingerii. 41. Deci, cum se adună zizaniile și se ard cu foc, așa va fi la sfirșitul veacului acestuia: 42. Va trimite Fiul omului pr ingerii săi, și vor aduna dintru împărăția lui pr toate smintelele și pr cei ce fac fără de lege. 43. Și-i vor arunca pr ei în cupotul cel de foc, acolo va fi plânsul și scrișurile dinților. 44. Atunci dreptii vor străluci ca sôrele întru împărăția Tatălui lor; căla ce are urechi de audit, audă.

⁴⁶ Iarăși asemenea este împărăția cerurilor omului negutător ce caută mărgări-

vață întru împărăția cerurilor. asemenea este omului stăpân al casei carele scöte din vistieria sa noui și vechi. ⁵³Și a fost după ce a sfîrșit Iisus pildele acestea, a trecut de acolo.

46^a Și venind la patria sa, îi înșeță پر دهنش in sinagoga lor, cât se mira ei și dicea: De unde îi este lui înțelepciunea această și puterile? ⁴⁶ Ați nu este acesta feciorul țesarului? Ați nu se numește muma lui Maria, și frații lui, Iacov, și Iosi, și Simon, și Iuda? ⁴⁶ Și surorile lui ați nu sunt toate la noi? Dar de unde sunt lui aceste toate? ⁴⁷ Și se sminteia întru dinsul. Iar Iisus a zis lor: Nu este prooroc necinstit, fără numai în patria sa și în casa sa. ⁴⁸ Și n'a făcut acolo puteri multe pentru necredința lor.

CAP. XIV.

¹ Intr'acea vreme, a auzit Irod cel a patra parte stăpânitor, vestea lui Iisus, ² Și a ȃis slugilor sale: Acesta este Ioan Botezătorul, el a învial din morȃi, și pentru aȃsta se fac puteri întru el. ³ Că Irod prindend pre Ioan, l'a legat pre el, și l'a pus

în temniță, pentru Irodiada
mușerea lui Filip fratelui său.
* Că dicea Ioan lui: Nu ți-
se cuvine ție să o aibi pre-
ea. * Și vrînd să-l omore pre-
dinsul, se temea de popor,
pentru căci ca pre un proor-
oc il avea pre el. * Iar prăz-
nuindu-se diua născerei lui

Irod, a jucat fata Irodiadei în mijloc și a plăcut lui Irod. ⁷Pentru aceea cu jurămintă a mărturisit ei, să-i dea oricce va cere. ⁸Iar ea îndemnată fiind de muma sa, a zis: Dă-mi aici în tipsie capul lui Ioan Botezătorul. ⁹Și s'a întristat împăratul; iar pentru jurămintul și pentru col ce se dea împreună cu dînsul a poruncit să i se dea. ¹⁰Și trimițînd a tăiat pre Ioan în temniță. ¹¹Și s'a adus capul lui în tipsie, și s'a dat fetei, și l'a dus la muma sa. ¹²Și venind ucenicii lui, au luat trupul, și l'au îngropat pre el, și venind au vestit lui Iisus. ¹³Și auzînd Iisus, s'a dus de acolo cu corabia, în loc pustiu deosebi, și auzînd poporele s'au dus după dînsul pedestri de prin orașe.

¹⁴Și eșînd Iisus a vădut popor mult, și i s'a făcut milă de ei, și a tămăduit pre bolnavii lor. ¹⁵Iar, făcîndu-se sîră, s'a apropiat către dînsul ucenicii lui zicînd: Locul este pustiu și vremea iată a trecut, sloboďesce poporul, ca să se ducă prin sate să-și cumpere bucate lor. ¹⁶Iar Iisus le a zis lor: Nu trebue să mîrgă; dați-le lor voi să mînance. ¹⁷Iar ei au zis lui: N'avem aici, fără numai cinci pîni și doi pesci. ¹⁸Iar el a zis: Aduceți-le pre ele aici la mine. ¹⁹Și a porun-

cit poporul să șadă pre iarbă, și luând cele cinci pîni și cei doi pești, căutînd la cer, a bine-cuvîntat, și frîngînd a dat ucenicilor pîinile, iar ucenicii poporului. ²⁰Și au mîncat toți și s'au săturat, și au luat rîmășițele de sfărămături douăspre-dece coșuri pline. ²¹Iar cei ce mîncase erau bărbați ca cinci mii, afară de femei și de copii.

²²Și îndatăși a silit Iisus pre ucenicii săi să intre în corabie, și să mîrgă mai înainte de cît el de cea parte, pînă ce va sloboďi poporul. ²³Și sloboďînd poporul, s'a suit la munte să se rîge deosebi; și făcîndu-se sîră, era acolo singur. ²⁴Iar corabia era în mijlocul mării învăluindu-se de valuri, că era vîntul împotrivă. ²⁵Iar într'a patra strîjă a nopții, a mers la dînsul Iisus, umblînd pre mare. ²⁶Și vedîndu-l pre el ucenicii umblînd pre mare, s'au spălmîntat, grăînd: Că nălucă este, și de frică au strigat. ²⁷Iar Iisus îndatăși a grăit lor zicînd: Îndrăsnîți, eu sunt, nu vă temeți. ²⁸Iar Petru răspundînd a zis: Dîmne! de ești tu, poruncesce-mi să vii la tine pre apă; iar el a zis: Vino. ²⁹Și porîndu-se Petru din corabie, umbla pre apă, ca să mîrgă la Iisus. ³⁰Iar vedînd

vîntul tare, s'a înfricoșat, și începînd a se afunda, a strigat, grăînd: ³¹Dîmne, mîntuesce-mă! și îndată Iisus tîndînd mîna, l'a apucat pre dînsul, și i-a zis lui: Puțin credinciosule, pentru ce te-ai îndoit? ³²Și intrînd ei în corabie, a stătut vîntul. ³³Iar cei ce erau în corabie, venînd, s'au închinat lui zicînd: Cu adevărat Fiul lui Dum-

neđeu ești. ³⁴Și trecînd au venit în pămîntul Genisaretului.

³⁵Și cunoscîndu-l pre el ômenii locului aceluia, au trimis în totă laturea aceea, și au adus la dînsul pre toți bolnavii. ³⁶Și rugau pre el ca numai să se atingă de pîlele vîșmintelor lui; și cîți se atingeau se mîntuiau.

CAP. XV.

Pentru ucenici cînd au mîncat cu mîinile nespălate; pentru călcarea poruncilor lui Dumneđeu; pentru obiceiurile ômenilor; pentru cele ce spurcă pre om; pentru Chananeanca cea cu fata îndrăcită; pentru poporele ce s'au tămăduit; pentru șapte pîni.

¹Atunci au venit la Iisus cărturarii și fariseii cei din Ierusalim, zicînd: ²Pentru ce ucenicii tăi calcă aședămîntul bătrînilor, că nu-și spală mîinile sale, cînd mînîncă pîne? ³Iar el răspundînd le a zis lor: Pentru ce și voi calcați porunca lui Dumneđeu pentru aședămîntul vostru? ⁴Că Dumneđeu a poruncit, zicînd: Cinstesce pre tatăl tău și pre muma ta, și cela ce va grăi de rău pe tatăl său sau pre muma sa, cu mîrte să mîră. ⁵Iar voi ziceți: Cela ce ar zice tatăne-său, sau mîne-sa: dar este aceea cu care te-ai fi folosit de la mine,

și să nu cinstescă pre tatăl său pre muma sa. ⁶Și ați stricat porunca lui Dumneđeu pentru aședămîntul vostru; ⁷fărnîcilor, bine a proorocit pentru voi Isaia, zicînd: ⁸Se apropie de mine poporul acesta cu gura lor, și cu buzele măcîntesc; iar cu inima departe stă de la mine. ⁹Și în zadar mă cîntesc, învățînd învățături, poruncî omenesce. ¹⁰Și chemînd de la sine pre popor a zis lor: Auziți și înțelegeți. ¹¹Nu ce intră în gură spurcă pre om, ci ce iese din gură, aceea spurcă pre om.

¹²Atunci, apropiîndu-se către dînsul ucenicii lui, îi

disce: Cunoscut ai că fariseii, auzind cuvîntul, s'au scandalizat. ¹³ Iar ei răspundînd a dîs: tot sadul pre carele nu l'a sădit Tatăl meu cel ceresc, se va desrădăcina. ¹⁴ Lăsați-i pre dînsii, povățuitori! orbi sunt ai orbilor: și orb pre orb de va povățui, amîndoi în grîpă vor cădea. ¹⁵ Și răspundînd Petru, a dîs lui: spune nouă pilda acésta. ¹⁶ Iar Iisus le-a dîs lor: încă și voi nepricepuți sunteți? ¹⁷ Dar nu înțelegeți că tot ce intră în gură merge în pîntece și iese pe afedron? ¹⁸ Iar cele ce es din gură, din inimă es, și acelea spurcă pre om. ¹⁹ Că din inimă es gânduri rele, ucideri, prea-curvii, curvii, furtisaguri, mărturii mincinoase, hule. ²⁰ Acestea sunt care spurcă pe om; iar cu mîni nespălate a mânca nu spurcă pe om.

²¹ Și eșind Iisus de acolo, s'a dus în părțile Tirului și ale Sidonului. ²² Și iată o mulere Chananeancă eșind din hotarele acelea, striga către dînsul, dîcînd: miluesce-mă Dîmne, Fiul lui David, fiica mea rău se îndrăcesce. ²³ Iar el nu i-a răspuns ei cuvînt: Și, apropiîndu-se ucenicii lui, îl ruga pre el, dîcînd: slobozește-o pre ea, că strigă în urma noastră. ²⁴ Iar el răspundînd a dîs: Nu sunt trimis, fără numai către oile cele pierdute ale casei lui Is-

rail. ²⁵ Iar ea viînd s'a închinat lui dîcînd: Dîmne, ajută-mă. ²⁶ Iar el răspundînd a dîs: Nu este bine a lua pâinea fiilor și a o arunca cînilor. ²⁷ Iar ea a dîs: adevărat e Dîmne, că și cîniî mănăcă din slărămiturile ce cad din masa Domnilor sîi. ²⁸ Atunci răspundînd Iisus, a dîs ei: o mulere! mare este credința ta, fie ție precum voesci. Și s'a tămăduit fiica ei dintr'acel ceas.

²⁹ Și trecînd de acolo Iisus, a venit lângă marca Galileii, și suîndu-se în munte, a se cutacolo. ³⁰ Și a venit la dînsul popore multe, avînd cu sine șchiopi, orbi, muți, ciungi și alți mulți. Și i-au aruncat pre dînsii la picioarele lui Iisus și i-au tămăduit pre ei. ³¹ Cât se mira poporele vîdînd pre muți grîind, pre ciungi să nătoși, pre șchiopi umblînd, și pre orbi vîdînd, și măriaî pre Dumneșul lui Israil.

³² Iar Iisus chemînd la sine pre ucenicii sîi, a dîs lor: milă îmi este de poporul acesta, că iată trei zile sunt de cînd așteptă lângă mine, și n'au ce mânca și a-i slobozi pre dînsii lămîndî nu voesc, ca nu cum-va să slăbescă pre cale. ³³ Și au grăit lui ucenicii lui: de unde nouă în pustie atătea pâni cât să se sature atăta popor? ³⁴ Și a dîs lor Iisus: Câte pâni aveți? Iar ei au dîs:

șapte și puținî pescișori. Și a poruncit poporului să se dă pre pămînt. ³⁵ Și luînd pre cele șapte pâni și pre pesci, mulțămînd, a trînt și a dat ucenicilor lui; iar ucenicii poporului; și au mîncat toți, și s'au săturat. ³⁶ Și

au luat rămășițele de slărămituri șapte coșnițe pline. ³⁷ Iar cei ce mîncase erau ca patru mii de bărbați afară de muieri și de copii. ³⁸ Și, slobozînd poporele, a intrat în corabie și a trecut în hotarele Magdalului.

CAP XVI.

Pentru cei ce au cerut semn din cer; pentru aluatul fariseilor; pentru întrebarea, cea în Cesarea lui Filip; pentru lepădarea de sineși și pentru luarea crucei lui Christos; pentru certarea lui Petru, căci a grăit împotriva să nu pătîmescă Christos și pentru mărturisirea lui.

¹ Și apropiîndu-se fariseii și saduchei, ispitindu-l, îl ruga pre dînsul, ca să le arate lor semn din cer.

² Iar el răspundînd, a dîs lor: Cînd se face sêră, dîceți: senin va fi, că se roșesce cerul. ³ Și dimînța dîceți: astăzi va fi furtună, că se roșesce cerul posomorit. Fățarnicilor, fața cerului scîi să o socotiți; iar semnele vremilor nu puteți? ⁴ Neamul viclean și pre-curvar, semn caută, și semn nu se va da lui, fără numai semnul lui Iona proocoreului; și lăsându-l pre dînsii, s'a dus. ⁵ Și mergînd ucenicii lui de cea parte uitase să iea pâne.

⁶ Iar Iisus le-a dîs lor: căutați și vă păziți de aluatul fariseilor și al saducheilor.

⁷ Iar ei cugetau întru sine, dîcînd: că pâne n'am luat. ⁸ Iar Iisus cunoscînd, le-a dîs lor: Ce cugetați întru voi, puțin credincioșilor, că n'ați luat pâne? ⁹ Dar nu înțelegeți, nici vă aduceți aminte de cele cinci pâni la cele cinci mii, și câte coșuri ați luat? ¹⁰ Nici de cele șapte pâni la cele patru mii, și câte coșnițe ați luat? ¹¹ Cum nu înțelegeți că nu pentru pâne am dîs vouă să vă păziți de aluatul fariseilor și al saducheilor? ¹² Atunci au înțeles că nu de aluatul pânei a dîs lor să se păzească, ci de învătătura fariseilor și a saducheilor.

¹³ Iar viînd Iisus în părțile Cesariei lui Filip a întrebat pre ucenicii sîi dîcînd:

Cine îmi dă omenii că sînt eu Fiul omului? ¹⁴ Iar ei au zis: unii, Ioan Botezătorul; iar alții, Ilie; iar alții, Ieremia, sînt unul din prooroci. ¹⁵ Zis-a lor Iisus: Dar voi cine îmi dăceți că sînt? ¹⁶ Și răspunzînd Simon Petru a zis: Tu ești Christosul, fiul lui Dumnezeu celui viu. ¹⁷ Și răspunzînd Iisus a zis lui: Fericit ești, Simone var Iona, că trup și sînge nu ți-a descoperit ție, ci Tatăl meu cel din ceruri. ¹⁸ Și eu ție ție: că tu ești Petru, și pre această piatră voi zidi biserica mea, și porțile iadului nu o vor birui pre dînsa. ¹⁹ Și îți voi da ție cheile împărăției cerurilor, și ori-ce vei lega pre pămînt va fi legat și în ceruri și ori-ce vei dezlega pre pămînt, va fi dezlegat și în ceruri.

²⁰ Atunci a poruncit ucenicilor să nu spue nimănui că el este Christos. ²¹ De atunci a început Iisus a spune ucenicilor să că se cuvine lui a merge în Ierusalim, și multe a pătimi de la bătrîni, și de la arhierii, și de la cărturari, și a fi omorît, și a treia zi a în-

via. ²² Și luîndu-l pre el Petru, a început a-l sta lui îmi potrivă zicînd: milostiv fii ție, Dîmne, nu va fi ție a-cestea. ²³ Iar el întorcîndu-se a zis lui Petru: mergi după mine, satano, smîntelă îmi ești; că nu cugești cele ce sînt ale lui Dumnezeu, ci cele ce sînt ale omenilor.

²⁴ Atunci Iisus a zis ucenicilor săi: Ori-cine voescă să vie după mine, să se lepede de sine, și să-și iea crucea sa, și să-mi urmeze mie. ²⁵ Că cine va vrea să-și mîntuască sufletul său, pierde-l va pre el; iar cine își va pierde sufletul său pentru mine, afla-l va pre el. ²⁶ Că ce folos este omului de ar dobîndi lumea totă, iar sufletul său își va pierde? Său ce va da omul schimb pentru sufletul său? ²⁷ Că va să vie fiul omului întru mărirea Tatălui său, cu îngerii săi, și atunci va răsplăti fiescă-căruia după faptele lui. ²⁸ Amin grăesc vou: sînt unii din cei ce stau aicea, cari nu vor gusta mîrte, până ce vor vedea pre fiul omului viind întru împărăția sa.

CAP. XVII.

Pentru schimbarea la față a lui Christos; pentru cel lunatic; pentru cei ce cereau didrahme.

¹ Și după șese zile a luat Iisus pre Petru, și pre Iacov,

și pre Ioan fratele lui, și i-a suît pre dînsii în munte înalt

de osebi. ² Și s'a schimbat la față înaintea lor; și a strălucit fața lui ca soarele; iar hainele lui s'au făcut albe ca lumina. ³ Și iată s'au arătat lor Moisi și Ilie, împreună cu dînsul vorbind. ⁴ Și răspunzînd Petru, a zis către Iisus: Dîmne, bine este nouă a fi aicea: de voesci să facem aicea trei colibi: ție una, și lui Moisi una, și una lui Ilie. ⁵ Încă el, grăind, iată nor luminos i-a umbrît pre ei, și iată glas din nor zicînd: acesta este fiul meu cel iubit, întru carele bine-am voit, pre acesta să-l ascultați. ⁶ Și auzînd ucenicii au cădut pre fețele lor, și s'au spăimîntat foarte. ⁷ Și apropiindu-se Iisus, s'a atins de dînsii, și a zis: sculați-vă, și nu vă temeți. ⁸ Și rădicându-și ochii lor, pre nimenea n'au vădut fără numai pre Iisus singur. ⁹ Și pogorîndu-se ei din munte, le-a poruncit lor Iisus, zicînd: nimănui să nu spuneți vederea acésta, până când Fiul omului se va scula din morți.

¹⁰ Și l'a întrebat pre el ucenicii lui, zicînd: dar ce dăcă cărturarii că se cuvine Ilie să vie mai înainte? ¹¹ Iar Iisus răspunzînd a zis lor: Ilie adevărat va veni mai înainte, și va aședa tôte. ¹² Iar grăesc vou: că Ilie iată a venit și nu l'au cunoscut pre dînsul; ci au făcut lui câte

au voit; așa și Fiul omului va să pățimască de la dînsii. ¹³ Atunci au înțeles ucenicii că pentru Ioan Botezătorul le-a zis lor.

¹⁴ Și viind ei la popor s'a apropiat către dînsul un om, ingenunchind înaintea lui și zicînd: ¹⁵ Dîmne miluesce pre Fiul meu, că este lunatic și rău pățimesce; că de multe ori cade în foc și de multe ori în apă. ¹⁶ Și l'am adus pre dînsul la ucenicii tăi, și n'au putut să-l vindece pre el. ¹⁷ Iar Iisus răspunzînd a zis: o neam necredincios și îndărătnic, până când voi fi cu voi? până când voi suferi pre voi? aduceți-l pre el aici la mine. ¹⁸ Și l'a certat pre el Iisus, și a eșit dracul dintr'însul, și s'a tămăduit copilul din ceasul acela. ¹⁹ Atunci apropiindu-se ucenicii către Iisus deosebi a zis: pentru ce noi n'am putut să-l scotem pre el? ²⁰ Iar Iisus a zis lor: pentru necredința voastră. Că amin grăesc vou, de veți ave credință ca un grăunte de muștar, veți dice muntelui acestuia mută-te de aci colo, și se va muta, și nimic va fi vou cu neputință. ²¹ Că acest neam nu ese fără numai cu rugăciune și cu post. ²² Și întorcîndu-se ei în Galilea, le-a zis lor Iisus: va să se dea Fiul omului în mânele omenilor, ²³ Și îl vor omori pre

el, și a treia Ți se va scula și s'au întristat oi foarte.

²⁴ Și viind ei în Capernaum, au venit cei ce lua didrahme către Petru, și au Țis: invățătorul vostru nu dă didrahme? Țis'a, adevărat. ²⁵ Și când a intrat în casă, a apucat Iisus mai 'nainte de el Țicând: ce Ți-se pare, Simone? ÎmpăraȚii pământului de la cari ieaȚ dajdiȚ sau bir? De

la fiil lor sau de la cei străini? ²⁶ Grăit-a Petru lui: de la cei străini. Țis'a Iisus lui: Iată dar că sunt sloboȚii fiil. ²⁷ Ci ca să nu-Ț smintim pre dênșii, mergend la mare, aruncă undiȚa, și pescele care 'l veȚ prinde întâiu, ia-l; și, deschidend gura lui, veȚ afla un statir, acela luându-l dă-l lor pentru mine și pentru Ține.

CAP. XVIII.

Pentru cei ce Țiceau cine este mai mare; pentru a nu sminti; pentru pilda de o sută de oi; pentru certarea aprăpelui; pentru puterea a lega și a deslega; pentru certarea greșelii fratelui; pentru datornicul cel cu Țece miȚ de talanȚi.

¹ În cazul acela s'au apropiat ucenicii către Iisus, grăind: O-re-cine este mai mare întru împăraȚia cerurilor? ² Și chiemând Iisus un prunc l'a pus pre el în mijlocul lor și a Țis: Amin grăesc vouȚ: De nu vȚ veȚi întorȚe și s'au vȚ faceȚi ca pruncii, nu veȚi intra întru împăraȚia cerurilor. ³ Că cine se va smeri pre sine ca pruncul acesta, acela este cel mai mare întru împăraȚia cerurilor. ⁴ Și ori-cine va primi pre un prunc ca acesta întru numele meu, pre mine mă primesce. ⁵ Iar ori-cine va sminti pre unul dintr'aceștii mici cari cred întru mine, mai de folos i-ar fi lui,

ca să spânzure o piatră de mără la grumazul lui, și să se înnece întru adâncul mării. ⁷ Vai lumii de smintele; că nevoe este să vie smintelele, dar vai omului aceluia prin care vine smintela. ⁸ Iar de te smintesc pre tine mâna ta, sau piciorul tȚu, taie-le pre ele și le lepȚdă de la tine; mai bine iȚi este Ție să intri în viaȚă șchiop sau ciung, de cât douȚ mâni sau douȚ picioare avȚnd, să fi aruncat în focul cel vecinic. ⁹ Și ochiul tȚu de te smintesc pre tine, scȚte-l pre el și îl aruncă de la tine; mai bine este Ție cu un ochiȚ să intri în viaȚă, de cât amin-

doi ochii avȚnd, să fi aruncat în gheena focului.

¹⁰ CăutaȚi să nu defăimaȚi pre vre-unul dintre'aceștii mici, că Ție vouȚ: Că ingerii lor în ceruri, pururea vȚd faȚa Tatălui meu, carele este în ceruri. ¹¹ Că a venit Fiul omului să mântuiască pre cel perdut. ¹² Ce vi se pare vouȚ de va avea un om o sută de oi, și se va rătăci una dintr'insele, au nu lasă pre cele nouȚ-Țeci și nouȚ în munȚi și mergend caută pre cea rătăcită? ¹³ Și de se va întimpla să o găsiască pre ea, amin grăesc vouȚ: că se bucură de dênșia mai virtos de cât de cele nouȚ-Țeci și nouȚ, ce nu s'au rătăcit. ¹⁴ Așa nu este voia înaintea Tatălui vostru celui din ceruri ca să piară unul dintr'aceștii mici. ¹⁵ Și de-Ți va greși fratele tȚu, mergi și îl muștră pre dênșul între tine și între el singur. Țeci de te va asculta, ai dobândit pre fratele tȚu; ¹⁶ Iar de nu te va asculta, mai ea împreună cu tine, încă pre unul, sau douȚ, ca prin gura a doua sau a treia mărturii să stea tot adevărat. ¹⁷ Iar de nu-l va asculta pre ei, spune-l soborului, și denu va asculta nici în sobor, să-Ți fie Ție ca un păgân și vameș.

¹⁸ Amin grăesc vouȚ: Ori câte veȚi lega pre pământ, vor fi legate în cer; și ori câte veȚi deslega pre pământ

vor fi deslegate în cer. ¹⁹ Iarăși amin grăesc vouȚ: Că dacă douȚ din voi se vor uni pre pământ, pentru tot lucrul ce vor cere, va fi lor dela Tatăl meu, carele este în ceruri. ²⁰ Că unde sunt douȚ sau trei adunaȚi întru numele meu, acolo sunt în mijlocul lor. ²¹ Atunci, apropiindu-se către dênșul Petru, a Țis: Dômne, de câte ori va greși mic fratele meu și voiȚ ierta lui? au dȚră până de șapte ori? ²² Grăit'a Iisus lui: Nu-Ți Ție până de șapte ori, ci până de șapte-Țeci de ori câte șapte.

²³ Pentru acesta asemănatu-sa împăraȚia cerurilor omului împărat, carele a vrut să iea sȚma slugilor sale. ²⁴ Și începȚnd el a lua sȚma, au adus la dênșul pre un datornic cu Țece miȚ de talanȚi. ²⁵ Și ne avȚnd el să plătească a poruncit Domnul lui să-l vinȚdă pre el, și pre mulțerea lui, și pre copii, și tȚte câte avea, și să plătească. ²⁶ Țeci cădȚnd sluga acela, se închina lui, ȚicȚnd: Dômne, mai îngăduiesce-mȚ pre mine, și iȚi voi plăȚi Ție tot. ²⁷ Și milostivindu-se domnul slugȚi acela, l-a sloboȚit pre dênșul, și i-a iertat lui și datoria. ²⁸ Iar eșind sluga acela, a aflat pre unul din soșii săi, carele era dator lui osută de dinari, și, apucându-l pre el, îl sugruma, ȚicȚnd:

Plătesce-mi ce îmi ești dator. ²⁹ Decî cînd s'au dusese-mă pre mine și-ți voi plăti. ³⁰ Iar el n'a vrut; ci mergînd l'a băgat în temniță, pînă cînd va plăti datoria. ³¹ Iar soțiile lui vîdînd cele ce s'au făcut, s'au intristat foarte, și viind, au spus domnului lor toate cele ce s'au făcut. ³² Atunci chemîndu-l pre el domnul lui, i-a dîs lui:

slugă vicleană, totă datoria acea-ți-am iertat-ție, pentru că m'ai rugat. ³³ Dar ție nu ți se cade să-ți fie milă de soția ta, precum și mie mi-a fost milă de tine? ³⁴ Și mîniindu-se domnul lui, l'a dat pre el muncitorilor, pînă ce va plăti totă datoria lui. ³⁵ Așa și Tatăl meu cel ceresc va face vouă de nu veți ierta fiesce carele fratelui său din inimile vîstre greșalele lor.

CAP. XIX.

Pentru cei ce au întrebat, ore se cade bărbatului să-și lase mulțerea; pentru fimeni; pentru punerea mînelor lui Iisus pre copii; pentru bogatul ce a întrebat pe Iisus.

¹ Și a fost cînd a sfîrșit Iisus cuvintele acestea, a trecut din Galilea, și a venit în hotarele Iudeei de cea parte de Iordan. ² Și a mers după dînsul popore multe, și i-a vindecat pre ei acolo.

³ Și-a au venit la dînsul fariseii ispitindu-l pre el și dîcînd: Ore se cade omului să-și lase mulțerea; sa pentru fiește-ce pricină? ⁴ Iar el rîspundînd a dîs lor: Dar n'ați cetit, că cela ce a făcut d'întăi, bărbat și mulere i-a făcut pre ei. ⁵ Și a dîs: Pentru acosta va lăsa omul pre tatăl său, și pre mamă sa, și se va lipi de mulțerea sa, și vor fi amîndouă un trup. ⁶ Pentru aceea

nu mai sunt două, ci un trup. Decî ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă. ⁷ Dîs'au lui: Dar cum Moisi a poruncit să i se dea carte de despărțire, și să o lase pre ea? ⁸ Dîs'au lor: Că Moisi după învîrtoșarea inimii vîstre a dat voe vouă să vă lăsați mulerile vîstre; dar din început n'a fost așa. ⁹ Iar grăesc vouă: Că ori-cine își va lăsa mulțerea sa afară de cuvînt de curvie, și va lua alta, prea-curvesce, și cela ce va lua pre cea lăsată, prea-curvesce. ¹⁰ Dîs'au lui ucenicii lui: Dacă așa este pricina omului cu mulțerea, nu este de folos a se însura. ¹¹ Iar

el a dîs lor: Nu toți încap cuvîntul acesta, ci celor ce s'a dat. ¹² Că sunt fimeni cari din pîntecele mamei lor s'au născut așa, și sunt fimeni cari s'au scopit de ômeni; și sunt fimeni cari singuri s'au scopit pre sine pentru împărăția cerurilor. Cela ce pôte a încăpea, încapă.

¹³ Atunci s'au adus la dînsul prunci, ca să-și pue mîinile peste ei, și să se rîce; iar ucenicii i-au certat pre ei. ¹⁴ Iar Iisus a dîs lor: Lăsați pruncii, și nu-i opriți pre ei a veni la mine, că a unora ca acestora este împărăția cerurilor. ¹⁵ Și punîndu-și preste oi mîinile, s'au dus de acolo.

¹⁶ Și iată ore-carele viind la el, a dîs lui: Învîțătorule bune, ce bine-voi face ca să am viața de veci? ¹⁷ Iar el a dîs lui: Ce îmi dîci bun? Nimic nu este bun, fără numai unul Dumnezeu. Iar de voesci să intri în viață, păzește poruncile. ¹⁸ Dîs'a lui: Care? Iar Iisus a dîs: Să nu uciști, să nu prea-curvesci, să nu furi, să nu fii mărturie mincinosă. ¹⁹ Cînstesce pre tatăl tău și pre mama ta, și să iubești pre vecinul tău, ca însuși pre tine. ²⁰ Dîs'a lui tînrul: Tote acestea le-am păzit din tinerețile mele; ce încă îmi lipsesce? ²¹ Dîs'a Iisus lui: De voesci să fii de-

săvîrșit, mergi, vinde-ți averile tale, și le dă săracilor, și vei avea comoră în cer, și vino, urmăze-mă. ²² Iar tînrul auînd cuvîntul, s'a dus intristat, că avea avuții multe. ²³ Iar Iisus a dîs ucenicilor săi: Amin grăesc vouă: că cu anevoe va intra bogatul întru împărăția cerurilor. ²⁴ Și iarăși grăesc vouă: Că mai lesne este a trece cămila prin urechile acului, de cît bogatul a intra întru împărăția lui Dumnezeu. ²⁵ Iar ucenicii lui auînd s'au îngrozit foarte, dîcînd: dar cine pôte să se mîntuiască? ²⁶ Iar Iisus cău-tînd, a dîs lor: La ômeni aceasta este cu neputință, iar la Dumnezeu toate sunt cu putință. ²⁷ Atunci rîspundînd Petru, a dîs lui: Iată noi am lăsat toate și am urmat ție; ore-ce va fi nouă? ²⁸ Iar Iisus a dîs lor: Amin grăesc vouă, că voi cei ce ați urmat mie, întru a doua nascere, cînd va ședea Fiul omului pre scaunul mîririi sale, veți ședea și voi pre douăspre-șapte scaune, judecînd pre cele douăspre-șapte seminții ale lui Israil. ²⁹ Și tot carele a lăsat case, sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau mulere, sau feciori, sau holde, pentru numele meu, însuși va lua și viață vecnică va moșteni. ³⁰ Și mulți d'întăiu vor fi pre urmă, și de pre urmă, întăiu.

CAP. XX.

Pentru lucrătorii cei tocmiți la vie; pentru suirea lui Iisus în Ierusalim spre patimă; pentru feciorii lui Zevedei; pentru doi orbi.

¹Că asemenea este împărăția cerurilor omului stăpân al casei, carele a eșit din dimineață să tocmescă lucrători la via sa. ²Și tocmindu-se cu lucrătorii câte un dinar pe zi, i-a trimis pe ei în via sa. ³Și eșind la al treilea ceas a vădit pre alții stând în târg fără de lucru. ⁴Și a zis și acelor, mergeți și voi în via, și ce va fi cu dreptul vouă da vouă; iar ei au mers. ⁵Iar eșind într'al șaselea și într'al nouălea ceas, a făcut asemenea. ⁶Iar într'al unsprezecelea ceas eșind, aflat a pe alții stând fără de lucru, și a zis lor: Ce ați statut aici totă ziua fără de lucru. ⁷Dis'a lui: Că nimeni pre noi nu ne-a tocmi. Dis'a lor: mergeți și voi în via mea, și ce va fi cu dreptul veți lua. ⁸Iar dacă s'a făcut seară, a zis domnul viei către ispravnicul său: Chiamă pre lucrători, și le dă lor plata, începând de la cei de pre urmă până la cei d'întăiu. ⁹Deci viind cei de la al unsprezecelea ceas, au luat câte un dinar. ¹⁰Iar viind cei d'întăiu, socotia că vor lua mai mult, și au luat și ei

câte un dinar. ¹¹Iar după ce au luat, răpștau împotriva stăpânului casei, zicând: ¹²Că acești de pe urmă un ceas au lucrat, și i-ai făcut pre dânsii întocmai cu noi, cară am purtat greutatea zi-
lo și zădăful. ¹³Iar el răspundând, a zis unuia dintr'înșii: Prietene, nu-ți facție strâmbătate, au nu câte un dinar te-ai tocmi cu mine? Ia-ți al tău și mergi: ¹⁴Că voiesc și acestui de pe urmă să-l dau ca și ție. ¹⁵Au dăru nu mi se cade să fac eu ce voiți vrea cu ale mele? au este ochiul tău viclean, pentru că eu sunt bun? ¹⁶Așa vor fi cei de pe urmă întâiu, și cei d'întăiu, pe urmă. Că mulți sunt chemați, dar puțini aleși.

¹⁷Și suindu-se Iisus în Ierusalim, a luat pre cei doi spre-dece ucenici deosebi pe cale, și le-a zis lor: ¹⁸Iată ne suim în Ierusalim, și Fiul omului se va da arhereilor, și cărturarilor, și-l vor judeca pre el spre moarte. ¹⁹Și-l vor da pre el neamurilor ca să-l batjocorescă, și să-l bată, și să-l răstignescă, și a treia zi va învia. ²⁰Atunci s'a apro-

piat, către dânsul muma fiilor lui Zevedei împreună cu fiul său, închinându-se și coperind ore-ce de la dânsul. ²¹Iar el a zis ei: Ce voesci? Dis'a lui: că ca să ședă acești doi fi ai mei, unul de-a dreapta ta, și altul de-a stânga ta, întru împărăția ta. ²²Iar Iisus răspundând, a zis: Nu știți ce cereți. Puteți să beți paharul carele vouă să-l beați eu; și cu botezul, cu carele eu mă botez, să vă botezați? Dis'a lui: Putem. ²³Și a grăit lor: Paharul meu cu adevărat veți bea și cu botezul, cu carele eu mă botez, veți boteza; iar a ședea de-a dreapta mea și de-a stânga mea, nu este al meu a da, ci celor ce s'a gătit de Tatăl meu. ²⁴Și auzind cei de ce s'au mânia pentru cei doi frați: ²⁵Iar Iisus chemându-i pre dânsii, a zis: Știți că domnii păgânilor îi domnesc pre ei, și cei mari îi stăpânesc pre dânsii. ²⁶Iar întru

voi nu va fi așa; ci carele întru voi va vrea să fie mai mare, să fie vouă slugă. ²⁷Și carele întru voi va vrea să fie întâiu, să fie vouă slugă. ²⁸Precum și Fiul omului n'a venit să-l slujescă lui, ci să slujescă și să-și dea sufletul său răscumpărare pentru mulți.

²⁹Și eșind ei din Ierihon, au mers după dânsul popor mult. ³⁰Și iată doi orbi ședând lângă cale, auzind că Iisus trece, au strigat, grăind: Miluesce-ne pre noi, Dămine, Fiul lui David. ³¹Iar poporul i-au certat pre dânsii să tacă; iar ei mai tare strigau grăind: Miluesce-ne pre noi, Dămine, fiul lui David. ³²Și stând Iisus i-a strigat pre dânsii, și a zis: Ce voți să vă fac vouă? ³³Dis'a lui: Dămine, să se deschidă ochii noștri. ³⁴Și făcându-i-se milă lui Iisus s'a atins de ochii lor, și îndată au vădit ochii lor, și au mers după dânsul.

CAP. XXI.

Pentru asină și pentru mînzul ei; pentru zarafi și alți țigovești ce i-a scos din biserică; pentru cei orbi și schiopi; pentru smochinul cel uscat; pentru speranța în Dumnezeu; pentru Archiereii și bătrînii ce au întrebat pre Domnul de puterea lui; pentru pilda a doi fi ce i-a trimis să lucreze în vie; pentru via ce a dat-o lucrătorilor.

¹Și când s'a apropiat de Ierusalim, și a venit în Vits-

faghi la muntele Maslinilor, atunci Iisus a trimis doi u-

cenici, dicându-le lor : ² Mergeți în satul carele este înaintea voastră, și numai de cât veți găsi o asină legată și mânăz cu dânsa, deslegând-o o aduceți la mine ; ³ Și de va dice vouă cine-va ceva, veți dice, că acestea Domnului trebuie, și numai decât le va trimite pre ele. ⁴ Iar acestea toate s'au făcut, ca să se plinască ceia ce s'a dîs prin proorocul ce dice : Duceți fetei Sionului : Iată împăratul tău vine la tine blând, și ședînd pre asină și pre mânăz fiul celei de sub jug. ⁵ Și mergînd ucenicii au făcut precum le-a poruncit lor Iisus. ⁶ Au adus asina și mânăzul, și au pus de-asupra ei vestmintele lor și a ședut pre dînsule. ⁷ Și cei mai mulți din popor, așterneau vestmintele lor pre cale ; iar alții tăiau stălpări din copaci, și le așterneau pre cale. ⁸ Iar popoarele cele ce mergeau înainte și cele ce veniau pre urmă strigau, dicînd : Osana Fiului lui David, bine-cuvîntat este cel ce vine întru numele Domnului ; Osana întru cei de sus. ⁹ Și intrînd el în Ierusalim, s'a cutremurat toată cetatea, dicînd : Cine este acesta ? ¹⁰ Iar poporul dicea : Acesta este Iisus, proorocul cel din Nazaretul Galileii.

¹² Și a intrat Iisus în biserică lui Dumnezeu, și a scos pre toți cei ce vindeau și cum-

părau în biserică, și mesele schimbătorilor de bani le-a răsturnat, și scaunele celor ce vindeau porumbi. ¹³ Și a dîs lor : scris este : casa mea casă de rugăciune se va chema, iar voi o ați făcut pre dînsa peșteră tâlharilor. ¹⁴ Și a venit la dînsul șchiopii și orbi în biserică, și îi a vindecat pre ei. ¹⁵ Iar vîdînd archiereii și cărturarii minunile ce a făcut, și pruncii strigînd în biserică și dicînd : Osana Fiul lui David, s'au mîniat. ¹⁶ Și i-a dîs lui : Auți ce dic aceștia ? Iar Iisus a dîs lor : Adevărat, au nici o dată n'au cetit : că, din gura pruncilor, și a celor ce sug, ai săvîrsit laudă ? ¹⁷ Și lăsându-i pre ei, a eșit afară din cetate la Vitană, și s'a sălășluit acolo.

¹⁸ Iar a doua zi întorcîndu-se în cetate a slămîndit. ¹⁹ Și vîdînd un smochin lângă cale, a venit la dînsul și n'a aflat nimic într'însul, fără numai frunze, și a dîs lui : De acum să nu se mai facă din tine rod în veci. Și îndatăși s'a uscat smochinul. ²⁰ Și vîdînd ucenicii s'au minunat, dicînd : Cum îndată s'a uscat smochinul ? ²¹ Și răspundînd Iisus a dîs lor : Amin dic vouă de veți avea credință și nu vă veți îndoi, nu numai cea a smochinului veți face, ci și muntei acestuia de veți dice : Ridică-te și te aruncă în ma-

re, va fi. ²² Și toate ori câte veți cere întru rugăciune, credînd, veți lua.

²³ Și venind el în biserică, a mers la dînsul când învăța, archiereii și bătrânii poporului, dicînd : Cu ce putere faci acestea, și cine ți-a dat ție puterea acesta ? ²⁴ Și răspundînd Iisus, a dîs lor : Intreba-voiu și eu pre voi un cuvînt, pre carele de mil-veți spuna mie, și eu voiu spune vouă cu ce putere fac acestea. ²⁵ Botezul lui Ioan de unde a fost ? Din cer sau de la ômeni ? Iar ei cugetau întru sine, dicînd : de vom dicé din cer, va dice nouă : dar, pentru ce n'au creșut lui ? ²⁶ Iar de vom dice de la ômeni ; ne temem de popor, că toți au pe Ioan ca pe un prooroc. ²⁷ Și răspundînd lui Iisus, au dîs : Nu scîm. Dîs'a lor și el : Nici eu nu voiu spune vouă cu ce putere fac acestea.

²⁸ Dar ce vi se pare vouă ? Un om avea doi feciori, și mergînd la cel d'întăiu i-a dîs : Fiule, mergi astăzi de lucrăză în via mea. ²⁹ Iar el răspundînd a dîs : nu voiu ; iar mai pe urmă căindu-se, a mers. ³⁰ Și mergînd la cel-alt a dîs așisderea ; iar el răspundînd a dîs : Eu Dîmne voi merge, și n'a mers. ³¹ Carele dintr'acești doi a făcut voia tatălui său ? Dîs'au lui : Cel d'întăiu ; dîs'a lor

Iisus : Amin dic vouă : că vameșii și curvele merg mai înainte de voi întru împărăția lui Dumnezeu. ³² Că a venit la voi Ioan în calea dreptăței, și n'au creșut lui ; iar vameșii și curvele au creșut lui ; iar voi vîdînd, nu v'ati căit după aceea să credeți lui.

³³ Ascultați altă pildă : Un om era stăpân al casei, carele a sădit vie, și o a îngrădit împrejur cu gard, și a săpat într'însa teasc, și a zidit turn, și o a dat lucrătorilor, și s'a dus departe. ³⁴ Iar când s'a apropiat vremea rodilor, a trimis pe slugile sale la lucrători, ca să ica rodul ei. ³⁵ Iar lucrătorii prindînd pre slugile lui, pre unul l'au bătut, iar pre altul l'au omorît, iar pre altul cu pietre l'au ucis. ³⁶ Iar să a trimis pre alte slugi mai multe de cât cele d'întăiu, și li-au făcut lor așisderea. ³⁷ Iar mai pre urmă a trimis la ei pre fiul său, dicînd : se vor rușina de fiul meu. ³⁸ Iar lucrătorii vîdînd pre fiul, au dîs întru sine : Acesta este moștenitorul ; veniți să-l omorim pre el, și să stăpânim moștenirea lui. ³⁹ Și prindînd pre el l'au scos afară din vie și l'au omorît. ⁴⁰ Decî când va veni domnul viei, ce va face lucrătorilor acestora ? ⁴¹ Dîs'au lui : Pre cei răi, rău îi va perde, și vica

o va da altor lucrători, care vor da rodurile lor în vremea lor. ⁴² Dis'a lor Iisus: Ați nici o dată n'ați cetit în Scripturi: Piatra pe care nu o au băgat în semă ziditorii, acesta s'a făcut în capul unghiului; de la Domnul s'a făcut acesta, și este minunată întru ochii noștri.

⁴³ Pentru acesta dic vouă: Că se va lua de la voi împărăția lui Dumnezeu, și se va da

neamului carele va face rodurile ei. ⁴⁴ Și cel ce va cădea preste piatra acesta, se va sfărâma; iar preste carele va cădea, îl va spulbera. ⁴⁵ Și auzind archiereii și fariseii pildele lui, au cunoscut că pentru dânsul grăesce. ⁴⁶ Și căutând să-l prință pre el, s'au temut de popor, de vreme ce ca pre un prooroc îl avea pre el.

CAP. XXII.

Pentru cei chemați la nuntă: pentru cei ce au întrebat pre Domnul cade-se a da dajdie împăratului; pentru saducheii ce nu primesc învierea; pentru legiuitorul ce a întrebat pre Iisus, ce bine va face? pentru întrebarea Domnului al cui Fiu îi dic cărturarii ca este El.

¹ Și răspundând Iisus iarăși a grăit lor în pilde, dicând: ² Asemănatu-s'a împărăția cerului omului împărat, carele a făcut nuntă fiului său. ³ Și a trimis pre slugile sale să cheme pre cei chemați la nuntă, și nu vrea să vie. ⁴ Iarăși a mai trimis pre alte slugi, dicând: diceți celor chemați, iată că am gătit prânzul meu; junicii mei și cele hrănite ale mele s'au junghiat și toate sunt gata, veniți la nuntă. ⁵ Iar ei nebgând semă s'au dus, unul la holda sa, altul la neguță-toria sa. ⁶ Iar cei-lalți prin-

dând pre slugile lui i-au pedepsit și i-au omorât pre ei. ⁷ Și auzind împăratul acela, s'a mâniat, și trimițind oștile sale, au pierdut pre ucigașii aceia, și cetatea lor o au ars. ⁸ Atunci a dis slugilor sale; Iată nunta este gata; iar cei chemați n'au fost vrednici. ⁹ Deci mergeți la răspintiile căilor, și pre câți veți afla îi chemați la nuntă. ¹⁰ Și eșind slugile acelea la răspinti, au adunat pre toți câți au aflat și răi și buni; și s'a umplut nunta de cei ce ședea. ¹¹ Și intrând împăratul să vadă pre cei ce

ședea, vădută acolo pre un om ce nu era îmbrăcat în haină de nuntă. ¹² Și i-a dis lui: Prietene, cum ai intrat aici, ne având haină de nuntă? Iar el tăcea. ¹³ Atunci a dis împăratul slugilor: Legându-i lui mâinile și picioarele, luați-l pre dânsul, și-l aruncați întru întunericul cel mai din afară, acolo va fi plângerea și scrișnirea dinților. ¹⁴ Că mulți sunt chemați dar puțin aleși.

¹⁵ Atunci mergând fariseii sfat au făcut ca să-l prință pre el în cuvint.

¹⁶ Și au trimis pre ucenicii lor împreună cu irodianii, dicând: Învățătorule, scim că adevărat ești, și calca lui Dumnezeu întru adevăr înveți, și nu-ți este fie grijă de nimenea, că nu cauți în fața oamenilor. ¹⁷ Deci spune-ne nouă ce ți se pare fie? Se cade a da dajdie Cesarului sau nu? ¹⁸ Iar Iisus cunosând vicleșugul lor, a dis: Ce mă ispițiți, tătărniceilor? A rătați-mi mie banul dajdiei. ¹⁹ Iar ei au dus lui un dinar.

²⁰ Și a dis lor: Al cui este chipul acesta și scriptura cea de pre el? ²¹ Dis'a lui: Ale Cesarului. Atunci a dis lor: Dați înapoi dar cele ce sunt ale Cesarului, Cesarului; Și cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu. ²² Și auzind s'au mirat, și lăsându-l pre el, s'au dus.

²³ Intr'acea zi, au venit la dânsul saducheii cari dic că nu este înviere, și l'au întrebat pre el, dicând: ²⁴ Învățătorule, Moisi a dis: De va muri cineva ne având feciori, să iea fratele lui pre mulțerea lui, și să ridice semința fratelui său. ²⁵ Deci orău la noi șapte frați; și cel d'întăiu înșurându-se, a murit, și neavând semință, a lăsat pre mulțerea sa fratelui său. ²⁶ Așisderea și al doilea, și al treilea, până la al șeptelea. ²⁷ Iar mai pre urmă de toți a murit și mulțerea. ²⁸ Deci la înviere, a căruia dintr'acei șapte va fi mulțerea? că toți o au avut pre ea. ²⁹ Iar Iisus a dis lor: Vă rătațiți nesciind scripturile, nici puterea lui Dumnezeu. ³⁰ Că la înviere, nici se însoră, nici se mărită, ci ca îngerii lui Dumnezeu în cer sunt. ³¹ Iar pentru învierea morților; au n'ați cetit ceia ce s'a dis vouă de la Dumnezeu, grăind: ³² Eu sunt Dumnezeu lui Avraam, și Dumnezeu lui Isaac, și Dumnezeu lui Iacov; Nu este Dumnezeu, Dumnezeu al morților, ci al viilor. ³³ Și auzind poporul se mira de învățatura lui.

³⁴ Iar fariseii auzind că a astupat gurile saducheilor, s'au adunat împreună. ³⁵ Și l'au întrebat pre el unul din ei învățător de lege, ispi-tindu-l pre el și dicând: ³⁶ In-

vătătoarele, care poruncă este mai mare în lege? ³⁷ Iar Iisus a zis lui: Să iubesci pre Domnul Dumnezeuul tău, cu toată inima ta, și cu tot sufletul tău, acesta este întâia și mai mare poruncă. ³⁸ Iară a doua asemenea acestia: să iubesci pre aproapele tău ca însuși pre tine. ³⁹ În aceste două porunci totă legea și proorocii atarnă. ⁴⁰ Și fiind adunați fariseii, i-a întrebat pre ei Iisus zicând: ⁴¹ Ce vise pare vouă

de Christos? al cui fiu este? ⁴² Dis-a lor: Dar cum David cu Duhul îl numesce pre el Domnu? zicând: ⁴³ Dis-a Domnului Domnului meu: sezi de-a dreapta mea, până ce voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor tale. ⁴⁴ Deci dacă David îl numesce pre el Domn, cum fiu al lui este? ⁴⁵ Și nimeni nu putea să răspundă lui cuvînt, nici a mai îndrăsnit cine-va dintr'acea. ⁴⁶ Ii, să-l mai întrebe pre el.

CAP. XXII

Pentru scaunul lui Moisi; pentru fățarnicia cărturarilor; pentru că nu se cade să chemăm învățătorii și părinții pre pămînt; pentru ticăloșirea fariseilor.

¹ Atunci Iisus a grăit popoarelor și ucenicilor săi, zicând: ² Pre scaunul lui Moisi au sedut cărturarilor și fariseii. ³ Deci toate câte vor dice vouă să păziți, păziți și faceți; iar după lucrurile lor nu faceți; că dic, și ei nu fac. ⁴ Că legă sarcini grele și cu anevoe de purtat, și le pun pre umerile oamenilor; iar ei nici cu degetul lor nu vor să le mîscă pre ele. ⁵ Și toate lucrurile lor le fac ca să se vadă de oameni; că și lătesc filactiriile lor, și își măresc cepragile hainelor lor. ⁶ Și iubesc șederile cele mai înaltă la ospete, și scaunele

cele mai de sus în Sinagoge. ⁷ Și închinăciunile prin tîrguri, și a se chema de oameni: Ravi, Ravi. ⁸ Iar voi să nu vă numiți Ravi, că unul este dascălul vostru, Christos; iar voi toți frați sunteți. ⁹ Și tată să nu chemați vouă pre pămînt, că unul este Tatăl vostru cel din cer. ¹⁰ Nici să vă numiți învățători, că unul este învățătorul vostru, Christos. ¹¹ Iar cel ce este mai mare întru voi, să fie vouă slugă. ¹² Că cel ce se va înălța pre sine, se va smeri, și cel ce se va smeri pre sine, se va înălța.

¹³ Ci vai vouă cărturarilor

și fariseilor fățarnici, că mîncăți casele veduvelor, și cu pricină, îndelung rugându-vă; pentru acesta mai multă osîndă veți lua. ¹⁴ Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că închideți împărăția cerurilor înaintea oamenilor; că voi nu intrați, nici pre cei ce vor să intre nu-l lăsați. ¹⁵ Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că înconjuțați marea și uscatul, ca să faceți un pârtaș, și dacă se face, îl faceți pre el fiul gheenei îndoit de cât voi. ¹⁶ Vai vouă povățuitori orbi, cări diceți: că cel ce se va jura pre biserică, nimic nu este; iar cel ce se va jura pre aurul bisericei, vinovat este. ¹⁷ Nebuni și orbi, că ce este mai mare, aurul sau biserică care sîntesce pre aur? ¹⁸ Și cel ce se va jura pre altar, nimic nu este; iar cel ce se va jura pre darul ce este d'asupra lui, vinovat este. ¹⁹ Nebuni și orbi, că ce este mai mare, darul sau altarul care sîntesce pre dar? ²⁰ Deci cela ce se jură pre altar se jură pre el, și pre toate cele ce sunt d'asupra lui. ²¹ Și cela ce se jură pre biserică, se jură pre ea, și pre cela ce loquesce într'însa. ²² Și cela ce se jură pre cer, se jură pre scaunul lui Dumnezeu și pre cela ce șede pre el.

²³ Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că deciuți

isma, și mărarul și chimenul, și ați lăsat cele mai grele ale legii, judecata, și mila, și credința; acestea se cădea să le faceți, și acelea să nu le lăsați. ²⁴ Povățuitori orbi cari strecurăți țîntarul și înghițiți cămila. ²⁵ Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că curățiți partea cea din afară a paharului și a blidului; iar din năuntru sunt pline de răpire și de nedreptate. ²⁶ Farisee orbe! curătesce întâiu partea cea din năuntru a paharului și a blidului, ca să fie și cea din-afară curată. ²⁷ Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici, că vă asemenați morminturilor celor vărute, care din-afară se arată frumoase, iar din-năuntru sunt pline de oșele morților, și de totă necurăția. ²⁸ Așa și voi, din-afară vă arătați oamenilor drepti; iar din-năuntru sunteți plini de fățarnie și de fără-de-lege.

²⁹ Vai vouă cărturarilor și fariseilor fățarnici că zidiți morminturile proorocilor și împodobiți gropile dreptilor. ³⁰ Și diceți: de am fi fost în zilele părinților noștri n'am fi fost părtași lor întru sîngele proorocilor. ³¹ Drept aceea înși-vă mărturisiti de voi că sunteți fii ai acelor ce au omorît pre prooroci. ³² Și voi împliniți măsura părinților voștri. ³³ Șerpi, pui de năpârci, cum veți scăpa de judecata

gheenei? ³⁴ Pentru această iată eu trimit la voi prooroci și înțelepți și cărturari, și dintru densii veți ucide și veți res-tigni, și dintru densii veți bate în soborele voastre, și-l veți goni din oraș în oraș. ³⁵ Ca să vie asupra voastră tot sângele drept carele s'a vârsat pre pământ, de la sângele lui Avel celui drept, până la sângele Zahariei, fiul Varachiei, pe carele l'ați omorât între biserică și altar. ³⁶ Amin grăesc vouă, vor veni toate preste

neamul acesta. ³⁷ Ierusalime! Ierusalime! cel ce ai omorât pre prooroci, și ai ucis cu pe-tre pre cei trimiși la tine; de câte ori am vrut să adun pre fiit tîi, în ce chip adună găina puii săi sub aripi, și nu ai vrut. ³⁸ Iată să lasă vouă casa voastră pustie. ³⁹ Că dîc vouă, de acum nu mă veți mai vedea, până când veți dîce: bine-cuvîntat este cel ce vine întru numele Domnului.

CAP. XXIV.

Pentru pustiirea Ierusalimului, și pentru stîricirea bisericei; pentru semnele sfîrșitului lumii și ale venirii lui Christos; pentru ziua și ceasul acela cum că nimeni nu o scie.

¹ Și eșind Iisus din biserică mergea, și s'a apropiat către densul ucenicilor lui, ca să-l arate lui zidurile biserice. ² Iar Iisus a dîs lor: Vedeți aceste toate. Amin grăesc vouă, nu va rămănea aici piatră pre piatră, care să nu se risipescă.

³ Și ședînd el pre muntele Maslinilor s'a apropiat către densul ucenicilor lui deosebi, dîcînd: spune nouă când vor fi acestea? Și care este semnul venirii tale și a sfîrșitului veacului? ⁴ Și răspun-dînd Iisus a dîs lor: Căutați să nu vă amăgescă cine-va

pre voi. ⁵ Că mulți vor veni întru numele meu, dîcînd: Eu sunt Christos; și pre mulți vor înșela. ⁶ Și veți auzi de răsbote și vești de răsbote; căutați să nu vă spăimîntați, ⁷ Că se cuvine toate acestea să fie; ci încă nu va fi atunci sfîrșitul. ⁸ Că se va scula neam preste neam și împărăție preste împărăție; și va fi fomete și ciume, și cutremure pre alocurea, ci acestea toate vor fi încopetură a durerilor. ⁹ Atunci vă vor da pre voi în ne-cazur, și vă vor omorî pre voi; și veți fi urîți de toate neamu-

rile pentru numele meu. ¹⁰ Și atunci se vor sminti mulți, și se vor vinde unul pe altul și vor urî unul pre altul. ¹¹ Și mulți prooroci mincinoși se vor scula și vor înșela pre mulți. ¹² Și pentru înmulțirea fără-de-legci, va răci dragostea a multora. ¹³ Iar acela ce va răbda până în sfîrșit, acela se va mântui. ¹⁴ Și se va propovădui această evan-gelie a împărăției întru totă lumea, întru mărturie la toate neamurile; și atunci va veni sfîrșitul. ¹⁵ Deci când veți vedea uriciunea pustiirei, care s'a dîs prin Daniil proorocul, stînd în locul cel sânt (cele ce citește, să înțeleagă);

¹⁶ Atunci cei din Iudea să fugă la munți, ¹⁷ Și cel ce va fi pre casă, să nu se pogore să iea ceva din casa sa, ¹⁸ Și cel ce va fi în câmp, să nu se întorcă înapoi să-și ia haina sa. ¹⁹ Iar vai celor ce vor avea în pantece, și celor ce vor apleca în dîilele acelea. ²⁰ Ci rugați-vă, ca să nu fie fuga voastră iarna, nici sîmbătă. ²¹ Că va fi atunci ne-caz mare, carele nu a fost din începutul lumii până acum, nici va fi. ²² Și de nu s'ar fi scurtat dîilele acelea, nu s'ar fi mîntuit tot trupul, ci pentru cei aleși se vor scurta dîilele acelea. ²³ Atunci de va dîce vouă cine-va: iată aici este Christos, sau acolo; să nu credeți. ²⁴ Că

se vor scula Christos mincinoși, și prooroci mincinoși, și vor da semne mari și minuni, cât să amăgească de va fi cu puțință și pre cei aleși. ²⁵ Iată mai înainte am spus vouă. ²⁶ Deci de vor dîce vouă iată în pustie este, să nu eșiți; iată în cămări, să nu credeți.

²⁷ Că precume se fulgerul de la răsărituri, și se arată până la apusuri, așa va fi și venirea Fiului omului. ²⁸ Că unde va fi trupul cel mort, acolo se vor aduna vulturii. ²⁹ In-să îndată după ne-cazul acelor dîile, sôrele se va întunece, și luna nu 'și va da lumina sa, și stelele vor cădea din cer, și puterile cerurilor se vor clăti. ³⁰ Și atunci se va arăta semnul Fiului omului viind pre norii cerului cu putere și cu mîrire multă. ³¹ Și va trimite pre îngerii săi, cu glas mare de trimbiță, și vor aduna pre cei aleși ai lui din cele patru vînturi, de la marginile cerurilor până la marginile lor. ³² Iar de la smochin vă învățați pildă: când mlădița lui este môle și înfrunzesce, știți că aproape este vara. ³³ Așa și voi, când veți vedea acestea toate, să știți că aproape este lângă uși.

³⁴ Amin grăesc vouă: Nu va trece neamul acesta, până

când toate acestea vor fi. ³³ Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece.

³⁶ Iar de ziua aceea și ceasul, nimeni nu știe, nici îngerii din ceruri, fără numai Tatăl meu singur. ³⁷ Că precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și venirea Fiului omului. ³⁸ Și precum era în zilele cele mai înainte de potop, mâncă și bea, se însura și se mărita, până în ziua întru care a intrat Noe în corabie; ³⁹ Și n'a știut, până când a venit potopul și a luat pre toți; așa va fi și venirea Fiului omului. ⁴⁰ Atunci doi vor fi în câmp, unul se va lua și unul se va lăsa. ⁴¹ Două măcinând la moară, una se va lua și una se va lăsa.

⁴² Deci priveghiați, că nu știți în care ceas Domnul vostru va veni. ⁴³ Iar această scriți, că de ar ști stăpânul casei în care ceas va veni

furul, ar fi priveghiat, și n'ar lăsa să-i scape casa lui. ⁴⁴ Pentru aceasta și voi fiți gata, că în ceasul care nu gândiți, Fiul omului va veni. ⁴⁵ Oare, cine este sluga cea credincioasă și înțeleaptă, pre care l'a pus domnul său preste slugile sale, ca să le dea lor hrană la vreme? ⁴⁶ Fericită este sluga aceea pre carele viind Domnul său îl va afla făcând așa. ⁴⁷ Amin grăesc vouă: că preste toate averile sale îl va pune pre el. ⁴⁸ Iar de va dicea aceea slugă rea întru inima sa: zăbovesce Domnul meu a veni. ⁴⁹ Și va începe a bate pre soțiile sale și a mânca și a bea cu bețivii, ⁵⁰ Veni-va Domnul slugii aceia, în ziua întru care nu aștepta, și în ceasul întru care nu știe, ⁵¹ Și-l va tăia pre el în două, și partea lui cu făcarnicia o va pune; acolo va fi plângerea și scrișnirea dinților.

CAP. XXV.

Pentru cele de ce feciore; pentru cel ce a luat talanți; pentru venirea lui Christos la judecată.

¹ Atunci se va asemăna împărăția cerurilor cu de ce feciore, care luându-și candelile lor, au ieșit întru întâmpinarea Mirelui. ² Și cinci dintru ele erau înțelepte;

iar cinci nebune. ³ Cele nebune luându-și candelile lor, n'au luat cu sine unt-de-lemn. ⁴ Iar cele înțelepte au luat unt-de-lemn în vasele lor, cu candelile lor. ⁵ Și zăbo-

vindu-se Mirele, au dormitat toate, și au adormit. ⁶ Iar la miezul nopții s'a făcut strigare: Iată mirele vine, ieșiți întru întâmpinarea lui. ⁷ Atunci s'au sculat toate feciorele acelea și s'au împodobit candelile lor. ⁸ Iar cele nebune au dis celor înțelepte: dați-ne nouă din untul-de-lemn al vostru, că se sting candelile noastre. ⁹ Și au răspuns cele înțelepte, dicând: nu cum-va nu ne va așunge nouă și vouă? ci mai bine mergeți la cei ce vînd și vă cumpărați vouă. ¹⁰ Iar mergînd ele să cumpere, veni-a Mirele, și cele ce erau gata au intrat cu el la nuntă, și s'a închis ușa. ¹¹ Iar mai pre urmă au venit și cele-lalte feciore, dicînd: Dă-mne, Dă-mne, deschide nouă. ¹² Iar el răspundînd, a dis: Amin, dic vouă, nu vă știu pre voi. ¹³ Drept aceea priveghiați, că nu știți ziua, nici ceasul întru carele Fiul omului va veni.

¹⁴ Că în ce chip un om mergînd departe a chemat slugile sale, și le-a dat lor avuția sa. ¹⁵ Și unuia i-a dat cinci talanți; iar altuia doi; iar altuia unu, fiește-căruia după puterea lui; și s'a dus îndată. ¹⁶ Deci mergînd cel ce luase cinci talanți, a lucrat cu dînsii, și a făcut alți cinci talanți. ¹⁷ Așiderea și cel cu

doi, a dobândit și acesta alți doi. ¹⁸ Iar cel ce luase unul, ducîndu-se, a săpat în pămînt și a ascuns argintul Domnului său. ¹⁹ Iar după multă vreme, a venit Domnul slugilor aceluia, și a făcut socotăla cu dînsii. ²⁰ Și viind cel ce a luat cinci talanți, a adus alți cinci talanți dicînd: Dă-mne, cinci talanți mi-ai dat mie; iată alți cinci talanți am dobândit cu ei. ²¹ Dis-a lui Domnul său: bine slugă bună și credincioasă, preste puține ai fost credincios, preste multe te voi pune; intră întru bucuria domnului tău. ²² Și viind și cel ce a luat doi talanți, a dis: Dă-mne, doi talanți mi-ai dat mie; iată alți doi talanți am dobândit cu ei. ²³ Dis-a lui Domnul său: bine slugă bună și credincioasă preste puține ai fost credincios, preste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău. ²⁴ Și viind și cel ce a luat un talant, a dis: Dă-mne, te-am știut că ești om aspru, seceră unde n'ai semănat, și adună de unde n'ai risipit, ²⁵ Și temîndu-mă m'am dus de am ascuns talantul tău în pămînt; iată, al al tău. ²⁶ Și răspundînd Domnul său, i-a dis lui: slugă vicleană și leneșă, ai știut că secer unde n'am semănat, și adun de unde n'am risipit. ²⁷ Pentru aceasta dar se cuvenia ție să fi dat ar-

gintul meu schimbătorilor, și viind eu, așa fi luat al meu cu dobândă. ²⁸ Luați dar de la el talantul, și îl dați celui ce are două talanți. Că tot celui ce are i se va da și îi va prisosi; ²⁹ Iar de la cel ce n'are, și cea ce i se pare că are i se va lua de la densul. ³⁰ Și pre sluga cea netrebnică, aruncați-l întru întunericul cel mai din afară; acolo va fi plângerea și scriș-nirea dinților.

³¹ Iar când va veni Fiul omului întru mărirea sa și toți sântii îngeri cu densul, atunci vor ședea pre scaunul mării sale.

³² Și se vor aduna înaintea lui toate limbile; și îi va despărți pre densul unul de altul, precum desparte păstorul oile din egipt. ³³ Și va pune oile de-a-drepta lui; iar egipt de-a-stânga. ³⁴ Atunci va dice împăratul celor de-a-drepta lui: veniți bine-cuvințații părintelui meu, moșteniți împărăția care este gătită vouă de la întemeierea lumii. ³⁵ Că am flămândit, și mi-ați dat de am mâncat; am însetat, și mi-ați dat de am beut; străin am fost și m-ați primit; ³⁶ Gol, și m-ați îmbrăcat; bolnav am fost și m-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la mine. ³⁷ A-

tunci vor răspunde lui dreptii dicend: Dă-mne, când te-am vădut flămând, și te-am hrănit? Sau însetat, și ți-am dat de-ai beut? ³⁸ Sau când te-am vădut străin, și te-am primit? Sau gol, și te-am îmbrăcat; ³⁹ Sau când te-am vădut bolnav, sau în temniță, și am venit la tine? ⁴⁰ Și răspundend împăratul, va dice lor: Amin dic vouă, întru cât ați făcut unuia dintru acești frați ai mei prea mic, mie ați făcut.

⁴¹ Atunci va dice și celor de-a-stânga lui: Duceți-vă de la mine blestemaților în focul cel vecnic, carele este gătit diavolului și ingerilor lui.

⁴² Că am flămândit, și nu mi-ați dat. ⁴³ Să mănânce; am însetat, și nu mi-ați dat să bea; ⁴⁴ Străin am fost și nu m-ați primit; gol, și nu m-ați îmbrăcat pre mine, bolnav și în temniță, și nu m-ați cercetat pre mine. ⁴⁵ Atunci vor răspunde și ei dicend: Dă-mne, când te am vădut flămând, sau însetat, sau străin, sau gol, sau bolnav, sau în temniță, și n'am slujit ție? ⁴⁶ Atunci va răspunde lor, dicend: Amin grăesc vouă: Intru cât n'ați făcut unuia dintru acești mai mic, nici mie n'ați făcut. ⁴⁷ Și vor merge aceștia în munca vecinică; iar dreptii în viața vecinică.

CAP. XXVI.

Pentru pascele legeri; pentru ceea ce a uns pre Domnul cu mir; pentru cele ce a dăd Iuda de mir; pentru vinderea lui Christos; pentru cina cea de taină; pentru rugăciunea lui Christos la Caiafa; și pentru prinderea lui; pentru ducerea lui Christos la Caiafa; pentru lepădarea lui Petru.

¹ Și a fost când a săvârșit Iisus toate cuvintele acestea, a dăd ucenicilor săi:

² Sciti că după două zile pascele vor fi, și Fiul omului se va da să se răstigniască.

³ Atunci s'au adunat arhierii, și cărturarii, și bătrînii poporului, în curtea arhierului ce se numia Caiafa.

⁴ Și slat au făcut să prină pe Iisus cu vicleșug și să-l omore. ⁵ Și dicea: Nu în ziua praznicului, ca să nu se face turburare întru popor.

⁶ Iar fiind Iisus în Vitană în casa lui Simon leprosul,

⁷ Venit'a la densul o mulere avend un alabastru cu mir de mult preț, și l'a turnat pre capul lui, ședend el. ⁸ Iar ucenicii vădend le-a părut rău, dicend: Pentru ce se face această pagubă? ⁹ Că se putea vinde acest mir drept mult, și să se dea săracilor. ¹⁰ Iar Iisus scind, a dăd lor: Pentru ce dați supărare mulerei? ¹¹ Că bun lucru a făcut cu mine.

¹² Că pre săraci pururea îi aveți cu voi; iar pre mine nu mă aveți pururea. ¹³ Că vărșand aceasta mirul acesta

pre trupul meu, spre îngroșarea mea a făcut. ¹⁴ Amin grăesc vouă: Ori unde se va propovăduia evanghelia această în tota lumea, dice-se va și ce a făcut această întru pomenirea ei.

¹⁵ Atunci unul din cei douăspre-dece, carele se numia Iuda Iscarioteanul, mergend la arhierii, a dăd lor: ce îmi veți da mie, și eu îl voi da pre el vouă. ¹⁶ Iar ei i-au pus lui trei-deci de arginți.

¹⁷ Și de atunci căuta vreme cu prilej ca să-l dea pre el.

¹⁸ Iar în ziua cea d'întăiu a azimilor au venit ucenicii la Iisus, dicend lui: Unde voesci să gătim ție să mănânci pascele? ¹⁹ Iar el a dăd lor: Mergeți în oraș la ôrcine, și diceți lui: Invetătorul dicce: vremea mea aproape este, la tine voi dăd să fac pascele cu ucenicii mei. ²⁰ Și au făcut ucenicii precum le-a poruncit lor Iisus: și au gătit pascele. ²¹ Iar făcend-se seară, a ședut cu cei douăspre-dece ucenicii ai săi.

²² Și mănăcand ei, a dăd: Amin grăesc vouă, că unul

din voi va să mă vină. ²² Iar ei intristându-se foarte, au început a dice lui fiește-care dintr'înși: nu cum-va ești sunt, Dōmne? ²³ Iar el răspundând a dis: Cea ce a întins cu mine mâna în blid, acela va să mă vină. ²⁴ Ci Fiul omului va merge precum este scris pentru el; dar vai omului aceluia prin carele Fiul omului se vinde; mai bine ar fi fost lui de nu s'ar fi născut omul acela. ²⁵ Și răspundând Iuda cel ce l'a vîndut pre el a dis: nu cum-va sunt eu, învățătorule? Dis'a lui: Tu dișeși. ²⁶ Deci, mîncînd el, luînd Iisus pâinea și bine-cuvîntînd a frînt, și a dat ucenicilor, și a dis: Luați, mîncăți, acesta este trupul meu. ²⁷ Și luînd paharul, și mulțămînd, a dat lor, dicînd: ²⁸ Beți dintru acesta toți, că acesta este sîngele meu al legii cîi nouă carele pentru mulți se varsă spre iertarea păcatelor. ²⁹ Că dic vouă, că nu veți mai bea de acum dintru această rodă a viței, până în ziua aceea cînd o voi bea pre acesta cu voi nouă întru împărăția Tatălui meu. ³⁰ Și dînd laudă, a eșit în muntele Masliilor. ³¹ Atunci a dis lor Iisus: Toți voi v-ești sminti întru mine în noaptea această; că scris este: Bato-voiu păstorul și se vor risipi oile turmei? ³² Iar după ce voi învia, voi

merge mai înainte de voi în Galileia. ³³ Și răspundând Petru a dis lui: deși toți se vor sminti întru tine, iar eu nicîi odată nu mă voi sminti. ³⁴ Dis'a Iisus lui: Amin dic ție, că întru această noapte mai înainte de a căta cocoșul, de trei ori te vei lepăda de mine. ³⁵ Dis'a Petru lui: de mi s'ar întempla și a muri împreună cu tine, nu mă voi lepăda de tine. Așijderea încă și toți ucenicilor au dis. ³⁶ Atunci a venit împreună cu dînsii Iisus în satul ce se numește Ghetsimani; și a dis ucenicilor: Sedeți aici până voi merge să mă rog acolo. ³⁷ Și luînd pre Petru și pre cei doi fii ai lui Zevedeiu, a început a se întrista și a se mîhni. ³⁸ Atunci a dis lor Iisus: întristat este sufletul meu până la moarte. ³⁹ Rămîneți aci și priveghiați împreună cu mine. Și mergînd puțin mai înainte, a cădut pre fața sa rugîndu-se și dicînd: Părintele meu, de este eu puțină trecă de la mine paharul acesta; însă nu precum voesc eu, ci precum tu. ⁴⁰ Și a venit către ucenicii și i-a aflat pre dînsii dormind, și a dis lui Petru: Așa n'afți putut un ceas a priveghia împreună cu mine. ⁴¹ Priveghiați și v-e rugați ca să nu intrați în ispită, că Duhul este osîrduitor, iar trupul neputincios. ⁴² Iarășî a două oră mergînd s'a ru-

gat, dicînd: Părintele meu, de nu pōte trece acest pahar de la mine, ca să nu-l bea pre el, fie voia ta. ⁴³ Și vîind, i-a aflat pre dînsii iarășî dormind, că erau ochii lor îngreuiati. ⁴⁴ Și lăsându-l pre el mergînd iarășî s'a rugat a treia oră, același cuvînt dicînd. ⁴⁵ Atunci a venit la ucenicii săi, și le a dis lor: Dormiți de acum și v-e odihniți; iată s'a apropiat ceasul și Fiul omului se va da în mîinile păcătoșilor. ⁴⁶ Sculați-v-e să mergem; iată s'a apropiat cea ce m'a vîndut. ⁴⁷ Și încă el grăind, iată Iuda unul din cei doi-spre-dece a venit, și împreună cu el popor mult, cu săbii și cu fuști, trimiși de arhierii și de bătrînii poporului. ⁴⁸ Iar cea ce l'a vînduse pre el, le-a dat lor semn, dicînd: pre carele voi săruta, acela este, prindeți-l pre el. ⁴⁹ Și îndatăși apropiindu-se de Iisus a dis: bucură-te, învățătorule! și l'a sărutat pre el. ⁵⁰ Iar Iisus a dis lui: Prietene, pentru ce ai venit? Atunci apropiindu-se el, au pus mîinile pe Iisus și l-a prins pre el. ⁵¹ Și iată unul din cei ce era cu Iisus întîndîndu-și mîna și-a scos sabia sa; și lovind pre sluga arhierelui, i-a tăiat urechia lui. ⁵² Atunci a dis Iisus lui: întorče sabia ta în locul ei: că toți cei ce scot sabie, de sabie vor muri.

⁵³ Aș ți se pare, că nu pot a ruga acum pre Tatăl meu și să-mi pue mie înainte mai mult de cît două-spre-dece legiuni de ingeri. ⁵⁴ Dar cum se vor plini scripturii, care dic că așa se cade să fie? ⁵⁵ Într'același ceas a dis Iisus poporului: că la un tâlhar afți eșit cu săbii și cu fuști să mă prindeți pre mine? în toate zilele la voi ședeam, învățînd în biserică și nu m'afți prins pre mine. ⁵⁶ Însă acestea toate s'au făcut, ca să se plîncască scripturile proorocilor; atunci ucenicii toți lăsându-l pre el, au fugit. ⁵⁷ Iar ei prindînd pre Iisus, l'au dus la Caiafa arhierul, unde cărturarii și bătrînii erau adunați. ⁵⁸ Iar Petru mergea după el de departe, până la curtea arhierelui; și, intrînd în lăuntru, ședea cu slugile, să vadă sfîrșitul. ⁵⁹ Iar arhierii și bătrînii, și tot sfatul, căuta mîrturie mincinosă asupra lui Iisus, ca să l'omōre pre el. ⁶⁰ Și n'a aflat; și multe mîrturii mincinoase vîind de față, n'au aflat; iar mai pe urmă vîind două mîrturii mincinoase, au dis. ⁶¹ Acesta a dis: pot să stric biserică lui Dumneșeu, și în trei zile să o zidesc pre dînsa. ⁶² Și, sculându-se arhierul, a dis lui: nimica nu răspunzi, ce acești mîrturisesc asupra ta? ⁶³ Iar Iisus tăcea; și răspundînd arhie-

reul, a ȋis lui : juru-te pre Dumneȋeul cel viu ca sȃ spuġ nouȃ de ești tu Christos, fiul lui Dumneȋeu. ⁶⁴ Ȋis'a Iisus lui : Tu ai ȋis ; insȃ ȋic vouȃ : De acum vești vedea pre Fiul omului ședȃnd de a drepta Puterei, și viind pre norii cerului. ⁶⁵ Atunci arhierul și-a rupt hainele sale ȋicȃnd : cȃ a hulit ; ce ne mai trebuiesc alte mȃrturii ? Iatȃ acum aști auȋit hula lui. ⁶⁶ Ce vȃ pare vouȃ ? Iar ei rȃspunȃnd, au ȋis : vinovat este morȋei. ⁶⁷ Atunci au scuipat ġn obrazul lui, și cu pumnii l'au bȃtut ; iar alȋii ġi da palme, ȋicȃnd : ⁶⁸ Proorocesce nouȃ, Christȃse, cine este cel ce te-a lovit ? ⁶⁹ Iar Petru ședea afarȃ ġn curto ; și a venit la el o slujnicȃ ȋicȃnd : și tu erai cu Iisus

Galileanul. ⁷⁰ Iar el s'a lepȃdat ġnainteȃ tuturorȃ ȋicȃnd : nu sciȃ ce ȋicȃ. ⁷¹ Și eșind el la pȃrtȃ, l'a vȃȋut pre el alta, și a ȋis celor de acolo : și acesta era cu Iisus Nazarineanul. ⁷² Și iarȃși s'a lepȃdat cu jurȃmint : cȃ nu sciȃ pre omul acesta. ⁷³ Iar preste puȋin, apropiindu-se cel ce sta, au ȋis lui Petru : adevȃrat și tu dintr'ġnșii ești, cȃ și graiul tȃu arȃtat te face pre tine. ⁷⁴ Atunci a ġnceput a se blestema și a se jura cȃ nu sciȃ pre omul acesta ; și ġndȃȃ cocoșul a cȃntat. ⁷⁵ Și și-a adus aminte Petru de cuvintul lui Iisus ce ġȋ ȋisese lui : cȃ mai ġnainte de a cȃnta cocoșul, de trei ori te vei lepȃda de mine, și eșind afarȃ a plȃns cu amar.

CAP. XXVII.

Pentru ducerea lui Christos la Pilat din Pont ; pentru Iuda ce s'a cȃit ; pentru judecata, ocȃra, bȃtaia, mȃncile și rȃstȃgnirea ; pentru cererea trupului Domnului sȃ se ġngȃrȃpe, și pentru streȋarȃ mormȃntului.

¹ Iar dacȃ s'a fȃcut ȋiuȃ, sȃt au fȃcut toȋii arhierii și bȃtrȃnii poporului asupra lui Iisus, ca sȃ l'omȃre pre el. ² Și legȃndu-l pre ȋȃnsul, l'au dus și l'au dat domnului Pilat din Pont.

³ Atunci vȃȋȃnd Iuda cel ce l'a vȃndut pre el cȃ s'a

judecat spre mȃrte, cȃindu-se, a ġntors cel trei-deȋ de argȃnȋi arhierilor și bȃtrȃnilor, ȋicȃnd : ⁴ Greșit'am de am vȃndut sȃnge nevinovat. Iar ei l'au ȋis : ce este nouȃ ? tu vei vedea. ⁵ Și, aruncȃnd argȃnȋii ġn biserȃcȃ, s'a dus de acolo, și mergȃnd s'a spȃn-

ȋurat. ⁶ Iar arhierii, luȃnd argȃnȋii, au ȋis : nu se cuvine a-i pune pre aceștia ġn corvȃna, de vreme ce preȋ de sȃnge este. ⁷ Și sȃt fȃcȃnd au cumpȃrat cu ei țȃrina olarului, pentru ġngroparea strȃinilor. ⁸ Pentru aceea s'a numit țȃrina aceea țȃrina sȃngelui, pȃnȃ ġn ȋiuȃ de astȃȋ. ⁹ Atunci s'a plinit ceea ce s'a ȋis prin proorocul Ieremia ce ȋice : Și a luat trei-deȋ de argȃnȋi, preȋul celui preȋuit, carele s'a preȋuit de țȋii lui Israil, ¹⁰ Și i-a dat pre ei pre țȃrina olarului, precum mi-a spus mie Domnul. ¹¹ Iar Iisus stȃ ġnainteȃ dregȃtorului, și l'a ġntrebat pre el dregȃtorul, ȋicȃnd : tu ești ġmpȃratul Iudeilor ? Iar Iisus a ȋis lui : Tu ȋicȃ. ¹² Și cȃnd grȃia asupra lui arhierii și bȃtrȃnii nimienu rȃspundeȃu. ¹³ Atunci a ȋis Pilat lui : nu auȋi cȃte mȃrturisesc asupra ta ? ¹⁴ Și nu l'a rȃspuns lui la nicȃ un cuvȃnt, cȃt se mira dregȃtorul fȃrte. ¹⁵ Iar la praznic avea obiceiȃ dregȃtorul sȃ sloboȋiascȃ poporului un vinovat, pre carele vrea el. ¹⁶ Și avea atunci un vinovat vestit ce se numia Varavva. ¹⁷ Decȃ, adunȃndu-se ei, au ȋis lui Pilat : Pre care voiȋi sȃ vȃ sloboȋesc vouȃ ? Pre Varavva, seȃu pre Iisus ce se ȋice Christos ? ¹⁸ Cȃ scia cȃ pentru pizmȃ l-au dat pre el. ¹⁹ Și ședȃnd el pre scaun

la judecatȃ, a trimis la ȋȃnsul muȋcȃrea lui ȋicȃnd : nimic țȃie și dreptului acestuia, cȃ multe am pȃtimit astȃȋ ġn vis pentru ȋȃnsul. ²⁰ Iar arhierii și bȃtrȃnii au pȃecat pre popȃre ca sȃ cȃrȃ pre Varavva, iar pre Iisus sȃ-l piȃrdȃ. ²¹ Și rȃspunȃnd dregȃtorul a ȋis lor : pre carele voiȋi dintr'amȃndoi sȃ vȃ sloboȋesc vouȃ ? Iar ei au ȋis : pre Varavva. ²² Ȋis'a lor Pilat : dar ce voiȋi face lui Iisus ce se ȋice Christos ? Ȋis'au lui toȋi : sȃ se rȃstȃgnescȃ. ²³ Iar dregȃtorul a ȋis : dar ce rȃu a fȃcut ? Iar ei mai virtȃs strȃiga, ȋicȃnd : sȃ se rȃstȃgneascȃ. ²⁴ Decȃ vȃȋȃnd Pilat cȃ nimic nu folosesce, ei mai multȃ gȃlcȃvȃ se face, luȃnd apȃ, și-a spȃlat mȃnile ġnainteȃ poporului, ȋicȃnd : nevinovat sunt de sȃngele dreptului acestuia ; voi vești vedea. ²⁵ Și rȃspunȃnd tot poporul a ȋis : sȃngele lui asupra nȃstrȃ și asupra feciorilor nȃștri. ²⁶ Atunci le-a sloboȋit lor pre Varavva ; iar pre Iisus bȃtȃndu-l l'a dat sȃ se rȃstȃgnescȃ.

²⁷ Atunci ostașii dregȃtorului, ducȃnd pre Iisus ġn divan, adunȃȃu de la ȋȃnsul tȃtȃ mulȋimea ostașilor. ²⁸ Și desbrȃcȃndu-l pre el, l'au ġmbrȃcat cu hlamȃȃ roșie, ²⁹ Și ġmpletȃnd cunȃnȃ de spȃn, au pus ġn capul lui, și tȃrestie ġn drepta lui, și ġngenun-

chind înaintea lui, își băteau joc de el, zicând: Bucură-te împăratul Iudeilor! ³⁰ Și scuipând asupra lui, au luat trestia și îl băteau pre el preste cap. ³¹ Și dacă l-au batjocorit pre dînsul, au desbrăcat de pre el hlamida, și l-au îmbrăcat în hainele sale, și l-au dus pre dînsul să-l răstignească. ³² Iar eșind afară, au aflat pre un om Cirinean, anume Simon, pre acesta l-au silit să ducă crucea lui. ³³ Și viind la locul ce se numește Golgota, carele se dice locul căpșînei, ³⁴ l-au dat lui să bea oțet amestecat cu fier; și gustând, nu vrea să bea. ³⁵ Iar după ce l-au răstignit pre el, au împărțit hațpele lui, puind sorți, ca să se plinească ceea ce s'a dîs de proorocul: Împărțit-au hainele mele loruș, și pentru cămașa mea au aruncat sorți. ³⁶ Și ședînd, îl păzia pre el acolo. ³⁷ Și-au pus deasupra capului lui vina lui scrisă: Acesta este Iisus, împăratul Iudeilor. ³⁸ Atunci au răstignit împreună cu dînsul doi tâlhari: unul de-a-dreapta și altul de-a-stînga.

³⁹ Iar cei ce trecea îl hulă pre dînsul clătind cu capetele lor și zicînd: ⁴⁰ Că de strîci biserica și în trei zile o zidesci, măntuiește-te pre tine însuși: de ești Fiul lui Dumnezeu, pogoră-te de

pre cruce. ⁴¹ Așijderea încă și arhierii batjocorindu-l, împreună cu cărturarii și cu bătrînii, și cu fariseii, dicea: ⁴² Pre alții a măntuit, iar pre sineși nu pôte să se mântuiască; de este împăratul lui Israil, pogore-se acum de pre cruce și să credem într'însul. ⁴³ Nădăjduia spre Dumnezeu; izbăvească-l acum pre dînsul, de îl voește pre el, că a dîs: că fiul lui Dumnezeu sunt. ⁴⁴ Asemenea și tâlharii cei ce era împreună cu el răstigniți îl ocăria pre el. ⁴⁵ Iar de la al șeselca ceas, întuneric s'a făcut preste tot pămîntul, până la al nouăle ceas. ⁴⁶ Iar în ceasul al nouăle a strigat Iisus cu glas mare, zicînd: Ili, Ili, Lima Savahthani: adică Dumnezeuul meu, Dumnezeuul meu, căci m'ai lăsat. ⁴⁷ Iar ore-cari din cei ce sta acolo auzînd, dicea: că pre Ilie strigă acesta. ⁴⁸ Și îndată alergînd unul dintr'înșii, și luând un burete, l'a umplut de oțet, și puindu-l într'o trestie, l'a adăpat pre el. ⁴⁹ Iar cel-altul dicea: lasă să vedem, au veni-va Ilie ca să-l măntuiască pre el? ⁵⁰ Iar Iisus iarăși strigînd cu glas mare, și-a dat Duhul. ⁵¹ Și iată catapeteasma bisericeii s'a rupt în două, de sus până jos; și pămîntul s'a cutremurat, și pietrele s'au despicat. ⁵² Și morminturile s'au deschis; și multe tru-

purî ale sântilor ce adormise, s'au sculat. ⁵³ Și eșind din morminturi, după învierea lui, a venit în sânta cetate și s'au arătat multora. ⁵⁴ Iar sutașul și cei ce era împreună cu el păzînd pre Iisus, vedînd cutremurul și cele ce s'au făcut, s'au înfricoșat foarte dicînd: adevărat fiu al lui Dumnezeu a fost acesta.

⁵⁵ Și era acolo și muleri multe de departe privînd, care mersese după Iisus din Galileea, slujînd lui. ⁵⁶ Între care era Maria Magdalena, și Maria muma lui Iacov, și a lui Iosif, și muma fiilor lui Zevedel.

⁵⁷ Iar, făcîndu-se sîră, a venit un om bogat din Arimatea, numele lui Iosif, carele și el fusese ucenic al lui Iisus. ⁵⁸ Acesta viind la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. ⁵⁹ Atunci Pilat a poruncit să se dea trupul, și luând Iosif trupul, l'a înfășurat în gulgiu curat. ⁶⁰ Și l-a pus pre el în-

tr'un mormînt nou al său, pre carele îl săpase în piatră, și prăvălînd o piatră mare pre ușa mormîntului, s'a dus. ⁶¹ Și era acolo Maria Magdalena, și cea-altă Marie, ședînd în preajma mormîntului.

⁶² Iar a doua zi, care este după Vineri, s'au adunat arhierii și fariseii la Pilat, zicînd: ⁶³ Dîmne, adusu-ne-am aminte că înșelătorul acela a dîs, încă fiind viu: după trei zile mă voiî scula. ⁶⁴ Deci poruncește să se întăriească mormîntul până a treia zi, ca nu cumva, viind ucenicii lui năptea, să-l fure pre el, și să dică poporului că s'a sculat din morți; și va fi ră-tăcirea cea de apoi-mai rea de cît cea dintăi. ⁶⁵ Dîs-a lor Pilat: aveți custodie; mergeți de întăriți cum știți. ⁶⁶ Iar ei mergînd, au întărit mormîntul, pecetluind piatra, împreună cu custodia.

CAP. XXVIII.

Pentru învierea Domnului; pentru cercetarea mîierilor la mormînt; pentru strejări mormîntului ce au fost marturi ai învierii; pentru arătarea lui Christos Apostolilor și mîierilor, în Galileia

¹ Iar Sâmbăta târziu, întru ceea ce lumina spre una din Sâmbete, a venit Maria Magdalena și cea-altă Marie, să vadă mormîntul. ² Și iată cu-

tremur mare s'a făcut; că ingerul Domnului pogorîndu-se din cer, și viind a prăvălit piatra de pre ușa și ședea d'asupra ei. ³ Și era

vedere a lui ca fulgerul, și îmbrăcămintea lui albă ca zăpada. ⁴ Și de frica lui s'au cutremurat cei ce păzia, și s'au făcut ca niște morți. ⁵ Iar îngerul, răspundând, a zis muierilor: Nu vă temeți voi, că știu că pre Iisus cel răstignit căutați. ⁶ Nu este aicea, că s'a sculat precum a zis; veniți de vedeți locul unde a zăcut Domnul. ⁷ Și, degrab mergând, spuneți ucenicilor lui că s'a sculat din morți, și iată va merge mai înainte de voi în Galileea; acolo veți vedea pre dînsul: iată am spus vouă. ⁸ Și, eșind degrab de la mormînt, cu frică și cu bucurie mare, au alergat să vestiască ucenicilor lui. ⁹ Și cînd mergea ele să spue ucenicilor lui, iată Iisus le-a întîmpinat pre dînsule, zicînd: Bucurați-vă; iar ele, apropiindu-se, au cuprins picioarele lui și s'au închinat lui. ¹⁰ Atunci a zis lor Iisus: nu vă temeți, mergeți și vestiți fraților mei, ca să mergă în Galileea, și acolo mă vor vedea. ¹¹ Iar mergînd ele, iată unii din strejari viind în cetate, au vestit arhierii-

lor toate cele ce s'au făcut. ¹² Și, adunându-se împreună cu bătrînii și s'fat făcînd, arginți mulți au dat ostașilor, zicînd: ¹³ Duceți că ucenicii lui năptea viind l'au furat pre el dormind noi. ¹⁴ Și de se va auzi acesta la dregătoriul, noi îl vom potoli pre el, și pre voi fără de grijă vă vom face. ¹⁵ Iar cî luând arginții, au făcut cum i-au învățat, și s'a vestit cuvîntul acesta între Iudei, pînă astăzi.

¹⁶ Iar cei un-spre-dece ucenici, au mers în Galileea, în muntele unde le-a poruncit lor Iisus. ¹⁷ Și vedîndu-l pre el s'au închinat lui; iar unii s'au îndoit. ¹⁸ Și, apropiindu-se Iisus le-a grăit lor, zicînd: Datu-mi-s'a totă stăpînirea, în cer și pre pămînt. ¹⁹ Drept aceia mergînd, învățați toate neamurile, botezându-i pre ei în numele Tatălui, și al Fiului, și al sîntului Duh. ²⁰ Învățându-i pre dînsii să păzească toate câte am poruncit vouă. Și iată, eu cu voi sunt în toate zilele pînă în sfîrșitul veacului, Amin.

AMIN

SANTA EVANGHELIE

CEA DE LA

MARCU

CAP. I.

Pentru Ioan cînd a botezat pre Domnul în Iordan; pentru chemarea lui Petru și a lui Andrei, și a fiilor lui Zevedei; pentru cîl ce se îndrăcia; pentru sora lui Petru; pentru cei ce s'au vindecat de feluri de boale; pentru leprosul.

¹ Inceperea Evangheliei a lui Iisus Christos Fiul lui Dumnezeu. ² Precum s'a scris în proroci: Iată eu trimit pre îngerul meu înaintea feței tale; carele va găti calea ta înaintea ta. ³ Glasul celui ce strigă în pustie: Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui. ⁴ Era Ioan botezând în pustie și propovăduind botezul pocăinței întru iertarea păcatelor. ⁵ Și mergea la dînsul totă laturea Iudeei, și Ierusalimnenii, și se boteza toți în riul Iordanului de la dînsul, mărturisindu-și păcatele lor. ⁶ Și era Ioan îmbrăcat

cu perle de cămilă, și brâu de curea împrejurul mijlocului, și mânca acide și micre sîlbatică. ⁷ Și propovăduia zicînd: Vine după mine cel mai tare de cît mine, căruia nu sunt vrednic plecîndu-mă să-l desleg cureaua încălțămîntelor lui. ⁸ Eu adică v'am botezat pre voi cu apă; iar acela vă va boteza pre voi cu Duh sînt.

⁹ Și a fost în zilele acelea a venit Iisus din Nazaretul Galileei, și s'a botezat de la Ioan în Iordan, ¹⁰ Și îndată eșind din apă, a vădut corurile deschise, și Duhul ca

Gal. Mihail
st. Mihail
Ce n. 1929

un porumb pogorindu-se preste dânsul. ¹² Și glas a fost din ceruri: Tu ești Fiul meu cel iubit întru care bine-am voit.

¹³ Și îndată l'a scos pre dânsul Duhul în pustie. ¹⁴ Și era acolo în pustie patru-deci de zile, ispitindu-se de sata-na; și era cu fiarele; și ingerul slujia lui. ¹⁵ Și după ce s'a prins Ioan, a venit Iisus în Galileea, propovăduind Evan-ghelea împărăției lui Dumne-deu. ¹⁶ Și dicend: Că s'a plinit vremea, și s'a apropiat împărăția lui Dumnezeu, po-cați-vă și credeți în Evan-ghele.

¹⁷ Și umblând pre lângă marea Galileei, a vădut pre Simon, și pre Andrei fratele lui, aruncând mreja în mare, (că erau pescari). ¹⁸ Și le-a dîs lor Iisus: Veniți după mine, și vă voi face pre voi a fi vînători de omeni. ¹⁹ Și îndatăși lăsându-și mrejele au mers după dânsul. ²⁰ Și de acolo mergend mai 'na-inte puțin, au vădut pre Ia-cob al lui Zevedei, și pre Ioan, fratele lui, dregându-și ei mrejele în corabie. ²¹ Și îndatăși i-a chemat pre din-sii; și lăsând pre tatăl lor Zevedei, în corabie împreună cu năimiții, s'au dus după dânsul. ²² Și a intrat în Capernaum, și îndată Sâmbăta intrând în Sinagogă, învăța. ²³ Și se spăimînta toți de în-

vătătura lui, că era învățân-du-i pre ei ca cela ce are putere, iar nu ca cărturarii.

²⁴ Și era în Sinagoga lor un om cu duh necurat, și a strigat grăind: ²⁵ Lasă ce este noé și ție Iisuse Nazarinea-nule? Ai venit să ne pierzi pre noi? Te știu pre tine cine ești, Sântul lui Dumne-deu. ²⁶ Iar Iisus l'a certat pre el grăind: Taci și ești din-tr'însul. ²⁷ Și l'a scuturat pre el duhul cel necurat, și strigând cu glas mare, a eșit din-tr'însul. ²⁸ Și s'au spăimîntat toți, cât se întreba între sine grăind: Ce este acesta? Ce este această învătă-tură nouă? Că cu stăpâ-nire poruncește și duhurilor celor necurate, și îl ascultă pre dânsul. ²⁹ Și a eșit îndată vestea în totă laturea Galileei.

³⁰ Și îndată eșind din Si-nagogă, a venit în casa lui Simon și a lui Andrei, cu Iacov și cu Ican. ³¹ Iar sóra lui Simon, zăcea aprinsă de friguri; și îndată a spus lui pentru dânsa. ³² Și viind o a rădicat pre ea, apucându-o de mână, și o a lăsat pre dânsa frigurile îndată, și slu-jia lor. ³³ Iar făcându-se sêră, când apune sórele, aducea la dânsul pre toți bolnavii și îndrăciții. ³⁴ Și totă cetatea era adunată la ușa. ³⁵ Și a vindecat pre mulți cari pă-timea rău de multe feluri de

bóle, și mulți draci a gonit, și nu lăsa să grăiască dracii, căci scia că el este Christos.

³⁶ Și a doua zi fórte de nóp-te sculându-se a eșit, și s'a dus în loc pustiu, și acolo se ruga. ³⁷ Și a mers după el Simon, și cei ce era cu el. ³⁸ Și găsiindu-l pre dânsul, i-a dîs lui: Că toți te caută. ³⁹ Și a grăit lor: Să mergem în o-rașele și în satele ce sunt mai aprópe, ca să propovăduesc și acolo; că spre acesta am venit. ⁴⁰ Și propovăduia în adu-nările lor, în totă Galileea, și dracii scotea. ⁴¹ Și a venit la dânsul un lepros, rugân-du-l pre el, și ingenuchind înaintea lui, și dicend lui: că de vei-vrea poți să mă cu-

rătesci pre mine. ⁴² Iar lui Iisus făcându-i se milă, a tins mâna sa și s'a atins de el și i-a dîs lui: Voesc, cură-tesce-te. ⁴³ Și dicend el, în-dată s'a depărtat de la dânsul lepra, și s'a curățit. ⁴⁴ Și răs-tindu-se către dânsul numai de cât l'a slobođit pre el. ⁴⁵ Și i-a dîs lui: Veđi nimê-rui nimic să nuspui; ci mergi de te arată preotului, și du pentru curățenia ta, cele ce a poruncit Moisi, întru mărturie lor. ⁴⁶ Iar el eșind a în-ceput a propovădui multe, și a vesti cuvîntul, cât nu mai putea el ațeva să intre în cetate, ci era afară în locuri pustii, și venia la el de pre-tutindenea.

CAP. II.

Pentru slăbănogul ce se purta de patru; pentru Iisus când a mîncat cu vameșii; pentru ucenicii când smulgeau spice Sâmbăta.

¹ Și au intrat iarăși în Capernaum după câte-va zile; și s'a audit că este în casă. ² Și îndată s'au adunat mulți căți nu mai putea încăpea nici pre lângă ușa. ³ Și grăia lor cuvîntul. ⁴ Și a venit la el aducend un slăbănog, ca-rele se purta de patru. ⁵ Și neputend ei a se apropia de el pentru popor, a descoperit casa unde era, și spărgend

au pogorit patul în care ză-cea slăbănogul. ⁶ Iar Iisus vedend credința lor, a dîs slăbănogului: Fiule, iartă-ți-se ție păcatele tale. ⁷ Și era a-colo unii din cărturari șe-dend, și cugetând întru ini-mile sale. ⁸ Ce, acesta așa grăesce hule? Cine póte a ierta păcatele, fără numai u-nul Dumnezeu? ⁹ Și îndată cunoscend Iisus cu Duhul

că așa cugetați accia întru sine, le-a ȋis lor: Ce cugetați acesteia întru inimile voștre? ⁹ Ce este mai lesne a ȋice slăbănogului: Iartă-ȋi-se ȋie păcatele, sau a ȋice: scôlă și-ȋi ridică patul tău și umblă? ¹⁰ Ci ca să știți că putere are Fiul omului pre pămînt a ierta păcatele; (a ȋis slăbănogului). ¹¹ Ție ȋie: scôlă și ȋi ridică patul tău și mergi la casa ta. ¹² Și s'a sculat îndată, și rădicându-ȋi patul a eșit înaintea tuturor, cât se spăimînta toți, și lăudă pre Dumne-deu, ȋicînd: că nici o dată nu am mai vîdut așa.

¹³ Și a eșit iarăși la mare, și tîtă mulțimea venia la el, și ȋi învîta pre dînsul. ¹⁴ Și trecînd a vîdut pre Levi al lui Alfeu sedînd la vamă, și i-a ȋis lui: Vîno după mine; și sculându-se a mers după dînsul. ¹⁵ Și a fost cînd a seșut în casa lui, și mulți vameși și păcătoși, seadeau împreună cu Iisus, și cu ucenicii lui, că erau mulți și mergeau după el. ¹⁶ Iar cărturarilor și fariseilor vîdîndu-l pre el că mîncă cu vameșilor și cu păcătoșilor, au ȋis ucenicilor lui: ce este că cu vameșilor și cu păcătoșilor mîncă și bea? ¹⁷ Și auzînd Iisus, a ȋis lor: N'au trebuință cei sănătoși de doctor, ci cei bolnavi, că nu am venit să chîem

pre cei drepti, ci pre cei păcătoși la pocăință.

¹⁸ Și erau ucenicii lui Ioan și al fariseilor cari postiau. Și au venit și au ȋis lui: pentru ce ucenicii lui Ioan și al fariseilor postesc; iar ucenicii tăi nu postesc? ¹⁹ Și a ȋis lor Iisus: Aū dîră pot fiți nunței să postescă pînă cînd este mirele cu dînsul? Cîtă vreme au pre Mirele cu ei, nu pot să postescă. ²⁰ Iar vor veni ȋile, cînd se va lua de la dînsul Mirele și atunci vor posti întru acele ȋile. ²¹ Și nimeni nu cîșe petic de pînză nouă la haină veche; iar de nu, își ia plinirea lui cel nou de la cea veche, și mai rea spîrtură se face. ²² Și nimeni nu pune vin nou în foi vechi; iar de nu, sparge vinul cel nou foii; și vinul se varsă, și foii pier; ci vinul nou în foi noi se cuvine să se pue.

²³ Și a fost cînd mergea el Sâmbăta prin semînături, și au început acenicii lui a face cale smulgînd spicele. ²⁴ Iar fariseii au ȋis lui: veȋi ce fac Sâmbăta, ce nu se cuvine? ²⁵ Iar el a ȋis lor: Aū nici odată n'ați cetit ce a făcut David, cînd a avut lipsă și a flămîndit el și cei ce erau cu dînsul? ²⁶ Cum a intrat în casa lui Dumne-deu, în vremea lui Aviator arhierului, și pînile punerei în-

inte le-a mîncat, care nu se cădea să le mîncă, fără numai preoților, și a dat și celor ce erau împreună cu el. ²⁷ Și a ȋis lor: Sâmbăta

pentru om s'a făcut; iar nu omul pentru Sâmbăta. ²⁸ Drept aceea Domn este Fiul omului și al Sâmbetei.

CAP. III

Pentru cel ce avea mîna uscată; pentru alegerea Apostolilor; pentru mamă și frați.

¹ Și a intrat iarăși în Sinagogă; și era acolo un om avînd mîna uscată. ² Și îl pîndia pre dînsul de îl va vindeca pre el Sâmbăta, ca să-l vinulască pre el. ³ Și a ȋis omului celui ce avea mîna uscată: Rădică-te în mijloc. ⁴ Și a ȋis lor: Se cuvine Sâmbăta a face bine sau a face rău? Suflet a mîntui, sau a pierde? Iare ȋi tăceau. ⁵ Și căutînd spre ei cu mînie, întristându-se pentru împietrirea inimii lor, a ȋis omului: Intinde-ȋi mîna ta, și o a întins și a venit mîna lui la starea cea d'întăiu sănătosoasă ca și cea laltă.

⁶ Și eșînd fariseii, îndată au făcut sîat cu Irodianii împotriva lui, ca să-l piardă pre dînsul. ⁷ Iar Iisus s'a dus cu ucenicii săi către mare, și după dînsul au mers mulțime multă din Galilea, și din Iudea, și din Ierusalim, și din Idumea, și din ceea parte de Iordan și cei d'împrejurul

Tirului și al Sidonului, mulțime multă, auzînd câte făcea, au venit către dînsul. ⁸ Și a ȋis ucenicilor săi, ca să stea corăbiora aprîpe de el pentru popor ca să nu-l impresore pre el. ⁹ Că pre mulți a vindecat, cât năvălia spre el, ca să se atingă de dînsul cîți aveau bătaie. ¹⁰ Și duhurile cele necurate cînd îl vedeau pre el, cădeau înaintea lui și strigau, grăînd: că tu ești Fiul lui Dumne-deu. ¹¹ Și mult ȋi certa pre dînsul ca să nu-l facă arătat pre el.

¹² Și s'a suit la munte, și a chîemat pe carii a vrut el însuși, și au venit la dînsul. ¹³ Și a făcut doi-spre-ȋece ca să fie cu el, și să-l trimetă pre dînsul să propovăduiască, și să aibă putere a vindeca boalele, și a goni dracii. ¹⁴ Și a pus lui Simon numele Petru, ¹⁵ și pre Iacob al lui Zevedei, și pre Ión fratele lui Iacob, (și le-a pus lor nume Voanergheș, adică fiii tune

tului), ¹⁸ Și pre Andrei, și pre Filip, și pre Vartolomei, și pre Matei, și pre Toma, și pre Iacov al lui Alfeiu, și pre Tadeu, și pre Simon Cananitul, ¹⁹ Și pre Iuda Iscarioteanul, carele l-a și vindut pre el.

²⁰ Și a venit în casă. Și iarăși s'a adunat poporul cât nu putea ei nici pâne să mănânce. ²¹ Și auzind cei ce erau despre dânsul, au eșit să-l prină pre el, că grăia că nu și este în fire.

²² Și cărturarii cei ce se pogorise din Ierusalim, diceau cum că Veelzevul are, și cum că Domnul dracilor scôte dracii. ²³ Și chemându-l pre dânsul, în pilde grăia lor: Cum pôte Satana să scotă pe Satana? ²⁴ Și dacă împărăția se va împerechia între sine, nu pôte să stea împărăția aceea. ²⁵ Și dacă casa se va împerechia între sine, nu pôte să stea casa aceea. ²⁶ Și dacă Satana s'a sculat însuși asupra sa, și s'a împerechiat, nu pôte să stea,

ci are sfârșit. ²⁷ Nimeni nu pôte să jefuiască vasele celui tare, intrând în casa lui, de nu va lega întâi pre cel tare; și atunci va jefui casa lui.

²⁸ Amingrăse vouă câte toate păcatele se vor ierta fiilor oamenilor, și hulele ori-câte vor huli. ²⁹ Iar cine va huli împotriva sântului Dub, n'are iertare în veac, ci este vinovat judecăței de veci. ³⁰ (Pentru că dicea: *duh* necurat are). ³¹ Deci au venit frații și muma lui, și stând afară, au trimes la el, chemându-l pre dânsul. ³² Și ședea poporul împrejurul lui, și au dis lui: Iată muma ta și frații tăi, și surorile tale afară, te caută pre tine. ³³ Și a răspuns lor, grăind: Cine este muma mea și frații mei? ³⁴ Și căutând la cei ce ședeau împrejurul lui, a dis: Iată muma mea și frații mei. ³⁵ Că ori-cine va face voia lui Dumnezeu, acela frațele meu, și sora mea, și mama mea este.

CAP. IV.

Pentru pilda seminței; pentru certarea cuvintului și a mărei.

¹ Și iarăși a început a învăța lângă mare; și s'a adunat la dânsul popor mult, cât intrat el în corabie, și a

ședut pre mare; și tot poporul sta pre uscat lângă mare; ² Și îi învăța pre desuși în pilde mult; și grăia

lor întru învățătura sa: ³ Ascultați, iată, a eșit semăntoriul să semene. ⁴ Și a fost când semăna, una a decă a cădut lângă cale, și a, venit paserile și o au mănșat pre dânsa; ⁵ Iar alta a cădut pre pietriș, unde n'avea pământ mult și îndată a răsărit, pentru că n'avea pământ adânc. ⁶ Deci răsărind sorele s'a pălit, și pentru că n'avea rădăcină s'a uscat. ⁷ Iar alta a cădut în spinii, și s'a înălțat spinii, și o au înecat și n'a dat rod. ⁸ Iar alta a cădut în pământ bun, și a dat rodă înălțându-se și crescând; și au adus una trei-deci, iar alta șese-deci, iar alta, o sută. ⁹ Și dicea lor: Cela ce are urechi de audit, audă.

¹⁰ Iar când a fost deosebi, l'au întrebat pre el de pildă cei ce erau lângă el împreună cu cei doui-spre-dece. ¹¹ Și le-a dis lor: Vouă s'a dat a sci taina împărăției lui Dumnezeu; iar celor de afară toate în pilde sunt lor. ¹² Ca privind să privească, și să nu audă, și să nu înțeleagă; ca nu cum-va să se întorcă și să se ierte lor păcatele. ¹³ Și le-a dis lor: Ați nu sciți pilda acésta? Și cum veți înțelege toate pildele? ¹⁴ Semătorul semăna cuvintul. ¹⁵ Și aceștia sunt cei de lângă cale, unde se semăna cuvintul; și când îl aud îndată vine satana, și iea

cuvintul carele este semănat întru inimile lor. ¹⁶ Și aceștia sunt asijderea cei ce se seamăna pe pietriș, cari când aud cuvintul îndată cu bucurie îl primesc pre el. ¹⁷ Și nu au rădăcină întru sineși, ci sunt până la o vreme; după aceea făcându-se necaz sau gônă pentru cuvint, îndată se smintesc. ¹⁸ Și aceștia sunt cei ce semăna în spinii, cari aud cuvintul; ¹⁹ Dar grijile vécului acestuia, și înșelăciunea bogăției, și pofta celor-lalte intrând, înecă cuvintul și se face neroditor. ²⁰ Și aceștia sunt cei semănați în pământ bun, cari aud cuvintul, și îl primesc, și aduc rodă, unul trei-deci, iar altul o sută. ²¹ Și dicea lor: Ați dora făclia vine ca să se pună în obroc, sau supt pat? Ați nu ca să se pună în sfeșnic? ²² Că nu este ceva tănuț, care să nu se vadăscă nici a fost ascuns, ci ca să vie întru arătare. ²³ De are cine-va urechi de audit, audă. ²⁴ Și dicea lor: Vedeți ce audiți; cu ce măsura măsurați se va măsura vouă și se va adăoga vouă celor ce audiți. ²⁵ Că cel ce are, i-se va da lui, iar cel ce nu are și ceare i-se va lua de la dânsul. ²⁶ Și dicea: Așa este și împărăția lui Dumnezeu, în ce chip este dacă aruncă omul semăntă în pământ. ²⁷ Și dorme și se scolă nóptea și ziua,

și sămînța răsare și crește cum nu știe el. ²⁸ Că pămîntul din sine rodesce întăiu iarbă, apoi spic, după aceea deplin grâu în spic. ²⁹ Iar când se cîce rodul, îndată trimite secerea, că a sosit secerișul. ³⁰ Și dîcea: Cui vom asemăna împărăția lui Dumnezeu, sau cu ce pildă o vom potrivi pre ea? ³¹ Ca grăunțul de muștar, carele când se sîmînă în pămînt, este mai mic de cît tîte sămînțele pămîntului. ³² Și dacă se sîmînă, crește și se face mai mare de cît tîte buruenile, și face ramuri mari cît sub umbra lui pot să locuască păsările cerului. ³³ Și cu pilde ca acestea multe grăia lor cuvîntul, precum putea a auți. ³⁴ Iar fără de pilde nu grăia lor, iar deosebii ucenicilor săi le deslega tîte.

CAP. V.

Pentru Legheon; pentru fîca mai marelui Sinagogei; pentru cea ce îi curgea sînge.

¹ Și a venit de ceea parte de mare, în laturea Gadarenilor. ² Și eșind el din corabie, îndată l'a întîmpinat pre el un om din mormînturi cu duh necurat; ³ carele avea locuința în mormînturi, și nicî cu lanțuri de fier nime-

⁴ Și a dîs lor, în ziua aceea, făcîndu-se sîră; să trecem de cea parte. ⁵ Și lăsînd el poporul l'a luat pre dînsul așa precum era în corabie; și erau și alte corăbii cu dînsul. ⁶ Și s'a făcut vîitor mare de vînt iar valurile intra în corabie, cît mai se umplea ea. ⁷ Și el era la cîrmă dormind pre căpătău; și l'a u desptat pre el, și i-au dîs lui: Invătătorule, au nu-ți este grijă că perim? ⁸ Și sculîndu-se a certat vîntul, și a dîs marelui: Taci, încetîză; și a stătut vîntul, și s'a făcut liniște mare. ⁹ Și a dîs lor: Ce sunteți așa fricoși? Cum nu aveți credință? ¹⁰ Și s'au înfricoșat cu frică mare și grăia unul către altul: Ôre cine este acesta? că și vîntul și marea îl ascultă pre el.

nea nu putea să l lege pre el. ⁴ Pentru că de multe ori fiind legat cu obeți și cu lanțuri de fier, se rupea de el lanțurile, și obezile se sfărâma, si nimeni nu putea să l domolească pre dînsul. ⁵ Și pururea nîptea și ziua era

prin munți și prin mormînturi strigînd, și tîindu-se de petre. ⁶ Iar vîdînd pre Iisus de departe, a alergat și i s'a închinat lui. ⁷ Și strigînd cu glas mare, a dîs: Ce este mie și ție Iisuse Fiule al lui Dumnezeu celui înalt? Jură-te pre tine cu Dumnezeu, să nu mă muncesc pre mine. ⁸ Căci grăia lui: Ești duh necurat din om. ⁹ Și l'a întrebă pre el: Cum îți este numele? Și a rîspuns, dîcînd: Legheon 'mî este numele, că mulți suntem. ¹⁰ Și îl ruga pre el mult ca să nu l trimiță pre dînsul afară din laturea aceea. ¹¹ Și era acolo lîngă munte o turmă mare de porci pascînd. ¹² Și l'a rugat pre dînsul toți dracii, dîcînd: trimite-ne pre noi în porci să intrăm într'înșii; și l'a sloboțit pre el Iisus îndată. ¹³ Și eșind duhurile cele necurate au intrat în porci; și s'a pornit turma de pre țermuri în mare (și era ca la două mîi), și s'au înecat în mare. ¹⁴ Iar cel ce pascînea porcii au fugit, și au vestit în cetate și în sate; și au eșit să vadă ce este ceea ce s'a făcut. ¹⁵ Și au venit către Iisus, și au vîdît pre cel ce fusese îndrăcit, ședînd îmbrăcat și întreg la minte, pre cel ce avusese legheonul, și s'au spăimîntat. ¹⁶ Și povestea lor cea ce vîduse ce s'a făcut celui îndrăcit, și pen-

tru porci. ¹⁷ Și au început al ruga pre dînsul, ca să săia din hotarele lor. ¹⁸ Și intrînd el în corabie, îl ruga pre el cela ce fusese îndrăcit, ca să fie cu dînsul. ¹⁹ Iar Iisus nu l'a lăsat pre el, ci l'a dîs lui: Mergi în casa ta către al tăi, și vestesce lor căte ți-a făcut ție Domnul, și te-a mîluit. ²⁰ Și s'a dus, și a început a propovădîi în Decapoli, căte a făcut Iisus lui, și toți se minuna.

²¹ Și trecînd Iisus în corabie iarăși de ceea parte, s'a adunat popor mult la el, și era lîngă mare. ²² Și iată a venit unul din mai marii Sinagogei, cu numele Iair. ²³ Și vîdîndu-l pre dînsul, a cădît la pîciorele lui. Și îl rugă pre dînsul mult dîcînd: Că fiica mea spre sfîrșit este; vino, de îți pune mîinile pre dînsa, ca să se mîntuască, și să trăiască. ²⁴ Și a mers cu dînsul.

²⁵ Și după dînsul a mers popor mult și îl împresura pre el. (Și o mulere ôre-care fiind întru curgerea sîngelui de doi-spre-șee ani; ²⁶ Și multe pătîmind de la mulți doctori, și cheltuindu-și tîte cele ce avusese, și nimic folosindu-se, ci mai vîrtos spre mai rău vîind. ²⁷ Aușind pentru Iisus, vîind între popor din 'napoi s'a atins de haina lui, ²⁸ Că dîcea: că măcar de hainele lui de mî voui a-

tinge, mă voui mântui. ²⁹ Și îndatăși a secat izvorul sângelui ei, și a simțit cu trupul că s'a vindecat de boală. ³⁰ Și îndatăși Iisus cunoscând întru sineși puterea ce a eșit dintru el, întorcându-se către popor a zis: Cine s'a atins de hainele mele? ³¹ Și au zis lui ucenicii: Vezi poporul îmbulzindu-te, și zici: Cine s'a atins de mine? ³² Și căuta împrejur să vadă pre ceea ce a făcut acosta. ³³ Iar mulțea înfricoșându-se și tremurând, știind ce s'a făcut ei, a venit și a căzut înaintea lui, și i'a spus lui tot adevărul. ³⁴ Iar el a zis ei: Fiind-că credința ta te-a mântuit, mergi în pace, și fii sănătoasă de boala ta. ³⁵ Încă grăind el a venit de la mai-marele Sinagogei, zicând: că fiica ta a murit, ce mai superi pre învățătorul? ³⁶ Iar Iisus îndată ce a auzit cuvântul ce s'a grăit, a zis mai-marelui Sinagogei:

Nu te teme, crede numai. ³⁷ Și nu a lăsat pre nici unul să meargă după dânsul, fără numai pre Petru și pre Iacov, și pre Ioan fratele lui Iacov. ³⁸ Și a venit în casa mai-marelui Sinagogei, și a vădit turburare, plângând aceia și tânguindu-se mult. ³⁹ Și intrând, a zis lor: Ce vă turburați și plângeți? Feciōra n'a murit, ci dorme. Și își ridea de dânsul. ⁴⁰ Iar el scoțând afară pre toți, a luat pre tatăl feciōrei și pre mamă, și pre cei doi era cu el, și a intrat unde era feciōra zăcând. ⁴¹ Și apucând pre feciōra de mână, i-a zis ei: Talita cumi; ce se tâlcuesce: Feciōră, (ție dic) scōlă-te. ⁴² Și îndatăși s'a sculat feciōra, și umbla; că era de doi-spre-dece ani. Și s'a spăimîntat cu spaimă mare. ⁴³ Și le-a poruncit lor mult ca nimeni să nu scie acosta: Și a zis, să-i dea ei să mănânce.

CAP. VI.

Pentru rânduișla sa și trimeterea Apostolilor la propovăduire; pentru Ioan și pentru Irod; pentru cele cinci pâni și pentru cei doi pesci; pentru umblarea lui Iisus pre mare.

¹ Și a eșit de acolo, și a venit la patria sa; și după dânsul au mers ucenicii lui. ² Și fiind Sâmbătă, a început a învăța în Sinagogă, și mulți auzind, se mira zicând: De

unde i sunt acesteia acestea? Și ce este înțelepciunea ce i s'a dat lui, că și puteri ca acestea prin mâinile lui se fac? ³ Au nu este acesta țelul, feciorul Mariei, și fra-

tele lui Iacov, și al al lui Iosi, și al lui Iuda, și al lui Simon? Și au nu sunt surorile lui aicea la noi? Și se smintea întru el. ⁴ Și dicea lor Iisus: Că nu este prooroc necinstit, fără numai în patria sa, și între rudeni, și în casa sa. ⁵ Și nu putea acolo nici o putere să facă, fără numai preste puțin bolnavi puindu-și mânele i-au vindecat pre ei. ⁶ Și se mira pentru necredința lor, și umbla în satele cele de împrejur învățând.

⁷ Și a chemat pre cei doi-spre-dece, și a început a-i trimete pre dânsii câte doi câte doi; și le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate. ⁸ Și le-a poruncit lor să nu ica nimic pre cale, fără numai toiag, nici traistă, nici pâne, nici bani la brâu; ⁹ Ci numai încălțați cu sandali, și să nu se îmbrace cu două hațne. ¹⁰ Și grăia lor: Ori unde veți intra în casă, acolo petreceți, până ce veți eși de acolo. ¹¹ Și ori căți nu veți primi pre voi, nici vor asculta pre voi, eșind de acolo, scuturați praful cel de sub picioarele vōstre, întru măturie. Iar Amin grăesc vouă: Mai ușor va fi Sodomului și Gomorului în ziua judecătii, de cât cetățel aceia. ¹² Și eșind, propovăduia că să se pocăiască, ¹³ Și dracl mulți scotea; și ungea cu unt-de-

lemn pre mulți bolnavi și îi tămăduia.

¹⁴ Și a auzit împăratul Irod (căci arătat se făcuse numele lui), și dicea: Că Ioan cel ce boteza s'a sculat din morți și pentru acosta lucrează puterile întru el. ¹⁵ Alții diceau: că Ilie este; iar alții diceau: că prooroc este, sați ca unul din prooroci. ¹⁶ Și auzind Irod a zis: Că acesta este Ioan pre carele eu l'am tăiat. El s'a sculat din morți. ¹⁷ Că Irod acesta trimițând a prins pre Ioan, și l'a legat pre el în temniță, pentru Irodiada mulieră lui Filip fratelui său, căci o luase pre dânsa mulieră. ¹⁸ Că dicea Ioan lui Irod: Nu ți se cuvine să ai pre mulieră fratelui tău. ¹⁹ Iar Irodiada pismuia lui, și vrea să-l omore, și nu putea. ²⁰ Că Irod se temea de Ioan, știindu-l pre dânsul om drept și sânt, și îl socotea pre el, și ascultându-l pre dânsul, multe făcea, și cu dragoste îl asculta pre el. ²¹ Și întâmplându-se o zi cu bun prilej, când Irod făcea ospetul născerei sale, boerilor sei și căpitanilor, și celor mai mari ai Galileei. ²² Și intrând fata Irodiadei, și jucând, și plăcând lui Irod și celor ce ședeau cu dânsul, a zis împăratul fetei: Cere de la mine ori ce vei vrea, și voi da ție. ²³ Și s'a jurat ei, că ori ce vei cere de la mine

voi da ție, până la jumătate de împărăția mea. ²⁴ Iar ea eșind, a ȝis mamei sa'e: Ce voiți cere? Iar aceea a ȝis: Capul lui Ioan Botezătorului. ²⁵ Și intrând îndatăși cu sirguintă la împăratul, a cerut, ȝicând: voiți ca să-mi dai mie acum în tipsie capul lui Ioan Botezătorul. ²⁶ Și împăratul foarte s'a întristat, dar pentru jurămînturi și pentru cei ce seadeau împreună cu dînsul, n'a vrut să-l lepede cererea. ²⁷ Și îndată trimițînd împăratul speculatori a poruncit să aducă capul lui. ²⁸ Iar el mergînd i-a tăiat capul lui în temniță, și l'a adus în tipsie, și l'a dat pre el fetei și tala l'a dat maicei sale. ²⁹ Și auzînd ucenicii lui, au venit, și au rădicat trupul lui cel căduț; și l'au pus pre el în mormînt.

³⁰ Și s'au adunat apostolii la Iisus, și i-au vestit lui tôte câte a făcut și câte a învățat. ³¹ Și le-a ȝis lor: Veniți voi înși-vă deosebi în loc pustiu și vă odihaiți puțin; că erau mulți cari veniau și se duceau, și nu avea vreme nici să mănânce. ³² Și s'au dus în loc pustiu singuri cu corabia. ³³ Și i-a vȝdut pre dînsii poporul mergînd și i'a cunoscut pre ei mulți, și pedestri din tôte cetățile alerga acolo, și mai înainte de cât ei au venit,

și s'au adunat la dînsul. ³⁴ Și eșînd Iisus, a vȝdut popor mult, și i s'a făcut milă de ei; pentru că era ca oile ce nu au păstor; și a început a-i învăța pre dînsii mult. ³⁵ Și iată vreme multă fiind, s'au apropiat la dînsul ucenicii lui și i-au ȝis lui: Că locul este pustiu, și iată vremea a trecut multă. ³⁶ Sloboȝesce-i pre dînsii ca mergînd în orașele cele din prejur și în sate să-și cumpere lorși pîni; că nu au ce să mănânce. ³⁷ Iar el rȝspundînd a ȝis lor: Dați-le voi lor să mănânce. Și au ȝis lui: Mergînd pȝte să cumpărăm pîni de douȝ sute de dinari, și să le dăm lor să mănânce? ³⁸ Iar el a ȝis lor: Câte pîni aveți? mergeți și vedeți. Iar ei sciînd, au ȝis: Cinci, și doi pesci.

³⁹ Și a poruncit lor să-l pue pre toți mese, mese, pre iarbă verde. ⁴⁰ Și au șȝdut oete, oete, câte o sută și câte cinci-deci. ⁴¹ Și luînd cele cinci pîni și cei doi pesci, căutînd la cer a bine-cuvîntat, și a frînt pînilor și le-a dat ucenicilor săi ca să le pue înaintea lor, și pre cei doi pesci i'a împărțit la toți. ⁴² Și au mîncat toți și s'au săturat. ⁴³ Și au luat douȝspre-dece coșuri pline de sfărămături și din pesci. ⁴⁴ Și era cei ce mîncase pînilor ca la cinci mii de bărbați.

⁴⁵ Și îndatăși a silit pre ucenicii săi să intre în corabie, și să mergă mai înainte de ceea parte la Vetsaida, până ce va sloboȝi el poporul. ⁴⁶ Și după ce i'a sloboȝit pre ei, s'a dus în munte să se rȝge. ⁴⁷ Și făcîndu-se sȝră, era corabia în mijlocul mării și el singur pre uscat. ⁴⁸ Și i'a vȝdut pre dînsii că se chinuesc vȝsînd (că era vîntul împotriva lor); iară într'a patra strȝjă a nopții a venit la dînsii umblînd pe mare, și vrea să trecă pe lîngă ei. ⁴⁹ Iar ei vȝȝdîndu-l pe dînsul umblînd pre mare, li s'au părut că este nălucă, și au strigat, ⁵⁰ (Că toți l'au vȝdut pre el, și s'au turburat), și îndatăși a grăit cu dînsii, și le-a ȝis lor: Indrăsniiți, cȝ sunt, nu vȝ te-

meți. ⁵¹ Și s'a suit la dînsii în corabie; și a încetat vîntul; și ei foarte preste măsură se spăimînta întru sine și se minuna. ⁵² Că nu au priceput din pîni, că era inima lor împetrită. ⁵³ Și trecînd au venit în pămîntul Genisaretului, și a stătut la liman.

⁵⁴ Și eșînd ei din corabie, îndatăși l'au cunoscut pre el aceea. ⁵⁵ Și înconjurînd tȝtă latură aceea, a început pre paturi a aduce bolnavi, unde auȝia că el este acolo. ⁵⁶ Și ori-unde intra în sate, sau în cetăți, sau în orașe, puneă la uliȝe pre cei bolnavi, și îl ruga pre el ca măcar de pȝlele vestmintelor lui să se atingă; și câți se atingeau de el se mîntuiaș.

CAP. VII.

Pentru ucenicii cînd au mîncat cu mînilor nespălate; pentru călcarea poruncii lui Dumnezeu; pentru obiceiurile oamenilor; pentru muieră cea din Fenicia Sîriei cu fata îndrăcîită; pentru vindecarea surdului ce grăia cu anevioie.

¹ Și s'au adunat la dînsul fariseii și ȝre-carii din cărturari, care venise din Ierusalim. ² Și vȝȝdînd pre ȝre-care din ucenicii lui cu mînilor necurate, (adecă nespălate), mîncînd pîne, i-au prihănit. ³ (Că fariseii și toți ludeii, de nu își vor spăla

mînilor pînă în cot, nu mîncă, fiind așȝdemîntul bătrînilor. ⁴ Și din tîrg, de nu se va spăla, nu mîncă; și alte multe sunt cari au luat a le ținea, spălarea paharelor, și a urciȝorelor, și a căldărilor, și a paturilor).

⁵ După aceasta l-au între-

bat pre el fariseii și cărturarii pentru ce ucenicii tăi nu umblă după aședământul bătrînilor, ci cu mâinile nespălate mănâncă pâine? ⁶ Iar el răspundînd a dîs lor: Că bine a proorocit Isaia pentru voi, fărnicilor; precum este scris: Poporul acesta cu buzele mă cîntesce; iar inima lor de parte stă de la mine. ⁷ Și în zadar mă cîntesc, învățînd învățătură poruncii omenești; ⁸ Că lăsînd porunca lui Dumnezeu, țineți aședământul bătrînilor; spălarea urciorelor și a paharelor, și alte asemenea ca acestea multe faceți. ⁹ Și dicea lor: Bine, lepădați porunca lui Dumnezeu, ca să păziți aședământul vostru. ¹⁰ Că Moisi a dîs: Cîntesce pre tatăl tău și pre muma ta. Și, cea ce va grăi de rău pe tatăl său sau pre muma sa, cu mörte să möră. ¹¹ Iar voi diceți: De va dice omul tatăneș-să sau mănăsa: Korvan (adecă dar) este aceea cu care te-ai folosit de la mine. ¹² Și nu-l mai lăsați pre dînsul să mai facă ceva tătănă-să sau mănăsa. ¹³ Călcînd cuvîntul lui Dumnezeu pentru aședământul vostru carele ați dat, și asemenea ca acestea multe faceți. ¹⁴ Și chemînd la sine pe tot poporul, a dîs lor: Ascultați-mă pre mine toți și înțelegeți. ¹⁵ Nimic nu este din afară de om, ce intră într'in-

sul, care pöte să spuere pre el; ci cele ce es dintr'insul, acelea sunt care spurcă pre om. ¹⁶ De are cine-va urechi de audît, audă. ¹⁷ Și după ce au intrat în casă de la popor, l'au întrebat pre el ucenicii lui pentru pildă. ¹⁸ Și le-a dîs lor: Așa și voi? de ne înțelegători sunteți? Au nu vă pricepeți că tot ce intră în om din afară, nu pöte să-l spurce. ¹⁹ Că nu intră în inima lui, ci în pîntece și ese pe afedron, curățînd töte bucatele. ²⁰ Și dicea: Că ceea-ce ese din om, aceea spurcă pre om. ²¹ Că din lăuntru din inima ömenilor ies gîndurile cele rele, prea-curviile, curviile, uciderile; ²² Furtisagurile, asupririle, viclesugurile, înșelăciunile, înversunările, ochiul viclean, hula, trufia, nebunia. ²³ Töte relele acestea es din năuntru, și spurcă pre om. ²⁴ Și sculându-se de acolo, s'a dus în hotarele Tirului și ale Sinodului și, intrînd în casă, vrea sa nu scie nimenea de el, și nu a putut să se tainuiască; ²⁵ Că auînd o muierc pentru dînsul, a căria fiică avea duh necurat, viind a cădu la picioarele lui; ²⁶ (Și era muierca Elină, de de neam din Fenicia Siriei); și îl ruga pre el ca să gonească dracul din fiica ei. ²⁷ Iar Iisus a dîs ei: Lasă să se sature întâiu fiul; că nu este bine a lua pâinea fiilor, și a

o arunca cînilor. ²⁸ Iar ea răspundînd a dîs lui: Adeverat, Dömnö, că și cîni sub masă mănăncă din fărămiturile fiilor. ²⁹ Și a dîs ei: Pentru acest cuvînt mergi; a eșit dracul din fiica ta. ³⁰ Și mergînd la casa sa, a aflat pre dracul eșit, și pre fiică zăcînd în pat. ³¹ Și iarăși eșind din hotarele Tirului și ale Sidonului, a venit la marea Galileei în mijlocul hotarelor Decapoli. ³² Și au adus la dînsul un surd grăind anevoc, și l'au rugat pre dînsul, ca să spue mîna pre el. ³³ Și lui

ându-l pre el din multime deosebi, a pus degetele sale în urechile lui, și scuipînd s'a atins de limba lui. ³⁴ Și căutînd la cer, a suspinat și a dîs lui: *Effatha*, ce este deschide-te. ³⁵ Și îndatași sa deschis auđurile lui, și s'a deslegat legătura limbii lui, și grăia drept. ³⁶ Și a poruncit lor, ca să nu spue nimîșnui, ci pre cât el le porunca lor, ei mai mult vestiaș; ³⁷ Și mai mult se miraș, dîcînd: Töte ie-au făcut bine, și pre surdi i-au făcut de aud, și pre muți de grăesc.

CAP. VIII.

Pentru cele șapte pâni; pentru cei ce cer semn din cer; pentru aluatul fariseilor; pentru cel orb; pentru întrebarea ce a facut Iisus în Cesarea lui Filip, cine îi dic a fi; pentru cercetarea lui Petru.

¹ În zilele acelea fiind popor mult förte, și neavînd ce mănca, chemînd Iisus pre ucenicii săi, le-a dîs lor: Milă imi este de popor, că iată trei zile sunt de cînd astéptă lăngămine, și n'au ce mănca. ² Și de îi voiș slobođi pre dînsii flămânđi la casele lor, vor slăbi pe cale; că unii dintr'înșii au venit dede parte. ³ Și a răspuns lui, ucenicii lui: De unde pre acestia va

putea cine-va să-i sature de pâne aici în pustie? ⁴ Și a întrebat pre ei: Câte pâni aveți? Iar ei au dîs: Șapte. ⁵ Și a poruncit poporului să sedă pre pămînt; și luînd pre cele șapte pâni multămind, a frînt și a dat ucenicilor ca să le pue înainte; și a pus înaintea poporului. ⁶ Și avea și puțin pescisori; și bine-cuvîntînd a dîs să-i pue și pre accia înaintea lor.

*

⁸ Și au mâncat și s'au săturat; și au luat rămășițe de fărâmituri, șapte coșnițe. ⁹ Și erau cei ce mâncase, ca patru mii; și i-a sloboșit pre ei. ¹⁰ Și îndatăși intrând în corabie cu ucenicii săi, a venit în părțile Dalmanuthel.

¹¹ Și au eșit fariseii, și au început a se întreba cu dânsul, cerând de la dânsul semn din cer, ispitindu-l pre el.

¹² Și suspinând cu duhul său, a dis: Pentru ce neamul acesta semn cere? Amin dic vouă: De se va da neamului acestuia semn. ¹³ Și lăsându-l pre dânsul a intrat în corabie, și a trecut de cea parte. ¹⁴ Și ucenicii lui uitase să ica pâne, și mai mult de cât o pâne nu aveau cu dânsul în corabie.

¹⁵ Și le-a poruncit lor, dicând: Căutați de vă pădiți de aluatul fariseilor, și de aluatul lui Irod. ¹⁶ Și cugeta, unul către altul dicând: Că pâne n'avem. ¹⁷ Iar Iisus cunoscând a dis lor: Drept ce cugetați că pâne n'aveți? Încă nu înțelegeți, nici pricepeți? Încă împetrită aveți inima voastră? ¹⁸ Ochii aveți și nu vedeți? Și urechi având nu auziți? Și nu vă aduceți aminte.

¹⁹ Când am frânt pre cele cinci pâni la cele cinci mii, câte coșuri pline de fărâmituri ați luat? ²⁰ Dis-au lui: Două-spre-dece; Și când pre cele șapte, la cele patru mii, câte coșnițe pline de sfăr-

mituri ați luat? Iar ei au dis: Șapte. ²¹ Și le-a dis lor: Dar cum încă nu înțelegeți?

²² Și a venit în Betsaida; Și i-a adus lui un orb, și l'a rugat pre el ca să se atingă de dânsul. ²³ Și apucând pre orbul de mână, l'a scos pre el afară din sat; și scuipând pre ochii lui, și puindu-și mânele pre el l'a întrebat de vede ceva. ²⁴ Și rădicându-și ochii, a dis: Văd oamenii ca și copacii umblând. ²⁵ După acesta iarăși și-a pus mânele pre ochii lui, și l'a făcut de a vedut; Și s'a îndreptat și a vedut luminat pre toți. ²⁶ Și la trimes pre el la casa sa dicând: Nici în sat să intri, nici să spuî cul-va în sat.

²⁷ Și au eșit Iisus și ucenicii lui în satele Cesarului Filip; și pre cale a întrebat pre ucenicii săi dicând lor: Cine dic oamenii că sunt eu? ²⁸ Iar ei au răspuns: Ioan Botezătorul; și alții Ilie; iar alții unul din prooroci. ²⁹ Și el le-a dis lor: Dar voi cine diceți că sunt eu? Și răspundând Petru, a dis lui: Tu ești Christosul.

³⁰ Și i-a oprit pre ei, ca să nu spue niménul pentru dânsul. ³¹ Și a început a-l învăța pre ei, că se cuvine Fiul omului multe a pătimi, și a se delăima de bătrini, și de archierei, și de cărturari, și a se omori, și după trei zile a învia. ³² Și de față cuvîn-

tul acesta grăia. Și apucându-l pre el Petru, a început a-l sta lui împotrivă. ³³ Iar el întorcându-se și căutând spre ucenicii săi, a certat pe Petru, dicând: Mergi după mine, satano, că nu cugeti cele ce sunt ale lui Dumnezeu ci, cele ce sunt ale oamenilor.

³⁴ Și chemând la sine pe popor împreună cu ucenicii săi, a dis lor: Că ce voesc să vie după mine, să se lepede de sine, și să-și ica crucea sa, și să-mi urmeze mie. ³⁵ Că cine va vrea să-și mântuiască sufletul său,

pierde-l-va pre el. Iar cine și va perde sufletul său pentru mine și pentru Evanghelie, acela îl va mântui pre el. ³⁶ Că ce va folosi omul, de ar dobândi lumea totă, și își va perde sufletul său. ³⁷ Sau ce va da omul schimb pentru sufletul său? ³⁸ Că cine se va rușina de mine, și de cuvintele mele, întru acest neam prea-curvar și păcătos, și Fiul omului se va rușina de el, când va veni întru mărirea Tatălui său cu sânlți îngeri.

CAP. IX.

Pentru schimbarea la față a lui Iisus; pentru cel lunatic; pentru ucenicii când se prigoniau între sine, cine ar fi mai mare; pentru ferirea de scandal.

¹ Și le dicea lor: Amin; grăesc vouă că sunt unul din cei ce stați aici, carl nu vor gusta mörte, până când nu vor vedé împărăția lui Dumnezeu viind întru putere.

² Și după șese zile, a luat Iisus pre Petru, și pre Iacob, și pre Ioan; și i-a suit pre dânsii în munte înalt deosebi singuri, și s'a schimbat la față înaintea lor. ³ Și hainele lui erau strălucind, albe foarte ca zăpada, în ce chip înălbitor pre pământ nu pöte să înălbiască. ⁴ Și s'a arătat

lor Ilie împreună cu Moisi; și grăia cu Iisus. ⁵ Și răspundând Petru a dis lui Iisus: Învățătorule, bine este nouă a fi aici; și să facem trei colibe: Tie una, și lui Moisi una, și lui Ilie una. ⁶ Că nu scia ce grăia, că erau înfricoșați. ⁷ Și s'a făcut nor umbrindu-i pre ei; și a venit glas din nor grăind: Acesta este Fiul meu cel iubit, pre acesta ascultați. ⁸ Și de năprasnă căutând ei împrejur, pre nimenea n'au mai vedut, ci numai pre Iisus împreună

cu densii. ⁹ Iar pogorindu-se ei din munte, le-a poruncit lor ca nimănui să nu spună cele ce au văzut, fără numai când Fiul omului din morți va învia.

¹⁰ Și au ținut cuvântul între sine întrebându-se: Ce este aceea a învia din morți? ¹¹ Și l'a întrebat pre el, zicând: Căci dăcă cărturarii că Ilie se cuvine să vie mai înainte. ¹² Iar el răspundând a zis lor: Ilie viind mai înainte va aședa toate, și cum este scris de Fiul omului, ca să pătimiască multe și să fie defăimat. ¹³ Ci dăcă vouă că și Ilie a venit și a făcut lui câte a vrut, cum este scris de el. ¹⁴ Și viind la ucenicii a văzut popor mult împrejurul lor, și cărturarii întrebându-se cu densii. ¹⁵ Și îndată tot poporul vădându-l pre el s'a spălmîntat; și alergând s'a închinat lui. ¹⁶ Și a întrebat pre cărturarii: Ce vă întrebați între voi? ¹⁷ Și răspundând unul din popor, a zis: Învățătorule, am adus pre Fiul meu la tine, având duh mut. ¹⁸ Și ori unde îl apucă pre el îl zdrobește, și face spume, și scrășnesce cu dinții săi, și se usucă, și am zis ucenicilor tăi să-l scotă, și n'au putut. ¹⁹ Iar el răspundând, a zis lui: O neam necredincios! Până când voiți suferi voi? Până când voiți suferi pre voi? a-

duceți-l pre el la mine. ²⁰ Și l'a adus pre el la densul. Și vădându-l pre densul îndată duhul l'a scuturat pre el; și cădând la pămînt se tăvălia spumând. ²¹ Și a întrebat protatallui: Câtă vreme este decând i s'a făcut lui acesta? Iar el a zis: din copilărie. ²² Și de multe ori pre el și în foc l'a aruncat și în apă, ca să-l piardă; ci de poți ceva, ajută-ne noș fiinduți milă de noi. ²³ Iar Iisus a zis lui: De poți crede, toate sunt cu putință credinciosului. ²⁴ Și îndată strigând cu lacrimi tatăl copilului, a grăit: Creș, Domne, ajută necredinței mele. ²⁵ Iar vădând Iisus că năvălește poporul, a poruncit duhului celui necurat, zicând lui: Duh mut și surd, eu ție și poruncesc, ești dintr'însul și de acum să nu mai intri în el. ²⁶ Și strigând și mult scuturându-l pre el, a eșit; și s'a făcut ca un mort, că mulți diceau că a murit. ²⁷ Iar Iisus apucându-l pre el de mână, l'a ridicat și s'a sculat. ²⁸ Și intrând el în casă, ucenicii lui l-au întrebat pre densul în deosebi: Pentru ce noi n'am putut să-l scotem pre el? ²⁹ Iar el a zis lor: Acest neam cu nimic nu poate eși, fără numai cu rugăciune și cu post. ³⁰ Și de aeolo eșind, mergea prin Galileea, și nu vrea ca să-l scie cine-va. ³¹ Că învăța pre ucenicii săi, și di-

cea lor: Că Fiul omului se va da în mâinile oamenilor, și-l vor omori pre el; și după ce-l vor omori, a treia zi va învia. ³² Iar ei nu înțelegeau cuvântul, și se tomeau să-l întrebe pre el.

³³ Și a venit în Capernaum; și fiind în casă i-a întrebat pre densii: De ce vă prigoniți pe cale? ³⁴ Iar ei au tăcut; că se pricea pe cale unul cu altul, cine ar fi mai mare. ³⁵ Și ședând a chemat pre cei doi-spre-dece, și le-a zis lor: Că ce vrea să fie întâiu, să fie mai pre urmă de toți și tuturor slugă. ³⁶ Și luând un prunc, l'a pus pre el în mijlocul lor; și luându-l în brațe, a zis lor: ³⁷ Ori cine va primi pre unul dintru acești prunci în numele meu, pre mine mă primesce; și ori-cine primesce pre mine, nu primesce pre mine, ci pre cel ce m'a trimis pre mine. ³⁸ Și a răspuns Ioan lui, zicând: Învățătorule, am văzut pre ore-cine întru numele tău scotând dracii, carele nu vine după noi; și l'am oprit pre el, căci nu vine după noi. ³⁹ Iar Iisus a zis: Nu-l opriți pre el; că nimenea nu este carele va face putere întru numele meu și să potă de grab a mă grăi de rău. ⁴⁰ Că cel ce nu este împotriva noastră, pentru noi este. ⁴¹ Că ori-cine va adăpa pre voi cu un pahar de apă întru nu-

mele meu, căci al lui Christos sunteți, amin grăesc vouă: Nu-și va perde plata sa.

⁴² Și ori cine va sminti pre unul dintre acești miei cari cred în mine, mai bine ar fi lui de 'și-ar lega o piatră de mără împrejurul grumazului său și să se arunce în mare. ⁴³ Și de te smintesc pre tine mâna ta, ta-o pre ea; că mai bine îți este ție, ciung să intri în viață, de cât două mâni având să intri în gheena, în focul nestins. ⁴⁴ Unde viermele lor nu mure și focul nu se stinge. ⁴⁵ Și de te smintesc pre tine piciorul tău, ta-l pre el; că mai bine îți este ție să intri în viață schiop, de cât două picioare având, să fi aruncat în gheena, în focul nestins. ⁴⁶ Unde viermele lor nu mure și focul nu se stinge. ⁴⁷ Și de te smintesc pre tine ochiul tău, scote-l pre el, că mai bine îți este ție cu un ochi decât să intri întru împărăția lui Dumnezeu, de cât doi ochi având să fi aruncat în gheena focului. ⁴⁸ Unde viermele lor nu mure, și focul nu se stinge. ⁴⁹ Că fiește-cine cu foc se va săra; și totă țerta cu sare se va săra. ⁵⁰ Bună este sarea; iar de va fi sarea nesărată, cu ce o veți îndulci pre acesta? Aveți întru voi sare și pace aveți între voi.

CAP. X.

Pentru cei ce au întrebat pre Iisus de se cade bărbatului să-l lase mulțea; pentru punerea mâinilor lui Iisus pre copii; pentru bogatul ce a întrebat pre Iisus ce bine va face; pentru suirea lui Iisus în Ierusalim spre patimă; pentru fiul lui Zevedeu; pentru Vartimeu orbul.

¹ Și de acolo sculându-se, a venit în hotarele Iudeei, de cea parte de Iordan; și iarăși s'a adunat popor la dânsul; și precum îi era obiceiul, iarăși îi învăța pre ei.
² Și apropiind-se fariseii, l-a întrebat pre el: Oare se cade bărbatului să-l lase mulțea? ispitindu-l pre el. ³ Iar el răspundând, a dâs lor: Ce a poruncit vouă Moisi? ⁴ Iar ei au dâs: Moisi a dat voc, să-l scrie carte de despărțire, și să o lase. ⁵ Și răspundând Iisus a dâs lor: După învertoșarea inimei văstre a scris vouă porunca aceasta. ⁶ Iar din începutul zidirei, bărbat și mulieră l-a făcut pre ei Dumnezeu? Pentru aceasta va lăsa omul pre tatăl său și pre muma sa, și se va lipi de mulieră sa. ⁷ Și vor fi amăn- doi un trup. Pentru aceea nu mai sunt doi, ci un trup. ⁸ Deci ce a împreunat Dumnezeu, omul să nu despartă. ⁹ Și în casă iarăși l-a întrebat pre el ucenicii lui de aceasta. Și le-a dâs lor: ¹⁰ Ori cine își va lăsa mulieră sa, și va lua alta, prea-curvesce cu dânsa. ¹¹ Și mulieră de-și

va lăsa bărbatul și se va mărita după altul, prea-curvesce.

¹² Și aducea la dânsul prunci ca să se atingă de ei; iar ucenicii certau pre cei ce-l aduceau. ¹³ Iar vedând Iisus, nu l-a părut bine, și a dâs lor: Lăsați pruncii să vie la mine, și nu-i opriți pre ei; că a unora ca acestora este împărăția lui Dumnezeu. ¹⁴ Că amin dâc vouă: Ori cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu, ca prunc, nu va intra ea. ¹⁵ Și luându-i în brațe, și-a pus mâinile preste ei, și l-a binecuvîntat pre dânsii.

¹⁶ Și esind el în cale alergând ore cine și ingenunchind înaintea lui, îl întreba pre el, dâcând: Învățătorule bune! ce voiți face ca să moștenesc viața vecinică? ¹⁷ Iar Iisus a dâs lui: Ce-mi dâci bun, nimenia nu este bun, fără numai unul Dumnezeu. ¹⁸ Poruncile scii: Să nu curvesci, să nu uciști, să nu furi, să nu fii mărturie mincinosă, să nu răpesci, cinstește pre tatăl tău și pre muma ta.

Iar el răspundând a dâs

lui: Învățătorule, toate acestea le-am pădit din tinerețile mele. ²¹ Iar Iisus căutând spre el, l'a iubit pre dânsul, și l-a dâs lui: Încă una îți lipsește: mergi, vinde-ți câte ai și le dă săracilor, și vei avea comoră în cer; și luând crucea, vino, urmăze-mă. ²² Iar el întristându-se de cuvîntul acesta, s'a dus mahnit, pentru că avea avuții multe. ²³ Și căutând Iisus a dâs ucenicilor scii: Cât de anevoe vor intra întru împărăția lui Dumnezeu cei ce au avuții! ²⁴ Iar ucenicii se spăimîntau de cuvintele lui; iar Iisus iarăși răspundând le-a dâs lor: Fiilor, cât de anevoe este să intre întru împărăția lui Dumnezeu cei ce se nădăducesc întru avuții! ²⁵ Mai lesne este a trece cămila prin urechia acului, de cât bogatul a intra întru împărăția lui Dumnezeu. ²⁶ Iar el mai mult se îngrozia, dâcând unul către altul: Și cine poate să se mântuiască? ²⁷ Și căutând Iisus la dânsii a dâs: La oameni este cu neputință, dar nu la Dumnezeu că la Dumnezeu toate sunt cu putință. ²⁸ Și a început Petru a dice lui: Iată noi am lăsat toate și am urmățit. ²⁹ Și răspundând Iisus a dâs: Amin grăesc vouă, nimenia nu este carele și-a lăsat casă, sau frați, sau surori, sau tată, sau muma, sau mulțea, sau feciori, sau holde

pentru mine și pentru Evangelie. ³⁰ Și să nu iea însușite acumă în vremea aceasta, case, și frați, și surori, și tată, și muma, și feciori, și holde cu goniri, și în veacul cel viitor viața vecinică. ³¹ Și mulți d'întăiu vor fi pe urmă, și de pe urmă, întâiu. ³² Și era pre cale suindu-se în Ierusalim, și mergea Iisus înaintea lor; iar ei se spăimîntau și mergend după dânsul le era frică.

³³ Și luând iarăși pre cei doi spre-dece a început a le spune lor cele ce era să i-se întimple lui; că iată ne suim în Ierusalim, și Fiul omului se va da archiereilor și cărturarilor; și-l vor judeca pre el spre mörte și-l vor da pre el neamurilor. ³⁴ Și-l vor batjocori pre el, și-l vor bate pre el, și-l vor scuipa, și-l vor omori pre el, și a treia dâ va învia. ³⁵ Și a venit la el Iacov și Ioan fiii lui Zevedei, dâcând: Învățătorule, voim ca ceea ce vom cere să ne faci nouă. ³⁶ Iar el a dâs lor: Ce voiți să vă fac vouă? ³⁷ Iar ei a dâs lui: Dă-ne nouă ca să ședem, unul de a dreapta ta și altul de a stânga ta, întru mărirea ta. ³⁸ Iar Iisus a dâs lor: Nu scii ce cereți; puteți să beți paharul carele cu bea? și cu botezul cu carele cu mō botez, să vă botezați? ³⁹ Iar ei au dâs lui: Putem. Iar Iisus a dâs lor:

Paharul pre carele eă beaă, cu adevărat îl veți bea; și cu botezul, cu care eă mă botez, vă veți boteza. ⁴⁰ Iar a ședea de a-drăpta mea și de a-stânga mea nu este al meu a-l da, ci celor ce s'a gătit. ⁴¹ Și auzind cei dece aă început a se mânia pre iacob și pre ioan. ⁴² Iar Iisus chemându-l pre dănsul la sine le-a dă lor: Sciți că cei ce li se pare că sunt începător ai neamurilor, le stăpănesc pre ele; și cei mai mari ai lor le domnesc pre dănele. ⁴³ Iar întru voi nu va fi așa; ci carele va vrea să fie mai mare între voi să fie vouă slugă. ⁴⁴ Și carele va vrea să fie între voi întâi, să fie tuturor slugă. ⁴⁵ Pentru că și Fiul omului n'a venit ca să-l slujască lui, ci ca să slujască el. ⁴⁶ Și să-și dea sufletul său răscumpărare pentru mulți.

CAP. XI.

Pentru mănzul asinei; pentru smochinul cel uscat; pentru zarafii ce s'au scos din biserică; pentru nădejdea cea întru Dumnezeu; pentru nepomenirea de rău și pentru iertarea greșalelor; pentru arhierii și bătrînii ce au întrebat pre Domnul de puterea lui.

¹ Și cînd s'a apropiat de Ierusalim, în Vitslaghi și Vintaia, către muntele Maslini-

⁴⁷ Și a venit în Ierihon și eșind el din Ierihon și ucenicii lui și popor mult, Bartimeu orbul, fiul lui Timeu, ședea lângă cale cerșind, și auzind că Iisus Nazarineanul este, a început a striga și a dice: Iisuse, Fiul lui David, miluesce-mă. ⁴⁸ Și-l certaă pre dănsul mulți ca să tacă; iar el cu mult mai virtos striga: Fiul lui David miluesce-mă. ⁴⁹ Și stănd Iisus, a dă să-l chleme pre el; și aă chleat pre orbul, dicendu-l lui: Indrăznes ce scôlă-te, că te chlamă. ⁵⁰ Iar el lepădându-și haina sa, s'a sculat și a venit la Iisus. ⁵¹ Și răspundend Iisus, i-a dă lui: Ce voesci să-ți fac fie? Iar orbul i-a dă lui: În-vățătorule, ca să văd. ⁵² Iar Iisus i-a dă lui: Mergi, credința ta te-a mântuit. Și îndată a vădut, și a mers după Iisus în cale.

lor, a trimis doi din ucenicii sei. ² Și a dă lor: Mergeți în satul carele este înaintea

văstră, și îndatăși intrănd în trînsul, veți afla un mănz legat, pre carele nimeni din ôment n'a ședut; deslegându-l pre el, să-l aduceți. ³ Și de va dice vouă cine-va: De ce faceți acăsta? să diceți: că Domnului trebuesce; și numai de cât îl va trimite pre el aici. ⁴ Și aă mers și aă aflat mănzul legat lângă ușă afară la respantie și l'a deslegat pre el. ⁵ Iar ôre-caril din cei ce stău acolo aă dă lor: Ce faceți de deslegați mănzul? Iar ei aă dă lor precum le poruncise Iisus, și l'aă lăsat pre el. ⁷ Și aă adus mănzul la Iisus, și și-a pus pre el hainele lor și a ședut pre dănsul. ⁸ Și mulți așterneau vestmintele pre cale; iar alții tăiau stăl-pări din copaci și le așterneau pre cale. ⁹ Și cei ce mergeau înainte, și cei ce veniau pre urmă strigau dicend: Osana bine este cuvintat cel ce vine întru numele Domnului. ¹⁰ Bine este cuvintată împărăția care vine întru numele Domnului, a părintelui nostru David; Osana întru cei de sus.

¹¹ Și a intrat Iisus în Ierusalim și în biserică, și după ce a vădut tôte, fiind vremea în discară a eșit la Vintaia cu cei doi-spre-dece. ¹² Iar a doua zi eșind ei din Vintaia, aă flămădit. ¹³ Și vădend un smochin de departe avend frunze, a venit ca dăra

va afla ceva în trînsul și viind la el, nimic n'a aflat fără numai frunze; că încă nu erca vremea smochinelor. ¹⁴ Și răspundend Iisus, a dă lui: De acum înainte nimenca să nu mai mănânce rod din tine în veac. Și auziau ucenicii lui. ¹⁵ Și a venit în Ierusalim, și intrănd Iisus în biserică, a început a scôte pre cei ce vindeau și cumpărau în biserică, și mesele schimbătorilor de ban, și scaunele celor ce vindeau porumbi le-a răsturnat. ¹⁷ Și nu lăsa să pörte cine-va vas prin biserică. ¹⁷ Și învăța dicend lor: Aă nu este scris: că casa mea, casă de rugăciune se va chema întru tôte neamurile; iar voi o ați făcut pesceră tâlharilor. ¹⁸ Și aă auzit cărturarii și arhierii, și căutaă în ce chip l'ar fi perdut pre el, că se tomeau de dănsul; căci tot poporul se mira de învățătura lui. ¹⁹ Și dacă s'a făcut sêră, aă eșit afară din cetate. ²⁰ Și a doua zi trecend, aă vădut smochinul uscat din rădăcină. ²¹ Și aducendu-și aminte Petru, i-a dă lui: Invățătorule, veți smochinul pre carele l'ai blestemat s'a uscat. ²² Și răspundend Iisus, a dă lor: Aveți credința lui Dumnezeu. Că amin dic vouă: ²³ Că cela ce ar dice muntelui acăstui: Rădăci-te și te aruncă în mare, și nu se

va îndoi întru inima sa, ci va crede, că ce va dice va fi, fi-va lui ori-ce va dice. ²⁴Pentru aceasta dic vouă: Tote câte cere-ți rugându-vă, să crede-ți că veți lua și va fi voă. ²⁵Și când stați de vă rugați, ertați ori-ce aveți asupra cul-va; ca și Tatăl vostru cel din ceruri să ierte greșelele voștre. ²⁶Iar dacă voi nu veți ierta nici Tatăl vostru cel din ceruri nu va ierta vouă greșelele voștre. ²⁷Și a venit iarăși în Ierusalim și umblând el prin biserică, au venit la dânsul arhieriei, și cârturarii, și bătrînii. ²⁸Și au dis lui: Cu ce putere faci acestea? Și cine ți-a dat ție puterea acăsta,

ca să faci acestea? ²⁹Iar Iisus răspundând a dis lor: Întreba-voi și eu pre voi un cuvînt, și să-mi răspundeți mie, și voi spune și eu vouă cu ce putere fac acestea. ³⁰Botetul lui Ioan din cer a fost, sau de la oameni? Răspun-deți-mi mie. ³¹Și ei cugetău întru sineși dicînd: De vom dice: din cer, va dice: pen-tru ce dar n'ați crezut lui? ³²Iar de vom dice: de la o-meni, se temeău de popor, că toți aveau pre Ioan, că cu adevărat profeț a fost. ³³Și răspundînd au dis lui Iisus. Nu scim. Și Iisus răspundînd au dis lor: Nici eu nu voiți spune vouă cu ce putere fac acestea.

CAP. XII.

Pentru pilda viei ce o a dat lucrătorilor; pentru cei ce au întrebat pre Domnul de dajdie; pentru saducheii ce tăgăduesc învierea; pentru cârturarul sciutor de lege; pentru întrebarea Domnului al cui fiu zic cârturarii că este el; pentru păzirea de cârturarii cei fățarnici; pentru vederea ceea ce a pus două fileri.

¹Și a început în pilde a grăi lor: Un om a sădit vie, și o a îngrădit împrejur cu gard, și a săpat într'însa teasc, și a zidit turn, și o a dat pre ea lucrătorilor, și s'a dus departe. ²Și la vreme a trimis o slugă la lu-crători, ca să lea de la lu-

crători din rodul viei. ³Iar ei apucându-l pre dânsul, l'au bătut și l'au trimis deșert. ⁴Și iarăși a trimis către dânsul pre altă slugă, și pre acela bătându-l cu pietre, i-au spart capul, și l'au trimis o-cărit. ⁵Și iarăși a trimis pre altul, și pre acela l'au omorît

și pre alți mulți, pre unii bătându-i, pre alții omorîndu-i. ⁶Deci avînd încă un Fiū iu-bit al său, l'a trimis și pre acela mai pre urmă la ei, di-cînd: Că se vor rușina de Fiul meu. ⁷Iar lucrătorii aceia au dis între sine: Că acesta este moștenitorul, veniți să-l ucidem pre el, și va fi moșia a noastră. ⁸Și apucându-l pre el l'au omorît și l'au scos afară din vie. ⁹Ce dar va face stăpînul viei? Veni-va și va perde pre lucrătorii aceia, și via o va da altora. ¹⁰Au nici scriptura acăsta n'ați cetit? Piatra care nu o au băgat în semă ziditorii, acăsta s'a făcut în capul unghiului. ¹¹De la Dom-nul s'a făcut acăsta și este minunată întru ochii noștri. ¹²Și căutaū să-l prindă și pre el, și se temeău de po-por; căci au cunoscut că împotriva lor a dis pilda; și, lăsându-l pre el, s'au dus. ¹³Și a trimis către dânsul pre unii din farisei și din Irodiani, ca să-l vineze pre el în cuvînt. ¹⁴Iar ei viind au dis lui: Învătătorule, scim că adevărat ești și nu-ți este ție grijă de nimenea; că nu căutați în fața oamenilor, ci întru adevăr calea lui Dum-nedeu înveți; se cade a da dajdie Cesarului sau nu? Să dăm sau să nu dăm? ¹⁵Iar el sciind fățarnicia lor a dis lor: Ce mă ispitii? Aduce-

ți-mi un dinar să-l ved. ¹⁶Iar ei i-au adus; și a dis lor: Al cui este chipul acesta și scrip-tura cea de pre el? Și ei au dis lui: ale Cesarului. ¹⁷Și răspundînd Iisus a dis lor: Dați înapoi pre cele ce sunt Căla esarului, Cesarului; și pre cele ce sunt ale lui Dum-nedeu, lui Dumne-deu. Și s'au mirat de dânsul.

¹⁸Și au venit la dânsul saducheii, cari dic că nu este înviere; și l'au întrebat pre el dicînd: Învătătorule, Moisi a scris noă, că de va muri fratele cui-va, și fiul va rămăne muiera, și feciori, nu va lăsa, să lea fratele lui pre muiera lui și să ridice semînța fra-telui său. ²⁰Deci șapte frați au fost, și cel d'întăiu a luat muiera, și murind n'a lăsat semînță. ²¹Și al doilea o a luat pre dânsa, și a murit, și nici acela n'a lăsat semînță; și al treilea așisderea. ²²Și o a luat pre dânsa câte șapte, și n'au lăsat semînță. Iar mai pre urmă de toți a murit și muiera. ²³Deci la înviere, când vor învia, a căruia din-tr'înșii va fi muiera? căci câte șapte o au avut pre ea muiere. ²⁴Și răspundînd Iisus a dis lor: Au nu pentru acăsta vă rătăciți, nesciind scripturile, nici puterea lui Dumne-deu? ²⁵Că după ce din morți vor învia nici se vor însura, nici se vor mă-rita; ci vor fi ca ingerii în

cer. ³⁶ Iar pentru morți că se vor scula, au n'ăți cōtit în cartea lui Moisi, la rug, cum i-a grăit Dumnezeu lui dîcînd: Eu sunt Dumnezeuul lui Avraam, și Dumnezeuul lui Isaac, și Dumnezeuul lui Iacov. ³⁷ Nu este Dumnezeu al morților, ci Dumnezeu al viilor; decî voi mult vî rătăciți. ³⁸ Și apropiindu-se unul din cărturari, carele îi au-dise pe dînsul prigonindu-se cu Iisus, vîdînd că bine le-a rîspuns lor, l-a întrebă pre el: Care poruncă este mai întăi de tōte? ³⁹ Iar Iisus a rîspuns lui: Că mai întăi de tōte poruncilo este: Audi, Israele, Domnul Dumnezeuul nostru, Domnul nostru este. ⁴⁰ Și să iubesci pre Domnul Dumnezeuul tîu, din tōtă inima ta și din tot sufletul tîu, și din tot cugetul tîu și din tōtă tîria ta; acēsta esto porunca cea d'antăi. ⁴¹ Iar a doua asemenea acēsteia: Să iubesci pre aprōpele tîu, ca însuți pre tine. Mai mare de cāt acēstea altă poruncă nu este. ⁴² Și a dîs lui cărturarul: Bine, învățătorule, adevărat ai dîs, că unul este Dumnezeu, și nu este altul afară de dînsul. ⁴³ Și a-l iubi pre el din tōtă inima, și din tot cugetul, și din tot sufletul și din tōtă tîria; și a iubi pre aprōpele ca pe sine, mai mult este de cāt tōte prinōsele și

jertfele. ³⁴ Iar Iisus vîdînd că cu înțelepciune a rîspuns, i-a dîs lui: Nu ești de parte de împărăția lui Dumnezeu. Și niminca mai mult nu îndrăsnia să'l întrebă pre el. ³⁵ Și rîspundînd Iisus a dîs, învățînd în biserică: Cum dîcă cărturarii că Christos este fiul lui David? ³⁶ Că însuși David a dîs cu Duhul sânt: Dîs'a Domnul Domnului meu: Șești de-a drēpta mea, până ce voiți pune pe vrăjmașii tîi așternul picidreilor tale. ³⁷ Decî însuși David îl numesce pre el Domn, și de unde este fiu al lui? Și poporul cel mult asculta pre el cu dulcēță. ³⁸ Și grăia lor întru învățătura sa: Păziți-vă de cărturarii cari veesc a umbla în podōbe și iubesc închinăciunile prin tîrguri. ³⁹ Și scaunele cele mai de sus în sinagoge și șederile cele mai întăi la oșpețe. ⁴⁰ Cari mă-năncă casele vîduvelor, și cu pricină îndelung se rōgă; acēștia vor lua mai grea osândă. ⁴¹ Și ședînd Iisus în prējma gazofilachiei, privia cum aruncă poporul bani în gazofilachie. Și mulți bogăți aruncau multe. ⁴² Și fiind o vîduvă sāracă, a aruncat doi fileri, ce este un codran. ⁴³ Și chemând pre ucenicii săi le-a dîs lor: Amin dîc

voe: Că acēstă vîduvă sāracă, a aruncat mai mult de cāt toți cei ce au aruncat în gazofilachie. ⁴⁴ Că toți din pri-

soșința lor au aruncat; iar acēsta din lipsa sa, tōte cāte a avut, a aruncat tōtă avuția sa.

CAP. XIII

Pentru sfîrșitul lumii; pentru dîna și ceasul acela; cum că niminca nu scie.

¹ Și eșînd el din biserică, a dîs lui unul din ucenicii lui: Învățătorule, vești ce fel de pietre, și ce fel de zidiri. ² Și rîspundînd Iisus a dîs lui: Vești acēste zidiri mari? nu va rēmāncea aicea pîtră pre piatră, care să nu se rîsipiase. ³ Și ședînd el pre muntele Măslinilor în prējma bisericei, l-a întrebă pre dînsul deosebî Petru și Iacov, și Ioan și Andrei. ⁴ Spune noe: Cînd vor fi acēstea; și ce este semnul, cînd acēstea tōte vor a se sēvîrși? ⁵ Iar Iisus, rîspundînd lor, a început a dîce: Căutați ca să nu vî înșele pre voi cine-va. ⁶ Că mulți vor veni întru numele meu dîcînd că eu sunt; și pre mulți vor înșela. ⁷ Iar cînd vești audi rēsbōie și vești de rēsbōie să nu vî spăimîntați; că se cuvine să fie acēstea, ci încă nu va fi sfîrșitul. ⁸ Că se va scula neam preste neam, și împărăție preste împărăție, și vor fi cutremure pre alocurea, și vor fi fōmeți

și turburări, începuturi ale durerilor acēstea. ⁹ Decî păziți-vă pre voi înși-vă; că vî vor da pre voi în sobōre, și în adunări vești fi bătuiți, și înaintea domnilor și a împărăților vești sta pentru mine, spre mărturie lor. ¹⁰ Și în tōte neamurile se cuvine mai întăi să se propovăduiască evanghelia. ¹¹ Iar cînd vî vor duce pre voi dāndu-vă, să nu vî grijiiți mai 'nainte ce vești grăi, nici să cugetați; ci ceea ce se va da voue într'acel ceas, acēsa să grăiți. Că nu vești fi voi cei ce vești grăi, ci Duhul sânt. ¹² Și va da frate pre frate spre mōrte și tată pre fiu; și se vor scula fii asupra părinților, și-i vor omori pre ei. ¹³ Și vești fi urii de toți pentru numele meu. Iar cēla ce va răbda până în sfîrșit, acēla se va mîntui.

¹⁴ Iar cînd vești vedea urăciunea pustiirei, care s'a dîs de Daniil proorocul, stānd unde

nu se cuvino (cela ce citește să înțeleagă), atunce cel ce vor fi în Iudea să fugă la munți. ¹⁵ Și acela ce va fi pre casă să nu se pogore în casă, nici să între să ia ceva din casa sa. ¹⁶ Și acela ce va fi în câmp, să nu se întorcă înapoi să-și ia haina sa. ¹⁷ Iar voi! celor ce vor avea în pânțe și celor ce vor apleca în dîilele acelea. ¹⁸ Ci rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna. ¹⁹ Că va fi în dîilele acelea necaz ca acela carele n'a fost din începutul zidirei, care a zidit Dumneșeu, până acum, și nici va mai fi. ²⁰ Și de nu Dumneșeu ar scurta dîilele acelea, nu s'ar mântui tot trupul, ci pentru cei aleși, pre cari l'a ales, va scurta dîilele acelea. ²¹ Atunci de va dice vouă cine-va: Iată alcea Christos, se uia acolo, să nu credeți. ²² Că se vor scula Christosi mincinoși și prooroci mincinoși; și vor da semne și minuni, ca să înșele, de va fi cu putință, și pre cei aleși. ²³ Iar voi vă păziți; că iată mai 'nainte am spus vouă toate.

²⁴ Ci în dîilele acelea, după necazul acela, sôrele se va întunece. ²⁵ Și luna nu-și va da lumina sa, și stelele cerului vor cădea, și puterile cele din ceruri se vor clăti, ²⁶ Și atunce vor vedea pre

Fiiul omului viind pre nori cu putere și cu mărime multă.

²⁷ Și atunci va trimite pre îngerii săi, și va aduna pre cei aleși ai săi din cele patru vînturi, de la marginea pămîntului, până la marginea cerului. ²⁸ Iar de la smochin vă învățați pildă; când mla-dița lui este môle și infrunzește, știți că aproape este vara. ²⁹ Așa și voi când veți vedea acestea făcându-se, să știți că aproape este lîngă uși. ³⁰ Amin grăesc vouă: Că nu va trece neamul acesta până când toate acestea vor fi. ³¹ Cerul și pămîntul vor trece; iar cuvintele mele nu vor trece. ³² Iar de ziua aceea și ceasul nimenea nu știe, nici îngerii cari sunt în cer, nici Fiul, fără numai Tatăl. ³³ Păziți-vă, priveghiați și vă rugați; că nu știți când va fi vremea aceea. ³⁴ Ca un om ce se duce departe, lăsându-și casa sa, și dând slugilor sale putere, și fiescăruia lucrul lui, și portarului poruncesc ca să privegheze. ³⁵ Priveghiați dar, (că nu știți când va veni domnul casei, sêra sau la miezul nopții, sau la cântatul cocoșilor, se uia dimineața). ³⁶ Nu cum va viind fără de veste, să vă aștepte voi dormind. ³⁷ Iar eele ce vouă dic, tuturor dic, priveghiați.

CAP. XIV.

Pentru ceea ce a uns pre Domnul cu mir, și pentru cele ce a dis Iuda pentru mir; pentru Pascele cele de taină; pentru vinderea lui Christos; pentru rugăciunea și prinderea lui, și pentru ducerea la arhiereu; pentru mărturiile cele mincinoșe și pentru ocările ce au făcut lui Iisus înaintea arhiereului; pentru lepădarea lui Petru; pentru vinile ce s'au pus Domnului de la arhiereu.

¹ Și era Pascele și azimile după două dîile, și căutați arhiereii și cărturarii cum pre el cu viclesug prindându-l să-l omore, ² și diceau: nu în praznic, ca să nu fie turburare între popor.

³ Și fiind el în Vitania, în casa lui Simon leprosul, și ședînd el, a venit o muiere avînd un alabastru cu mir de nard de credința de mult preț, și sfărîmînd alabastrul l'a turnat pre capul lui. ⁴ Și erau unii de le părea rău întru sine și diceau: Pentru ce se face această pagubă amirului?

⁵ Că se putea vinde acesta mai mult de cît trei sute de dinari, și să se dea săracilor, și să restiau asupra ei. ⁶ Iar Iisus a dis: Lăsați-o predînsa; pentru ce-l faceți ei supărare? Că bun lucru a făcut cu mine. ⁷ Pentru că pre săraci pururea îi aveți cu voi, și când veți vrea puteți a le face lor bine; iar pre mine nu mă aveți pururea. ⁸ Acosta ce a avut, a făcut. Mai 'nainte a apucat de a uns trupul meu

spre îngropare. ⁹ Amin grăesc vouă. Ori unde se va predica evanghelia acostă în totă lumea, se va povesti și ce a făcut ea, spre pomenirea ei.

¹⁰ Și Iuda Iscarioteanul, unul din cei douăsprezece, a mers la arhiereu, ca să-l vîndă pre el lor. ¹¹ Iar el auzînd s'au bucurat și l-au făgăduit lui să-l dea bani; și căuta cum în vreme cu prilej l'ar da pre el lor. ¹² Iar în ziua cea d'întăiu a azimelor, când jertfia pascele, au dis către dînsul ucenicii lui: Unde voesci să mergem să gătim ca să mănânci Pascele? ¹³ Și a trimis doi din ucenicii săi și le-a dis lor: mergeți în cetate, și va întîmpina pre voi un om ducînd un vas de lut cu apă; mergeți după dînsul. ¹⁴ Și ori unde va intra diceți stăpînului casei: Că învățătorul dico: unde este sălașul întru carele să mănânci Pascele cu ucenicii mei? ¹⁵ Și el va arăta vouă un foisor mare așternut gata; acolo gătiți noă.

¹⁶ Și au ășit ucenicii lui și au venit în cetate, și au aflat precum le ădise lor; și au ăătit Pascele. ¹⁷ Și făcându-se sora a venit cu cei doi spre-dece. ¹⁸ Și ședând ei și mănăcând a ăis Iisus: Amin ăic vouă; că unul din voi va să mă vină, cela ce mănăcă cu mine. ¹⁹ Iar ei au început a se întrista, și a ăice lui unul câte unul: Nu cumva sunt eu? și altul nu cumva sunt eu? ²⁰ Iar el răspundând a ăis lor: Unul din doi spre-dece carele ătinge cu mine în biid. ²¹ Ci Fiul omului va merge, precum este scris pentru ăensul; dar va! omului acelaia, prin carele Fiul omului se vinde; mai bine ar fi fost lui de nu s'ar fi născut omul acela. ²² Și mănăcând ei a luat Iisus pâine și bine-cuvintând-o a frânt și a dat lor, și a ăis: Luați, măncați, acesta este trupul meu. ²³ Și luând paharul mulămînd a dat lor; și a bătut dintr'insul toți. ²⁴ Și a ăis lor: Acesta este sângelul meu al legii celui nouă carele pentru mulți se varsă. ²⁵ Amin ăic vouă: Că de acum nu voi mai vea din rōda viței, până în ăiua aceea, când o voi bea pre ea nouă întru împărăția lui Dumnezeu. ²⁶ Și dănd laudă a ășit în muntele Măslinilor. ²⁷ Și a ăis lor Iisus: Că toți ve veți sminti întru mine în

nōtea acōsta; că scris este: Bate-voiu păstorul și se vor risipi oile. ²⁸ Dar după ce voiă învia, voiă merge mai înainte de voi în Galileea. ²⁹ Iar Petru a ăis lui: De și toți se vor sminti, iar eu nu. ³⁰ Și a ăis Iisus lui: Amin ăic ție; că tu astădi în nōtea aceasta, mai înainte de a cănta cocoșul de două ori, te vei lepăda de mine de trei ori. ³¹ Iar el cu mult mai virtos ăicea: De mi s'ar întempla a muri cu tine, nu mă voi lepăda de tine: asemenea încă și toți ăiceau. ³² Și a venit în satul al-cărui nume este Ghetsimani, și a ăis ucenicilor săi: Ședeți aicea până mă voi ruga. ³³ Și a luat pre Petru, și pre Iacov, și pre Ioan cu sine, și a început a se spălmînta și a se mahnî. ³⁴ Și a ăis lor: Intristat este sufletul meu până la mōrte; rămâneți aicea și priveghiați. ³⁵ Și mergând puțin mai înainte a cădut pre pămînt, și se ruga ca, de este cu puțină, să treacă de la ăensul acel ceas. ³⁶ Și ăicea: Avva, părinte, toate sunt cu puțină ție, trec de la mine paharul acesta; dar însă nu ceea ce voesc eu, ci ceea ce tu. ³⁷ Și a venit și i-a ăăsit pre ei dormind, și a ăis lui Petru: Simone, dormi? Nu putuși un ceas să priveghezi? ³⁸ Priveghiați și vă rugați ca să nu intrați în ispită: că duhul

este osărduitor; iar trupul neputincios. ³⁹ Și iarăși mergând s'a rugat, același cuvînt ăicend. ⁴⁰ Și întorcându-se i-a aflat pre ăensii iarăși dormind, (că erau ochii lor îngreuiăți), și nu șeau ce vor răspunde lui. ⁴¹ Și a venit a treia oră și a ăis lor: Dormiți de acum și vă odihniți; destul este, a venit ceasul; iată se dă Fiul omului în mâinile păcătoșilor. ⁴² Sculați-vă să mergem; iată cel ce m'a vindut s'a apropiat.

⁴³ Și numai de cât, încă grăind el, a venit Iuda, unul din cei doi spre-dece, și cu el popor mult, cu săbii și cu fuști, de la arhieriei și cărturarilor și bătrîni. ⁴⁴ Și dădese cel ce-l vinduse pre el semn lor, ăicend: pre carele voiă săruta acela este; prindeți-l pre el, și-l duceți cu pază. ⁴⁵ Și viind, îndată s'a apropiat de el, și i-a ăis lui: învătōrule, învătōrule; și i'a sărutat pre el. ⁴⁶ Iar ei și-au pus mâinile pre el și l'au prins. ⁴⁷ Iar unul ăre-care din cei ce sta lăngă el, scofend sabia a lovit pre sluga arhierelui, și i-a tăiat urechia lui. ⁴⁸ Și răspundend Iisus, a ăis lor: Ca la un tălhar ați ășit cu săbii și cu fuști să mă prindeți? ⁴⁹ În toate ăilele am fost la voi în biserică învățand, și nu m'ați prins; ci ca să se plinească scripturile. ⁵⁰ Și lă-

sându-l pre el toți au fugit. ⁵¹ Iar un tiner oare-carele mergea după el, îmbrăcat cu giulgiu pre trupul gol, și l'a prins pre el tinerii. ⁵² Iar el lăsând giulgiul, gol a fugit de la ei. ⁵³ Și au dus pre Iisus la arhieret; și s'au adunat la ăensul toți arhieriei și bătrîni și cărturarilor. ⁵⁴ Iar Petru de departe mergea după el, până în lăuntru în curtea arhierelui. ⁵⁵ Și ședea împreună cu slugile și se încălăia la foc. ⁵⁶ Iar arhieriei și tot slatul căuta împotriva lui Iisus mărturie ca să-l omōre și nu afla; că mulți mărturisău minciuni asupra lui, și nu erau asemenea mărturiile. ⁵⁷ Și unii, sculându-se, au mărturisit minciună asupra lui, grăind: ⁵⁸ Că noi l'am audīt pre el, ăicend: Că eu voiă strica această biserică lăcută demăni, și în trei ăile alta nefăcută de mări voiă zidi. ⁵⁹ Și nici așa nu era asemenea mărturia lor. ⁶⁰ Și sculându-se arhiererul în mijoc a întrebă pre Iisus, ăicend: Nimic nu răspunzi ce aceștia mărturisesc asupra ta? ⁶¹ Iar el tăcea, și nimic nu răspundea. Iarăși l'a întrebă pre el arhieret și i-a ăis lui: A tu ăști Christosul Fiul celui-bine-cuvintat? ⁶² Iar Iisus a ăis: Eu sunt; și veți vedea pre Fiul omului ședend de-a-drēpta Puteriei și viind

cu norii cerului. ⁶³ Iar arhiereul, rupându-și hainele sale, a zis: Ce ne mai trebuie nouă alte mărturii? Ați audiat hula, ce vi-se pare vouă? ⁶⁴ Iar ei toți l-au judecat pre el că este vinovat morței. ⁶⁵ Și au început unii a-l scuipa pre el, și a-l acoperi fața lui, și a-l bate cu pumnul și a dice lui: proorocesce! și slugile îl băteau pre el cu palmele preste obraz. ⁶⁶ Și fiind Petru jos în curte, a venit una din slujnicile arhiereului, ⁶⁷ și vedând pre Petru încăldindu-se, căutând la el, a zis: Și tu cu Iisus Nazarineanul erai. ⁶⁸ Iar el s'a lepădat zicând: Nu știu, nici pricep ce grăesci tu. Și a eșit afară

înaintea curței, și a cântat cocoșul. ⁶⁹ Iar slujnica vădându-l pre el iarăși a început a dice celor ce sta acolo: că aceste dintre dâșii este; iar el iarăși s'a lepădat. ⁷⁰ Și preste puțin iarăși cei ce sta acolo au zis lui Petru: Adevărat dintre dâșii ești, că Galilean ești. și graiul tău semănă. ⁷¹ Iar el a început a se blestema și a se jura, că nu știu pre omul acesta carele diceți. ⁷² Și a doua oară a cântat cocoșul, și s'a adus aminte Petru de cuvântul carele l-a zis Iisus lui: Că mai înainte de ce va cânta cocoșul de două ori, te vei lepăda de mine de trei ori; și a început a plânge.

CAP. XV.

Pentru cele ce a pățimit Christos în vremea lui Pilat; pentru judecata, bătaia și răstignirea lui Christos; pentru cererea trupului lui Christos și îngroparea lui.

¹ Și îndatăși dimineața s'at făcând arhierei, cu bătrînii și cu cărturarii, și totă adunarea, legând pre Iisus, l-au dus și l-au dat lui Pilat. ² Și l-a întrebat pre el Pilat: Tu ești împăratul Iudeilor? Iar el răspundând a zis lui: Tu dici. ³ Și multe grăia asupra lui arhierei. ⁴ Iar Pilat iarăși l'a întrebat pre el zicând:

Nimic nu răspunzi? Vedeți câte mărturisesc asupra ta. ⁵ Iar Iisus mai mult nimic nu a răspuns, cât se mira Pilat. ⁶ Iar la praznic le sloboția lor câte un vinovat, pre carele cereau ei. ⁷ Și era unul ce-l numea Varavva, cu soțiile lui prins, cari în zăvău ucide făcuse. ⁸ Și strigând poporul a început a

cere, precum pururea le făcea lor. ⁹ Iar Pilat le-a răspuns lor zicând: Voiți să slobodesc vouă pre împăratul Iudeilor? ¹⁰ Că scia că pentru pizmă l-au dat pre el arhierei; ¹¹ Iar arhierei au îndemnat pre popor, ca mai virtos pre Varavva să le sloboască lor. ¹² Iar Pilat răspundând iarăși le-a zis lor: Dar ce voiți să faceți acestuia pre carele îl diceți împăratul Iudeilor? ¹³ Iar ei iarăși au strigat: Răstignesc-l pre el. ¹⁴ Iar Pilat le-a zis lor: Dar ce rău a făcut? Iar ei mai virtos strigau: Răstignesc-l pre el. ¹⁵ Iar Pilat, vrând să facă pro voia poporului, le-a slobozit lor pre Varavva, și pre Iisus bătându-l a dat să se răstignască.

¹⁶ Iar ostașii au adus pre el în lăuntru curței, ce este divan, și au adunat totă oștea.

¹⁷ Și l-au îmbrăcat pre el în porfiră, și, împletind cunună de spini, l-au pus lui. ¹⁸ Și au început a se închina lui zicând: Bucură-te, împăratul Iudeilor. ¹⁹ Și l-au băteu preste cap cu trestia, și l-au scuipau pre el, și, puindu-se în genunchi, se închinau lui. ²⁰ Și după ce l-au batjocorit pre el, au desbrăcat de pre el porfira și l-au îmbrăcat în hainele sale, și l-au dus pre el să-l răstignască. ²¹ Și au silit pre ore carele Simon

Chirineanu, ce trecea viind din țarină, tatăl lui Alexandru și al lui Rufu, ca să ducă crucea lui.

²² Și l-au adus pre el la locul Golgota, carele se tălmăcesce locul căpăținei. ²³ Și l-au dat lui să bea vin amestecat cu smirnă; iar el n'a luat. ²⁴ Și răstignindu-l pre el, au împărțit hainele lui, aruncând sorți pre dâșele, cine ce va lua. ²⁵ Și era ceasul al treilea, și l-au răstignit pre el. ²⁶ Și era scrisoarea pricinii lui scrisă: **Împăratul Iudeilor.** ²⁷ Și împreună cu dâșul au răstignit doi tâlhari: unul de-a dreapta și altul de-a stânga lui. ²⁸ Și s'a împlinit scriptura care dice: Și eu cei fără de lege s'a socotit. ²⁹ Și cei ce treceau îl huliau pre el, clătînd cu capetele lor, și zicând: Ua, cel ce strici biserica, și în trei zile o zidesci. ³⁰ Mântuesce-te pre sine și te pogorâ depre cruce. ³¹ Asemenea încă și arhierei bătându-și joc dicea unul către altul împreună cu cărturarii: pe alții a mântuit; iar pre sine nu poate să se mântuiască. ³² Christos, împăratul lui Israil, pogorâ-te acum de pre cruce, ca să vedem și să credem într'insul. Și cei ce erau împreună cu el răstignit îl ocărau pre el. ³³ Iar când a fost ceasul al șase-lea întuneric s'a făcut peste tot pământul pînă la nouă ceas.

⁴⁰Iar în ceasul al noulea a strigat Iisus cu glas mare zicând: Eloi, Eloi, lima savahthani, ce este tâlcuindu-se: Dumnezeu meu, Dumnezeul meu, pentru ce m'ai lăsat? ⁴¹Iar unii din cei ce stău acolo auzind diceau: Iată pre Ilie strigă. ⁴²Și, alergând unul, și umplând un burete cu oțet, și puindu-l într-o trestie îl adăpa pre el, zicând: Lăsați, să vedem, au veni-va Ilie să-l pogore pre el? ⁴³Iar Iisus slobozind glas mare, și-a dat duhul. ⁴⁴Și catapetizma bisericii s'a rupt în două, pe sus până jos. ⁴⁵Și vedând sutașul cel ce sta în prejma lui, că așa strigând și-a dat duhul, a zis: Cu adevărat omul acesta fiul lui Dumnezeu a fost. ⁴⁶Și era și mulieri de departe privind; între care era Maria-Magdalina și Maria, muma lui Iacov celui mic, și al lui Iosi și Salomi; ⁴⁷Care și când erau

raă în Galileea, mergău după el și slujiau lui; și altele multe, care se suise cu el în Ierusalim. ⁴⁸Și iată s'era Vineri, care este mai înainte de Sâmbătă. ⁴⁹A venit Iosef din Arimateea, sfetnic cu bun chip, carele și acela era așteptând împărăția lui Dumnezeu, și, îndrăznind, a intrat la Pilat, și cerut trupul lui Iisus. ⁵⁰Iar Pilat s'a mirat de a murit așa curând; și chemând pre sutașul, l-a întrebat pre dânsul de a murit de mult. ⁵¹Și înțelegând de la sutașul, a dăruit lui Iosif trupul, și pogorându-l pre el, l-a înfășurat cu giulgiu, și l-a pus în mormânt, carele era săpat în piatră; și a prăvălit o piatră pre ușa mormântului. ⁵²Iar Maria Magdalina, și Maria a lui Iosi, priveau unde-l pun.

CAP. XVI.

Pentru învierea lui Christos; căvora după înviere s'a arătat Domnul; cum a poruncit Apostolilor propovăduirea evangheliei.

¹Și dacă a trecut Sâmbăta Maria Magdalina, și Maria lui, Iacov și Salomi au cumpărat miresme ca să mōrgă să-l ungă pre el. ²Și forte

de dimineață într'una din Sâmbete au venit la mormânt, răsărind sōrele. ³Și diceau una către alta: Cine va prăvăli nouă piatra de pre ușa

mormintului? ⁴Și căutând a vedut piatra prăvălită, că era mare forte. ⁵Și intrând în mormint, au vedut pre un tiner ședând de-a-drēpta, îmbrăcat în veșmint alb, și s'au spăimântat. ⁶Iar el a zis lor: Mu v'ē spăimântați; căutați pre Iisus Nazarineanul cel rēstignit? S'a sculat, nu este aicea; iată locul unde l'au pus pre el. ⁷Ci mergeți de spuneți ucenicilor lui și lui Petru că va merge, mai înainte de voi în Galileea; acolo îl veți vedea pre el, pre-sum a zis vou. ⁸Și eșind au fugit de la mormint, că era coprinse de cutremur și de spaimă; și nimēnui nimic n'a spus, că se temeau. ⁹Iar după ce a înviat Iisus, dimineața în ziua cea d'intău a Sâmbetei, s'a arătat Mariei Magdalinei, dintru care scosese șēpte dracl. ¹⁰Acea mergend a vestit celor ce fusese cu el, care plângeau și se tânguiau. ¹¹Și aceea auzind că este viu, și a fost vedut de dēnsa, n'au cređut. ¹²Iar, după aceea, la două dintr'insii mergend ei, s'a arătat într'alt chip, care

mergea la o țarină. ¹³Și aceea mergend au spus celor-l'alți: și nici pre aceea nu l'au cređut. ¹⁴Iar după aceea ședend ei cel un spre-đeece, li s'a arătat, și a înputat necredinței lor, și împetirilor inimel; căci celor ce l'au vedut pre el că a înviat n'au cređut. ¹⁵Și zis lor: Mergeți în totă lumea și propovăduiți evanghelia la totă zidirea. ¹⁶Cela ce va crede și se va boteza se va mântui; Iar cela ce nu va crede, se va osândi. ¹⁷Și semnele celor ce vor crede a-cestea vor urma. Întru numele meu dracl vor scōte; în limbă nouă vor grăi; ¹⁸Șerpi vor lua; și de vor bea ceva de mōrte nu' va vătāma pre ei; pre bolnavi mânăle își vor pune, și bine le va fi. ¹⁹Deci Domnul, după ce a grăit cu dēnsii, s'a înălțat la cer; și a ședut de-a-drēpta lui Dumnezeu. ²⁰Iar ei eșind au propovăduit pretutinde-nca, Domnul împreună lucrând și cuvēntul adevărindu-l prin semnele ce urmau. Amin.

— AMIN —

SÂNTA EVANGHELIE

CEA DE LA

LUCA

CAP. I.

Pentru părinții lui Ioan Botezătorul și pentru nașterea lui; pentru închinăciunea îngerului către Maria; pentru închinăciunea Mariei către Elisaveta; pentru deslegarea limbii lui Zaharia și pentru proorocia lui.

¹De vreme ce mulți s'au apucat a alcătui povestire pentru lucrurile cele ce au fost adevărate întru noi, ²Prezum a dat noș cei ce dintru început au fost singuri vădători și slujitori Cuvîntului, ³Păru-mi-s'a și mie urmînd tôte d'întăiu cu deamăruntul, pre rînd a scrie ție, puternico Teofile, ⁴Ca să cunoști întărirea cuvintelor de care te-ai învățat.

⁵Fost-a în zilele lui Irod, împăratul Iudeei, un preot ore-carele anume Zaharia, din rîndul preoției lui Avia,

și murea lui din fetele lui Aaron, și numele ei Elisaveta. ⁶Și erau drepti amîndoi înaintea lui Dumnezeu, umblînd întru tôte poruncile și îndreptările Domnului fără prihană. ⁷Și n'aveau ei feciori, pentru că Elisaveta era stîrpă și amîndoi erau bătrîni în zilele lor. ⁸Și a fost cînd a slujit el în rîndul sîptămînei sale înaintea lui Dumnezeu. ⁹Dupre obiceiul preoției i s'a întemplat a tîmăia intrînd în biserică Domnului. ¹⁰Și tôte mulțimea poporului era

rugându-se afară în vremea tîmăerei. ¹¹Și i s'a arătat lui îngerul Domnului stînd de-a dreapta altarului tîmăerei. ¹²Și s'a spăimîntat Zaharia vîdînd, și frică a cădut preste dînsul. ¹³Iar îngerul a ăis către dînsul: Nu te teme, Zaharie, că s'a auăit rugăciunea ta, și murea ta Elisaveta va nasce ție fiu, și vei chema numele lui Ioan.

¹⁴Și va fie ție bucurie și veselie, și mulți de nascerea lui se vor bucura. ¹⁵Că va fi mare înaintea Domnului, și vin și sîkeră nu va bea; și se va umplea de Duh sânt încă din pîntecele maicei sale. ¹⁶Și pre mulți din fiu lui Israel va întorce la Domnul Dumnezeu lor. ¹⁷Și el va veni înaintea lui cu duhul și cu puterea lui Ilie, ca să întoreă inimile părinților spre fiu, și pre cei neascultători întru înțelepciunea dreptilor, să gătiască Domnului popor mai nainte gătit. ¹⁸Și a ăis Zaharia către înger: Din ce voi cunoasce acesta? Că eu sunt bătrîn și murea mea trecută în zilele sale. ¹⁹Și răspundînd îngerul a ăis lui: Eu sunt Gavril cela ce sta înaintea lui Dumnezeu, și sunt trimis a grăi către tine și a vesti ție acestea. ²⁰Și iată vei fi tăcînd și neputînd a grăi, până în ziua aceea ce vor fi acestea; pentru că n'ai

creăut cuvintelor mele, care se vor implini la vremea lor. ²¹Și aștepta poporul pre Zaharia, și se mira că zăbovia el în biserică. ²²Și eșînd, nu putea să grăiască lor, și au cunoscut ei că vedere a vîdînd în biserică; și le făcea semn cu mîna, și a rîmas mut. ²³Și a fost dacă s'au împlinit zilele slujbei lui, s'a dus la casa sa.

²⁴Iar după zilele acelea, a îngreacă Elisaveta murea lui; și s'a tălmăit pre sine în cinci luni, ăicînd: ²⁵Că așa a făcut mie Domnul în zilele în care a socotit să lea ocară mea dintre omeni. ²⁶Iar în luna șésea, trimis a fost îngerul Gavril de la Dumnezeu în cetatea Galileei căreă numele era Nazaret, ²⁷La feciôră logodită cu bărbat, căruia numele Iosif, din casa lui David, și numele feciôrei Maria. ²⁸Și intrînd îngerul la dînsa, a ăis: Bucură-te ceea ce ești plină de dar, Domnul este cu tine; bine-cuvîntată ești tu între muieri. ²⁹Iar ea vîdînd s'a spăimîntat de cuvîntul lui; și cugeta în ce chip va fi închinarea acesta. ³⁰Și a ăis ei îngerul: Nu te teme, Marie; că ai aflat dar la Dumnezeu. ³¹Și iată vei zămisi în pîntece, și vei nasce fiu, și vei chema numele lui Iisus. ³²Aceasta va fi mare și fiul celui de sus se va chema,

și-l va da lui Domnul Dumnezeu scaunul lui David tatălui lui. ³³Și va împărăți preste casa lui Iacov în vece, și împărăției lui nu va fi sfârșit. ³⁴Și a zis Maria către inger: Cum va fi această, de vreme ce de bărbat nu știu? ³⁵Și răspundând ingerul, a zis ei: Duhul sânt se va pogori preste tine, și puterea celui de sus te va umbră; pentru această și sântul ce se va naște din tine se va chema Fiul lui Dumnezeu. ³⁶Și iată Elisaveta, rudenia ta, și aceea a zămislit fiu la bătrânețea ei, și a șesca lună este ei această, cea ce se choma stérpă. ³⁷Că la Dumnezeu nici un cuvânt nu este cu neputință. ³⁸Și a zis Maria: Iată roba Domnului, fie mie după cuvântul tău; și s'a dus de la dânsa ingerul.

³⁹Și sculându-se Maria în zilele acelea, mers'a la munte cu degrab în cetatea Iudeei. ⁴⁰Și a intrat în casa Zahariei și s'a închinat Elisavetei. ⁴¹Și a fost când a audî Elisaveta închinăciunea Mariei, săltat'a pruncul în pântecel ei, și s'a umplut de Duh sânt Elisaveta. ⁴²Și a strigat cu glas mare și a zis: Bine-cuvîntată ești tu între muleri și bine-cuvîntat este rodul pântecelui tău. ⁴³Și de unde mie această, că să vie măica Dom-

nului meu la mine. ⁴⁴Că iată cum fu glasul închinărei tale întru urechile mele, săltat'a pruncul cu bucurie în pântecel meu. ⁴⁵Și fericită este cea ce a crezut, că va fi sêvirșire celor dîse ei de la Domnul. ⁴⁶Și a zis Maria: ⁴⁷Măresce suflete al meu pre Domnul, și s'a bucurat Duhul meu de Dumnezeu Mântuitorul meu. ⁴⁸Că a căutat spre smerenia robei sale; că iată de acum mă vor ferici toate neamurile. ⁴⁹Că mi-a făcut mie mărire cel puternic, și sânt numele lui. ⁵⁰Și mila lui în neam și în neam spre cei ce se tem de el. ⁵¹Făcut'a tărie cu brațul său, răsărit'a pre cei mândri cu cugetul inimei lor. ⁵²Pogorit'a pre cei puternici de pre scaune, și a înălțat pre cei smeriți. ⁵³Pre cei flămânzi i-a umplut de bunătați, și pre cei bogați i-a scos afară deșert. ⁵⁴Luat'a pre Israil sluga sa (ca să pomeniască mila. ⁵⁵Precum a grăit către părinții noștri, lui Avraam și seminției lui), până în veac. ⁵⁶Și a rămas Maria împreună cu dânsa; ca la trei luni, și s'a întors la casa sa. ⁵⁷Iar Elisavetei i s'a împlinit vremea să nască, și a născut fiu. ⁵⁸Și au audî cei ce locuiau împrejur și rudeniile ei, că a marit Domnul mila sa cu dânsa; și se bucurau împreună cu

dânsa. ⁵⁹Și a fost în ziua a opta, a venit să taie împrejur pruncul, și-l chemau pre numele tatălui lui Zaharia. ⁶⁰Și răspundând muma lui zis: Nu; ei se va chema Ioan. ⁶¹Și au zis către dânsa: Că nimenea nu este întru rudenia ta, carele să secheme cu numele acesta. ⁶²Și au făcut semn tatălui lui, cum ar vrea să-l cheme pre dânsul? ⁶³Și cerînd ei panachida a scris zicînd: Ioan va fi numele lui; și s'au mirat toți. ⁶⁴Și i s'a deschis gura lui îndată și limba lui, și grația lăudînd pre Dumnezeu. ⁶⁵Și s'a făcut frică preste toți cei ce locuiau împrejurul lor, și întru totă laturea de prin munții Iudeei s'au vestit toate cuvintele acestea. ⁶⁶Și au pus toți cei ce au auziat în inima lor zicînd: Ôro ce va să fie pruncul acesta? Și mâna Domnului era cu dânsul. ⁶⁷Și Zaharia, tatăl lui, s'a umplut de duh sânt și a proorocit zicînd: ⁶⁸Bine este cuvîntat Domnul Dumnezeu lui Israil, că a cercetat și a făcut răscumpărare poporului său. ⁶⁹Și a ridicat corn de mîntuire noastră în casa lui David slugăi sale.

⁷⁰Precum a grăit prin gura sânilor celor din veac prooroci al lui. ⁷¹Mîntuire de vrăjmașii noștri și din mîna tuturor celor ce ne urăse pe noi. ⁷²Să facă milă cu părinții noștri, și să-și aducă aminte de legătura lui cea sântă. ⁷³De jurămîntul carele s'ajurat către Avraam părintele nostru să ne dea noi. ⁷⁴Fără de frică din mîinile vrăjmașilor noștri izbăvindu-ne. ⁷⁵Să-și slujim lui întru sfințenie și întru dreptate înaintea lui în toate zilele vieții noastre. ⁷⁶Și tu, pruncule, prooroc celui prea înalt te vei chema, că vei merge înaintea feței Domnului, să gătești căile lui. ⁷⁷Ca să dai cunoștința mîntuirii poporului lui, întru ertarea păcatelor lor. ⁷⁸Pentru milostivirea milei Dumnezeuului nostru, în care ne-a cercetat pre noi răsăritul din înălțime, ⁷⁹Ca să lumineze celor ce ședeau întru întuneric și în umbra morții, să îndrepteze picioarele noastre în calea păcii. ⁸⁰Iar pruncul creștea, și se întăria cu Duhul, și a fost în pustie până în ziua arătării lui către Israil.

CAP. II.

Pentru scrierea lumii; pentru născerea lui Iisus din Maria; pentru păstori; pentru Sim'on; pentru Anna proorocița; pentru Iisus când s'a aflat în mijlocul dascălilor.

¹ Și a tost în zilele acelea, eșit'a poruncă de la Cesarul August să se scrie totă lumea. ² (Acastă scrisoare întâiu s'a făcut, domnind în Siria Cirineu), și mergeau toți să se înscrie, fiește carele în cetatea sa. Și s'a suit și Iosif din Galileea, din cetatea Nazaret, la Iudeea, în cetatea lui David, care se cheamă Vitleem, (pentru că era el din casa și din seminția lui David). ³ Sa se scrie cu Maria cea logodită lui mulere, fiind grea, ⁴ și a fost când erau ei acolo, s'a împlinit zilele ca să nască ea. ⁵ Și a născut pe fiul său cel întâu născut, și l'a înfășat pre dânsul, și l'a culcat în esle; pentru că n'avea ei loc la gazdă. ⁶ Și păstorii erau într'această latitudine petrecând și păzind străji de noapte împrejurul turmei lor. ⁷ Și iată îngerul Domnului a statut înaintea lor, și mărirea Domnului a strălucit împrejurul lor; și s'au înfricoșat cu frică mare. ⁸ Și le-a dîs lor îngerul: Nu vă temeți; că iată vestesc vouă bucurie mare, care va fi la tot poporul. ⁹ Că s'a născut vouă astăzi mîntuitor, carele

este Christos Domnul, în cetatea lui David. ¹⁰ Și acesta va fi vouă semn: afla-veți un prunc înfășat, culcat în esle. ¹¹ Și îndatăși s'a făcut împreună cu îngerul multime de ôste cerescă, laudând pre Dumneșeu și dicînd: ¹² Mărire într'uei de sus lui Dumneșeu și pre pămînt pace, într'uei bună voie. ¹³ Și a fost dacă s'au dus de la dânsul îngerii la cer, și ômenii păstori au dîs unii către alții: Să mergem până în Vitleem, și să vedem cuvîntul acesta ce s'a făcut, carele Domnul a arătat nouă. ¹⁴ Și a venit degrab și au aflat pe Maria și pre Iosif, și pruncul culcat în esle. ¹⁵ Și vedînd au spus pentru cuvîntul ce se grăise lor de pruncul acesta. ¹⁶ Și toți cei ce au auzit s'au mirat de cele ce s'au dîs de păstori către dânsul. ¹⁷ Iar Maria păzia toate cuvintele acelea, pîindu-le întru inima sa.

¹⁸ Și s'au întors păstori, mărînd și laudând pre Dumneșeu de toate cele ce au auzit și au vădut, precum s'a dîs către dânsul. ¹⁹ Și când s'au împlinit opt zile, ca să-l

tae pre el împrejur, s'a chemat numele lui Iisus, carele s'a numit de înger, mai înainte de a se zămisi el în pîntece. ²⁰ Și când s'a împlinit zilele curățirii lor dupre legea lui Moisi, l'au suit pe el în Ierusalim, ca să-l pue înaintea Domnului (precum este scris în legea Domnului, ²¹ Că totă partea bărbătescă, ce deschide pîntecele, sânt lui Dumneșeu se va chema.) ²² Și ca să dea jertfă dupre ceea ce s'a dîs în legea Domnului, o pereche de turturele, sau două pu de porumb.

²³ Și iată era un om în Ierusalim, anume Simeon; și omul acela era drept și temător de Dumneșeu, așteptînd mîngăierea lui Israel; și Duhul sânt era preste dânsul. ²⁴ Și era lui lăgăduit de la Duhul sânt, să nu vadă mîrtea, până ce va vedea pe Christosul Domnului. ²⁵ Și a venit cu duhul în biserică; și când au adus înăuntru părinții pre Iisus pruncul, ca să facă ei după obiceiul legii pentru el, ²⁶ Și acela l'a luat pre dânsul în brațele sale, și a bine-cuvîntat pre Dumneșeu și a dîs: ²⁷ Acum sloboDESCe pre robul tău. Stăpâne, dupre cuvîntul tău, eu pace, ²⁸ Că vedură ochii mei mîntuirea ta, ²⁹ Care ai gătit înaintea feței tuturor popoarelor, ³⁰ Lumină spre desco-

perirea neamurilor și mărirea poporului tău Israel. ³¹ Și era Iosif și muma lui mirându-se de cele ce se grăia pentru dânsul. ³² Și i-au bine-cuvîntat pre dânsul Simeon, și a dîs către Maria muma lui: Iată acesta este pus spre cădere și secularea a multora într'Israel, și spre semnul cărui i-se va dîce împotivă. ³³ Și prin însuși sufletul tău va trece sabie); ca să se descopere dela multe inimi cutremurate. ³⁴ Și era Anna proorocița, fata lui Fanul din neamul lui Asir; aceasta îmbătrânise în zile multe, care trăise cu bărbatul său șapte ani, din fecioria sa. ³⁵ Și acesta a fost veduvă ca la opt-deci și patru de ani carea nu se depărta de la biserică cu posturi și cu rugăciuni, slujind ziua și noaptea. ³⁶ Și aceea într'acel ceas viind se mîrturisia Dumneșeu, și grăia pentru dânsul tuturor celor ce așteptau mîntuire în Ierusalim. ³⁷ Și după ce au săvîrșit ei toate dupre legea Domnului, s'au întors în Galileea, în cetatea lor Nazaret. ³⁸ Iar pruncul creștea și se întăria cu duhul, umplîndu-se de înțelepciune, și darul lui Dumneșeu era preste dânsul. ³⁹ Și se duceau părinții lui în fiește-care an în Ierusalim, la praznicul Paștilor. ⁴⁰ Și când a fost de doi-spre-dece ani, suin-

du-se ei în Ierusalim, după obiceiul praznicului, ⁴² și sfârșind zilele, când s'au întors ei, a rămas Iisus pruncu-l în Ierusalim, și n'au știut Iosif și muma lui. ⁴³ Și socotind că este el cu alți soți, au venit cale de o zi și l'au căutat pre el prin rudeni și prin cunoscuți. ⁴⁴ Și neaflându-l s'au întors în Ierusalim căutându-l pre el. ⁴⁵ Și a fost după trei zile l'au aflat în biserică, sedând în mijlocul dascălilor, ascultându-i și întrebându-i pre ei. ⁴⁶ Și se minunau toți cei ce-l auădău pre dânsul, de priceperea și răspunsurile lui. ⁴⁷ Și

vădându-l pre el s'au spăimintat și a dîs către el muma lui: Fiule, de ce ai făcut noă așa? Iată tatăl tău și eu dorindu-te te căutam. ⁴⁸ Și a dîs către dânsii: Ce este că mă căutați? Ați n'afți știut că întru cele ce sunt ale Tatălui meu se cade mie să fiu? ⁴⁹ Și ei n'au înțeles graiul carele a grăit lor. ⁵⁰ Și s'au pogorît împreună cu dânsii și au venit în Nazaret, și era supuindu-se lor. Și muma lui păzia toate graiurile acastea în inima sa. ⁵¹ Și Iisus sporia cu înțelepciunea și cu vîrsta, și cu darul la Dumnezeu și la ômeni.

CAP. III

Pentru propovăduirea lui Ioan; pentru cei ce au întreat pe Ioan; pentru Irod și închiderea lui Ioan; pentru botezul Mântuitorului; pentru povestirea neamului lui Christos.

¹ Iar în anul al cincispredecelea al împărăției lui Tiberie Cesarul, domnind Pilat din Pont în Iudeea; și Irod stăpânind a patra parte din Galileia, iar Filip, fratele lui, stăpânind a patra parte pre Iturea și pre laturea Trachoni; și Lisanie a patra parte stăpânind pre Avilinia. ² În zilele arhierilor Anoi și Caiaf, fost-a cuvîntul Domnului către Ioan, fiul Zahariei, în pustie. ³ Și a venit

în totă laturea Iordanului, propovăduind botezul pocăinței întru ertatea păcatelor. ⁴ Precum este scris în cartea cuvîntelor Isaiei proorocului carele dîce: Glasul celui ce strigă în pustie, gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui. ⁵ Totă valea se va umplea, și tot muntele și mîgura se va smeri; și vor fi cele strâmbe drepte, și cele colțuroase căi netede. ⁶ Și va vedea tot trupul mîntuirea

lui Dumnezeu. ⁷ Decî dîcea popórelor celor ce mergeau să se boteze de la el: Pui de năpărci, cine v'a arătat vouă ca să fugiți de mânia ceea ce va să fie? ⁸ Faceți dar roduri vrednice de pocăință; și nu începeți a dîce întru voi: Tată avem pre Avraam; că dîce vouă: că pôte Dumnezeu și din pietrele acastea să ridice fii lui Avraam. ⁹ Că iată și securea la rădăcina pomilor zace; decî tot pomul carele nu face rodă bună se tac și în foc se aruncă. ¹⁰ Și-l întreau pre el popórele dîcînd: Dar ce vom face? ¹¹ Și răspundînd, dîcea tor: Cel ce are două haine, să dea celui ce n'are, și cel ce are bucate asemenea să facă. ¹² Și au venit și vameșii să se boteze de la dânsul și a dîs către el: ¹³ Învățătorule, ce vom face? Iar el a dîs către dânsii: Nimic mai mult de cît este rânduită vouă să nu faceți. ¹⁴ Și-l întreau și ostașii, dîcînd: și noi ce vom face? Și a dîs către dânsii: Pre nimenia să nu asupriți, nici să clevețiți, și să vă îndestulați cu leșile vóstre. ¹⁵ Iar așteptînd poporul, și cugetînd toți întru minile lor de Ioan, ca nu cum-va el să fie Christos, ¹⁶ Răspuns'a Ioan tuturor, dîcînd: Eu cu apă vă botez pre voi; dar vine cel mai tare de cît mine, căruia nu

sunt vrednic a-l dezlega curea încălțămîntelor lui; a-cesta va boteza pre voi cu Duh sânt și cu foc. ¹⁷ A căruia lopată este în mîna lui și va curăți aria sa, și va aduna grăul în jitnița sa; iar plevele le va arde cu focul nestins. ¹⁸ Multe încă și altele bine-vestea poporului mîngăindu-l.

¹⁹ Iar Irod, cel a patra parte stăpânitor, muștrat fiind de el pentru Irodiada, mîlerea fratelui său, și pentru toate relele care au făcut Irod. ²⁰ A adaos și aceasta preste toate, și a închis pre Ioan în temniță. ²¹ Și a fost dacă s'a botezat tot poporul, și Iisus botezându-se și rugându-se s'a deschis cerul. ²² Și s'a pogorît duhul sânt cu chip trupesc ca un porumb, preste dânsul; și glas din cer s'a făcut dîcînd: Tu ești Fiul meu cel iubit, întru tine bine-am voit.

²³ Și acesta Iisus era ca de trei-deci ani începînd, fiind (precum se socotia) fiul lui Iosif, al lui Ilie, ²⁴ Al lui Matat, al lui Levi, al lui Melhi, al lui Ionă, al lui Iosif, ²⁵ Al lui Matatia, al lui Amos, al lui Naum, al lui Esli, al lui Nanghe. ²⁶ Al lui Maat, al lui Matatia, al lui Semei, al lui Iosif, al lui Iuda, ²⁷ Al lui Ionă, al lui Risa, al lui Zorovavel, al lui Salatiil, al lui Neri, ²⁸ Al lui Melhi, al

lui Addi, al lui Cosam, al lui Elmodam, al lui Ir, ²⁹ Al lui Iosi, al lui Eliezer, al lui Iorim, al lui Mattat, al lui Levi, ³⁰ Al lui Simeon, al lui Iuda, al lui Iosif, al lui Ionam, al lui Elachim, ³¹ Al lui Melea, al lui Mainan, al lui Matatta, al lui Natan, al lui David, ³² Al lui Iese, al lui Ovid, al lui Vooz, al lui Salomon, al lui Naason, ³³ Al lui Aminadav, al lui Aram, al lui Esrom, al lui Fares,

al lui Iuda, ³⁴ Al lui Iacov, al lui Isaac, al lui Avraam, al lui Tara, al lui Nahor, ³⁵ Al lui Saruh, al lui Ragav, al lui Falec, al lui Ever, al lui Sala, ³⁶ Al lui Kainan, al lui Arfaxad, al lui Sim, al lui Noe, al lui Lameh, ³⁷ Al lui Matusala, al lui Enoch, al lui Iared, al lui Maleleil, al lui Kainan, ³⁸ Al lui Enos, al lui Sit, al lui Adam, al lui Dumneșu.

CAP. IV.

Pentru postirea și ispitirea Mântuitorului; pentru cartea Isaiei ce i s'a dat lui; pentru Iisus, când s'a adus de Iudei în munte, și a trecut prin mijlocul lor; pentru cel ce avea duh de drac necurat; pentru sôcra lui Petru; pentru cei ce s'au vindecat de feluri de bôle.

¹ Iar Iisus, plin de duhul sânt, s'a întors de la Iordan, și s'a dus de Duhul în pustie, ² Patruzeci de zile ispitindu-se de diavolul, și n'a mâncat nimic în zilele acelea; și sfârșindu-se ele, mai pe urmă a flămândit. ³ Și a dîs lui Diavolul: De ești Fiul lui Dumneșu, di ple-trei acestia ca să se facă pâine. ⁴ Și a răspuns Iisus către el dîcînd: Scris este, că nu numai cu pâine va trăi omul, și cu tot graiu lui Dumneșu. ⁵ Și suindu-l pre el diavolul într'un munte

înalt, i-a arătat lui tôte im-părățiile lumii într'o clipeală de vreme. ⁶ Și i-a dîs lui diavolul: Tie voiî da stăpînîrea acêsta tôte și mărirea lor: că mie este dată, și ori-căruia voiesc o dau pre ea. ⁷ Decî tu de te vei închina înaintea mea, va fi a ta tôte. ⁸ Și răspundînd Iisus a dîs lui: Mergi înapoia mea, satano; că scris este: Domnului Dumneșului tîu să te închini, și lui unuia să'i slujesci. ⁹ Și l'a dus pre el în Ierusalim, și l'a pus pre dînsu pre aripa bisericeî, și i-a

dîs lui: De ești Fiul lui Dumneșu, aruncă-te pre sine-ți jos, ¹⁰ Că scris este, că îngerilor s'ei va porunci pentru tine ca să te păziască. ¹¹ Și pre mîni te vor ridica, ca să nu-ți împiedici de piatră picio-rul tîu. ¹² Și răspundînd Iisus a dîs lui: Că s'a dîs: să nu ispitesci pre Domnul Dumneșul tîu. ¹³ Și, sfîrșind diavolul tôte ispita, a fugit de la dînsul până la o vreme. ¹⁴ Și s'a întors Iisus întru puterea Duhului în Galilea; și vestea a eșit de la el în tôte laturăa acea. ¹⁵ Și el învêta în sinagoge le lor, mărindu-se de toți.

¹⁶ Și a venit în Nazaret, unde era crescut, și a intrat după obiceiul sîu în ziua Sâmbetei în sinagogă, și s'a sculat să citiască, ¹⁷ Și i s'a dat lui cartea Isaiei proorocului, și deschidînd cartea a aflat locul unde era scris: ¹⁸ Duhul Domnului preste mine, pentru care m'a uns, a tîmădui pe cei sdrobiți la inimă, a propovădui robilor ertare și orbilor vedere, a slobođi pre cei sfarîmați întru ușurare, ¹⁹ A prodovădui anul Domnului primit. ²⁰ Și închidînd cartea o a dat slugei și a ședut, și ochii tuturor din sinagogă erau privind spre el. ²¹ Și a început a dîce către dînsii: Că astăzi s'a împlinit Scriptura acêsta în-

tru urechile vîstre. ²² Și toți îl mărturisiau pre el și se miraî de cuvintele darului, care eșiau din gura lui, și dîceau: Atî nu este feciorul lui Iosif? ²³ Și a dîs către ei: Cu adevêrat veți dîce mie pilda acêsta: Doctorule, vindecă-te pre sine-ți; câte am audît că s'au făcut în Caper-naum, fă și aicea în patria ta. ²⁴ Și au dîs: Amin grăesc voue: Că nici un prooroc nu este primit în patria sâ. ²⁵ Și întru adevêr grăesc voue: Multe văduve erau în zilele lui Ilie întru Israel, când s'a încuiat cerul trei ani și șese luni, cât s'a făcut lîmete mare preste tot pămîntul. ²⁶ Și că-tre nici una dintr'acelea n'a fost trimis Ilie, fără numai la Sarepta Sidonului, la o muieră văduvă. ²⁷ Și mulți leproși erau în zilele lui Eli-seiî proorocului întru Israil și nici unul dintr'ensîi nu s'a curățit, fără numai Ne-ema Sirianul. ²⁸ Și s'au um-plut toți de mînie în sinagoga, audînd acestea. ²⁹ Și seculându-se l'au scos pre el afară din cetate; și l'au adus pre el până în sprînceana muntelui, pe carele era zidită cetatea lor, ca să-l arun-ce jos. ³⁰ Iar el trecînd prin mijlocul lor s'au dus.

³¹ Și s'a pogorit în Caper-naum, în cetatea Galileei, și era învêtîndu-i pre ei Sâmbăta. ³² Și se spăimîntau de

învățătura lui, că cu stăpânire era cuvîntul lui. ³² Și în sinagogă era un om, carele avea duh de drac necurat, și a strigat cu glas mare, grăind: ³³ Lasă, ce este nou și ție, Isuse Nazarineanule? Ai venit să ne perzi pre noi? Te scii pre tine cine ești, Stăntul lui Dumneșeu. ³⁴ Și l'a certat pre el Iisus grăind: Taci, și ești dintr'insul. Și aruncându-l pre el dracul în mijloc, a eșit dintr'insul, nimic vătămându-l pre el. ³⁵ Și s'a făcut spaimă preste toți, și se întreba în sine cine dîcînd: Ce este cuvîntul acesta? Că cu stăpânire și cu putere poruncește duhurilor celor necurate și es.

³⁷ Și se ducea vestea de el în tot locul de prin prejur. ³⁸ Și sculându-se din sinagogă, a intrat în casa lui Simon; iar sora lui Simon era cuprinsă de friguri mari, și l'a rugat pre el pentru dên-

sa. ³⁹ Și, stănd lângă ea, a certat frigurile, și au lăsat-o pre dênșă. Și îndată sculându-se slujia lor. ⁴⁰ Și apuind sôrele, toți căți aveau bolnavi, cu multe feluri de bôle, l-au adus pre el către dênșul; iar el pre fiește-care din ei punend mânilor, l-a tămăduit pre ei. ⁴¹ Și eșiau și draci din mulți, strigând și grăind: Că tu ești Christos Fiul lui Dumneșeu. Și certându-l nu-l lăsa pre dênșii să grăiască, căci îl scia că el este Christos. ⁴² Iar, făcendu-se ziua, eșind s'a dus în pustiu: și poporul căuta pre dênșul și a venit până la dênșul și-l ținea pre el ca să nu se ducă la dênșii. ⁴³ Iar el a dîs către ei: Că se cade mie să vestesc și altor cetăți împărăția lui Dumneșeu, că spre acêsta sunt trimise. ⁴⁴ Și era propovăduind în sinagoge Galileei.

CAP. V

Pentru vinarea pescilor; pentru leprosul; pentru slăbănogul ce l'au adus pe pat; pentru Levi vameșul; pentru Iisus când a mîncat împreună cu vameșii; pentru ce ucenicii lui Ioan postese, iar ai lui Christos nu.

¹ Și a fost când îl îmbulzia pre el poporul, ca să audă cuvîntul lui Dumneșeu, și el sta lângă marea Ghenisaretu-

lui. ² Și a vădut două corăbii stănd lângă mare; iar pescarii eșind dintr'insele spălau mreжіle. ³ Și intrând într'o cora-

bie, care era a lui Simon, l'a rugat pre el să o depărteze puțin de la pămînt; și sedînd învêta pre popor din corabie. ⁴ Iar dacă a încetat a grăi, a dîs către Simon: Depărtează-o la adânc și aruncați mreжіle vóstre spre vinare. ⁵ Și rîspundend Simon a dîs lui: Învătătorule, totă nóptea ostenindu-ne nimic n'am prins; dar după cuvîntul tîu, voi arunca mreжа. ⁶ Și acêsta făcend, a prins mulțime multă de pesci, și se rupea mreжа lor. ⁷ Și a făcut semn soților sêle, care erau în altă corabie, ca să vie să le ajute lor, și au venit, și au umplut amîndouă corăbiile, cât se afundau ele. ⁸ Iar Simon Petru, vedend, a cădut la genunchelul lui Iisus grăind: Ești de la mine, că om păcătos sunt, Dómnă. ⁹ Că-l cuprinsese pre el spaimă, și pre toți cei ce erau cu dênșul, pentru vinarea pescilor care l'prinsese. ¹⁰ Așîderea și pre Iacob și pre Ioan, feciorii lui Zevedeu, cari erau soții lui Simon. Și, a dîs Iisus către Simon: Nu te teme; de acum vei vîna ómeni. ¹¹ Și scoțend corăbiile la pămînt, lăsând tóte, au mers după dênșul.

¹² Și a fost când era el într'una din cetăți, și iată un om era plin de lepră, și vedend pre Iisus, a cădut pe fața sa și s'a rugat lui, gră-

ind: Dómnă, de vei vrea poți să mă curătesci. ¹³ Și tinđend mîna, s'a atins de dênșul, dîcend: Voiesc, curătesc-te; și îndată lepra s'a dus de la dênșul. ¹⁴ Și el a poruncit lui nimînui să nu spue; ci mergi de te arată pre sine-ți preotului, și du pentru curățenia ta, precum a poruncit Moisi, întru măr-turie lor. ¹⁵ Iar cuvîntul mai mult străbătea pentru dênșul. Și se aduna popor mult, ca să audă și să se tămăduiască de la dênșul de bôle sale. ¹⁶ Iar el se ducea în pustie și se ruga.

¹⁷ Și a fost într'una din zile și el era învêtînd, și sedeau fariseii și învătătorii legii, cari venise din tóte satele Galileei și ale Iudeei și ale Ierusalimului; și puterea Domnului era spre a-l tămădui pre ei. ¹⁸ Și iată óre-cari bărbăți purtând în pat pre un om, carele era slăbănog, și căuta să-l ducă pre el în lăuntru, și să-l pue înaintea lui. ¹⁹ Și neaflînd pre unde să-l ducă printre popor, suindu-se de-asupra acoperemintului, printre cărămizi l'a slobođit pre dênșul cu patul în mijloc înaintea lui Iisus. ²⁰ Și vedend credința lor, a dîs lui: Omule, ierteti-se ție păcatele tale. ²¹ Și a început a cugeta cărturarii și Iariseii grăind: Cine este acesta ce grăiesce hule? Cine pôte să ierte pö-

catele, fără numai unul Dumnezeu? ²² Iar cunoscând Iisus gândurile lor, răspundând a dîs către dînsii: Ce gîndiți întru inimile vîstre? ²³ Ce este mai lesne a dîce: iartăți-se ție păcate tale, sau a dîce: scôlă și umblă? ²⁴ Ci ea să sciți că putere are fiul omului pre pămînt a ierta păcatele, (a dîs slăbănogului): ție grăesc: Scôlă și luând patul tîu mergi la casa ta. ²⁵ Și îndatăși sculându-se, înaintea lor, a luat patul pre carele zăcea, și s'a dus la casa sa, mărind pre Dumnezeu. ²⁶ Și spaimă a cuprins pre toți și măriaș pre Dumnezeu; și s'a umplut de frică grăind: că am vădut lucruri minunate astăzi. ²⁷ Și dupe acestea a eșit și a vădut pre un vameș a nume Levi, sedînd la vamă, și a dîs lui: Vino după mine. ²⁸ Și lăsând toate s'a sculat și a mers după dînsul. ²⁹ Și a făcut lui ospet mare Levi în casa sa. Și era popor mult de vameși și de alții, cari sedeau cu el. ³⁰ Și cărtiaș cărturarilor și fariseilor către ucenicii lui grăind: Pentru ce eu vameși și cu păcătoșii mîncam și beim? ³¹ Și răspundînd Iisus

a dîs către ei: N'ați trebuință de doctor cei sănătoși; ci cei bolnavi. ³² N'am venit ca să chem pre cei drepti, ci pre cei păcătoși la pocăință. ³³ Iar el a dîs către el: Pentru ce ucenicii lui Ioan postesc adese-ori și rugăciuni fac, așiderea și al fariseilor, iar al tăi mîncă și bea? ³⁴ Iar el a dîs către dînsii: Ați dîră puteți pre fiu nunții să-i faceți să postiască, până cînd este mirele cu dînsii? ³⁵ Iar vor veni zile cînd se va lua mirele de la dînsii, și atunci vor posti întru acele zile. ³⁶ Și grăia și pildă către dînsii: Că nimenea nu pune pete de haină nouă la haină vechie; iar de nu, și pre cea nouă o rupe, și la cea veche nu se potrivește peteul cel ce este de la cea nouă. ³⁷ Și nimenea nu pune vin nou în toi vechi; iar de nu, va sparge vinul cel nou pre foi și el se va vîrsa, și foile vor peri. ³⁸ Ci vinul nou se cade să-l pue în toi noui, și amîndouă se vor ținea. ³⁹ Și nimenia carele bea de cel vechiu voese îndată de cel nou, că dîce: că cel vechiu mai bun este.

CAP. VI.

Pentru ucenicii lui Christos, cînd rupeau spice Sămbăta; pentru cel ce avea mîna uscată; pentru alegerea Apostolilor; pentru fericiri; pentru a iubi pe vrăjmași; pentru a nu ne pricei cu aprăpele; pentru că nu se cuvine a judeca pre aprăpele; pentru cei ce-și zidesc casă pre temelie bună.

¹ Și a fost într-o Sămbătă a doua după cea d'întăiu, trecea el prin semănături și smulgeau ucenicii lui spice și mîncău, frecându-le cu mînile. ² Iar ore-cari din farisei le-au dîs lor: Ce faceți care nu se cade a face Sămbăta? ³ Și răspundînd Iisus a dîs către dînsii: Nici a cîsta n'ați cetit ce a făcut David, cînd a flămîndit el, și cei ce erau cu dînsul? ⁴ Cum a intrat în casa lui Dumnezeu, și a luat pînile punerei înainte, și a mîncat, și a dat și celor ce erau cu el, care nu se cădea să le mînănce, fără numai preoții. ⁵ Și dîcea lor: Că Domn este Fiul omului și al Sămbetei. ⁶ Și a fost și în altă Sămbătă a intrat el în sinagogă și învăța; și era acolo un om și mîna lui cea drăptă era uscată. ⁷ Și-l pîndiau pre el cărturarilor și farisei, de-l va vindeca Sămbăta, ca să aștefle vină asupra lui. ⁸ Iar el scia gândurile lor și a dîs omului celui ce avea mîna uscată: Scôlă-te și stă în mijloc; iar el sculându-se a

stătat. ⁹ Decî a dîs Iisus către dînsii: Întreba-voiu pre voi: Ce se cade Sămbăta, bine a face, sîu rău a face? Suflet a mîntui sau a perde? ¹⁰ Și cîutînd spre toți aceti a dîs lui: Întinde-ți mîna ta; iar el făcut așa, și a venit mîna lui la starea cea d'întăiu sănătoasă ca și cecă-laltă. ¹¹ Iar el s'a umplut de nebulie, și vorbiaș unul cu altul, ce ar fi făcut lui Iisus.

¹² Și a fost în zilele acestea a eșit la munte să se rîce, și totă noptea a petrecut întru rugăciunea lui Dumnezeu. ¹³ Și cînd s'a făcut ziua, a chemat pre ucenicii săi, și alegînd dintre dînsii douăspre-zece, (pre cari și Apostoli i-a numit). ¹⁴ Pre Simon, pre carele l'a și numit Petru, și pre Andrei fratele lui, pre Iacob și pre Ioan, pre Filip și pre Bartolomeu, ¹⁵ Pre Mateu și pre Toma, pre Iacob al lui Alfeu și pre Simon, ce se chiamă Zilotul, ¹⁶ Pre Iuda al lui Iacov, și pre Iuda Iscarioteanul, carele s'a făcut vinător.

¹⁷ Și pogorîndu-se cu dînsii

aû stătut în loc ses, şi mulţimea ucenicilor lui, şi mulţime multă de popor din totă Iudea şi din Ierusalim, şi de pre lângă marea Tirului şi a Sidonului, cari venise să-l asculte pre el, şi să se tămăduiască de neputinţele sale.¹⁸ Şi cei ce se chinuiau de duhuri necurate, şi se vindecau.¹⁹ Şi tot poporul căuta să se atingă de el, că putere eşia din el şi vindeca pre toţi.²⁰ Şi el ridicându-şi ochii săi spre ucenicii lui dicea: Fericiţi sunteţi săracilor, că a voastră este împărăţia lui Dumnezeu.²¹ Fericiţi sunteţi cari flămânziţi acum, că veţi satura. Fericiţi sunteţi cari plângeţi acum, că veţi ride.²² Fericiţi veţi fi când ve vor urî pre voi oamenii, şi când ve vor despărţi pre voi, şi ve vor ocări, şi vor scote numele vostru ca un rău pentru Fiul omului.²³ Bucuraţi-vă într-o dată şi săltaţi; că iată plata voastră multă este în ceruri. Că într'acest chip făceau proorociilor părinţilor lor.

²⁴ Înşă vai vouă bogaţilor, că ve luaţi mângăerea voastră.²⁵ Vai vouă celor ce sunteţi sătui acum, că veţi flămânzi. Vai vouă celor ce rideţi acum, că veţi plânge şi veţi tănguî.²⁶ Vai vouă când ve vor dice bine toţi oamenilor; că într'acest chip făceau proorociilor mincinoşi părinţilor lor.

²⁷ Ci vouă grăesc celor ce audiţi: Iubiţi pre vrăşmaşii voştri; bine faceţi celor ce vă urăsc pre voi.²⁸ Bine-cuvintaţi pre cei ce vă blestemă pre voi; şi vă rugaţi pentru cei ce vă fac vouă necaz.²⁹ Celui ce te bate pre tine peste o faţă a obrazului, întorce-i lui şi cea-laltă; şi celui ce-ţi iea haina, nu-l opri lui şi cămaşa.³⁰ Şi tot celui ce cere de la tine, dă-l; şi de la acela ce-ţi iea ale tale nu cere înapoi.

³¹ Şi precum voiţi ca să vă facă vouă oamenii, şi voi faceţi lor aşiderea.³² Şi de iubiţi pre cei ce vă iubesc pre voi, ce dar este vouă? Că şi păcătoşii iubesc pre cei ce iubesc pre dânsii.³³ Şi de faceţi bine celor ce vă fac vouă bine, ce dar este vouă? Că şi păcătoşii aceiaşi fac.³⁴ Şi de daţi împrumut, de la cari nădăjduiţi a lua, ce dar este vouă? Că şi păcătoşii păcătoşilor dau împrumut, ca să iea întocmai.³⁵ Ci iubiţi pre vrăşmaşii voştri, şi faceţi bine, şi daţi împrumut, nimic nădăjduind; şi va fi plata voastră multă, şi veţi fi fii ai celui prea înalt; că el este bun spre cei nemulţumitori şi răi.

³⁶ Deci fiţi milostivi, precum şi Tatăl vostru este milostiv.³⁷ Şi nu judecaţi, şi nu ve veţi judeca; nu osândiţi, şi nu ve veţi osândi; ertaţi şi vi se va erta.³⁸ Daţi şi vi se

va da vouă: măsură bună, îndesată şi clătită, şi pre deasupra vărsându-se vor da în sinul vostru. Că cu aceeaşi măsură, cu care veţi măsura, se va măsura vouă.³⁹ Şi le-a dîs lor şi pildă: Aû dîr pôte orb pre orb să povăţuiască? Aû nu amîndouî vor cădea în gropă?⁴⁰ Nu este ucenic mai pre sus de dascălul său; iar tot cel desevêrsit, va fi ca dascălul său.⁴¹ Şi ce veţi ştercul, cel ce este în ochiul fratelui tău; iar bârna care este în ochiul tău nu o simţi?⁴² Sau cum poţi dice fratelui tău; frate, lasă să scot ştercul carele este în ochiul tău, însuţi nevêdend bârna care este în ochiul tău? Făţarnice, scôte întâiu bârna din ochiul tău, şi atunci vei vedea să scoţi ştercul carele este în ochiul fratelui tău.⁴³ Că nu este pom bun, carele face rodă rea, nici pom rău, carele fare rodă bună.⁴⁴ Că tot pomul din rodă sa se cunoşce,

că nu adună smochine din măracini nici din rug culeg struguri.⁴⁵ Omul cel bun din visteria cea bună a inimii sale scôte cele bune, şi omul cel rău din visteria cea rea a inimii sale scôte cele rele; că din prisosinţa inimii grăesc gura lui.

⁴⁶ Şi ce mă chemaţi, Dîmne, Dîmne, şi nu faceţi cele ce ve dice? Tot cela ce vine către mine, şi aude cuvintele mele şi le face pre ele, voiţi arăta vouă cufesteasemenea.⁴⁷ Asemenea este omului ce îşi zidesce casă, carele a săpat şi a adâncat şi a pus temelie pe piatră; şi vărsare de ape făcându-se, a lovit riul în casa aceea şi nu a putut-o clăti pre ea; căci era întemeiată pre piatră.⁴⁸ Iar cela ce a audît şi n'a făcut, asemenea este omului care şi-a zidit casa sa pre pămînt fără de temelie, în care a lovit riul, şi îndată a cădut, şi s'a făcut sfîrîmarea casei acce.

CAP. VII

Pentru sutaşul; pentru fiul văduvei; pentru cei trimişi de Ioan; pentru asemănarea fariseilor şi a legiuitorilor cu copiii ce se jucău în tîrg; pentru femeia cea ce a uns pre Domnul cu mir.

¹ Şi după ce a sfîrşit toate cuvintele sale întru audul poporului, a intrat în Ca-

pernaum.² Iar sluga unui sutaş fiind bolnavă vrea să mîră, care era la dînsul de

cinste. ²Și auzind de Iisus, a trimis la dânsul bătrini ai Iudeilor, rugându-l pre el, ca să vie să măntuiască sluga lui. ⁴Iar ei viind către Iisus, îl ruga pre el cu de-adinsul dicend: că este vrednic acela căruia veți da acesta. ⁵Căci iubesc neamul nostru, și sinagoga ei o a zidit noș. ⁶Iar Iisus mergea cu dânsii, și ne fiind el departe de casă, a trimis la dânsul sutașul prieten grăind lui: Dă-mne, nu te osteni; că nu sunt vrednic ca să intri supt acoperimintul meu. ⁷Pentru aceea nici pre mine nu m'am socotit a fi vrednic a veni către tine; ci ți cu cuvîntul, și se va tămădui sluga mea. ⁸Că și eu sunt om rânduit supt dregătorie, avînd sub sine mi slujitori, și ție acestuia: mergi, și merge; și altuia: vin-o, și vino; și slugii mele: fă aceasta și face. ⁹Iar Iisus auzind acestea, s'a minunat de el, și, întorcîndu se, a ție poporul carele mergea după dânsul, grăiesc vouă: Că nici într Israel n'am aflat atîta credință. ¹⁰Și întorcîndu se trimișii a casă, au aflat pre sluga cea bolnavă sănătoasă. ¹¹Și a fost după acestea, mergea într-o cetate ce se cheama Nain, și împreună cu dânsul mergea ucenicii lui mulți și popor mult. ¹²Iar dacă s'au a propiat către porța cetății, iată scotea un

mort, fiul unul născut al mamei sale, și aceea era văduvă, și popor mult cu dânsa din cetate. ¹³Și vădînd-o pre dânsa Domnul, i-a făcut milă de ea, și a ție ei: nu plânge. ¹⁴Și, apropiindu-se, s'a atins de pat, (iar cei ce-l duceau au stătut) și a ție: Tînărule, ție grăesc, scolar-te. ¹⁵Și a ședut drept mortul și a început a grăi, și l'a dat pre el mamei lui. ¹⁶Și a luat frica pre toți, și măria pre Dumneșu grăind: că prooroc mare s'a sculat între noi; și cum că a cercetat Dumneșu pre poporul său. ¹⁷Și a eșit cuvîntul acesta de el în tota Iudeea și în tota laturea. ¹⁸Și au vestit lui Ioan ucenicii lui de toate acestea. ¹⁹Și chemînd Ioan pre două ore-cari din ucenicii săi, i-a trimis către Iisus dicend: Tu ești cela ce vine? Sau pre altul să așteptăm? ²⁰Și, venind către el bărbații aceia, au ție: Ioan Botezătorul ne-a trimis pre noi către tine dicend: Tu ești cela ce vine? Sau pre altul să așteptăm? ²¹(Și într'acel ceas a tămăduit pre mulți de bôle, și de rîni, și de duhuri rele, și a dat vedere multor orbi). ²²Și răspundînd Iisus a ție lor: Mergeți și spuneți lui Ioan cele ce ați vedut și ați auzit; că orbi văd, șchiopi umblă, leproși se curătesc, surzii aud, morți se scolar,

săracilor bine se vestesc. ²³Și fericit este cel ce nu se va sminti într mine. ²⁴Iar dacă s'au dus vestitorii lui Ioan, au început a grăi către popore de Ioan: Ce ați eșit în pustie să vedeți? Au trestie clătita de vînt? ²⁵Dar ce ați eșit să vedeți? Au om îmbrăcat în haine moi? Iată cei ce sunt în haine scumpe și petrec într desfătare, în casele împărătesci sunt. ²⁶Dar ce ați eșit să vedeți? Au prooroc? Adevăr grăesc vouă, și mai mult de cât prooroc. ²⁷Acesta este de carele este scris: Iată eu trimet ingerul meu înaintea feții tale, carele va gîti calea ta înaintea ta. ²⁸Că ție vouă: Mai mare prooroc între cei născuți din mueri de cât Ioan Botezătorul nimine nu este; iar cel mai mic într împărăția lui Dumneșu mai mare de cât el este. ²⁹Și tot poporul auzind, drept a făcut pre Dumneșu, botezându-se cu botezul lui Ioan. ³⁰Iar fariseii și legiuitorii au lepădat de la sine statul lui Dumneșu, ne botezându se dela dânsul.

³¹Deci cu cine voiă asemăna pre omeni neamului acestuia? Si cu cine sunt asemenea? ³²Asemenea sunt cu copii ce șed în tîrg, și strigă unii către alții și ție: Fluturam vouă și n'ați jucat; cântam de jale vouă și n'ați plîns. ³³Că a venit Ioan

Botezătorul, nici pîne mîncînd nici vin bînd, și țieți: drac are. ³⁴A venit Fiul omului mîncînd și bînd, și țieți: iată om mîncător și beutor de vin, prieten vameșilor și păcătoșilor. ³⁵Și s'a îndreptat înțelepciunea de la toți fii săi.

³⁶Și-l ruga pre el ore-carele din tarisei ca să mînce cu el; și intrînd în casa fariseului a ședut. ³⁷Și iată o mulere din cetate, care era păcătoasă, înțelegînd că șade în casa fariseului, aducînd un alabastru cu mir, ³⁸Și stînd lîngă picioarele lui dinapoi, plîngînd a început a uda picioarele lui cu lacrimi, și cu perii capului său le ștergea, și săruta picioarele lui, și le ungea cu mir. ³⁹Iar vădînd fariseul, carele chemase pre el, a ție într sine grăind: Acesta, de ar fi prooroc, ar ști cine și ce fel de mulere este cea ce se a tinge de el, că este păcătoasă. ⁴⁰Și răspundînd Iisus a ție către el: Simone, am ore-ce să ție ție; iar el a ție: Invățătorule, ție. ⁴¹Două datori erau ore-căruia cămărnaric: unul era dator cu cinci sute de dinari; iar celălalt cu cinci-deci. ⁴²Și neavînd ei cu ce plăti, amîndurora le-a dăruit. Deci carele dintr'înșii, spune-mi, mai mult va iubi pre el? ⁴³Iar Simon răspundînd a ție: socotesc că a

cela căruia i a dăruit mai mult; iar el ăls lui: Drept ai judecat. ⁴⁴ Și, întorcându-se către mulere, a ăls lui Simon: Veđi pre acăsta mulere? Am intrat în casa ta, apă pre picăorele mele n'ai dat; iar acăsta cu lacrimi m'a udat picăorele mele, și le-a șters cu părul capului său. ⁴⁵ Sărutare mic nu m'ai dat; iar acăsta de când am intrat, n'a încetat sărutându-mi picăorele mele. ⁴⁶ Cu unt-de-lemn capul meu nu l'ai uns;

iar acăsta cu mir a uns picăorele mele. ⁴⁷ Pentru aceea grăesc ție: Iartă-se păcatele ei cele multe, că a iubit mult; iar cui se iartă puțin, iubesc mai puțin. ⁴⁸ Și a ăls ei: Iartă-ți-se păcatele tale. ⁴⁹ Și a început cei ce se așeau cu dănsul a grăi între sine: Cine este acesta care iartă și păcatele? ⁵⁰ Și a ăls către mulere: Credința ta te-a mântuit, mergi în pace.

CAP VIII.

Pentru pilda semăntorului; pentru muma și frații lui Iisus, când voia să-l vadă pre el; pentru certarea apelor și pentru legheon; pentru fata marelui sinagoge; pentru mulere cea ce-i curgea sânge.

¹ Și a fost după acăsta și el umbla prin cetăți și prin sate, propovăduia și bine-vestind împărăția lui Dumneđeu și cei dou-spre-dece cu dănsul. ² Și nisce muleri, cari erau tămăduite de dureri rele și de bôle: Maria, ce se chema Magdalina, dintru care eșise șapte draci, ³ Și Ioana mulere a lui Huza, ispravnicul lui Irod, și Susana și altele multe, cari slujiau lui din avuțiile sale. ⁴ Și adunându-se popor mult, și cei de prin cetăți viind către dănsul, a ăls prin pildă:

⁵ Eșita semăntorului să semene sămînța sa; semănând el, una a cădăt lângă cale și s'a călcat și păsările cerului o a mănecat. ⁶ Și alta a cădăt pe piatră, și, dacă a răsărit, s'a uscat, pentru că n'avea umeđelă. ⁷ Și alta a cădăt în mijlocul spinilor, și crescând spinii, o au încercat pre ea. ⁸ Și alta a cădăt pre pământ bun, și răsărind a făcut rod însutit. Acestea grăind striga: Cea ce are urechi de audiat audă. ⁹ Și l'a întrebat pre el ucenicii lui ălcând: Ce este pilda acăsta?

¹⁰ Iar el a ăls: Vouă este dat a șoi tainele împărăției lui Dumneđeu, iar celor-lalți în pilde; ca vedând să nu vadă, și audind să nu înțelegă. ¹¹ Iar pilda este acăsta: Sămînța este cuvîntul lui Dumneđeu. ¹² Iar cei de lângă cale sunt cei ce aud; apoi vine diavolul și icaa cuvîntul din inima lor, ca nu cum-va credând să se mântuiască. ¹³ Iar cei de pre piatră sunt cari, când aud, cu bucurie primesc cuvîntul; și acăștia rădăcină n'au, cari până la o vreme cred, și în vreme de ispită se lepădă. ¹⁴ Iar cea ce a cădăt în spinii, acăștia sunt cari au audiat, și de griji, și de bogății, și după dulcețile vieții acăștia umblând, se înneacă și nu se virșesc rodă. ¹⁵ Iar cea de pe pământ bun, acăștia sunt cari cu inimă bună și curată audind cuvîntul îl țin și fac rodă întru răbdare. Acestea ălcând striga: Cea ce are urechi de audiat, audă.

¹⁶ Și nimenea aprindend lumina o acoperă pre dănsa cu vas, sau o pune sub pat ci o pune în slesnic, ca să vadă cei ce intră lumina. ¹⁷ Că nu este lucru de taină carele să nu se arate, nici lucru ascuns, carele să nu se cunoscă, și întru arătare să vie. ¹⁸ Decă vedeți cum auditi; că cea ce are se va da lui, și cea ce n'are, și

ce i se pare că are se va lua de la dănsul. ¹⁹ Și a venit către dănsul muma lui și frații lui, și nu puteau să vorbescă cu dănsul pentru popor. ²⁰ Și a spus lui ălcând: Muma ta și frații tăi staă afară vrând să te vadă pre tine. ²¹ Iar el răspundend a ăls către dănsii: Muma mea și frații mei sunt acăștia cari aud cuvîntul lui Dumneđeu și-l fac pre dănsul.

²² Și a fost într-una din zile, și el a intrat în corabie și ucenicii lui, și a ăls către ei: Să trecem de cea parte de mare, și s'au dus. ²³ Iar mergend ei cu corabia a adormit el, și s'a pogorit viitor de vînt în mare, și se umplea și se primeđuia. ²⁴ Și apropiindu-se l'au deșteptat pre dănsul, grăind: Invățătorule, învățătorule! perim; iar el sculându-se a certat vîntul, și valul apei și a încetat, și s'a făcut liniște. ²⁵ Și a ăls către ei? Unde este credința văstră? Iar ei spăimintându-se s'au mirat, grăind unul către altul: Cine este acesta? că și vînturilor și apei poruncește, și-l ascultă pre dănsul.

²⁶ Și a venit cu corabia în laturea Gadarenilor, care este de cea parte de Galileea. ²⁷ Și eșind el la uscat, l'a întâmpinat pre el un om ôre-carele din cetate, carele avea draci de mulți ani; și în haină

nu se îmbrăca, și în casă nu petrecea, ci în morminturi. ²⁸ Iar vădând pre Iisus și strigând, a cădut înaintea lui, și cu glas mare a zis: Ce este mie și ție, Iisuse, Fiul lui Dumnezeu celui prea înalt? Rogu-te, nu mă munci pre mine. ²⁹ (Că poruncia duhului celui necurat să iasă din omul acela, că de mulți ani îl răpise pre dânsul, și se lega cu lanțuri de fier și cu obești, păzindu-se; și sfărâmând legăturile se gonja de dracul prin pustii). ³⁰ Și l'a întrebat pre el Iisus, grăind: Cum îți este numele? Iar el a zis: legheon, că draci mulți intrase într'ânsul. ³¹ Și îl rugău pre el, ca să nu porunciască lor să mergă întru adânc. ³² Și era acolo o turmă de porci mulți, ce se pășcea în munte, și-l rugău pre el, să le dea voie lor să intre într'înși, și le-a dat lor voie. ³³ Și eșind dracii din om au intrat în porci; și s'a pornit turma de pre țermuri în mare, și s'a înecat; ³⁴ Iar păstorii vădând ceea ce se făcuse au fugit; și au spus în cetate și prin sate. ³⁵ Și au eșit să vadă ceea ce s'a făcut; și au venit la Iisus, și au aflat pre omul dintru carele eșise dracii, îmbrăcat și întreg la minte, ședând lângă picioarele lui Iisus, și s'au temut. ³⁶ Și le-au spus lor și cei ce văduse, cum s'a

mântuit cel îndrăcit. ³⁷ Și l'a rugat pre dânsul tot poporul ținutului Gadarenilor, să se dueă de la dânsii, că erau cuprinși de o mare frică; iar el intrând în corabie s'a întors. ³⁸ Iar bărbatul dintru carele eșise dracii ruga pre el ca să fie cu dânsul; iar Iisus l'a slobozit pre el grăind: ³⁹ întorce-te în casa ta și povestese câte ți-a făcut ție Dumnezeu; și s'a dus propovăduind prin totă cetatea, câte i-a făcut Iisus lui. ⁴⁰ Și a fost când s'a întors Iisus, l'a primit pre el poporul, că toți îl așteptau pre el. ⁴¹ Și iată a venit un om, căruia îi era numele Iair, și acesta era mai marele sinagogei; și, cădând la picioarele lui Iisus îl rugă pre el, ca să intre în casa lui. ⁴² Că avea o fiică una născută ca de doi-spre-dece ani, și aceea muria; iar când mergea el îl impresurau popoarele. ⁴³ Și o muiere fiind în eurgerea sângelui de doi-spre-dece ani, care cheltuise la doctori totă avuția sa, și nici de la unul n'a putut să se vindece. ⁴⁴ Apropiindu-se dinapoî s'a atins de pōla hainei lui; și îndatăși a stătu curgerca sângelui ei. ⁴⁵ Și a zis Iisus: Cine este cel ce s'a atins de mine? Iar, lepădându-se toți, a zis, Petru și cei ce erau cu el: Învățătorule, popoarele te îmbuldesc și te strîmtoază, și

dicî: Cine este cel ce s'a atins de mine? ⁴⁶ Iar Iisus a zis: S'a atins de mine ôre-cine; că am cunoscut puterea care a eșit din mine. ⁴⁷ Iar vădând muierea că nu s'a ascuns, a venit tremurând și cădând înaintea lui, i-a spus lui înaintea a tot poporul, pentru care pricină s'a atins de el, și cum că s'a tămăduit îndată. ⁴⁸ Iar el i-a zis ei: Îndrăsnesc, fiică, credința ta te-a mântuit; mergi în pace. ⁴⁹ Încă grăind el, vine ôre-carele de la mai marele sinagoge grăind lui: că a murit fiica ta; nu suptăra pre învățătorul. ⁵⁰ Iar Iisus auzind, a răspuns lui grăind: Nu te teme; crede

numai și se va mântui. ⁵¹ Iar intrând în casă, nu a lăsat nici pre unul să intre, fără numai pe Petru, și pe Iacob, și pre Ioan, și pre tatăl feciorei, și pre muma ei. ⁵² Și plângeau toți și se tânguiau de dânsa. Iar el a zis: Nu plângeți, n'a murit, ci doarme. ⁵³ Și își rideau de dânsul, sciind că a murit. ⁵⁴ Iar el scoțând pre toți afară, și apucând-o de mână a strigat grăind: Feciōră, scōlă-te. ⁵⁵ Și s'a întors duhul ei și a înviat îndată; și a poruncit să-i dea ei să mănânce. ⁵⁶ Și s'au spăimintat părinții ei. Iar el a poruncit lor să nu spue nimenui ceea ce se făcuse.

CAP. IX.

Pentru trimeterea celor dou-spre-dece Apostoli la propovăduire; pentru Irod când a auzit de Iisus; pentru cele cinci pâini și două pesci; pentru întrebarea Domnului; pentru lepădarea de sine și luarea crucei lui Christos; pentru schimbarea la față a lui Christos; pentru cel lunatic; pentru cei ce socotiau între sine, cine ar fi mai mare; pentru cel ce s'a oprit de ucenici să nu scōtă draci; pentru a nu cere pedepsă asupra celor ce nu i-au primit pre dânsii; pentru cel ce nu i s'a dat voie ce mergă după Iisus.

¹ Și chemând pe cei doi-spre-dece, le-a dat lor putere și stăpânire preste toți dracii și a vindeca bōlele. ² Și i-a trimes pre dânsii să propovăduiască împărăția lui Dumnezeu și să tămăduiască pre

cei bolnavi. ³ Și a zis către dânsii: Nimic să nu luați pre cale, nici toiag, nici traistă, nici pâine, nici argint, nici câte două haine să aveți. ⁴ Și ori în care casă veți intra, acolo să petreceți, și de

acolo să eșiți. ⁵ Și ori câți nu vă vor primi pre voi, eșind din cetatea aceea, și praful de pre picioarele voastre scuturați întru mărturie asupra lor. ⁶ Și eșind umblau prin sate, bine-vestind și tămăduind pretutindenea.

⁷ Și auzind Irod, cel a patra parte stăpânitor, toate cele ce se făcea de el, și nu se pricepea, pentru că unii diceau, că Ioan s'a sculat din morți. ⁸ Iar alții, că Ilie s'a arătat; iar alții, că un prooroc din cei de demult a înviat. ⁹ Și așis Irod: Pre Ioan eu l'am tăiat, dar acesta cine este, de carele eu aud unele ca acestea? Și căuta să-l vadă pre el. ¹⁰ Și, întorcându-se apostolii, au spus lui toate câte au făcut, și luându-l pre dânsul s'au dus deosebi în loc pustiu al cetății ce se chiamă Vitsaida. ¹¹ Iar poporele întelegând au mers după dânsul, și primindu-l pre dânsul, le grăia lor de împărăția lui Dumnezeu și precei ceaveau trebuință de tămăduire îi vindeca. Iar ziua a început a se pleca.

¹² Și viind cei douăsprezece au șis lui: Slobozesce poporele, ca mergând în satele și orașele cele de prin prejur să găzduiască și să-și alle hrană, că alcea suntem în loc pustiu. ¹³ Și așis către dânsul: Dați-le lor voi să mănânce; iar el au șis: Nu este

la noi mai mult de cât cinci pâini și două pesci; fără de cât să ne ducem noi, și să cumpărăm la tot poporul aceste bucate. ¹⁴ (Că era ca cinci-mii de bărbați); și așis către ucenicii săi: Pune-ți pre dânsul cete câte cinci-șeci. ¹⁵ Și au făcut așa, și i-au aședat pre toți. ¹⁶ Decî luând cele cinci pâini și două pesci, căutând la cer, le-a binecuvântat și le-a frînt și le-a dat ucenicilor să le pue înaintea poporului. ¹⁷ Și au mâncat și s'au săturat toți. Și au luat ceea ce prisosisse lor douăsprezece coșuri de sfărâmituri.

¹⁸ Și a fost când se ruga el deosebi, era cu dânsul ucenicul lui, și i-a întrebat pe dânsul dicend: ¹⁹ Cine-mi dic poporele că sunt? Iar el răspundend au șis: Ioan Botezătorul; iar alții, Ilie; iar alții că prooroc ôre-carele din cei de demult a înviat. ²⁰ Și le așis lor: Dar voi cine imi diceți că sunt? Iar Petru răspundend a șis: Christosul lui Dumnezeu. Iar dojenind pre dânsul le-a poruncit nimemul să nu spue acosta dicend: ²² Că se cade Fiului omului mulțea pătîmi și a se defăima de bătrîni și de arhierci și de cărturari, și a se omori, și a treia zi a învia.

²³ Și grăia către toți: Ori cine va voi să vie după mine să se lepede de sine și să-și

iea crucea sa în toate zilele, și să-mi urmeze mie. ²⁴ Că cine va voi să-și mântuiască sufletul său perde-l va pre el; iar cine-și va perde sufletul său pentru mine, acesta îl va mântui pre dânsul. ²⁵ Că ce folos este omului de va dobândi lumea totă, iar pe sine se va perde, sau se va păgubi? ²⁶ Că ori cine se va rușina de mine și de cuvintele mele, de acesta Fiul omului se va rușina, când va veni întru mărirea sa și a Tatălui și a sânilor îngerilor. ²⁷ Și vă grăesc vouă cu adevărat: Sunt unii din cei ce stau aicea, cari nu vor gusta morțe, până când nu vor vedea împărăția lui Dumnezeu. ²⁸ Și a fost după cuvintele acestea ca la opt zile, și luând pre Petru și pre Ioan și pre Iacob, s'a suit în munte să se roge. ²⁹ Și s'a făcut când se ruga el, chipul feței lui altul și îmbrăcămintea lui albă strălucind. ³⁰ Și iată două bărbați vorbeau cu dânsul, cari erau Moise și Ilie. ³¹ Carl, arătându-se în mărire, grăia de eșirea lui, care vrea să oplinească în Ierusalim. ³² Iar Petru și cei ce erau cu dânsul erau îngreuiati de somn, și, deșteptându-se, au vedut mărirea lui și pre cei două bărbați, stând împreună cu dânsul. ³³ Și a fost când s'au despărțit de el de la dânsul, a șis Petru către Iisus:

Învățătorule, bine este noș a fi aicea, și să facem trei colibi: una ție, una lui Moise, și una lui Ilie, nesciind ce grăia. ³⁴ Și acestea grăind el s'a făcut nor și i-a umbrat pre dânsul; și s'au spăimîntat când au intrat el în nor. Și glas a fost din nor dicend: ³⁵ Acesta este Fiul meu cel iubit, pre acesta să ascultați. ³⁶ Și după ce a fost glasul, s'a aflat Iisus singur; și el au tăcut, și nimemul n'au spus în zilele acelea nimic din cele ce veduse.

³⁷ Și a fost a doua zi pororindu-se el din munte, l'a întâmpinat pre el popor mult. ³⁸ Și iată un bărbat din popor a strigat grăind: Învățătorule, rogu-te, caută spre fiul meu, că unul născut imi este mie. ³⁹ Și iată duh îl apucă pre el, și de năprasna strigă, și-l adrobescce pre el cu spumă și abia se duce de la el, sfărâmându-l pre el. ⁴⁰ Și m'am rugat ucenicilor tăi ca să-l scotă, și n'au putut. ⁴¹ Iar Iisus răspundend a șis: O, neam necredincios și îndărătnic! până când voi fi cu voi și voi suferi pre voi? Adu-mi pre fiul tău aici. ⁴² Și încă apropiindu-se el, l'au trântit pre el dracul și l'au scuturat; iar Iisus a certat pre duhul cel necurat și a tămăduit copilul, și l'a dat tatălui său. ⁴³ Și se spăimîntau toți de mărirea lui Dum-

nețeu. Și mirându-se toți de toate care a făcut Iisus, a dîs către ucenicii săi: ⁴⁴ Puneți-vă în urechile voastre cuvintele acestea, că Fiul omului va să se dea în mâinile oamenilor. ⁴⁵ Iar ei nu înțelegeau cuvîntul acesta, și era acoperit de cătră dînsii, ca să nu-l priceapă; și se temeau să-l întrebe pre el de cuvîntul acesta. ⁴⁶ Și au intrat gînd intru dînsii: Cine ar fi dintru ei mai mare? ⁴⁷ Iar Iisus sciînd gîndul inimii lor, luînd un prunc l-a pus pre el lîngă sine. ⁴⁸ Și a dîs lor: Ori-cine va primi pruncul acesta în numele meu, pre mine mă primește; și ori-cine mă va primi pre mine primește pre cela ce m'at rimes pre mine. Că cela ce este mai mic între voi toți, acesta va fi mare.

⁴⁹ Iar Ioan rîspunzînd a dîs: Învîțătorule, am vîdut pre oare-carele cu numele tău scoțînd draci, și l'am oprit pre el, că nu umblă pre urma ta cu noi. ⁵⁰ Și a dîs către el Iisus: Nu-l opriți că cel ce nu este împotriva noastră pentru noi este.

⁵¹ Și a fost cînd s'a împlinit zilele Înălțării lui, și el și-a întărit fața ca să mergă în Ierusalim. ⁵² Și a trimis vestitori înaintea feței sale, și mergînd au intrat într'un oraș al Samarinenilor, ca să-i

gătiască lui. ⁵³ Și nu l-au primit pre dînsul, că fața lui era mergînd în Ierusalim. ⁵⁴ Sîrvînd ucenicii lui, Iacob și Ioan, au dîs: Dîmne, voesci să dicem să se pogore foc din cer și să-i mistuiască pre ei, precum și Ilie a făcut? ⁵⁵ Iar Iisus, întorcîndu-se, l-a certat pre dînsii și a dîs: Nu știți al cărui duh sunteți voi? ⁵⁶ Că Fiul omului n'a venit să piardă suflete omenesci, ci să mîntuiască. Și a mers într'alt sat.

Și a fost cînd mergea el pre cale, a dîs ore-cine către el: Dîmne, voiți să merg după tine ori-unde vei merge. ⁵⁸ Și a dîs Iisus lui: Vulpile au vizuni și paserile cerului cuiburi, iar Fiul omului n'are unde să-și plece capul. ⁵⁹ Și a dîs către altul: Vîno după mine; iar el a dîs: Dîmne, dă-mi voie întîi să merg să îngrop pre tatăl meu. ⁶⁰ Iar Iisus a dîs lui: Lasă morții să-și îngrope pre morții lor; iar tu mergi de vestose împărăția lui Dumnețeu. ⁶¹ Și a dîs și altul: Voiți să merg după tine, Dîmne; dar întîi dă-mi voe să tocmesc cele ce sunt în casa mea. ⁶² Iar Iisus a dîs către el: Nimine puindu-și mâna lui pre plug și căutînd înapoi, este îndreptat intru împărăția lui Dumnețeu.

CAP. X.

Pentru cei șapte-zeci de Apostoli, cari i-au arătat Domnul; pentru legiuitorul care l-a întrebat pre Iisus ce bine ar face; pentru cel ce a căzut în tâlhari; pentru Marta și Maria sora ei.

¹ Iar după acestea a arătat Domnul și pre alți șapte-zeci, și i-a trimis pre dînsii către două înaintea feței sale, într'un tot orașul și locul, unde vrea el să meargă. ² Și dîcea către dînsii: Secerișul este mult, iar lucrătorii puțin; deci rugați pre Domnul secerișului, ca să scote lucrătorii la secerișul său. ³ Mergeți, iată eu vă trimet pre voi, ca mieii în mijlocul lupilor. ⁴ Să nu purtați pungă, nici traistă, nici încălțaminte; și pre nimenea să nu întrebați de sănătate în cale. ⁵ Și ori în care casă veți intra, întîi dîceți: Pace casei acesteia. ⁶ Și de va fi acolo fiul păcii, se va odihni preste dînsul pacea voastră; iar de nu, la voi se va întorce. ⁷ Și într'un aceeași casă petreceți, mîncînd și bînd cele de la dînsii; că vrednic este lucrătorul de plata sa. Să nu vă mutați casă în casă. ⁸ Și ori în care cetate veți intra și veți primi pre voi, mîncăți cele ce se vor pune înaintea voastră. ⁹ Și tîmăduiți bolnavii cari vor fi într'însa, și grăiți lor: S'a apropiat spre voi împărăția lui Dumnețeu.

¹⁰ Iar ori în care cetate veți intra și nu veți primi pre voi, eșînd la ulișile ei cele late dîceți: ¹¹ Și praful ce s'a lipit de noi din cetatea voastră îl scuturăm voue. Însă acesta să știți, că s'a apropiat spre voi împărăția lui Dumnețeu. ¹² Grăesc voue: Că mai ușor va fi Sodomului în ziua aceea de cît cetății aceea. ¹³ Văi ție, Horazine, văi ție, Vitsaido, că de s'ar fi făcut în Tir și în Sidon puterile care s'au făcut intru voi, de mult în sac și în cenuse ședînd s'ar fi pocăit. ¹⁴ Însă Tirului și Sidonului mai ușor va fi la judecată de cît voue. ¹⁵ Și tu, Capernaume, carele până la cer te-ai înălțat, până la iad te vei pogori.

¹⁶ Cela ce ascultă pre voi, pre mine ascultă; și cela ce se lepădă de voi de mine se lepădă. Iar cela ce se lepădă de mine, se lepădă de cela ce m'a trimis pre mine. ¹⁷ Și s'au întors cei șapte-zeci cu bucurie dîcînd: Dîmne și dracii se pleacă noe intru numele tău. ¹⁸ Și a dîs lor: Vîdut-am pre Satana ca un fulger din cer cădînd. ¹⁹ Iată

daŭ voue stăpânire, să călcați preste șerpi, și preste scorpui, și preste totă puterea vrămașului; și nimic pre voi nu vë va vătăma. ²⁰ Inșă pentru acēsta nu vë bucurați, căci duhurile se plăcă voue, ci vë bucurați mai virtos, că numele vōstre s'au scris în ceriuri. ²¹ Intr'acest ceas s'a bucurat cu duhul Iisus și a ȋis; Mărturisescumē ție, Părinte, Dōmne al cerului și al pămîntului, că ai ascuns acestea de cei înțelepți și pricepuți și le-ai descoperit pre ele pruncilor; adevărat, Părinte, că așa a fost buna-voință înaintea ta.

²² Și, întorcēndu-se către ucenicii săi, a ȋis: Tōte îni sunt date mie de la Tatăl meu, și nimenea nu știe cine este Fiul, fără numai Tatăl; și cine este Tatăl, fără numai Fiul, și căruia va voi Fiul să-l descopere. ²³ Și, întorcēndu-se către ucenicii deosebi, a ȋis: Fericiți ochii cari vëd cele ce voi vedeți. ²⁴ Că grăsece voue: Că mulți prooroci și împărați au voit să vadă cele ce vedeți voi și n'au vëdut, și să audă cele ce audiți voi și n'au audit.

²⁵ Și lată un legiutor s'a sculat ispitindu-l pre el și ȋicēnd: Invătătorule, ce voiu face să moștenesc viața cea vecinică? ²⁶ Iar el a ȋis: In lege ce este scris? Cum citești? ²⁷ Iar el răspundēnd

a ȋis: Să iubesci pre Domnul Dumnezeuul tēu dintōtă inima ta, și din tot sufletul tēu, și din tōte virtutea ta, și din tot eugutul tēu, și pre aprōpele tēu ca însuți pre tine. ²⁸ Și a ȋis lui: Drept ai răspuns; acēsta fă și vei fi viu. ²⁹ Iar el, vrēnd să se îndrepteze pe sine, a ȋis către Iisus: și cine este aprōpele meu? ³⁰ Iar Iisus răspundēnd a ȋis: Un om ôre-carele se pogoria din Ierusalim în Ierihon, și a cădut în tâlhari, cari desbrăcându-l pre el și rănindu-l s'au dus lăsându-l abia viu. ³¹ Și după întimplare un preot se pogoria pre calea acea; și vëdēnd-l pre dēnsul a trecut pre alătura. ³² Așijderea și un levit, fiind la acel loc, viind și vëdēndu-l pre el, a trecut pre alătura. ³³ Iar un Samaritan mērgēnd pre cale a venit la el, și, vëdēndu-l, i s'a făcut milă. ³⁴ Și apropiindu-se a legat ranele lui turnând unt-de-lemn și vin; și puindu-l pre dobitoacul lui l'a dus la o casă de ôspeți, și a purtat grija de el. ³⁵ Și a doua ȋi eșind și scoțēnd două dinari a dat gazdei și a ȋis lui: Pōrtă grija de dēnsul, și ori-ce vei mai cheltui, eu când mă voiu întōree voiu da ție. ³⁶ Deci carēle dintru acei trei ȋi se pare a fi de aprōpe celui ce căduse în tâlhari? ³⁷ Iar el a ȋis: Cela ce a făcut milă eu

dēnsul. Iar Iisus a ȋis lui: Mērgi de fă și tu asemenea. ³⁸ Și a fost când se duceau ei și el a intrat într'un sat; iar o mutere, numele ei Marta, l'a primit pre el în casa sa. ³⁹ Și aceea avea o soră, ce se chema Maria, care ședēnd lângă piciorēle lui Iisus asculta cuvintele lui. ⁴⁰ Iar Marta se silia spre multă

slujbă, și stānd a ȋis: Dōmne, au nu socotesci că soru-mea singură m'a lăsat să slujesc? Ci ȋi ei ca să-mi ajute. ⁴¹ Și răspundēnd Iisus a ȋis ei: Marto, Marto, te grijești și spre multete șilești. ⁴² Ci un lucru trebuesce. Iar Maria partea cea bună și-a ales care nu se va lua de la dēnsa.

CAP. XI.

Pentru rugăciune; pentru aceea că cel ce va cere va lua; pentru cel ce avea drac mut; pentru muierea ce a rădicat glas din popor; pentru cei ce cereau semni din cer; pentru fariseul cel ce a chemat pre Iisus; pentru ticăloșirea legiutorilor.

¹ Și a fost când era el la un loc rugându-se, după ce a încetat, a ȋis unul din ucenicii lui către dēnsul: Dōmne, învață-ne pre noi să nerugăm, precum și Ioan a învătă pre ucenicii săi. ² Și le-a ȋis lor: Când vë rugați ȋiceți: Tatăl nostru carele ești în cer sântășcă-se numele tēu; vie împărăția ta; fie voia ta, precum în cer și pre pămînt. ³ Pâinea noastră cea spre simță dă-ne-o noue în tōte ȋilele. ⁴ Și ne iartă noē păcatele noastre, că și noi iertăm tuturor celor ce sunt dator noue și nu ne duce pre noi întru ispită, ci ne izbăvesce de cel viclean. ⁵ Și a ȋis către

ei: Cine dintre voi are prieten și va merge către dēnsul la miezul nopței și va ȋice lui: Prietene, dă-mi împrumut trei pâini. ⁶ Că a venit din cale un prieten la mine și n'am ce pune înaintea lui. ⁷ Și acela răspundēnd din lăuntru va ȋice: Nu-mi face ostēnlă; acum ușa s'a încuiat și copiii mei sunt în așternut cu mine; nu pot să mă scol să-ȋ dau ție. ⁸ Grăesc voue, măcar de nu i-ar da lui sculându-se, pentru căci este lui prieten, dar pentru ôbrăznicia lui sculându-se, va da lui câte-i trebue.

⁹ Și eu ȋic voue: Cereți și se va da voue; căutați și veți

afla; bateți și se va deschide vouă. ¹⁰ Că tot cela ce cere va lua; și cela ce caută va afla; și celui ce bate i-se va deschide. ¹¹ Și la carele tată dintru voi, de va cere fiul pâine, au dăra piatră îi va da lui? sau pesce, au dăra în loc de pesce, șerpeii vada lui? ¹² Sau de va cere ou, au îi va da lui scorpie? ¹³ Deci dacă voi fiind răi știți să dați daruri bune fiilor voștri, cu cut mai virtos Tatăl cel din cer va da duh sânt celor ce cer de la dănsul. ¹⁴ Și era scoțend un drac, și acela era mut, și a fost după ce a eșit dracul, a grăit mutul, și s'au mirat poporele. ¹⁵ Iar ôre-carii dintr'înșii diceau: Că cu Beelzebul, domnul dracilor, scôte dracii. ¹⁶ Iar altii ispitindu-l cereau de la dănsul semn din cer. ¹⁷ Iar el sciind gândurile lor a dîs lor: Tota împărăția ce s'a împerechiat, intru sine se pustiace, și casă preste casa cade. ¹⁸ Deci și satana dacă s'aimperechiat între sine, cum va sta împărăția lui? Că diceți cum că cu Beelzebul scot eu dracii. ¹⁹ Iar dacă eu cu Beelzebul scot draci, feciorii voștri cu cine scot? Pentru a căsta ei vor fi vouă judecători. ²⁰ Iar dacă eu cu degetul lui Dumneșu scot draci, iată a ajuns la voi împărăția lui Dumneșu. ²¹ Când cel tare într'armat fiind păzesce cur-

tea sa, în pace sunt averile lui. ²² Iar când va veni cel mai tare de cât dănsul și-l va birui pre el, iea tôte armele lui, intru care se nădăjduia și împărtesce prădile lui.

²³ Cela ce nu este cu mine împotriva mea este; și cela ce nu adună cu mine risipisce. ²⁴ Când duhul cel necurat va eși din om, umblă prin locuri fără de apă, căutându-și odihnă și neaflând, dîce: Mă voi întorci în casa mea de unde am eșit. ²⁵ Și viind, o află măturată și împodobită. ²⁶ Atunci merge și ia alte șapte duhuri mai rele de cât sine, și hîtrînd locuiesc acolo; și se lac cele de pre umă ale omului aceleia mai rele de cât cele d'întăiu. ²⁷ Și a fost când dîcea le acestea, ridicînd o muliere glas din popor a dîs lui: Fericit este pântecul care te-a purtat și țîtele care al supt. ²⁸ Iar el a dîs: Adevărat, fericit cel ce ascultă cuvîntul lui Dumneșu și-l pădesce pre el.

²⁹ Iar adunându-se poporele, a început a dîce: Neamul acesta vicleane ste, semn cere și semn nu se va da lui, fără numai semnul lui Iona proorocul. ³⁰ Că precum a fost Iona semn Ninevitenilor, așa va fi și Fiul omului la neamul acesta. ³¹ Împărătesa de la austru se va scula la judecată cu bărbații neamului aceleia și-i va osândi

pre ei; că au venit de la marginile pămîntului, să audă înțelepciunea lui Solomon, iată mai mult de cât Solomon aicea. ³² Bărbații de la Niveea se vor scula la judecată cu neamul acesta, și-l vor osândi pre el, căci ei s'au pocăit pentru propovăduirea lui Ioan; și mai mult de cât Iona aicea. ³³ Nimenea aprindend lumina o pune intru ascuns, nici sub obroc ci în sfeșnic, ca cel ce intră să vadă lumina.

³⁴ Lumina trupului este ochiul; deci când va fi ochiul tău curat, tot trupul va fi luminat; iar când va fi rău, și trupul tău întunecat va fi. ³⁵ Drept aceea socotesce ca lumina care este intru tine, să nu fie întuneric. ³⁶ Deci dacă trupul tău va fi tot luminat, ne-avend vre-o parte întunecată, va fi lumina tot; ca și când lumina cu strălucirea te luminează. ³⁷ Iar când grăia îl ruga pre dănsul un fariseu ca sa prânziase la el, și intrînd a ședut ³⁸ Iar fariseul vedend s'a mirat că nu s'a spălat întăiu înainte de prânz. ³⁹ Iar Domnul a dîs către dănsul: Acum voi farisei partea cea din afară a paharului și a blidului curățiți; iar cea din lăuntrul vostru este plină de răpire și de vicleșug. ⁴⁰ Nebunilor, au nu cela ce a făcut cea din afară, a făcut și cea

din lăuntru? ⁴¹ Însă cele ce sunt la voi dați-le milostenie; și iată tôte vor fi vouă curate.

⁴² Și vai vouă fariseilor, că zăciuți izma și tôte verdețurile, și treceti judecata și dragostea lui Dumneșu; acestea se cădea a le face și acelea a nu le lăsa. ⁴³ Vai vouă, fariseilor, că iubiti scaunele cele mai de sus în sinagoge și închinăciunile prin tîrguri. ⁴⁴ Vai vouă, cărturarilor și fariseilor fătarnici, că sunteți ca morminturile cele ce nu se ved, și ômenii ce umblă deasupra lor nu le știu. ⁴⁵ Și răspondend unul din legiuitori, a dîs lui: Învățătorule, acestea dîcend, și pre noi ne ocărăsci. ⁴⁶ Iar el a dîs: și vouă, legiuitorilor, vai, că însărcinați pre ômenii cu sarcini, care nu se pot lesne purta, iar voi nici cu un deget al vostru nu vă atingeți de sarcini.

⁴⁷ Vai vouă, că zidiți morminturile proorocilor, și pîrîntii voștri i-au ucis pre ei. ⁴⁸ Deci mărturisiți și împreună voiți lucrurile pîrîntilor voștri, că aceia i-au ucis pre ei, iar voi zidiți morminturile lor. ⁴⁹ Pentru acesta și înțelepciunea lui Dumneșu a dîs: Trimete-voi către ei prooroci și apostoli, și dintr'înșii vor ucide și vorgoni. ⁵⁰ Ca să se cîră sângele tuturor proorocilor ce s'a vîr-

sat din începutul lumii, de la neamul acesta. ⁵¹De la sângele lui Abel până la sângele Zahariei, carele a perit întru altar și întru biserică. Adevărat ție vouă, se va cere de la neamul acesta. ⁵²Vai vouă, legiuitorilor, că ați luat cheia cunoscinței; voi nu ați intrat și pre cei

ce vrea să intre, i-ați oprit. ⁵³Și dicând ei acestea către ei, au început cărturarii și fariseii tare a se mânii spre dânsul, și a sta lui împotrivă de multe. ⁵⁴Pândindu-l pre el și căutând ca să vineze ceva din gura lui, ca să-l vinuiască pre el.

CAP. XII.

Pentru aluatul fariseilor; pentru a nu ne teme de cei ce omorâ trupul; pentru hula cea împotriva duhului; pentru cel ce voia să împărtășească Iisus moștenirea; pentru bogatul căruia i-a rodit țarina; pentru a defăima cele pămîntesci; pentru a fugi de iubire de argint; pentru sulga cea ce revogiază; pentru a nu ne pricea cu veciaul.

¹Și adunându-se mulțime de popore, cât se căleau unii pe alții, au început a dice ucenicilor săi: Mai întâiu păștiți-vă de aluatul fariseilor, carele este fățaria. ²Că nimie nu este acoperit, care nu se va descoperi, de ascuns, care nu se va cunoșce. ³Pentru aceia câte ați ținut la întuneric, la lumină se vor auzi, și ce ați grăit la ureche și în cămări, se va propovădui d'asupra caselor. ⁴Deci grăesc, vouă prietenilor mei: Nu vă temeți de cei ceucid trupul, și după aceea nu pot nimic mai mult să facă. ⁵Ci voiți arăta vouă de cine să vă temeți: să vă temeți de

cela ce are putere, după ce l'au ucis, să-l arunce în gheena. Adevăr grăesc vouă, de acela să vă temeți. ⁶Au nu se vind cincî paseri în doi fileri? și nici una dintr'insele nu este uitată înaintea lui Dumnezeu. Ci și perii capului vostru sunt toți numărați. ⁷Deci nu vă temeți, că voi sunteți cu mult mai buni de cât paserile.

⁸Și ție vouă: Tot cel ce va mărturisi întru mine înaintea oamenilor, și Fiul omului va mărturisi întru dânsul înaintea îngerilor lui Dumnezeu. ⁹Iar cel ce se va lepăda de mine înaintea oamenilor, lepădat va fi înaintea

îngerilor lui Dumnezeu. ¹⁰Și tot cela ce va dice cuvînt în potriiva Fiului omului se va ierta lui: iar celui ce va huli în potriiva Duhului sânt nu se va ierta. ¹¹Iar când ve vor duce pre voi la sobore și la dregătorii, și la stăpâni, nu vă grijiți, cum și ce veți răspunde, sau ce veți dice. ¹²Că Duhul sânt vă va învăța pre voi întru acel ceas cele ce se cade a dice.

¹³Și a ținut lui ore-carele din popor: Învățătorule, ție fratelui meu să împartă cu mine moștenirea. ¹⁴Iar el a ținut lui: Omule, cine m'a pus pre mine judecător, sau împărțitor preste voi? ¹⁵Și a ținut către ei: Vedeți și vă feriți de lăcomie, că nu intru a prisosi cui-va din averile sale este viața lui.

¹⁶Și a ținut pildă către dânsii grăind: Unui bogat 'i-a rodit țarina. ¹⁷Și cugeta întru sine dicînd: Ce voi face, că n'am unde aduna rodirile mele. ¹⁸Și a ținut acesta voi face: strica voiți jîtnitele mele și mai mari le voiți zidi și voiți strînge acolo toate rodirile mele și bunătățile mele. ¹⁹Și voiți dice sufletului meu: Suflete, ai multe bunătăți strîns spre mulți ani; odihnesco-te, mănăncă, bea, veselesco-te. ²⁰Iar Dumnezeu 'i-a ținut lui: Nebune, într'această noapte sufletul tău

vor să-l ceară de la tine; dar cele ce ai gătit, cui vor fi? ²¹Așa este cela ce strînge lui-și comoră, iar nu în Dumnezeu se îmbogătesce. ²²Și a ținut către ucenicii săi: Pentru acesta ție vouă: Nu vă grijiți cu sufletul vostru, ce veți mânca; nici cu trupul vostru în ce veți îmbrăca. ²³Sufletul mai mare este de cât hrana, și trupul de cât haina. ²⁴Căutați la corbi, că nu sîmănă, nici seceră, cari n'au cămări nici jîtnițe, și Dumnezeu îi hrănesce e pre ei. Cu cât mai mult voi sunteți; mai buni de cât paserile? ²⁵Și cine din voi grijindu-se poate să adauge statului său un cot? ²⁶Deci dacă nu puteți nici ce este mai mic a face, ce vă mai grijiți de cele-lalte? ²⁷Socotiți crinii, cum cresc, nu se ostenesce, nici tore, și grăesc vouă: că nici Solomon întru totă mărirea sa, nu s'a îmbrăcat ca unul dintr'aceștia. ²⁸Și de vreme ce iarba, care este astăzi în câmp, și mâne în cuptor se aruncă, Dumnezeu așa o îmbracă; cu cât mai virtos pre voi, puțin credincioșilor? ²⁹Și voi să lu căutați ce veți mânca sau ce veți bea, și nu vă nălțați. ³⁰Că toate acestea păgânii lumii aceștia le caută; iar Părintele vostru știe că vă trebuiesc aceste. ³¹Însă

căutați împărăția lui Dumnezeu, și aceste toate se vor adăogi vouă.

³²Nu te teme turmă mică; că bine a voit Tatăl vostru să vă dea vouă împărăția. ³³Vindeți avuțiile voastre și dați milostenie. Faceți-vă vouă pungă, care nu se învechesc, comoră neîmpuținată în ceruri; unde furul nu se apropie, nici molia nu strică. ³⁴Că unde este comoră văstră, acolo va fi și inima voastră. ³⁵Să fie mijloacele voastre încinse și făcliiile aprinse. ³⁶Și voi asemenea cu ômenii cari așteaptă pre Domnul lor, când se va întorce de la nunți, ca viind, și bătând, îndată să-i deschideți lui. ³⁷Fericiți slugile acele, pre care viind Domnul, le va afla priveghind. Amin dîc vouă. că se va începe și-i va pune pre dînsul să șadă, și viind va sluji lor. ³⁸Și de va veni la a doua streajă, și la a treia streajă de va veni, și-i va afla așa, fericiți sunt slugile acelea. ³⁹Iar acesta să sciți, că de ar sci stăpînul casei, în care ceas va veni furul, ar priveghia și n'ar lăsa să-i sape casa lui. ⁴⁰Deci și voi fiți gata; că în ceasul care nu gândiți Fiul omului va veni. ⁴¹Și a dîs Petru lui: Dîmne, către noi dîc pilda această, sau și către toți? ⁴²Și a dîs Domnul: ⁴³Oare cine este iconomul cel cre-

dincios și înțelept, pre carele îl va pune Domnul preste slugile sale, ca să le dea la vreme măsura de grîu? ⁴⁴Fericită este sluga aceea, pre care viind Domnul lui, îl va afla făcînd așa. ⁴⁵Adevărat grăesc vouă; că-l va pune pre dînsul preste toate avuțiile sale. ⁴⁶Iar de va dice sluga aceea, întru inima sa: zăbovesc Domnul meu a veni, și va începe a bate pre slugă și pre slujnice, și a mânca și a bea, și a se îmbăta, ⁴⁷Veni-vă Domnul slugăi aceea în ziua întru care nu gîndește, și în ceasul întru care nu scie, și-l va tăia pre el în două, și partea lui cu necredincioșii o va pune. ⁴⁸Iar sluga aceea ce a sciut voia Domnului său și n'a gătit, nici a făcut duple voia lui, se va bate mult. ⁴⁹Iar cea ce n'a sciut și a făcut cele vrednice de bătăi, se va bate puțin. Și tot căruia s'a dat mult, mult se va cere de la el. Și căruia i s'a încredințat mult, mai mult vor cere de la el. ⁵⁰Foc am venit să arunc pre pămînt; și ce vroesc dacă acum s'a aprins? ⁵¹Cu botez am a mă boteza, și cum mă strîmtoez până ce se va slîși? ⁵²Au vi se pare că am venit să dau pace pre pămînt? Nu, dîc vouă, ci împărțire. ⁵³Că vor fi de acum cinci într-o casă împărțiți: trei împotriva a

doi și doi împotriva a trei.

⁵⁴Se va împărți tatăl împotriva feciorului și feciorul împotriva tatălui; muma împotriva fetei și fata împotriva mumei; socră împotriva noru-sei și nora împotriva socră-sei. ⁵⁵Și diceau și popórelor: Când vedeți norul ridicându-se de la apus, numai de cât diceți că plóe mare vine; și este așa. ⁵⁶Și când austrul suflînd diceți: că zăduf va să fie; și este. ⁵⁷Pă-țarnicilor, tața cerului și a

pămîntului sciți a cerca; dar vremea acesta cum nu o cereați? ⁵⁸Căci nu judecați și întru voi ce este drept? ⁵⁹Și când mergi cu părișul tîu la Domn pre cale, de lucrare să te izbăvesci de el, ca nu cum-va să te tragă la judecator, și judecătorul te va da temnicerului, și temnicerul te va arunca în temniță. ⁶⁰Dic-ție: Nu vei eși de acolo, până nu-vei plăti și filerul cel mai de apoi.

CAP. XIII.

Pentru Galileeni și pentru cei din Siloam; pentru smochinul cel ce nu făcea rodă; pentru cea ce avea duhul neputinței; pentru grăunțul de muștar pildă, și pentru aluau; pentru cel ce a întrebat de sunt pușini cei ce se mîntuiesc; pentru ușa cea strîmtă, și pentru cei ce vor bate în ușa și nu li se vor deschide; pentru cei ce au spus lui Iisus de Irod.

¹Și au venit oare-cari în-țr'acea vreme, spuîndu-i lui de Galileeni, al căroră sînge Pilat l'a amestecat cu jertfele lor. ²Și rîspundînd Iisus a dîs lor: Au vi se pare că Galileenii aceștia mai pécătoși de cât toți Galileenii au fost, căci au pățimit acestea? ³Nu, ci dîc vouă, că de nu vă veți pocăi, toți așa veți peri. ⁴Sau acei opt-spre-zece, peste cari a cădut turnul lui Siloam și i a omorît, vi se pare că aceștia mai gresii

au fost de cât toți ômenii cari locuiau în Ierusalim? ⁵Nu, ci dîc vouă: Că de nu vă veți pocăi, toți așa veți peri. ⁶Și dicea pilda această: Ore-cine avea un smochin în via lui sădit, și a venit căutînd rodă întru el și n'a aflat. ⁷Și a dîs către vierul: Iată trei ani sunt de când vii căutînd rodă în smochinul acesta și nu afli; taie-l pre el, pentru că și pămîntul impresoră în zadar? ⁸Iar el rîspundînd, dicea lui:

Domne, lasă-l pre el și în-
tr'acest an, până îl voiți săpa
împrejur și voiți pune gunoii,
*Si de va face ródă, iar de nu,
îl veți tăia în anul cel viitor.

¹⁰ Și era învățând într'una
din sinagoge Sâmbăta. ¹¹ Și
iață o muliere era, care avea
duhul neputinței de opt-spre-
dece ani, și era gârbovă, și
nu putea să se ridice în sus
cum. ¹² Iar Iisus vedând-o
pre dânsa o a chemat și a
zis ei: Muiere te-ai vindecat
de hola ta. ¹³ Și și-a pus pre
dânsa mânilor, și îndată s'a
îndreptat, și măria pre Dum-
ne-deu. ¹⁴ Iar mai marele sina-
gogei mâniau-se căci o vin-
decase Sâmbăta, răspundând
dicea poporului: șese zile
sunt întru care se cade a lu-
era; deci într'acestea viind
vê vindecați, iar nu în ziua
Sâmbetei. ¹⁵ Iar Domnul a
răspuns lui și a zis: Fătar-
nice, fiesce-carele din voi
Sâmbăta au nu-și deslégă
boul său, sau asinul de la
iesle, și-l duce de-l adapă?
¹⁶ Dar acêsta, flică a lui A-
vraam fiind, pre care o a
legat satana, iată de opt-spre-
dece ani, au nu se cădea a
se deslega din legătura a-
cêsta în ziua Sâmbetei? ¹⁷ Și
acestea dicând el, se ruși-
nău toți cei ce stău împotri-
va lui; și tot poporul se bu-
cura de toate cele mărite ce
se făceau de dânsul.

¹⁸ Și dicea: Cui este ase-

mena împărăția lui Dum-
ne-deu, și cu ce o voiți ase-
măna pre dânsa? ¹⁹ Asemena
este grăuntelul de muștar,
pre care luându-l omul l'a
aruncat în grădina sa, și a
crescut, și s'a făcut copaciū
mare și paserile cerului s'au
sălășluit în ramurile lui. ²⁰ Ia-
răși a zis: Cu ce voiți ase-
măna împărăția lui Dumne-
deu? ²¹ Asemenea este alua-
tulul, pre care luându-l mu-
ierea l'a ascuns în trei măsuri
de făină, până s'a dospit totă.
²² Și umbla prin orașe și prin
sate învățând, și cale făcând
în Ierusalim. ²³ Și i-a zis
ore-cine lui: Domne, au pu-
tini sunt cei ce se mântuesc?
Iar el a zis lor: ²⁴ Nevoiți-vê
a intra prin ușa cea strîmtă.
Că mulți, (dic voue), vor căuta
să intre și nu vor putea. ²⁵ Deci
după ce se va scula stăpânul
casei, și va încuia ușa, și veți
începe a sta afară și a bate
în ușă, dicând: Domne, Dôm-
ne, deschide noă, și rês-
pundând va dice voue: Nu
vê știu pre voi de unde sun-
teți. ²⁶ Atunci veți începe a
dice: Am mâncat înaintea ta
și am bătut, și în ulițele nôs-
tre ai învățat. ²⁷ Și va dice:
Dic voue, nu vê știu pre voi
de unde sunteți; depărtați-vê
de la mine toți lucrătorii ne-
dreptăței. ²⁸ Acolo va fi plân-
gerea și scrișnirea dinților;
când veți vedea pre Avraam
și pre Isaac, și pre Iacob, și

pre toți proorocii întru îm-
părăția lui Dumne-deu, iar
pre voi scoși afară; ²⁹ Și vor
veni de la răsărit și de la apus,
și de la mēdă nōpte și de la
mēdă-zi, și vor vedea întru
împărăția lui Dumne-deu. ³⁰ Și
iață sunt pre urmă cari vor
fi întâiu, și sunt întâiu cari
vor fi pre urmă.

³¹ În ziua aceea s'au apro-
piat ore-cari din farisei di-
când lui: Ești și te du de aceea,
că Irod va să te omōre. ³² Și
a zis lor: Mergând spuneți
vulpei acesteia: Iată scot dra-
cii și fac vindecări astăzi și
mâne, și a treia zi mē voiți

sfârși. ³³ Inșă mi se cade as-
tăzi și mâne și în cea-l'altă
zi a merge, că nu este cu
putință să plară prooroc a
fară din Ierusalim. ³⁴ Ieru-
salime, Ierusalime, cel ce o-
mori proorocii și uciți cu
pietre pe cei trimiși la tine;
de câte ori am vrut să adun
pre fi tēi, cum adună găina
puii sēi sub aripă, și nu ați
voit. ³⁵ Iată se lasă voue casa
vōstră pustie; și amin grăesc
voue: că nu mē veți vedea
de acum până va veni, când
veți dice: Bine este cuvîntat
cel ce vine întru numele
Domnului.

CAP. XIV.

*Pentru cel bolnav de idropic; pentru a nu înbi șederile mai
sus; pentru a chema pre săraci mai virtos la cină de cât pre
prieten; pentru cel chemat le cină; pentru aceea, adică cine
este ucenicul cel adevărat al lui Christos; pentru zidirea tur-
nului pildă, și pentru împăratul cela ce vrea să se bată cu
altul.*

¹ Și a fost când a intrat el
în casa ore-căruia din boerii
fariseilor, Sâmbăta, ca să mă-
nânce pâine, și aceia îl pân-
dia pre el. ² Și iată un om
bolnav de idropic era înain-
tea lui. ³ Și răspundând Iisus
a zis către farisei și către
legiuitori, grăind: Ore este
slobod Sâmbăta a vindeca?
⁴ Iar ei au tăcut; și apucându-l
l'a vindecat pre el și l'a slo-

boțit. ⁵ Și răspundând către
ei a zis: Căruia dintre voi
fiul său boul de va cădea în
puț, au nu îndată îl va scōte
pre el în ziua Sâmbetei? ⁶ Și
n'au putut răspunde lui la
acestea. ⁷ Și dicea către cei
chemat pildă, luând aminte
cum își alegeau șederile mai
sus, dicând către dânsul: Când
te veți chema de cine-va la
nuntă, nu ședea în locul cel

mai de sus, ca nu cum-va să fie chemat de dînsul altul mai cînstît de cît tine. ⁹ Și viind cîla ce și pre tine și pre acela a chemat va dice ție: Dă locul acestuia. Și atunci vei începe cu rușine locul cel mai de jos a-l ținea. ¹⁰ Ci cînd te vei chema, mergînd șeți la locul cel mai de jos; ca cînd va veni cel ce te-a chemat să-ți dică ție: Prieten, sue-temaî sus; atunci îți va fi ție cînste înaintea celor ce vor ședea împreună cu tine. ¹¹ Că tot cel ce se înalță se va smeri, și cel ce se smeresce se va înalța.

¹² Și țicea și celui ce-l chemase pre el: Cînd faci prînz, sau cîna, nu chema prietenii ței, nici frații ței, nici rudele tale, nici vecinii bogați; ca nu cînd-va să te cheme și ei pre tine, și să ți se facă ție rîsplătire. ¹³ Ci cînd faci ospet, chiamă sîracii și neputincioșii, șchiopii și orbi. ¹⁴ Și fericit vei fi, cîci nu pot să-ți întorcă; că ți se va întorce ție întru învierea drepților. ¹⁵ Și auzînd acestea unul din cei ce ședea cu el a țis: Fericit este cel ce va prînzi întru împărăția lui Dumnezeu.

¹⁶ Iar el a țis lui: Un om ôre-carele a făcut cîna mare și a chemat pre mulți. ¹⁷ Și a trimis pe sluga sa în ceasul cînei să dică celor chemați: Veniți, că iată gata sunt toate.

¹⁸ Și au început toți dimpreună a se lepăda. Cel d'întăiu a țis lui: Țarină am cumpărat, și am nevoie să ies și să o vîd; rogu-te să mă țieți.

¹⁹ Și altul a țis: perechi de boi am cumpărat cinci, și merg să-i ispitesc; rogu-te să mă țieți. ²⁰ Și altul a țis: Mulere mi-am luat, și pentru acesta nu pot veni. ²¹ Și întorcîndu-se sluga aceea a spus Domnului său acestea: Atunci mîniîndu-se stăpînul casei, a țis slugii sale: Eși curînd la ulițe și rîspîntiile cetăței, și sîracii, și betegi, și șchiopii, și orbi adu-i aicea.

²² Și a țis sluga: Dîmne, s'a făcut cum ai poruncit, și încă mai este loc. ²³ Și a țis Domnul către slugă: Ieși la drumuri și la garduri, și-ți sillesce să intre ca să se umple casa mea. ²⁴ Că ție voue: Că nici unul din bărbații aceia ce erau chemați, nu va gusta cîna mea.

²⁵ Și mergea cu dînsul popore multe, și întorcîndu-se le a țis lor: ²⁶ Ori-cine vine către mine, și nu urasce pre tatăl său, și pre mamă, și pre mulere, și pre feciori, și pre frați, și pre surori, încă și pre sufletul său, nu pôte fi ucenic al meu. ²⁷ Și cel ce nu-și pîrtă crucea sa, și vine după mine, nu pôte fi ucenic al meu. ²⁸ Că cine dintre voi vrînd să zidiască turn, au nu întăiu ședînd își soco-

tesce cheltuiala, de are cele spre sîvirșire? ²⁹ Ca nu cînd-va puind el temelie și neputînd sîvirși, toți cei ce-l vor vedé să începă a-l batjocori dicînd: ³⁰ Că acest om a început a zidi și n'a putut sîvîrși. ³¹ Sau care împărat, mergînd să se loviască cu alt împărat la rîsboi, au nu ședînd întăiu, se slătuesce de va putea cu dece miș să se întîmpine cu acela ce vine asupra lui cu două-țeci de

miș? ³² Iar de nu, încă fiind el departe, trimițînd solie, se rîgă de pace. ³³ Deci așa fiește-carele dintre voi, carele nu se lepădă de toate avuțiile sale, nu pôte fi ucenic al meu. ³⁴ Bună este sarea; iar dacă sarea se va strica, cu ce se va îndulci? ³⁵ Nici în pămînt, nici în gunoiu nu este de trîbă; alără o lepădă pre ea. Cîla ce are urechi de auzit, auză.

CAP. XV.

Pentru o sută de ô pildă; și pentru dece drahme; pentru fiul cel ce s'a dus într-o țară departe.

¹ Și era apropiîndu-se de dînsul toți vameșii și pîcătoșii, ca să-l asculte pre el. ² Și cartiaî tariseii și carturarii dicînd: Că acesta pre pîcătoși primesce și mînăncă cu dînsii. ³ Și a țis către ei pilda acesta grîind: ⁴ Care om dintre voi, avînd o sută de oi, și perțînd una dintre ele, au nu lăsă pre cele nouă-țeci și nouă în pustie, și merge după cea perdută, până cînd o află pre ea? ⁵ Și aflînd-o, o pune pre umerile sale, bucurîndu se. ⁶ Și viind la casa sa chiamă prietenii și vecinii dicînd lor: Bucurați-vé cu mine, că am găsit drahma care o am perdut. ⁷ Așa ție voue: Bucurie se face înaintea îngerilor lui Dumnezeu pentru un pîcătos ce se pocăesce. ⁸ Și a țis: Un om avea două feciori. ⁹ Și a țis cel mai tînăr din ei tatălui său:

voue că așa va fi bucurie în cer de un pîcătos ce se pocăesce, de cît de nouă-țeci și nouă de drepți, cărora nu le trebuiesce pocăință. ¹⁰ Sau care mulere, avînd dece drahme, de perde o drahmă, au nu aprinde făclia și mătura casa, și caută cu dinadinsul până o află? ¹¹ Și aflînd-o chiamă prietenile și vecinele dicînd: Bucurați-vé cu mine că am găsit drahma care o am perdut. ¹² Și a țis cel mai tînăr din ei tatălui său:

Tată, dă-mi partea ce mi se cade de avuție; și le-a împărțit lor avuția. ¹³ Și nu după multe zile, adunând toate feciorul cel mai tânăr, s'a dus într-o țară departe, și acolo a răsipit totă avuția sa, viețuind într-o desmierdărie. ¹⁴ Și cheltuind el toate, s'a făcut fomete mare într-acea țară, și el a început a se lipsi. ¹⁵ Și mergând s'a lipit de unul din locuitorii țerei aceea; și l'a trimis pre el la țările seale să pască porcii. ¹⁶ Și doria să-și sature pân-tecele său de roșcovele ce mâncau porcii; și nimenea nu-i da lui. ¹⁷ Iar viind într-o sine a zis: Câți argați ai tatălui meu sunt îndestulați de pâine; iar eu pei de fomete. ¹⁸ Seula-mă-voiu și mă voiu duce la tatăl meu, și voiu dice lui: ¹⁹ Tată, greșit'am la cer și înaintea ta; și nu mai sunt vrednic a mă chema Fiul tău; fă-mă ca pre unul din argații tăi. ²⁰ Și sculându-se a venit la tatăl său. Iar el încă departe fiind, l'a vădut pre dânsul tatăl lui, și i s'a făcut milă, și a lergând a cădut pre grumajii lui și l'a sărutat pre el. ²¹ Și a zis lui feciorul: Tată, greșit'am la cer și înaintea ta, și nu mai sunt vrednic a mă chema fiul tău. ²² Și a zis tatăl către slugile sale: Aduce-ți haina

cea d'întăiu și-l îmbrăcați pre el, și dați inel în mâna lui, și încălțăminte în picioroale lui. ²³ Și aducând vițelul cel hrănit îl junghiați; și mâncând, să ne veselim. ²⁴ Că fiul meu acesta mort era și a înviat, și perdut era și s'a aflat. Și a început a se veseli. ²⁵ Iar feciorul lui cel mai mare era la țarină; și dacă a venit, și s'a apropiat de casă, a audit cântece și jocuri. ²⁶ Și chemând pre unul din slugi l'a întrebat, ce sunt acestea? ²⁷ Iar el a zis: Că fratele tău a venit, și a junghiat tatăl tău vițelul cel hrănit, pentru că sănătos pre el l'a primit. ²⁸ Și s'a mâniat, și nu vrea să intre; iar tatăl lui eșind îl ruga pre el. ²⁹ Iar el răspundând a zis tatălui său: Iată, atâtă ani slujesc ție, și nici odată porunca ta n'am călcat, și mie nici odată nu m'at dat măcar un ed, ca să mă veselesc cu prietenii mei. ³⁰ Iar când veni fiul său acesta carele a mâncat avuția ta cu ~~baștele~~ junghiași lui vițelul cel hrănit. ³¹ Iar el a zis lui: Fiiule, tu în totă vremea ești cu mine și toate ale mele, ale tale sunt. ³² Că se cădea a ne veseli și a ne bucura, căci fratele tău acesta mort era și a înviat, și perdut era și s'a aflat.

CAP. XVI.

Pentru iconomul cel nedrept; pentru că nimenea nu poate sluji la două domni; pentru că nici o cirtă din lege nu va trece pentru a nu-și lăsa omul mărirea pentru bogatul și pentru Lazăr.

¹ Și dicea și către ucenicii săi: Era un om bogat, carele avea un iconom; și acesta a fost pîrit la el că risipește avuțiile lui. ² Și chemând pre el l'a zis lui: Ce aud acesta de tine: Dă s'ema de iconomia ta, că nu vel putea mai mult a fi iconom. ³ Iar Iconomul a zis într-o sine: Ce voi face că domnul meu iea iconomia de la mine? A săpa nu pot, a cere m'ă rușine. ⁴ Sciū ce voi face, că dacă mă voi schimba din iconomie, să mă primiască în casele lor. ⁵ Și chiemând câte unul pre fiește-carele din datornicii domnului său, a zis celui d'întăiu: Că cât ești dator domnului meu? ⁶ Iar el a zis: Cu o sută măsură de unt-de-lemn. Și a zis lui: Ia-ți zapisul tău și scrie cinci-deci. ⁷ Iar după aceea a zis altuia: Dar tu cu cât ești dator: Iar el a zis: Cu o sută măsură de grâu. Și a zis lui: Ia-ți zapisul tău și scrie opt-deci. ⁸ Și a lădat domnul pre iconomul nedreptăței, că înțelepțese a făcut; că fiul veacului acestuia mai înțelepți sunt de cât fiul luminei întru

neamul lor. ⁹ Și eu dic vouă: Faceți-vă vouă prieten din mamona nedreptăței, că dacă veți fi lipsiți, să vă primiască pre voi în corturile cele vecinice.

¹⁰ Cel ce este credincios întru puțin, și întru mult credincios este; și cel ce este nedrept întru puțin, și întru mult nedrept este. ¹¹ Deci dacă întru cel nedrept, mamona, n'atî tost credincioși, pre cel adevărat cine îl va încredința vouă? ¹² Și dacă întru cel străin n'atî fost credincioși, pre cel ce este al vostru cine-l va da vouă? ¹³ Nici o slugă nu pôte la la două domni să slujască; pentru că, sau pre unul va urî, sau pe altul va iubi, sau de unul se va ținea și de altul nu va griji; nu puteți sluji lui Dumnezeu și lui mamona. ¹⁴ Și audia acestea toate și fariseii, cari erau iubitori de argint, și-l batjocoriau pre el. ¹⁵ Și le-a zis lor: Voi sunteți cei ce vă faceți pre voi drepti înaintea oamenilor; iar Dumnezeu scie inimile voastre; că ce este între oameni înălțat, uriciune este înaintea lui Dumnezeu.

¹⁶ Legea și proorocii până la Ioan, de atunci împărăția lui Dumnezeu bine se vestesc; și fiesc-carele spre aceea se silesc; ¹⁷ Iar mai lesne este cerul și pământul să treacă, de cât din lege o cirtă să cadă. ¹⁸ Tot ceea ce-și lasă mulțea sa și ia alta, prea-curvesc; și tot ceea ce ia lasă de bărbat, prea-curvesc.

¹⁹ Și era un om ôre-carele bogat și se îmbracă în porfiră și în vison, veselindu-se în toate zilele luminat. ²⁰ Și era un sêrac ôre-carele anume Lazăr, care zăcea înaintea ușii lui plin de bube. ²¹ Și poftia să se sature din stăramiturile cari cădeau din masa bogatului; ci și cânil viind lingeau bubele lui. ²² Și a fost că a murit sârăcul, și s'a dus de îngeri în sinul lui Avraam; și a murit și bogatul și s'a îngropat. ²³ Și în iad, ridicându-și ochii s'ei fiind în muncă, vede pre Avraam de departe și pre Lazăr în sinurile lui. ²⁴ Și el strigând, a dis: părinte, Avraame, miluesce-mă, și trimete

pe Lazăr, să-și întingă vârful degetului lui în apă, și să-mi răcoriască limba mea; că mă chinuesc în văpaia aceasta. ²⁵ Iar Avraam a dis: Fiule, adu-ți aminte, că ai luat înapoi tu cele bune ale tale în viața ta, și Lazăr așederea celor rele; iar acum aceasta se mângăie, iar tu te chinuesci. ²⁶ Și preste toate acestea, între noi și între voi prăpastie mare s'a întărit, ca cei ce vor vrea să treacă de aici către voi să nu potă; nici cei de acolo la noi să treacă. ²⁷ Și a dis: Rogu-te dar, părinte, că să-l trimeti pre dânsul în casa tatălui meu. ²⁸ Că am cinci frați, să le mărturisască lor, ca să nu vie și ei la acest loc de muncă. ²⁹ Și a dis Avraam lui: Adu pe Moisi și pre prooroc, să-l asculte pre dânsul, ³⁰ Iar el a dis: Nu, părinte Avraame, ci de va merge cineva din morți la dânsul, se vor pocăi. ³¹ Și i-a dis lui: Dacă nu ascultă pre Moisi și pre prooroc, măcar de ar și învia cineva din morți, nu vor crede.

CAP. XVII

Pentru sminteală; pentru a erta greșalele aprôpelui; pentru credința cea întru Dumnezeu; pentru cei de ce leproși; pentru, Iisus când s'a întrebat când va veni împărăția lui Dumnezeu și cum că nesciută va fi venirea lui Christos.

¹ Și a dis către ucenicilor: smintelele; dar vai! aceluia Cu neputință este să nu vie prin carele vin. ² Mai de fo-

los Iar fi lui, de i-ar lega o piatră de mără de grumazii lui, și să se arunce în mare, decât să smintescă pre unul dintre acești mai mici.

³ Luați aminte de sine-vă; de va greși ție fratele tău, certă-l pre el; și de se va pocăi, ertă-l lui. ⁴ Și măcar de șapte ori în zi de va greși ție, și de șapte ori se va întorțe la tine dicend: căiescume, ertă-l lui. ⁵ Și a dis Apostoli Domnului: adaogene nouă credință. ⁶ Iar Domnul a dis: De ați avea credința ca un grăunte de mustar, ați dice dudului acestuia: desrădăcinază-te și te sădesce în mare, și v'ar fi ascultat pre voi. ⁷ Și cine dintru voi având slugă arând sau păstorind, carea viind acea din câmp, va dice îndatăși: treci de sești? ⁸ Ci, au nu-l va dice lui: Gătesce-mi ce voiți cina? Și încingându-te slujesce-mi până voiți mânca și voiți bea și după aceea vei mânca și vei bea tu? ⁹ Adu dăra va avea chiar slugel accea, căci au făcut cele ce i s'a poruncit lui? Nu, mi se pare. ¹⁰ Așa și voi, când veți face toate cele ce vi s'au poruncit vouă diceți: că slugi netrebnice suntem; căci ce am fost datorii a face, am făcut.

¹¹ Și a fost când mergea el în Ierusalim, și el trecea prin mijlocul Samariei și al Galileei. ¹² Și intrând el în

tr'un sat, l'au întâmpinat pre el de ce bărbați leproși, cari au stătut de departe. ¹³ Și accia au ridicat glas dicend: Iisuse învățătorule, miluesce-ne pre noi. ¹⁴ Și vedându-l le-a dis lor: Mergeți și vă arătați prooților; și a fost când mergeau ei, s'au curățit. ¹⁵ Iar unul dintre dânsii vedend că s'a vindecat, s'a întors cu glas mare mărind pre Dumnezeu. ¹⁶ Și a cădut cu fața la piciorele lui, mulțămind lui; și accia era Samaritan. ¹⁷ Iar Iisus răspundend a dis: Adu nu de ce s'au curățit? Dar cei nouă unde sunt? ¹⁸ Nu s'au aflat să se întorcă, să dea mărire lui Dumnezeu, fără numai acesta ce este de alt neam? ¹⁹ Și a dis lui: Scôlă-te și mergi; credința ta te-a mântuit. ²⁰ Și întrebat fiind de farisei: Când va veni împărăția lui Dumnezeu? A răspuns lor și a dis: Nu va veni împărăția lui Dumnezeu cu pândire. ²¹ Nici vor dice: Iată accia, sau iată acolo; că iată împărăția lui Dumnezeu în lăuntrul vostru este. ²² Și a dis către ucenicilor: Vor veni zile, când veți polti una din zilele Fiului omului să vedeți și nu veți vedea. ²³ Și vor dice vouă; Iată accia, sau iată acolo, să nu mergeți, nici să urmați. ²⁴ Că precum fulgerul carele fulgeră din partea cea de supt cer luminază; așa va fi și Fiul omului în ziua sa.

²⁵ Iar întâi i se cade lui multe a pătimi și a fi lepădat de neamul acesta.

²⁶ Și precum a fost în zilele lui Noe, așa va fi și în zilele Fiului omului. ²⁷ Mânca, bea, se însura, se mărita, până la ziua în care a intrat Noe în corabie, și a venit potopul și a pierdut pre toți. ²⁸ Așijderea și precum a fost în zilele lui Lot: mânca, bea, cum-păra, vindea, sădia, zidea. ²⁹ Iar în care zi a eșit Lot din Sodoma, a ploat foc și piatră pucioasă din cer, și a pierdut pre toți. ³⁰ Într'acest chip va fi în ziua în care Fiul omului se va arăta. ³¹ Într'acea zi cea ce va fi d'asupra casei, și vasele lui

în casă, să nu se pogore să le iea pre ele; și cea ce va fi în câmp, asemenea să nu se întorcă înapoi. ³² Aduceți-vă aminte de mulerea lui Lot. ³³ Cine va căuta sufletul său să-l mântuiască, pierde-l va pre el; și cine îl va pierde, îl va învia pre el. ³⁴ Dic vouă: Într'acastă noapte vor fi doi într'un pat: unul se va lua și altul se va lăsa. ³⁵ Două vor măcina împreună: una se va lua și alta se va lăsa. ³⁶ Doui vor fi în câmp: unul se va lua și altul se va lăsa. ³⁷ Și răspundând a dīs: unde Dōmne? Iar el a dīs lor: Unde va fi trupul, acolo se vor aduna și vulturii.

CAP. XVIII.

Pentru a ne ruga în totă vremea; pentru judecătorul nedreptăței; pentru fariseul și vameșul; pentru prunci că a lor este împărăția lui Dumnezeu; pentru cel ce a întrebat pe Iisus ce bine va face; pentru că anevoa va intra bogatul întru împărăția cerului; pentru întrebarea lui Petru, ce bine le va fi, căci au lăsat toate; pentru mergerea lui Iisus în Ierusalim spre răstignire; pentru orbul ce l'a vindecat intrând în Ierihon.

¹ Și dīcea și pildă lor: Că se cade el în totă vremea a se ruga și a nu se lenevi, dīcend: ² Un judecător óre-carele era într'o cetate, carele de Dumnezeu nu se temea și de om nu se rușina. ³ Era și o veduvă în cetatea aceea,

și venia la dēnsul dīcend: Izbăvesce-mă de pirișul meu. ⁴ Și nu vrea în multă vreme. Iar după aceea a dīs întru sine: de și de Dumnezeu nu mă tem și de om nu mă rușinez, ⁵ Dar pentru căci îmi face supărare veduva acēsta,

o voi izbăvi prea ea; ca nu până în sfirșit venind să mă supere. ⁶ Și a dīs Domnul: Auđiți ce grăesce judecătorul nedreptăței? ⁷ Dar Dumnezeu a nu va face izbăvire aleșilor săi, cari strigă către dēnsul ziua și nóptea, de și îndelung îi rabdă pre dēnsii? ⁸ Dic vouă, că va face izbăvirea lor curēnd. Inșă când va veni Fiul omului, óre va afla credință pe pămint? ⁹ Și a dīs și către óre-cari ce se nădăduia întru sine, cum că sunt drepti, și defăimați pre cei-l'atli, pilda acēsta:

¹⁰ Doui ómeni s'au suit în biserică să se rōge: unul fariseu și altul vameș. ¹¹ Fariseul stānd, așa se ruga întru sine: Dumnezeu, mulțumescu-ți că nu sunt ca cei-l'alți ómeni, răpitori, nedrepți, prea-curvari, sau ca și acest vameș. ¹² Postesc de două ori în sāmăbătă (1) dau deciuială din toate câte câștig. ¹³ Iar vameșul de departe stānd nu vrea nici ochii săi la cer să-și ridice, ci-și bătea pieptul său dīcend: Dumnezeu, milostiv fii mie păcătosul? ¹⁴ Dic vouă. S'a pogorit acesta mai îndreptat la casa sa de cât acela; că tot cel ce se înalță pre sine se va smeri; iar eel ce se smeresc pre sine se va înalță.

¹⁵ Și aducea la el și prun-

cii, ca să se atingă de ei; iar ucenicii vedēnd i-au cer-tat pre dēnsii. ¹⁶ Iar Iisus, chemāndu-i la sine pre ei, a dīs: Lăsați pruncii să vină la mine și nu-l opriți pre ei; că a unora ca acestora este împărăția lui Dumnezeu. ¹⁷ Amin dic vouă: Ori-cine nu va primi împărăția lui Dumnezeu ca pruncul, nu va intra într'însa.

¹⁸ Și l'a înferebat pre el un boer dīcend: Invēțatorule bune, ce voi face să moștenesc viața vecinică? ¹⁹ Iar Iisus a dīs lui: De ce-mi dīci bun? Nimenea nu este bun, fără numai unul Dumnezeu. ²⁰ Poruncile săi: Să nu curvesci, să nu uciđi, să nu furi, să nu fii mărturie mincinoasă; cinstesce pre tatăl tēu și pre muma ta. ²¹ Iar el a dīs: Acestea toate le-am pădit din tinerețele mele. ²² Iar Iisus auđind acestea, i-a dīs lui: Incă una îți lipsesc: toate câte ai, vinde-le și le împarte săracilor, și vei avea comoră în cer, și vino, urmăză mie. ²³ Iar el auđind acestea s'a întristat, că era bogat foarte. ²⁴ Și vedēndu-l Iisus că s'a întristat a dīs: Cât de anevoa vor intra întru împărăția lui Dumnezeu cei ce au avuți. ²⁵ Că mai lesne este cămila prin urechile acului a trece, de cât bogatul întru

(1) In sāmăbătă = în săptămână.

impărăția lui Dumnezeu a intra. ¹⁶ Iar cei ce au auzit acestea au zis: Și cină poate să se mântuiască? ¹⁷ Iar el a zis: Cele ce nu sunt cu puțință la oameni, sunt cu puțință la Dumnezeu. ¹⁸ Și a zis Petru: Iată noi am lăsat toate și am urmat ție. ¹⁹ Iar el a zis: Amin grăesc vouă: Că nimeni nu este carele și-a lăsat casa, sau părinții, sau frații, sau muiera, sau feciorii, pentru împărăția lui Dumnezeu, ²⁰ Carele să nu iea cu mult mai mult în vremea aceasta, și în vecul cel viitor viață vecnică. ²¹ Și luând pre cei douăsprezece a zis către ei: Iată ne suim în Ierusalim, și se vor împlini toate cele scrise prin prorocii pentru Fiul omului. ²² Că se va da neamurilor, și se va batjocori, și se va ocări, și se va scuipa. ²³ Și, bătându-l, îl vor omori pre el; și a treia zi va învia. ²⁴ Iar ei nimic din-

tru acestea n'au înțeles, și era cuvântul acesta ascuns de la ei, și nu cunoșeau cele ce se grăiau.

²⁵ Și a fost când s'a apropiat el de Ierihon, un orb ședea lângă cale cerșind. ²⁶ Și auzind poporul trecând, a întrebat: ce este aceasta? ²⁷ Și i-a zis lui: Că Iisus Nazareneanul trece. ²⁸ Și a strigat zicând: Iisuse, Fiul lui David, miluesco-mă! ²⁹ Iar cei ce mergeau înainte certau pre el să tacă; iar el cu mult mai virtos striga: Fiul lui David, miluesco-mă! ³⁰ Și stând Iisus a poruncit să-l aducă pre el la sine, iar apropiindu-se de dânsul, l'a întrebat zicând: ³¹ Ce voești să-ți fac? Iar el a zis: Dă-mi, să văd. ³² Și Iisus i-a zis lui: Vede!; credința ta te-a mântuit. ³³ Și îndată a vădut, și a mers după el, mărinind pre Dumnezeu; și tot poporul vădând, a dat laudă lui Dumnezeu.

CAP. XIX.

Pentru Zacheu; pentru cel ce s'a dus să-și iea lui-și împărăție; pentru cele zece slugi cari au luat mnase, pentru mănă și pentru asin; pentru plângerea lui Iisus de Ierusalim; pentru cei ce s'au scos din biserică, cari vindea și cumpărau; pentru arhierii și cârturarii cari au întrebat pre Domnul cu ce putere face acesta.

¹ Și, intrând, trecea prin Ierihon, ² Și iată un om anu-

me Zacheu; și acesta era mai mare vameșilor și era bo-

gat. ³ Și căuta să vadă pre Iisus cine este, și nu putea de popor, că era mic de stat. ⁴ Și alergând înainte, s'a suit într'un dud, ca să-l vadă pre el; că pre acolo vrea să treacă. Și dacă a venit la locul acela, căutând, Iisus l'a vădut pre dânsul, și a zis către dânsul: Zachee, grăbesce de te pogorâ; că astăzi în casa ta mi se cade să fiu. ⁵ Și grăbindu-se s'a pogorit, și l'a primit pre dânsul bucurându-se. ⁶ Și vădând toți, tânjiau zicând: că la un om păcătos a intrat să găzduiască. ⁷ Iar Zacheu stând, a zis către Domnul: Iată jumătate din averea mea, Dă-mi, o dau săracilor, și de am năpăstuit pre cineva cu ceva, întorc împătrit. ⁸ Și a zis către el Iisus: Că astăzi s'a făcut mântuirea casei acesteia, pentru că și acesta fiu al lui Avram este. ⁹ Că a venit fiul omului să caute și să mântuiască pre cel pierdut. ¹⁰ Și ascultând ei acestea, adăugând a zis pildă, pentru că era el aproape de Ierusalim, și li se părea lor cum că îndată va să se arate împărăția lui Dumnezeu. Deci a zis:

¹¹ Un om ôre-carele de bun neam s'a dus într'o țară departe, să-și iea lui împărăție și să se întorcă. ¹² Și chemând zece slugi ale sale, le-a dat lor zece mnase, și a

zis către ei: Neguțatoriți, până voi veni. ¹³ Iar cetățenii lui îl urau pre el și au trimis solie după el zicând: Nu voim pre acesta să împărătească preste noi. ¹⁴ Și a fost când se întorcea el luând împărăția, a zis să se cheme slugile acelea cărora dedese argintul; ca să scie cine ce a neguțatorit. ¹⁵ Și a venit cel dintâiu zicând: Dă-mi, mnaua ta a agonisit zece mnase. ¹⁶ Și a zis lui: Bine, slugă bună, că întru puțin ai fost credinciosă, să ai putere preste zece cetăți. ¹⁷ Și a venit cel al doilea zicând: Dă-mi, mnaua ta a făcut cinci mnase. ¹⁸ Și a zis și acestuia: Și tu fii preste cinci cetăți. ¹⁹ Și altul a venit zicând: Dă-mi, iată mnaua ta, care o am ținut legată în mahramă. ²⁰ Că m'am temut de tine, că om aspru ești; lei ce n'ai pus, și seceri ce n'ai semănat. ²¹ Și i-a zis: din gura ta te voi judeca, slugă vicleană; ai știut că om aspru sunt, luând ce n'am pus și secerând ce n'am semănat. ²² Dar pentru ce n'ai dat argintul meu schimbătorilor, și viind eu, l'aș fi cerut cu dobândă. ²³ Și celor ce sta înainte le-a zis: Luați de la el mnaua și o dați celui ce are zece mnase. ²⁴ Și a zis lui: Dă-mi acela are zece mnase. ²⁵ Că zic vouă: Că

tot celui ce are i se va da; iar de la cela ce n'are, și ce are se va lua de la el. ²⁷ Însă pre vrăjmașii moi, acei cari n'au voit să împărătesc preste dēșii, aduceți-i încôce, și-i tăiați înaintea mea. ²⁸ Și dîcînd acestea, mergea înainte, suindu-se în Ierusalim. ²⁹ Și a fost cînd s'a apropiat de Vitsaghi și Vitania, către muntele ce se chiamă al Maslinilor, a trimes două din ucenicii săi dîcînd: ³⁰ Mergeți în satul carele este înaintea voastră, întru carele intrînd, veți găsi un mînz legat, pre carele nimenea din ômeni nici odată n'a sefuit; deslegați-l pre el și-l aduceți. ³¹ Și de va întreba cine-va pre voi: Pentru ce deslegați? Așa să dîceți: Că Domnului îi trebuie. ³² Și mergînd trimișii, au aflat cum dîseser lor. ³³ Și, deslegînd el mînzul, au dîs stăpînii lui către ei: Ce deslegați mînzul? ³⁴ Iar ei au dîs: Că Domnului îi trebuie. ³⁵ Și l'au dus pre el la Iisus, și aruncîndu-și vestmintele lor pre mînz, au pus pre Iisus deasupra. ³⁷ Și mergînd el, așternea vestmintele lor pre cale.

³⁷ Și apropiîndu-se el la pogorișul muntelui Maslinilor a început totă mulțimea ucenicilor, bucurîndu-se, a lăuda pre Dumnezeu cu glas mare, pentru toate puterile

care văduse. ³⁸ Dîcînd: Bine este cuvîntat Împăratul cel ce vine întru numele Domnului; pace în cer și mîrire întru cei de sus. ³⁹ Și ôrcari farisei din popor au dîs către el: Învățătorule, cîrtă-ți ucenicii tăi. ⁴⁰ Și rîspundînd a dîs lor: Dîc vouă: Că de vor tăcea aceștia, petrele vor striga. ⁴¹ Și dacă s'a apropiat, vîdînd cetatea, a plîns de dēnsa. ⁴² Dîcînd: Că de ai fi cunoscut și tu, și în ziua acēsta a ta, cele ce sunt către pacea ta; iar acum s'a ascuns de către ochii tăi. ⁴³ Că vor veni zile asupra ta, și vor pune vrăjmașii tăi șanț împrejurul tău, și te vor înconjura, și te vor imbulji de toate părțile. ⁴⁴ Și te vor face întoemai cu pămîntul pre tine, și nu vor lăsa întru tine piatră pre piatră; pentru că n'ai cunoscut vremea cîrtăreii tale.

⁴⁵ Și, intrînd în biserică, a început a scôte pre cei ce vindeau întrînsa și cumpărau, dîcînd lor: ⁴⁶ Scris este: casa mea, casă de rugăciune este; iar voi o ați făcut poșteră tâlharilor. ⁴⁷ Și era învîtînd în toate zilele în biserică; iar archiereii și cărturarii și bătrînii poporului căuta pre el să-l piardă. ⁴⁸ Și nu aflău ce-l vor face, că tot poporul se ținea de el, ascultîndu-l pre dēnsul.

CAP. XX.

Pentru vie pildă; pentru cei ce l-au ispitit prin darea de dajdie Cesarului; pentru saducheii cari lăgăduesc învierea; pentru întrebarea Domnului către farisei; pentru a se păzi de cărturari.

¹ Și a fost înt'una din zilele acelea, învîtînd el poporul în biserică și bine-vestînd, au venit preoții și cărturarii cu bătrînii. ² Și au grăit către el dîcînd: Spune noă: Cu ce putere faci acestea? Sau cine este carele ți-a dat ție puterea acēsta? ³ Iar el rîspundînd a dîs către ei: Întreba-voi și eu pre voi un cuvînt, și să-mi spuneți. ⁴ Botezul lui Ioan din cer a fost, sau de la ômeni? ⁵ Iar ei cugetau întru sine dîcînd: Că de vom dîce din cer, va dîce: Pentru ce dar n'ati crezut lui? ⁶ Iar de vom dîce de la ômeni, tot poporul cu pietre ne va ucide, căci este încredințat că Ioan prooroc a fost. ⁷ Și au rîspuns: că nu știu de unde. Și Iisus le-a dîs lor: Nici eu nu v'eu spus vouă cu ce putere fac acestea.

⁸ Și a început a dîce către popor pilda acēsta: Un om a sădit vie, și a dat-o lucrătorilor, și s'a dus departe multă vreme. ¹⁰ Și la vreme a trimes către lucrători o slugă, ca să-l dea lui din rodul viei; iar lucrătorii bă-

tîndu-l pre el, l'a trimes desert. ¹¹ Și a adaos a trimete altă slugă; iar ei și pre acela bătîndu-l și batjocorindu-l, l'au trimes desert. ¹² Și a adaos a trimete și al treilea; iar ei și pre acela rînindu-l, l'au scos afară. ¹³ Și a dîs domnul viei: ce voiți face? Trimite-voiu pre fiul meu cel iubit; dîră vîdîndu-l pre dēnsul se vor rușina. ¹⁴ Iar lucrătorii vîdîndu-l pre el, cugetau întru sine dîcînd: Acesta este moștenitorul, veniți să-l ucidem pre el, ca să fie a noastră moștenirea. ¹⁵ Și, scoțîndu-l afară din vie, l'au omorît. Ce va face dar lor domnul viei? ¹⁶ Veni-va și va pierde pre lucrătorii aceștia și via o va da altora. Iar ei auzînd, au dîs: Să nu fie. ¹⁷ Iar el cău-tînd spre ei a dîs: Ce este dar acēsta ce este scris? Piatra pe care n'au băgat-o în sēmă ziditorii, acēsta s'a făcut în capul unghiului. ¹⁸ Tot cela ce va cădea pre acēsta piatră, se va sfărîma; iar preste care-le va cădea, il va spulbera.

¹⁹ Și căuta arhiereii și cărturarii, ca să-și pue mînile

pre el întru acel ceas și s'au temut de popor; căci înțelesese că către dânsii a dîs pilda acésta. ²⁰ Și pîndindu-l au trimis iscóde, carî se prefăceau pre sine a fi drepti, să-l prindă pre el în cuvînt, ca să-l dea pre el stăpînirei și puterei dregătorului. ²¹ Și l'au întrebat pre el dîcînd: Invătătorule, scim că drept grăesci și înveți, și nu alegi față, ci întru adevăr calea lui Dumnezeu înveți. ²² Cade-se noé a da dajdie Cesarului sau nu? ²³ Iar el, pricepînd viclesugul lor, a dîs către ei: Ce mă ispițiți? ²⁴ Arătați-mi un dinar, al cui chip și scriptură pre el are? Iar ei răspundînd au dîs: Ale Cesarului. ²⁵ Iar el le-a dîs lor: Dați înapoi dar cele ce sunt ale Cesarului, Cesarului; și cele ce sunt ale lui Dumnezeu lui Dumnezeu. ²⁶ Și nu l'au putut prinde pre dînsul în cuvînt înaintea poporului, și minunându-se de răspunsul lui, au tăcut.

²⁷ Iar, apropiindu-se unii din saducheii, carî grăesc împotriva că nu este înviere, l'au întrebat pre el dîcînd: ²⁸ Invătătorule, Moise a scris noé: de va muri fratele cui-va, avînd mulere, și acesta va muri fără feciori, ca să ica fratele lui pe mulere a ceea, și să ridice sîmînța fratelui său. ²⁹ Decî șapte frați au fost, și cel dintîiu luînd mulere

a murit fără feciori. ³⁰ Și a luat al doilea pre mulere a ceea, și acela a murit fără feciori. ³¹ Și al treilea o a luat pre ea; și așijderea câte șapte; și n'au lăsat feciori, și au murit. ³² Iar mai apoi de toți a murit și mulere. ³³ Decî la înviere, a căruia dintr'înșii va fi mulere? Căci câte șapte o a avut pre ea mulere. ³⁴ Și răspundînd Iisus a dîs lor: Fiul vécului acestuia se însoră și se mărită. ³⁵ Iar cei ce se învrednicesc a dobîndi acel veac și învierea din morți, nici se însoră nici se mărită.

³⁶ Că nici să móră nu mai pot, ci asemenea cu ingerii sunt, și fiii lui Dumnezeu sunt, fiind fii ai învieren. ³⁷ Iar cum că se vor scula morții și Moise a arătat la rug, precum dice: Domnul Dumnezeu lui Avraam, și Dumnezeu lui Isaac, și Dumnezeu lui Iacov. ³⁸ Iar Dumnezeu nu este al morților, ci al viilor; că toți lui viază. ³⁹ Și răspundînd ôre-carî din cîrturari au dîs: Invătătorule, bine ai dîs. ⁴⁰ Și nu mai îndrăsniau de-aci să-l mai întrebe pre el nimic. ⁴¹ Și au dîc către dînsii: Cum dîc că Christos este fiul lui David? ⁴² Și însuși David dice în cartea Psalmilor: Dîs'a Domnul Domnului meu: seî de-a dreapta mea. ⁴³ Pînă ce voi pune pe vrăjmașii tăi așternut picioarelor tale. ⁴⁴ Decî David Domn îl chiamă pre

el; și cum fiu al lui este?

⁴⁵ Și ascultînd tot poporul, a dîs ucenicilor săi: ⁴⁶ Păziți-vă de cîrturari carî voesc a umbla în podóbe, și iubesc închinăciunile prin tîrguri și scaunele cele mai de sus în

sinagoguri, și șederile cele mai întîiu la ospețe. ⁴⁷ Carî mănîncă cascle văduvelor, și cu pricină îndelung să rógă; aceștia vor lua mai multă osîndă.

CAP. XXI.

Pentru văduva ceca ce a pus doi fileri; pentru sfîrșit întrebare; pentru robia Ierusalimului, și cum că Domnul mai înainte a spus ucenicilor pustuirea lui; pentru semnele venirii lui.

¹ Și căutînd a vîdut pre cei bogăți aruncînd darurile sale în gazofilachie. ² Și a vîdut și pre o văduvă sîracă, aruncînd acolo doi fileri. ³ Și a dîs: Adevărat dîc voué că acésta văduvă sîracă mai mult de cât toți a aruncat. ⁴ Că toți aceștia din prisosința lor au aruncat la darurile lui Dumnezeu; iar acésta din lipsa sa, totă avuția sa care a avut, o a aruncat.

⁵ Și ôre-carî grăind pentru biserică, că este împodobită cu pietre frumoase și cu podóbe, a dîs: ⁶ Acestea care vedeți, vor veni zile întru care nu va rămînea piatră pre piatră, care să nu se risipescă. ⁷ Și l'au întrebat pre el dîcînd: Invătătorule, dar când vor fi acestea? Și ce semn este când vor vrea să fie acestea?

⁸ Iar el a dîs: Căutați să nu vă amăgiți; că mulți vor veni întru numele meu dîcînd: Că eu sunt, și vremea s'a apropiat; ci, să nu mergeți după ei. ⁹ Și când veți auzi de răshóie și răsmitire, să nu vă spăimîntați, că se cade să fie acestea întîiu, ci nu va fi îndată sfîrșitul. ¹⁰ Atunce, dîcea lor, se va scula neam preste neam, și împărăție preste împărăție. ¹¹ Și vor fi cutremure mari pre alocurea, și fómete, și ciume, și spaiame, și semne mari din cer vor fi.

¹² Iar mai înainte de aceste, toate vor pune preste voi, mîinile sale, și vă vor gonî, dîndu-vă la adunări și întemnițe, ducendu-vă la împărăși și le domni, pentru numele meu. ¹³ Și se va întîmplă voué întru mărturisire. ¹⁴ Puneți

dar întru inimele voastre, să nu gândiți mai înainte ce veți răspunde. ¹⁵ Că eu vă voi da vouă gură și înțelepciune, căia nu-i vor putea grăi nici sta împotriva toți carl se vor pune împotriva vouă. ¹⁶ Și vă veți da și de părinți, și de rudenii, și de prietenii, și de frați; și vor omori din voi. ¹⁷ Și veți fi uniți de toți pentru numele meu. ¹⁸ Și păr din capul vostru nu va peri. ¹⁹ Întru răbdarea voastră veți dobândi sufletele voastre. ²⁰ Iar când veți vedea Ierusalimul înconjurându-se de ostași, atunci să știți că s'a apropiat pustiirea lui. ²¹ Atunci cei ce vor fi în Iudea să fugă la munți; și cei ce vor fi în mijlocul ei să se dea înlătură; și cei ce vor fi prin sate să nu intre într'insul. ²² Că zilele izbândirii sunt acestea, ca să se plinască toate cele scrise. ²³ Iar văi celor ce vor avea în pânțe, și celor ce vor apleca întru acelea zile; că va fi nevoie mare pre pământ, și mânia asupra poporului acestuia. ²⁴ Și vor cădea văștră ascuțitul săbiei, și se de or duce robii în toate neamurile, și Ierusalimul va fi mărșălit de neamuri, până se vor plini vremile neamurilor lor. ²⁵ Și vor fi semne în soare, și în lună, și în stele; și pre pământ mârșire limbilor cu

nedumerire, sunet făcând marea și valurile. ²⁶ Mai murind omeni de frică, și de așteptarea celor ce vor să vie în lume; că puterile cerurilor se vor clăti. ²⁷ Și atunci vor vedea pre Fiul omului viind pre nori cu putere și cu mărire multă.

²⁸ Deci începând acestea a se face, ridicați-vă în sus și ridicați capetele voastre, că să apropie izbăvirea voastră. ²⁹ Și le-a dis lor pildă: Vedeați smochinul și toți copacii, ³⁰ Când înfrunzesc vedând, din voi înși-vă știți că de acum aproape va fi vara. ³¹ Așa și voi, când veți vedea acestea făcându-se, să știți că aproape este împărăția lui Dumnezeu. ³² Amin zice vouă, că nu va trece neamul acesta, până când toate acestea vor fi. ³³ Cerul și pământul vor trece, iar cuvintele mele nu vor trece. ³⁴ Ci luați aminte de sine-vă, ca să nu se îngreueze inimile voastre cu sașiul mâncării, și cu beția, și cu grijile lumii, și fără de veste să vie asupra voastră ziua aceea. ³⁵ Căci o cursă va veni peste toți cei ce șed pre fața a tot pământul. ³⁶ Priveghiați dar în totă vremea, rugându-vă, ca să vă învredniciți a scăpa de toate cele ce vor să fie și a sta înaintea Fiului omului.

³⁷ Și era ziua învățând în

biserică; iar noaptea eșind, petrecea în muntele ce se cheamă al Maslinilor. Și tot

CAP. XXII

Pentru vinderea lui Iisus; pentru Puscă; pentru că ce s'a prigonit între sine cine ar fi mai mare; pentru cererea satanei; pentru rugăciunea lui Christos și ducerea lui la arhiereu; pentru lăpădarea lui Petru; pentru bătaia lui Iisus.

¹ Și se apropia praznicul azimilor, care se chema Pascele. ² Și căuta archiereii și cărturarii cum l'ar omori pre el; că se temeau de popor. ³ Iar satana a intrat în Iuda, ce se chema Iscarioteanul, care era din numărul celor doi-spre-zece. ⁴ Și mergând a grăit cu archiereii și cu voevodii, cum l'ar vinde pre el lor. ⁵ Și s'a bucurat și s'a tocmit cu dânsul să-l dea ban. ⁶ Și el s'a făgăduit lor, și căuta vreme cu prilej ca să-l vină pre el lor fără de popor. ⁷ Și a venit ziua azimilor, întru care se cădea să se jertfiască Pascele. ⁸ Și a trimis pre Petru și pre Ioan, zicând: Mergeți de gătiți nouă Pascele, să mâncăm. ⁹ Iar ei au dis lui: Unde voești să gătim? ¹⁰ Iar el a dis lor: Iată, intrând voi în cetate, va întâmpina pre voi un om ducând un vas de lut cu apă; mergeți după dânsul în casa

unde va intra. ¹¹ Și diceți stăpânului casei: Învățătorul dăce ție: unde este salașiul întru carele să mâncăm Pascele cu ucenicii mei? ¹² Și el vă va arăta vouă un foisor mare așternut; acolo gătiți. ¹³ Și, mergând ei, au aflat precum li disese lor, și au gătit Pascele. ¹⁴ Și când a venit ceasul, au ședut, și cei doi-spre-zece Apostoli cu el. ¹⁵ Și a dis lor: Cu poftă am poftit aceste Pasce să le mâncăm cu voi, mai înainte de patima mea. ¹⁶ Că zice vouă: Că de acum nu voi mai mânca dintre acestea, până când se vor plini întru împărăția lui Dumnezeu. ¹⁷ Și luând paharul, mulțumind a dis: Luați acesta și-l împărțiți vouă. ¹⁸ Că zice vouă, că nu voi mai bea din rodul viței, până când va veni împărăția lui Dumnezeu. ¹⁹ Și luând pâinea, mulțumind a frint și a dat lor zicând: Acesta este trupul

meu, carele se dă pentru voi; acésta faceți întru pomenirea mea. ²⁰ Așijderea și paharul, după ce a cinat, dîcînd: Acest pahar este legea cea nouă întru sîngele meu, carele pentru voi se varsă. ²¹ Însă iată mîna vîndătorului meu cu mine este la masă. ²² Și Fiul omului merge după cum este rînduit; dar vai omului aceleia prin carele se vinde. ²³ Și ei au început a se întreba între sîne: carele ar fi dintru ei acela ce va să facă acésta? ²⁴ Și s'a făcut și prigonire întru dînsii, carele dintru ei s'ar parea a fi mai mare. ²⁵ Iar el le-au dîs lor: Împărații păgînilor îi domnesc pre ei, și cei ce stăpînesc pre ei făcîtorî de bine se cheama. ²⁶ Iar voi nu așa; ci cel ce este mai mare între voi, să fie ca cel mai mic; și cel ce este începător, ca cel ce slujesce. ²⁷ Că cine este mai mare? Cel ce șade, sau cel ce slujesce? Aș nu este cel ce șade? Iar eu sunt în mijlocul vostru ca cel ce slujesce. ²⁸ Iar voi sunteți cari ați petrecut cu mine întru ispitele mele. ²⁹ Și eu vă rînduese vouă precum mi-a rînduit mie Tatăl meu împărație. ³⁰ Ca să mîncăți, și să beți la masa mea, întru împărația mea, și să ședeți pre scaune, judecînd cele douăspre-zece semînții ale lui Is-

rail. ³¹ Și a dîs Domnul: Simone, iată satana va cerut pre voi ca să vă cernă ca grăul. ³² Iar eu m'am rugat pentru tine, ca să nu piară credința ta; și tu ore-cînd întorcîndu-te, întăresc pre frații tăi. ³³ Iar el a dîs lui: Dîmne, cu tine gata sunt și în temniță și la mîrte a merge. ³⁴ Iar el i-a dîs: Dîcție, Petre, nu va cănta azi cocoșul, mai 'nainte pînă ce de trei ori te vei lepăda că nu mă seil pre mine. ³⁵ Și a dîs lor: Cînd v'am trimes pre voi fără de pungă, și fără de traistă, și fără de încălțăminte, au avut ați lipsă de ceva? Iar ei au dîs: de nimic. ³⁶ Dîs'a drept aceea lor: Acum dar cel ce are pungă să o ție, așijderea și traistă; iar cel ce n'are să-și vîndă haina ca și să-și cumpere sabie. ³⁷ Că dîc vouă: ca încă acésta ce este scris se cade să se plîntască întru mine, care dîce: și cu cei fără de lege s'au sorotit; pentru că cele pentru mine slîrșit au. ³⁸ Iar ei au dîs: Dîmne, iată aicea două săbii. Și el a dîs lor: destul este.

³⁹ Și eșind a mers după obicei; în muntele Maslinilor; și s'au dus după el și ucenicii lui. ⁴⁰ Și sosind la loc a dîs lor: Rugați-vă, ca să nu intrați în ispită. ⁴¹ Și el s'a depărtat de la dînsii ca de o aruncătură de piatră;

și îngenuchind se ruga, ⁴² Dîcînd: Părinte, de voesci să trecă paharul acesta de la mine; însă nu voia mea, ci a ta fie. ⁴³ Și i s'a arătat lui inger din cer, întărindu-l pe el. ⁴⁴ Și fiind întru nevoință, mai cu deadinsul se ruga. Și se făcuse sudorea lui ca picăturile de sînge ce pică pre pămînt. ⁴⁵ Și, sculându-se de la rugăciune, viind către ucenicii, i-a aflat pre ei dormind de întristare. ⁴⁶ Și le-a dîs lor: Ce dormiți? Sculați-vă și vă rugați ca să nu intrați în ispită. ⁴⁷ Iar încă grăind el, iată venia mulțime și cei ce se cheama Iuda, unul din cei doi spre dece, mergea înaintea lor, și s'a apropiat de Iisus ca să l sărute pre el, ⁴⁸ (Pentru că acest semn dedese lor, pre carele voiți săruta dîu, acela este.) ⁴⁹ Iar Iisus a dîs lui: Iudo, cu sărutare pre Fiul omului vinși? ⁵⁰ Și vîdînd cei ce erau pre lîngă el ceea ce vrea să fie, i-au dîs: Dîmne, lovi-l vom cu sabie? ⁵¹ Iar unul dintrînsii a lovit pre sluga archiereului, și l-a tăiat lui urechia cea dreaptă. ⁵² Iar Iisus rîspundînd, a dîs: Lăsați, pînă aicea, și atingîndu-se de urechia lui, l'a vindecat pre el. ⁵³ Și a dîs Iisus celor ce venise la dînsul, archiereilor și voievozilor bisericiei și bătrînilor: Ca la un tâlhar ați eșit cu săbii și cu

fusti? ⁵⁴ În toate zilele fiind eu cu voi în biserică, n'ați întins mînile asupra mea; și acesta este ceasul vostru și stăpînirea întinericului. ⁵⁵ Și prîndîndu-l pre el l'au adus și l'au băgat în casă archiereului. Iar Petru mergea departe după dînsul. ⁵⁶ Și făcînd ei loc în mijlocul curței și ședînd împreună, a ședut și Petru în mijlocul lor. ⁵⁷ Și vîdîndu-l pre el o slujnică ședînd la foc și căutînd spre el, a dîs: Și acésta a fost cu el. ⁵⁸ Iar el s'a lepădat de dînsul dîcînd: Mulere, nu seiu pre el. ⁵⁹ Și după puțin altul vîdîndu-l pre el, a dîs: Și tu dintre ei ești. Iar Petru a dîs: Omule, nu sunt. ⁶⁰ Și trecînd ca un ceas, altul se întăria dîcînd: Adevărat, și acésta cu el a fost, ca Galilean ce este. ⁶¹ Iar Petru a dîs: Omule, nu știu ce dîci. Și îndatăși, încă grăind el, a căntat cocoșul. ⁶² Și întorcîndu-se Domnul a căutat spre Petru, și și-a adus Petru aminte de cuvîntul Domnului, cum îi dîsesse lui: că mai înainte de ce va cănta cocoșul de trei ori te vei lepăda de mine. ⁶³ Și eșind alară Petru a plîns cu amar. ⁶⁴ Iar ômenii seî ce țineau pre Iisus batjocoriau pre el, bătîndu-l. ⁶⁵ Și acoperindu-l pre el, îl loviau peste obraz și-l întrebau pre el

dicând: Proorocesc cine este cel ce te-a lovit. ⁶⁶ Și altele multe, huluind împotriva lui dicea: ⁶⁷ Și după ce s'a făcut ziua, s'au adunat bătrînii poporului și arhierii și cărturarii, și l'au dus pre el la soborul lor. ⁶⁸ Dicând: de ești tu Christosul spune noé. Și le a dîs lor: De voiți spune voué, nu veți crede. ⁶⁹ Și de vé voiți întreba, nu-mi veți

răspunde, nici nu mă veți slobođi. ⁷⁰ De acum va fi fiul omului ședînd de-a drépta puterei lui Dumneđu. ⁷¹ Și a dîs toți: Dar tu ești Fiul lui Dumneđu? Iar el a dîs către ei: Voi diceți că eu sunt. ⁷² Iar ei au dîs: Ce ne mai trebuesce încă mărturie? Că noi singuri am auzit din gura lui.

CAP. XXIII.

Pentru ducerea Mântuitorului la Pilat; pentru defăimarea lui Iisus de către Irod; pentru muierile ce plîngeau; pentru răstignirea lui Christos; pentru tâlharul ce s'a pocăit; pentru îngroparea lui Christos.

¹ Și, sculându-se totă mulțimea, lor l'au dus pre el la Pilat. ² Și au început a-l pîrî pre el dicînd: Pre acesta l'am aflat răzvrătînd neamul și oprînd a da dădie Cesarului, dicînd că este el Christos, împărat. ³ Iar Pilat l'a întrebat pre el dicînd: Tu ești împăratul Iudeilor? Iar el răspundînd a dîs lui: Tu dicei. ⁴ Iar Pilat a dîs către arhierii și către popor: Nici o vină nu affu în omul acesta. ⁵ Iar ei se întăriau dicînd: Că întărită poporul, învățînd preste totă Iudea, începînd din Galilea până aici. ⁶ Iar Pilat auzînd de Galilea, a întrebat: Aū Galilean este

omul? ⁷ Și înțelegînd că din ținutul lui Irod este, l'a trimis pre el la Irod, fiind și el în Ierusalim într'acele zile. ⁸ Iar Irod, vedînd pre Iisus, s'a bucurat fôrte, că doria de multă vreme să l vadă pre el, pentru că auzia multe de el, și nădăjduia să vadă vre-un semn făcîndu-se de el. ⁹ Și l'a întrebat pre el cu cuvinte multe; iar el n'nic nu i-a răspuns lui. ¹⁰ Și stău arhierii și cărturarii, cu dea-dînsul pîrîndu-l pre el. ¹¹ Iar Irod împreună cu ostașii sîi batjocorîndu-l și bătîndu-și joc de el, l'a îmbrăcat într'un vestmînt luminat, și l'a trimis iarăși la Pilat. ¹² Și

s'au făcut prieteni Pilat și Irod într'aceiași zi unul cu altul; că mai 'nainte erau învrăjbiți între dînsii. ¹³ Iar Pilat chemând pre arhierii, și pre boeri, și pre popor, ¹⁴ A dîs către ei: Mi-ați adus pre omul acesta, ca pre cela ce răsvrătesce poporul, și iată eu înaintea voastră întrebându-l, nici o vină nu am affat în omul acesta, de care pîrîți pre el. ¹⁵ Ci nici Irod, că v'am trimis pre voi la el, și iată nici un lucru vrednic de môrte este făcut de dînsul. ¹⁶ Deci certându-l, îl voiți slobođi. ¹⁷ Și nevoie avea să le slobođiască lor la praznic un vinovat. ¹⁸ Și a strigat totă mulțimea dicînd: Ia-l pre acesta și ne slobođesce noé pre Varava, ¹⁹ Carele era pentru o zarvă ôre-care și ucidere ce se făcuse în cetate, aruncat în temniță. ²⁰ Și iarăși Pilat a grăit către ei, vrînd să slobođiască pre Iisus. ²¹ Iar ei strigau dicînd: Răstignesce-l, răstignesce-l pre el. ²² Iar el a treia ôră a dîs către ei: Dar ce rău a făcut acesta? Nici o vină de môrte n'am affat întru el. Deci certându-l pre el, îl voiți slobođi. ²³ Iar ei stău cu glasuri mari, cerîndu-l pre el să se răstigniască; și se întăriau glasurile lor și ale arhierilor. ²⁴ Deci Pilat a judecat să se facă cererea lor. ²⁵ Și a slo-

bođit lor pre cel aruncat în temniță pentru zarvă și ucidere, pre carele îl cereau ei; iar pre Iisus l'au dat dupre vîia lor. ²⁶ Și când îl duceau pre el, prîndînd pre un Simon Chirinean ce venia din țerină, a pus pre el crucea ca să o ducă după Iisus. ²⁷ Și mergea după dînsul mulțime multă de popor și de muieri, care plîngeau și se tânguiau pentru dînsul. ²⁸ Și întorcîndu-se către ele Iisus, a dîs: Fiicele Ierusalimului, nu mă plîngeți pre mine, ci pre voi vé plîngeți, și pre fiii voștri. ²⁹ Că iată vin zile în care vor dice: fericite cele sterpe, și pântecele cari n'au născut, și țîțile care n'au aplecat. ³⁰ Atunci vor începe a dice muniților: Cădeți preste noi, și dealurilor: Acoperiți-ne pre noi. ³¹ Că de fac acestea în lemnul cel verde, dar în cel uscat ce va fi?

³² Și se aducea împreună cu el și alți doi făcători de rele să piarță. ³³ Și dacă au venit la locul ce se chîmă al Căpăținei, acolo l'au răstignit pre el, și pre făcătorii de rele, unul de-a drépta și altul de-a stînga. ³⁴ Iar Iisus dicea: Părinte, iartă-le lor, că nu știu ce fac. Și împărțînd hainele lui, au aruncat sorți. ³⁵ Și sta poporul de privia; și-și bătea joc de dînsul și boerii împreună

ou dînsîi, dîcîend: Pre alîi a mîntuit, mîntulascî-se şi pre sine, de este acesta Christosul, alesul lui Dumne-deu. ³⁶ Şi-şi făcea ris de dînsul şi ostaşii, apropiindu-se şi oţet aducînd lui, ³⁷ Şi dîcîend: De eşti tu împăratul Iudeilor, mîntuesce-te pre tine însu-ţi. ³⁸ Şi era şi scrisore scrisă de-asupra lui cu slove elinesci, şi rîmlenesci, şi evreeşti: **Acesta este împăratul Iudeilor.** ³⁹ Iar unul din tilharîi celî rîstignîi îl hulîa pre dînsul, dîcîend: De eşti tu Christosul, mîntuesce-te pre tine şi pre noi. ⁴⁰ Iar rîspundîend cela-lalt, îl certa pre el dîcîend: Nu te temi tu de Dumne-deu, cî întru aceeaşi osîndă eşti. ⁴¹ Şi noi dupre dreptate; cî cele vrednice de faptele nîstre luîm; iar acesta nici un rîu n'a făcut. ⁴² Şi dîcea lui Iisus: Pomenesc-mî, Dîmne, cînd vei veni întru împăraţia ta. ⁴³ Şi a dîs Iisus lui: Amin dîcîe, astîdî împreună cu mine vei fi în rîi. ⁴⁴ Şi era ca la al şcaselea ceas şi întuneric s'a făcut preste tot pîmintul pînă la al noulea ceas. ⁴⁵ Şi s'a întunecat sîrele şi s'a rupt catapetasma Bisericeî prin mijloc. ⁴⁶ Şi strîgînd cu glas mare Iisus a

dîs: Pîrinte, în mîinile tale îmi încredîtez duhul meû. Şi acestea dîcîend, şi-a dat duhul. ⁴⁷ Iar vîdîend sutaşul ceea ce se făcuse, a mîrit pre Dumne-deu, dîcîend: Cu adevîrat omul acesta drept a fost. ⁴⁸ Şi tot poporul ce venise împreună, la privîela aceea, vîdîend cele ce se făcuse, bîtîendu-şi pepturile sale se întorceau. ⁴⁹ Şi staû toţi cunoscutîi lui de departe şi muîerile care venise după el din Galileea, privînd acestea. ⁵⁰ Şi iatî un bîrbat anume Iosîi, sîetnic fiînd, bîrbat bun şi drept, ⁵¹ (Acesta nu se însofîse la statul şi fapta lor), din Arimatea oraş al Iudeilor, carele şi el aştepta împăraţia lui Dumne-deu. ⁵² Acesta viînd la Pilat, a cerut trupul lui Iisus. ⁵³ Şi pogorîndul pre el, l'a înfîşurat în giulgiu, şi l'a pus în mormînt ce era săpat în piatră întru carele nu fusese pus nici odatî nimenca. ⁵⁴ Şi dîua era Vinîrî, şi se lumina spre Sîmbatî. ⁵⁵ Şi mergîend după el şi muîerile care venise cu dînsul din Galileea a vîdîut mormîntul şi cum s'a pus trupul lui. ⁵⁶ Şi întorcîendu-se au gîtit mirezme şi miruri; şi Sîmbatî s'a odîhnit dupre poruncă.

CAP. XXIV.

Pentru muîerile cele ce cercetaû la mormînt; pentru Petru cînd a alergat la mormînt; pentru Cleopa; pentru Iisus cînd s'a arîtat, şi cum a mîncat înaintea ucenicilor; pentru înălţarea la cer.

¹ Iar într'una din Sîmbe-te la mîncare adîncă, au venit la mormînt aducîend mirezmele cele ce gîtise, şi altele împreună cu ele. ² Şi au aflat piatra rîsturnată de pre mormînt, ³ Şi intrînd, n'au aflat trupul Domnului Iisus. ⁴ Şi a fost cînd se miraû ele de acîsta, şi iatî douî bîrbaţi au stîtut înaintea lor în veştmînte strălucîto-re. ⁵ Şi înfricoşîndu-se el, şi plecîndu-şi feţele la pîmint, au dîs către dînsule: Ce căutaţi pre cel viû cu cel morî? ⁶ Nu este aicea, ci s'a sculat; aduceţi-vî amînte cum a dîs vouî, încî fiînd în Galileea, ⁷ Dîcîend: Cî trebu-esce să se dea Fîiul omului în mîinile ômenilor păcătoşi, şi să se rîstîgnîescă şi a treia dî să învieze. ⁸ Şi şi-au adus amînte de cuvîntele lui. ⁹ Şi întorcîendu-se de la mormînt, au spus acestea tîte celor un-spre-dece şi tuturor celor-lalîi. ¹⁰ Şi era Maria Magdalina, şi Ioana, şi Maria lui Iacov, şi cele-lalte împreună cu dînsule, carî dîceaû către Apostoli acestea. ¹¹ Şi s'au pîrîut înaintea lor

ca o minciună cuvîntele lor, şi nu le credeaû pre dînsule,

¹² Iar Petru sculîndu-se, a alergat la mormînt, şi plecîndu-se a vîdîut giulgiurile singur zîcîend, şi s'a dus de acolo mirîndu-se întru sine de cele ce se făcuse. ¹³ Şi iatî douî dintre ei mergeau întru aceeaşi dî la un sat, carele era departe de Ierusalim, ca la şese-deci de stadii, al căruia nume Emmaus. ¹⁴ Şi aceîa vorbiaû între sine de tîte cele ce se întîmplase. ¹⁵ Şi a fost cînd vorbiaû ei şi se întrebaû, şi însuşi Iisus apropiîndu-se mergea împreună cu dînsîi. ¹⁶ Iar ochîi lor se ţîneau ca să nu-l cunoscă pre el. ¹⁷ Şi a dîs către ei: Ce sunt cuvîntele acestea, de care vî întrebaţi între voi mergîend, şi sunteţi trîşti? ¹⁸ Şi rîspundîend unul, al căruia nume era Cleopa, a dîs către el: Tu singur eşti nemernic în Ierusalim şi nu şcîi cele ce s'au făcut întru el în dîlele acestea? ¹⁹ Şi a dîs lor: Care? Iar ei au dîs lui: Cele pentru Iisus Nazarineanul, carele era bîrbat prooroc, puternic în lu-

cru și în cuvînt înaintea lui Dumnezeu și a tot poporul.

²⁰ Cum l'au dat pre el arhierii și boerii noștri spre judecată de mörte, și l'au röstignit pre dñsul. ²¹ Iar noi nădăduim că acela este cel ce va să izbăviescă pre Israil, ci cu tôte acestea a treia di este astăzi de când s'au făcut acestea. ²² Ci și niseo muleri dintr'ale noastre ne-au spăimîntat pre noi, care au fost la mănecate la mormînt. ²³ Și ne aflând trupul lui, au venit dicînd, că și vedere de ingeri să fi vödu, cari dic că este el viu.

²⁴ Și s'au dus unii dintre noi la mormînt, și au aflat așa, precum și mulierile au dis, iar pre el nu l'au vödu. ²⁵ Și el a dis către ei: O nepri-cepuților și zăbavniciu cu inima, a crede tôte câte au grăit proorocii. ²⁶ Au nu trebuia a pătimi acestea Christos, și a intra întru mărirea sa? ²⁷ Și începînd de la Moisi și de la toți proorocii tăleuia lor din tôte Scripturile cele ce erau pentru le ²⁸ Și s'au apropiat de satul la carele mergea, și el se făcea a merge mai departe. ²⁹ Și l'au îndemnat pre el dicînd: Rămăi cu noi, căci către sëră este, și s'a plecat diua; și a intrat să rămăe cu dñșii. ³⁰ Și a fost când a sođut el cu ei, luând pânea a bine-cuvîntat, și frân-

gînd a dat lor. ³¹ Și li s'a deschis lor ochii, și l'au cunoscut pre dñsul; și el s'a făcut nevödu de dñșii. ³² Și au dis unul către altul: Au nu era inima noastră ardînd întru noi, când grăia noă pre cale și când ne tăleuia Scripturile? ³³ Și sculându se întru acela cât s'au întors în Ierusalim, și au aflat adunați pre cei un-spre-dece, și pre cei ce erau cu dñșii.

³⁴ Cari diceau: că s'a sculat Domnul cu adevörat, și s'a arătat lui Simon. ³⁵ Și ei povestiau cele ce se făcuse pre cale, și cum s'a cunoscut de dñșii întru frîngerea pânei.

³⁶ Și acêsta grăind ei, și însuși Iisus a stătu în mijlocul lor și a dis lor: Pace vouă. ³⁷ Iar ei, spăimîntându-se și înfricoșindu-se, li se păria că vöd duh. ³⁸ Și a dis lor: Ce sunteți turburați? Și pentru ce se sue gînduri în inimile vöstre? ³⁹ Vedeți mîinile și piciöarele mele, că insumi eu sunt; pipăți-mé și vedeți; că duhul carne și öse n'are, precum mă vedeți pre mine avënd. ⁴⁰ Și acestea dicînd, le-a arătat lor mîinile și piciöarele. ⁴¹ Și încă necredînd ei de bucurie, și mirându-se le-a dis lor: Aveți ceva de mîncare aicea? ⁴² Iar ei au dat lui o parte de pesce fript, și dintr'un fagur de miere. ⁴³ Și luând înaintea

lor a mîncat. ⁴⁴ Și a dis lor: Aceste sunt cuvintele care am grăit către voi, încă fiind cu voi, că trebue a se plini tôte cele scrise în legea lui Moise, și în prooroci, și în Psalmi pentru mine. ⁴⁵ Atunci le-a deschis mintea lor ca să înțelégă scripturile. ⁴⁶ Și a dis lor: Că așa este scris, și așa trebuia să pătiméscă Christos și a treia di să invieze din morți. ⁴⁷ Și să se propovăduiască întru numele lui pocăința și iertarea păcatelor în tôte neamurile, începînd de la Ierusalim. ⁴⁸ Iar voi sunteți mărturii

acestora. ⁴⁹ Și iată eu trimit făgăduința Tatălui meu întru voi; iar voi seđeți în cetatea Ierusalimului, până ce vö veți îmbrăca cu putere de sus. ⁵⁰ Și i-a scos pre ei afară până în Vitania; și ridicându-și mîinile sale, i-a bine-cuvîntat pre dñșii. ⁵¹ Și a fost când i-a bine-cuvîntat pre ei, s'a depărtat de la dñșii, și se înălța la cer. ⁵² Iar ei închinându-se lui s'a întors în Ierusalim cu bucurie mare. ⁵³ Și era în tötă vremea în biserică, lăudând, și bine-cuvîntând pre Dumnezeu.

— AMIN —

Galea Mihail
An 1929

SÂNTA EVANGHELIE

CEA DE LA

IOAN

CAP. I.

Pentru mărturisirea lui Ioan de Christos; pentru Ioan, când s'a întrebat de este el Christosul; pentru Andrei, pentru Filip, și pentru Natanail când s'au chemat.

¹ La început era cuvîntul, și cuvîntul era la Dumnezeu și Dumnezeu era cuvîntul. ² Acesta era la început la Dumnezeu. ³ Tote printr'însul s'au făcut, și fără de dînsul nimic nu s'au făcut ce s'au făcut. ⁴ Întru dînsul viață era și viața era lumina omenilor. ⁵ Și lumina întru întuneric luminează, și întunericul pre dînsa nu o a cuprins. ⁶ Fost'a om trimis de la Dumnezeu, numele lui Ioan. ⁷ Acesta a venit spre mărturie, ca să

mărturisescă de lumină, ca toți să creadă prin el. ⁸ Nu era acela lumina, ci ca să mărturisescă de lumină. ⁹ Era lumina cea adevărată, care luminează pretot omul ce vine în lume. ¹⁰ În lume era și lumea printr'însul s'a făcut, și lumea pre dînsul nu l'a cunoscut. ¹¹ Întru ale sale a venit, și al s'ei pre dînsul nu l'au primit. ¹² Iar câți l'au primit pre dînsul, le-a dat lor stăpînire ca să se facă filii ai lui Dumnezeu, celor

ce cred întru numele lui.

¹³ Căci nu din sînge, nici din poftă trupescă, nici din poftă hărbătescă, ci de la Dumnezeu s'au născut. ¹⁴ Și Cuvîntul trup s'a făcut, și s'a sălășluit întru noi; (și am vădut mărirea lui, mărirea, ca a unuia născut din Tatăl), plin de dar și de adevăr. ¹⁵ Ioan mărturisia pentru dînsul și striga grăind: Acesta era pentru carele am dîs: Cel ce după mine vine, mai înainte de mine s'a făcut; că mai întăiu de mine a fost. ¹⁶ Și din plinirea lui noi toți am luat, și dar pentru dar. ¹⁷ Că legea prin Moisi s'a dat; iar darul și adevărul prin Iisus Christos s'au făcut.

¹⁸ Pre Dumnezeu nimenea nu l'a vădut nici odinioară: Cel Unul-născut Fiul, carele este în sinul Tatălui, acela a spus. ¹⁹ Și acesta este mărturia lui Ioan, când au trimis Iudeii din Ierusalim preoți și leviți, ca să-l întrebe pre dînsul: Tu cine ești? ²⁰ Și a mărturisit și n'a tăgăduit; și a mărturisit că nu sunt eu Christosul. ²¹ Și l'au întrebat pre dînsul: Ce dar? Ilie ești tu? Și a dîs: Nu sunt. Proorocul ești tu? Și a răspuns: Nu. ²² Decî au dîs lui: Cine ești? ca să dăm răspuns celor ce ne-au trimis pre noi: Ce dîci însuți pentru sineți? ²³ A dîs: Eu sunt glasul celui ce strigă în pustie: Indreptați calea

Domnului, precum a dîs Isaia Proorocul. ²⁴ Și trimișii erau din farisei. ²⁵ Și l'au întrebat pre dînsul și i-au dîs lui: Pentru ce dar botezi? dacă nu ești tu Christosul, nici Ilie, nici Proorocul. ²⁶ Răspuns'a lor Ioan grăind: Eu botez cu apă; iar în mijlocul vostru stă pre carele voi nu-l știți. ²⁷ Acela este cel ce vine după mine, carele mai înainte de mine s'a făcut; căruia nu sunt vrednic să-l desleg cureaua încălțăminteî lui. ²⁸ Acestea s'au făcut în Vitavară de cea parte de Jordan, unde era Ioan botezând.

²⁹ A doua zi vede Ioan pre Iisus viind către dînsul și dice: Iată Mielul lui Dumnezeu, carele ridică păcatul lumii. ³⁰ Acesta este pentru carele eu am dîs: După mine vine hărbat, carele mai înainte de mine s'au făcut; că mai întăiu de mine a fost. ³¹ Și eu nu l'am știut pre el ci ca să se arate lui Israil; pentru acesta am venit eu cu apă botezând. ³² Și a mărturisit Ioan, dîcînd: Că am vădut Duhul, ca un porumb, pogorîndu-se din cer, și a rămas peste dînsul. ³³ Și eu nu l'am știut pre el; ci acela ce m'a trimis pre mine să botez cu apă, acela mi-a dîs mie: Preste carele veți vedea Duhul pogorîndu-se și rămîind preste dînsul, acesta este carele botăză cu Duh

sânt. ³⁴ Și eu am vădut și am mărturisit, că acesta este Fiul lui Dumnezeu.

³⁵ A doua zi iarăși sta Ioan, și din ucenicii lui doi, și căutând la Iisus carele umbla, dice: ³⁶ Iată Mielul lui Dumnezeu. ³⁷ Și l-au auzit pre el cei doi ucenici grăind, și au mers după Iisus. ³⁸ Iar întorcându-se Iisus și vădându-l pre ei mergând după el a zis lor: Ce căutați? Iar ei au zis lui: Ravvi, (ce se dice tâlcuindu-se: Învățătorule), unde locuiești? ³⁹ A zis lor: Veniți și vedeți; au venit și au vădut unde locuiesce; și la el au rămas în ziua aceea. Și era ca la al doilea ceas. ⁴⁰ Și era Andrei fratele lui Simon Petru, unul din cei doi cari au auzit de la Ioan, și mersese după dânsul. ⁴¹ Au aflat acesta întâiu pre Simon fratele său, și i-a zis lui: Am aflat pre Mesia, (ce se tâlcuesce Christos). ⁴² Și l-a adus pre dânsul către Iisus, și căutând la el Iisus a zis: Tu ești Simon feciorul lui Ionă; tu te vei chema Chifă, ce se tâlcuesce Petru.

⁴³ Iar a doua zi a vrut Iisus să meargă în Galileia, și aflat pre Filip și i-a zis lui:

Vino după mine. ⁴⁴ Și era Filip din Vitsaida, din orașul lui Andrei și al lui Petru. ⁴⁵ Aflat Filip pre Natanail și dice lui: Pentru carele a scris Moisi în lege și proorocii am aflat pre Iisus, fiul lui Iosif, carele este din Nazaret. ⁴⁶ Și a zis Natanail lui: Din Nazaret poate fi ceva bun? Dice Filip lui: Vino și vezi. ⁴⁷ A vădut Iisus pre Natanail vind către dânsul, și a zis pentru dânsul: Iată cu adevărat Israiltean, întru carele vicleșug nu este. ⁴⁸ Dis'a Natanail lui: De unde mă cunoști? Răspuns'a Iisus și l-a zis lui: Mai înainte până a nu te chema pre tine Filip, fiind tu sub smochin te-am vădut. ⁴⁹ Răspuns'a Natanail și l-a zis lui: Ravvi, tu ești Fiul lui Dumnezeu, tu ești Împăratul lui Israil. ⁵⁰ Răspuns'a Iisus și l-a zis lui: Pentru căci am zis ție că te-am vădut sub smochin, crezi? Mai mari de cât aceea vei vedea. ⁵¹ Și l-a zis lui: Amin, Amin grăiesc vouă: De acum veți vedea cerul deschidându-se și pre îngerii lui Dumnezeu suindu-se și pogorindu-se preste Fiul omului.

CAP. II.

Pentru nunta cea din Cana; pentru cei ce s'au isgonit din biserică; pentru cuvîntul acela: Stricați biserica acésta

¹ Și a treia zi nuntă s'a făcut în Cana Galileei: și era Muma lui Iisus acolo. ² Și au fost chemat și Iisus și ucenicii lui la nuntă. ³ Și stîrșindu-se vinul, dice Mama lui Iisus către dânsul: Vin nu au. ⁴ Dice ei Iisus: Ce este mie și ție, mulere? Încă n'a venit césul meu. ⁵ Dice Muma lui, slugilor: Ori-ce va dice vouă faceți. ⁶ Și era acolo șese vase de piatră, puse dupe curățenia Iudeilor, cari luau câte două sau trei vedre. ⁷ Dice lor Iisus: Umpleți vasele de apă, și le-ai umplut până sus. ⁸ Și dice lor: Scöte-ți acum și aduce-ți nunului; și l-au adus. ⁹ Și după ce a gustat nunul apa ce se făcuse vin, (și nu scia de unde este, Iar slugile care scosese apa scia), strigă pre mire nunul, și dice lui: ¹⁰ Tot omul întâiu vinul cel bun pune, și dacă se îmbată, atuncea cel mai prost; tu ai ținut vinul cel bun până acum. ¹¹ Acesta a făcut începătura minilor, Iisus în Cana Galileei; și și-a arătat mărirea sa, și au crezut întru el ucenicii lui.

¹² După acesta s'a pogorît în Capernaum, el și muma

lui, și frații lui, și ucenicii lui, și acolo au ședut nu multe zile. ¹³ Și era aproape Pascile Iudeilor, și s'a suit Iisus în Ierusalim. ¹⁴ Și a aflat în biserică pre cei ce vindeați boi și oi, și porumbi, și pre schimbătorii de bani ședend. ¹⁵ Și făcend biciu de strînguri, pre toți l'a scos din biserică, oile și boii; și schimbătorilor au vîrsat banii, și mesele le-au răsturnat. ¹⁶ Și celor ce vindeau porumbi le-a zis: Luați acestea de aici, și nu faceți casa tatălui meu, casă de neguțatorie. ¹⁷ Și și-au adus aminte ucenicii lui, că este scris: Rîvna casei tale m'a mîncat pre mine. ¹⁸ Răspuns'a Iudeii și au zis lui: Ce semn arăți nouă, că faci acestea? ¹⁹ Răspuns'a Iisus și a zis lor: Stricați biserica aceasta, și în trei zile o voi rădica. ²⁰ Și au zis Iudeii: în patru-șeci și șese de ani s'a zidit biserica aceasta, și tu în trei zile o vei rădica? ²¹ Iar el dicea pentru biserica trupului său. ²² Pentru aceasta când s'a sculat din morți, și-au adus aminte ucenicii lui, că acesta dicea lor; și au crezut scripturii

și cuvîntului carele dîseșe Iisus. ²³Și cînd era în Ierusalim, la praznicul Pascilor, mulți au crezut întru numele lui, vîdînd semnele lui cele ce făcea. ²⁴Iar însuși

Iisus nu se încredința pre sine lor, pentru că el scia pre toți. ²⁵Și nu avea trebură ca cine-va să mărturisască pentru om; că el scia ce era în om.

CAP. III

Pentru Nicodim și Iisus; pentru Iisus și Ioan cînd botează; pentru curățenie.

¹Și era un om din farisei, Nicodim numele lui, boer la Iudeilor. ²Acesta a venit către Iisus noaptea, și l-a dîș lui: Ravvi, scim că de la Dumne-deu ai venit Învățător; că nimenea nu pôte aceste semne să facă, care tu faci, de nu va fi Dumne-deu cu dînsul. ³Răspuns'a Iisus și l-a dîș lui: Amin, Amin, grăesc ție: De nu se va nasce cine-va de sus, nu va putea vedea împărăția lui Dumne-deu. ⁴Dice către el Nicodim: Cum pôte omul să se nască fiind bătrîn? Aū dōră pôte a doua oară să intre în pîntecele mamei sale, și să se nască? ⁵Răspuns'a Iisus: Amin, Amin, grăesc ție: De nu se va nasce cine-va din apă și din Duh, nu va putea să intre întru împărăția lui Dumne-deu. ⁶Ce este născut din trup, trup este; și ce este născut din Duhul, Duh este.

⁷Nu te mira căci am dîș ție: că se cade vouă a vî nasce de sus. ⁸Duhul unde voește suflă, și glasul lui aūl, dar nu scii de unde vine și unde merge. Așa este tot carele este născut din Duhul. ⁹Răspuns'a Nicodim și l-a dîș lui: Cum pot să fie acestea? ¹⁰Răspuns'a Iisus și l-a dîș lui: Tu ești Învățătorul lui Israil, și acestea nu le scii? ¹¹Amin, Amin, grăesc ție: că ce scim grăim, și ce am vîdît mărturisim, și mărturia noastră nu o primim. ¹²Dacă cele pămîntesci am spus vouă și nu credeți; cum de voiți spune vouă cele cerești veți crede? ¹³Și nimenea nu s'a suit în cer, fără numai cel ce s'a pogorît din ceriū, Fiul omului, carele este în cer. ¹⁴Și precum Moisi a înălțat șorpele în pustie; așa se cade a se înălța Fiul omului. ¹⁵Ca

tot cel ce crede întru El să nu piară, ci să aibă viața vecinică.

¹⁶Că așa a iubit Dumne-deu lumea, căt și pre Fiul său cel Unul-născut l'a dat, ca tot cel ce crede întru el să nu piară, ci să aibă viața vecinică. ¹⁷Că nu a trimis Dumne-deu pre Fiul său în lume ca să judece lumea, ci ca să se mîntulască lumea prin el. ¹⁸Cela ce crede întru el nu se judecă; iar cela ce nu crede, iată este judecat că n'a crezut întru numele celui Unui-născut Fiului lui Dumne-deu. ¹⁹Iar acesta este judecata, că lumina a venit în lume, și a iubit omeni mai mult în-tunericul de cît lumina: că erau faptele lor rele. ²⁰Că tot cela de face rele, urasce lumina; și nu vine la lumină ca să nu se vîdîscă lucrurile lui. ²¹Iar ce face adevărul vine la lumină, ca să se arate lucrurile lui, că întru Dumne-deu sunt lucrate. ²²După acestea a venit Iisus, și ucenicii lui în pămîntul Iudeei, și acolo petrecea cu ei și boteza. ²³Și era și Ioan botezând în Enon aproape de Salim; că erau acolo ape multe, și veniau și se boteza. ²⁴Că încă nu era Ioan închis în temniță. ²⁵Și a fost întrebare de ucenicii lui Ioan cu Iudeei pentru curățenie. ²⁶Și aū venit către Ioan și l-a dîș lui:

Ravvi, cel ce era cu tine de ceea parte de Iordan, pentru carele tu ai mărturisit, iată el botéză, și toți merg către dînsul. ²⁷Răspuns'a Ioan și a dîș: Nu pôte omul lua nimic, de nu va fi dat lui din cer. ²⁸Voi înși-vă mărturisii pentru mine, că am dîș: Nu sunt eu Christosul, ci cum că sunt trimis înaintea aceluia. ²⁹Cela ce are mirsă, mire este; iar prietenul mirelui carele stă și-l ascultă pre el, cu bucurie se bucură de glasul mirelui; deci această bucurie a mea s'a plinit. ³⁰Aceluia se cadea cresce, iar mie a mî mîșora. ³¹Cel ce vine de sus de-asupra tuturor este; cel ce este de pre pămînt pămîntesc este, și de pre pămînt grăesc; cel ce vine din ceruri de-asupra tuturor este. ³²Și ce a vîdît și a aūdit, aceea mărturisesc; și mărturia lui nimenea nu o primesce. ³³Cela ce primesce mărturia lui a pecetluit că Dumne-deu adevărat este. ³⁴Că pre carele a trimis Dumne-deu grăesc; că nu cu măsură dă Dumne-deu Duhul. ³⁵Tatăl iubesc pre Fiul, și tôte le-a dat în mîna lui. ³⁶Cela ce crede întru Fiul are viața vecinică; iar ce nu ascultă pre Fiul, nu va vedea viața, ci mânia lui Dumne-deu va rămîne preste el.

CAP. IV.

Pentru Samarineanca; pentru Fiul omului cel împărătesc.

1. ¹Deci dacă a înțeles Domnul, că au auzit fariseii că Iisus mai mulți ucenici face și botcă de cât Ioan. ²(Măcar că însuși Iisus nu boteza, ci ucenicii lui). ³A lăsat Iudeea și s'a dus iarăși în Galileea. ⁴Și trebuia să treacă el prin Samaria.

⁵Deci a venit în cetatea Samariei, ce se chiamă Sihar, aproape de locul carele a dat Iacov lui Iosif fiului său. ⁶Și era acolo puțul lui Iacov, iar Iisus ostenit fiind de călătorie, ședea așa la puț; și era ca la al șesclea ceas. ⁷A venit o mulieră din Samaria să ție apă; și Iisus: Dă-mi să beau. ⁸Că ucenicii lui se dusese în cetate să cumpere hrană. ⁹Deci a zis lui mulieră samarineancă: Cum, tu Iudeu fiind, ceri de la mine să bei, mulieră samarineancă fiind eu? Că nu se amestecă Iudeii cu Samarinenii. ¹⁰Răspuns-a Iisus și i-a zis ei: De ai ficiut darul lui Dumnezeu, și cine este cel ce te dă ție: dă-mi să beau, tu ai fi cerut de la dânsul, și ți-ar fi dat ție apă vie. ¹¹Dis-a lui mulieră: Dă-mi, nici ciutură ai, și puțul este adânc; de unde dar ai apă cea vie? ¹²Au doară tu mai mare ești de

cât Iacov, părintele nostru? carele ne-a dat noastră puțul acesta, și el însuși dintr'insul a băut, și fiii lui, și dobitoacele lui? ¹³Răspuns-a Iisus și i-a zis ei: Tot cel ce va bea din apa aceasta va înseta iarăși. ¹⁴Iar cel ce va bea din apa care eu voi dau lui nu va înseta în veac; ci apa care eu voi dau lui se va face întru dânsul izvor de apă sălătătoare întru viață veșnică. ¹⁵Dis-a către dânsul mulieră: Dă-mi, dă-mi această apă, ca să nu mai însetez, nici să mai vii aicea să scot. ¹⁶Dis-a ei Iisus: Mergi și chiamă pe bărbatul tău, și vino aicea. ¹⁷Răspuns-a mulieră și i-a zis lui: Nu am bărbat. Dis-a ei Iisus: Bine ai zis că nu ai bărbat. ¹⁸Că cinci bărați ai avut, și acum pre carele ai nu-ți este ție bărbat; aceasta adevărat ai grăit. ¹⁹Dis-a lui mulieră: Dă-mi, vedea prooroc ești tu. ²⁰Părintii noștri în muntele acesta s'au închinat; și voi diceți, că în Ierusalim este locul unde se cade a se închina. ²¹Dis-a ei Iisus: Mulier, crede mie că va veni vremea, când nici în muntele acesta nici în Ierusalim ve veți închina Ta-

tălu. ²²Voi ve închinați căruia nu știți, noi ne închinăm căruia șcim, că mântuirea din Iudei este. ²³Ci va veni vremea, și acum este, când închinătorii cei adevărați se vor închina Tatălui cu duhul și cu adevărul; că Tatăl acest fel caută să fie cei ce se închină lui. ²⁴Duh este Dumnezeu, și cei ce se închină lui, cu duhul și cu adevărul se cade să se închine. ²⁵Dis-a lui mulieră: Șcim că va veni Mesia, (carele să chiamă Christos), când va veni acela, va spune noastră toate. ²⁶Dis-a ei Iisus: Eu sunt, cela ce grăesc cu tine. ²⁷Și atunci a venit ucenicii lui și se mirău, că cu mulieră grăia; însă nimenca nu i-a zis: Ce cauți? sau ce grăesci cu dânsa? ²⁸Iar mulieră a lăsat ciutura sa, și a mers în cetate și a zis omenilor: ²⁹Veniți de vedeți om, carele mi-a spus mie toate câte am făcut; nu cum-va acesta este Christos? ³⁰Deci au eșit din cetate și veniau către dânsul. ³¹Iar într'acestea îl rugău pre dânsul ucenicii grăind: Ravvi, mânăncă. ³²Iar el a zis lor: Eu mănăncă am a mănă, care voi nu știți. ³³Iar ucenicii grăind între dânsii: Nu cum-va i-a zis lui cine-va să mânăncă? ³⁴Dis-a lor Iisus: Mănăcarea mea este ca să fac voia celui ce m'a trimis pre

mine, și să se înșirăse lucrul lui. ³⁵Au nu voi diceți, că încă patru luni sunt și secerișul va veni? Iată dă vouă, ridicăți ochii voștri, și vedeți holdele că sunt albe, spre seceriș acum. ³⁶Și cela ce seceră plată ție, și adună rodă în viață veșnică; că și cel ce sâmănă, împreună să se bucure și cel ce seceră. ³⁷Că întru aceasta este cuvântul adevărat că altul este cel ce sâmănă, altul cel ce seceră. ³⁸Eu v'am trimis pre voi să secerăți ceea ce voi nu v'ați ostenit, alții s'au ostenit și voi ați intrat întru ostenela lor. ³⁹Iar din cetatea aceea mulți din Samarineni au credut într'insul, pentru cuvântul mulierii care mărturisise, că mi-a spus mie toate câte am făcut. ⁴⁰Deci după ce au venit la dânsul Samarinenii, îl rugău pre el ca să rămăie la dânsii; și a rămas acolo două zile. ⁴¹Și mult mai mult au credut pentru cuvântul lui. ⁴²Și mulierii dădea: că nu mai credem pentru vorba ta; că înși-ne am auzit și șcim, că acesta este cu adevărat Mântuitorul lumii Christos. ⁴³Iar după cele două zile a eșit de acolo și a mers în Galilea. ⁴⁴Că însuși Iisus a mărturisit că prooroc în patria sa cinstă nu are. ⁴⁵Și când a venit în Galilea, l'au primit pre dânsul Galileenii; fiind

că au fost văduți toate câte a făcut în Ierusalim la praznic, că și ei au fost venit la praznic. ⁴⁶ Și a venit Iisus iarăși în Cana Galilei unde a făcut apa vin.

Și era un om împărătesc, al căruia fiu era bolnav în Capernaum. ⁴⁷ Acesta auzind că Iisus a venit din Iudeea în Galilea, a mers la el și-l ruga pre dânsul ca să se pogore și să tămăduiască pre fiul lui, că vrea să moră. ⁴⁸ Iar Iisus a dâs către el: De nu veți vedea semne și minuni, nu veți crede. ⁴⁹ Dis-a către el omul cel împărătesc: Dâmnă, pogorâ-te mai înainte până a nu muri fiul

meu. ⁵⁰ Dis-a Iisus lui: Mergi, fiul tău viu este; și a creșut omul cuvântului carele a dâs Iisus lui, și s'a dus. ⁵¹ Și iată pogorindu-se el, slugile lui l'a întâmpinat pre el, și i-au spus dîcînd: Că fiul tău este viu. ⁵² Decî îi întreba pre el de ceasul întru care i-a fost mai bine. Și i-au dâs lui: că ieri în ceasul al șaptelea l'ua lăsat frigurile. ⁵³ Și a cunoscut tatăl că în ceasul acela a fost în carele a dâs Iisus lui: că fiul tău viu este și a creșut el și casa lui totă. ⁵⁴ Acesta iarăși al douăilea semn a făcut Iisus, viind din Iudeea în Galilea.

CAP. V.

Pentru cel ce avea trei-deci și opt de ani în bătă; pentru Iudeii când căutau să omore pre Iisus.

¹ După acestea era praznicul Iudeilor și s'a suit Iisus în Ierusalim. ² Și este în Ierusalim scaldătorea oilor, care se chiamă evreescă Vitezdlă cinci prîvdore avînd. Întru acelea zăcea multime multă de bolnavi, orbi, schiopî, uscați, așteptînd mișcarea apei. ³ Că inger la vreme se pogoria în scaldătore, și turbura apa; și carele intra întâiu după turburarea apei, se facea sănătos ori de ce bătă

era finit. ⁴ Decî era acolo un om, trei-deci și opt de ani avînd în bătă. ⁵ Pre acesta vîdîndu-l Iisus zăcînd și cunosînd că iată multă vreme avca, i-a dâs lui: Voesci să fii sănătos? ⁶ Răspuns-a lui bolnavul: Dâmnă, om nu am, că dacă se va turbura apa să mă bage în scaldătore. Decî până când mergeu, altul înaintea mea se pogoră. ⁷ Dis-a Iisus la: Scolă-te, iea-ți patul tău și umblă. ⁸ Și

îndată s'a făcut sănătos omul și și-a luat patul său și umblă; și era întru acea zi Sâmbătă. ⁹ Decî dîcea celui vindecat Iudeii: Sâmbătă este, nu se cade ție a-ți lua patul. ¹⁰ Răspuns-a lor: Cela ce m'a făcut sănătos, acela m'a dâs: iea-ți patul tău și umblă. ¹¹ Decî l'au întrebat pre el: Cine este omul acela ce ți-a dâs: iea-ți patul tău și umblă? ¹² Iar cel vindecat nu scia cine este; că Iisus se dedese în lături, popor fiind întru acel loc. ¹³ După aceea l'a aflat pre el Iisus în biserica și l'a dâs lui: Iată că te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai greșesci; ca să nu-ți fie ție ceva mai rău. ¹⁴ A mers omul acela și a vestit Iudeilor că Iisus este cel ce l'a făcut pre dânsul sănătos. Și pentru aceea goniau pre Iisus Iudeii, și-l căutau pre el să-l omore, că aceste făcea Sâmbătă. ¹⁵ Iar Iisus a răspuns lor:

Tatăl meu până acum lucrează, și eu lucrez. ¹⁶ Decî pentru acesta mai virtos căutau Iudeii pre el să-l omore că nu numai deslega Sâmbăta, ci și Tatăl al său dîcea pre Dumnezeu, întocmai pre sine făcîndu-se cu Dumnezeu. ¹⁷ Decî a răspuns Iisus și a dâs lor: Amin, Amin grăesc vouă: Nu poate Fiul să facă de la sine nimic, de nu va vedea pre Tatăl făcînd:

Că cele ce face el, acelea și Fiul asemenea face. ¹⁸ Că Tatăl iubesc pre Fiul și toate arată lui care el face, și mai mari lucruri de cât acestea va arăta lui, ca voi să vă mirați. ¹⁹ Că precum Tatăl scolă pre morți și-l înviază, așa și Fiul pre cari vrea îl înviază. ²⁰ Că Tatăl nu judecă pre nimenea, ci totă judecata o a dat Fiului: ca toți să cînstescă pre Fiul, precum cînstesc pre Tatăl. ²¹ Cel ce nu cînstesc pre Fiul, nu cînstesc pre Tatăl carele l'a trimes.

²² Amin, Amin grăesc vouă. Că cela ce ascultă cuvintele mele și crede celui ce m'a trimes pre mine, are viață vecinică și la judecată nu va veni, ci s'a mutat din mîrte în viață. ²³ Amin, Amin grăesc vouă: Că vine ceasul și acum este, când morții vor auzi glasul Fiului lui Dumnezeu, și cari vor auzi vor învia. ²⁴ Că precum Tatăl are viață întru sine, așa a dat și Fiului viață să aibă întru sine. ²⁵ Și stăpînire i a dat lui, și judecată să facă. ²⁶ Căci Fiul al omului este, nu vă mirați de acesta. Că vine ceasul întru carele toți cei din mormânturi vor auzi glasul lui. ²⁷ Și vor eși cel ce au făcut cele bune întru învierea vieții, iar cei ce au făcut cele rele întru învierea judecării. ²⁸ Nu pot eu să fac

de la sine nimic: Precum auđ judec; și judecata mea dréptă este. Că nu cat voia mea, ci voia Tatălui celui ce m'a trimis. ²¹ De mărturisesc eu pentru mine, mărturia mea nu este adevărată. ²² Altul este cel ce mărturisește pentru mine, și știu că adevărată este mărturia care mărturisește pentru mine. ²³ Voi ați trimis către Ioan, și a mărturisit adevărul. ²⁴ Iar eu nu de la om ia mărturia; ci acestea grăesc, ca voi să vă mântuiți. ²⁵ Acela era făclie care ardea și lumina; iar voi ați voit să vă veseliți la un ceas întru lumina lui. ²⁶ Iar eu am mărturie mai mare de cât Ioan, că lucrurile care mi-a dat mie Tatăl ca să le săvîrșesc pre ele, aceste lucruri care eu fac, mărturisește pentru mine, că Tatăl m'a trimis. ²⁷ Și Tatăl acela ce m'a trimis, acela a mărturisit pentru mine; nici glasul lui ați audit vre-o dată, nici chipul lui ați vădut. ²⁸ Și cuvântul lui nu-l aveți răma

ind întru voi; că pre carele a trimis el, acestuia voi nu credeți. ²⁹ Cercați scripturile, că vouă vi se pare întru dănelele avea viață vecinică; și acelea sunt cele ce mărturisește pentru mine. ³⁰ Și nu voiți să veniți către mine, ca viață să aveți. ³¹ Mărire de la oameni nu leau. ³² Ci v'am cunoscut pre voi. că dragostea lui Dumnezeu nu aveți întru voi. ³³ Eu am venit întru numele Tatălui meu, și nu mă primiți pre mine; de va veni altul întru numele său, pre acela veți primi. ³⁴ Cum puteți voi să credeți mărire unul de la altul luând, și pre mărirea cea de la singur Dumnezeu nu o căutați? ³⁵ Să nu vi se pară că eu voi pîri pre voi la Tatăl; este cela ce vă pîresce pre voi, Moisi, spre carele voi ați nădăduit. ³⁶ Că de ați fi cređut lui Moisi, ați fi cređut și mie, că pentru mine acela a scris. ³⁷ Iar dacă scripturile aceleia nu credeți, cum cuvintelor mele veți crede?

CAP VI.

Pentru cele cinci pîni și două pesci, pentru darea în lături lui Iisus ca să nu-l facă pre el împărat; pentru umblarea pe mare; pentru poporul carele mergea după Iisus în vase; pentru popor cînd cerea semn; pentru pânea care se pogoară din cer; pentru cei mulți din Ucenicii cari s'au întors de la Iisus; pentru mărturisirea lui Petru de Christos.

¹ După acestea s'a dus Iisus de cea parte de marea

Galileii, care este a Tiberiadăi. ² Și a mers după dănsul

popor mult, căci vedea semnele lui care făcea la cei bolnavi.

³ Și s'a suit în munte Iisus, și acolo a ședut cu ucenicii săi. ⁴ Și era aproape Pascile, praznicul Iudeilor.

⁵ Deci rădicându-și Iisus ochii, și vădend, că mult popor vine la dănsul, dice către Filip: De unde vom cumpăra pîni, ca să mănânce aceștia? ⁶ (Iar acesta dicea ispitind pre el; că însuși știa ce vrea să facă). ⁷ Răspuns'a Filip lui: De două sute de dinari pîni nu le va ajunge lor, ca fiește-carele dintr'înșii câte puțin să iea. ⁸ Grăit'a lui unul din ucenicii lui, Andrei, fratele lui Simon Petru: ⁹ Este un copil aicea, carele are cinci pîni de orz și două pesci; ci acestea ce sunt la atîtia? ¹⁰ Și a ăis Iisus: Faceți pre oameni să ședă; și era farbă multă întru acel loc; deci au ședut bărbații cu numărul ca la cinci mii.

¹¹ Și a luat pîmile Iisus, și mulțumind a împărțit ucenicilor; și ucenicii celor ce ședău; așijderea și din pesci cât au vrut ei. ¹² Iar dacă s'au săturat, a ăis ucenicilor săi: Adunați sfărămiturile ce au prisosit, ca să nu se piardă ceva. ¹³ Deci au adunat și au umplut două spre-dece coșuri de sfărămituri, din cinci pîni de orz, cari au prisosit celor ce au mîncat.

¹⁴ Iar oamenii vădend semnul care le-a făcut Iisus ăicea: Că acesta este adevărat prorocul cel ce va să vie în lume. ¹⁵ Deci Iisus cunoscend că vor să vie, și să-l apuce pre el ca să-l facă împărat s'a dus iarăși în munte, el singur. ¹⁶ Și dacă s'a făcut seră, s'au pogorit ucenicii lui la mare. ¹⁷ Și intrând în corabie mergea de ceea parte de mare la Capernaum și iată întunerec s'a făcut, și nu venise către ei Iisus. ¹⁸ Și marea s'a ridicat, vînt mare suflând. ¹⁹ Deci viind ei ca la două-deci și cinci sau trei-deci de stadii, vîd pre Iisus umblând pre mare, și apropiindu-se de corabie; și s'au înfricoșat. ²⁰ Iar el a ăis lor: Eu sunt, nu vă temeți. ²¹ Deci vrea să-l iea pre el în corabie; și îndatăși corabia a sosit la pămîntul la carele ei mergeau. ²² A doua ăi poporul carele sta de ceea parte de mare, vădend că altă corabie nu era acolo fără numai una, întru care intrase ucenicii lui, și cum că Iisus nu a intrat în corabie împreună cu ucenicii săi, ci singuri ucenicii lui, s'au dus. ²³ (Și alte corăbii au venit din Tiberiada, aproape de locul unde au mîncat pânea, mulțumind Domnului. ²⁴ Deci dacă a vădut poporul, că Iisus nu este acolo, nici ucenicii lui, au intrat și ei în corăbii, și au mers în

Capernaum, căutând pre Iisus. ²⁶ Și aflându-l pre el de ceea parte de mare, l-au ȋdis lui: Ravvi, când ai venit aici? ²⁷ Răspuns-a Iisus lor și a ȋdis: Amin, Amin grăiesc: Mă căutați pre mine, nu căci ați vȋdut semne, ci căci ați mȋncat din pȃnȋ și v'ati sȃturat.

²⁷ Lucrați, nu mȃncarea cea peritȃre, ci mȃncarea care rȃmȃne spre viaȃ vȃcȃnicȃ, care Fiul omului va da vouȃ. Cȃ pre acesta Dumneȃu Tatȃl l'a pecetluit. ²⁸ Decȃ au ȋdis cȃtre dȃnsul: Ce vom face ca sȃ lucrȃm lucrurile lui Dumneȃu? ²⁹ Răspuns'a Iisus și a ȋdis lor: Acesta este lucrul lui Dumneȃu, ca sȃ credeți ĩntru carele a trimis acela. ³⁰ Ȋdis'a drept aceea lui: Dar ce semn faci tu, ca sȃ vedem și sȃ credem ȃie ce lucrezi? ³¹ Pȃrinȃi noștri manȃ au mȃncat ĩn pustie, precum este scris: Pȃne din cer le-a dat lor de a mȃncat. ³² Decȃ le-a ȋdis lor Iisus: Amin, Amin ȃic vouȃ, nu Moisi a dat vouȃ pȃnea din cer, ci Tatȃl meu dȃ vouȃ din cer pȃnea cea adevȃratȃ. ³³ Pentru cȃ pȃnea lui Dumneȃu este ceea cȃse pogȃrȃ din cer, și viaȃ dȃ lumii. ³⁴ Decȃ a ȋdis cȃtre dȃnsul: Dȃmne, pururea dȃne noȃ pȃnea acestȃ. ³⁵ Și a ȋdis lor Iisus:

Eȃ sunt pȃnea vieȃi; cea

ce vine cȃtre mine nu va flȃmȃnȃi, și cea ce crede ĩntru mine nu va ĩnseta nicȃ odinioȃrȃ. ³⁶ Ci am ȋdis vouȃ: Cȃ m'ati și vȃdut pre mine și nu credeți. ³⁷ Tot ce ĩmi dȃ mie Tatȃl, cȃtre mine va veni; și pre cea ce vine cȃtre mine nu l'voiȃ scȃte afarȃ. ³⁸ Cȃ m'am pogorit din cer, nu ca sȃ fac voia mea, ci voia celui ce m'a trimis pre mine. ³⁹ Și acesta este voia Tatȃlului celui ce m'a trimis pre mine: cȃ tot ce m'a dat mie, sȃ nu pierd dinȃ ĩnsul, ci sȃ-l ĩnviez pre el ĩn ȃiua cea de apoi.

⁴⁰ Și acestȃ este voia celui ce m'a trimis pre mine, cȃ tot cine vede pre Fiul și crede ĩntru el sȃ aibȃ viaȃ vȃcȃnicȃ; și eȃ ĩl voiȃ ĩnvia pe el ĩn ȃiua cea de apoi. ⁴¹ Decȃ cȃrtiaȃ ludeiȃ pentru el, cȃ a ȋdis: Eȃ sunt pȃnea ceea ce s'a pogorit din cer. ⁴² Și ȃicea: Aȃ nu este acesta Iisus Fiul lui Iosif, caruia scim noi pre tatȃl seȃ și pre mama sa? Dar cum ȃice el, cȃ din cer m'am pogorit? ⁴³ Decȃ răspuns'a Iisus, și a ȋdis lor: Nu cȃrtiți ĩntre voi. ⁴⁴ Nimȃnȃ nu pȃte sȃ vie cȃtre mine de nu l'va trage pre el Tatȃl cel ce m'a trimis pre mine, și eȃ ĩl voiȃ ĩnvia pre el ĩn ȃiua cea de apoi. ⁴⁵ Este scris ĩn prooroci: Și vor fi toȃi ĩnvȃȃți de Dumneȃu; decȃ tot cela ce aude

de la Tatȃl și se ĩnvȃȃ vine cȃtre mine. ⁴⁶ Nu dȃrȃ cȃ pre Tatȃl l'a vȃdut cineva fȃrȃ numai cela ce este de la Dumneȃu, acela a vȃdut pre Tatȃl. ⁴⁷ Amin, Amin grȃesc vouȃ: Cela ce crede ĩntru mine are viaȃ vȃcȃnicȃ.

⁴⁸ Eȃ sunt pȃnea vieȃi. ⁴⁹ Pȃrinȃi voștri au mȃncat manȃ ĩn pustie, și au murit. ⁵⁰ Acestȃ este pȃnea care se pogȃrȃ din cer, ca sȃ mȃnȃnce cineva dinȃ ĩnȃ și sȃ numȃrȃ. ⁵¹ Eȃ sunt pȃnea cea vie, care s'a pogorit din cer, de va mȃnce cineva din pȃnea acestȃ, va fi viu ĩn veci; și pȃnea care eȃ voiȃ da trupul meu este, pre carele eȃ voiȃ da pentru viaȃ lumii. ⁵² Decȃ se prȃciaȃ ĩntre sine ludeiȃ ȃicȃnd: Cum pȃte acestȃ sȃ-ȃi dea noȃ trupul seȃ sȃ-l mȃncȃm? ⁵³ Și a ȋdis lor Iisus: Amin, Amin grȃesc vouȃ de nu veți mȃnce trupul Fiului omului, și veți bea sȃngele lui, nu veți avea viaȃ ĩntru voiȃ. ⁵⁴ Cela ce mȃnȃncȃ trupul meu, și bea sȃngele meu, are viaȃ vȃcȃnicȃ; și eȃ ĩl voiȃ ĩnvia pre el ĩn ȃiua cea de apoi. ⁵⁵ Cȃ trupul meu adevȃrat este mȃncarea, și sȃngele meu adevȃrat este bȃutura.

⁵⁶ Cela ce mȃnȃncȃ trupul meu, și bea sȃngele meu, ĩntru mine petrece și eȃ ĩntru el. ⁵⁷ Precum m'a trimis pre mine Tatȃl cel viu, și

eȃ viez pentru Tatȃl; și cela ce mȃ mȃnȃncȃ pre mine, și acela va fi viu pentru mine.

⁵⁸ Acestȃ este pȃnea care din cer s'a pogorit; nu precum a mȃncat mana pȃrinȃi voștri și au murit; cela ce va mȃnce pȃnea acestȃ va fi viu ĩn veac. ⁵⁹ Acestea a ȋdis ĩn sinagogȃ ĩnvȃȃnd ĩn Capernaum. ⁶⁰ Decȃ mulȃi auȃnd din uceniciȃ lui au ȋdis: Greȃ este cuvȃntul acesta, cine pȃte sȃ-l auȃ pre el? ⁶¹ Iar Iisus scȃind ĩntru sine cȃ cȃrtesc pentru acestȃ ucenicȃiȃ lui, a ȋdis lor: Acestȃ vȃ smȃntesc pre voi? ⁶² Dar de veți vedea pre Fiul omului suȃdu-se unde era mai nainte? ⁶³ Duhul este carele face viu, trupul nu folosescȃ nimic; grȃiurile carȃ grȃesc vouȃ. Duh sunt și viaȃ sunt. ⁶⁴ Ci sunt unȃ din voi carȃ nu cred. Cȃ scȃ dintru ĩnceput Iisus carȃ sunt cei ce nu cred, și carele este cela ce vrea sȃ-l vinȃȃ pre el. ⁶⁵ Și ȃicea: pentru acestȃ am ȋdis vouȃ: Cȃ nimenea nu pȃte sȃ vie la mine de nu va fi dat lui de la Tatȃl meu. ⁶⁶ Dintru acestȃ mulȃi din uceniciȃ lui s'au ĩntors ĩnapoi, și nu mai umblaȃ cu dȃnsul. ⁶⁷ Și a ȋdis Iisus celor douȃ spre-dece: Aȃ dȃrȃ și voi voiȃi sȃ vȃ duceți? ⁶⁸ Răspuns'a Simon Petru lui: Dȃmne, la cine ne vom duce? Cuvinte ale vieȃi vȃcȃnice ai. ⁶⁹ Și noi am cre-

dut și am cunoscut, că tu ești Christosul Fiul lui Dumnezeu celui viu. ⁷⁰ Răspuns a lui Iisus: Ați nu eu pre voi cei doi-spre-șapte v'amales,

și unul din voi diavol este? ⁷¹ Și dicea de Iuda al lui Samon Iscarioteanul, că acela vrea să-l vină pre el, unul fiind din cei doi-spre-șapte.

CAP. VII.

Pentru suirea Domnului ca într-o ascuns la praznic; pentru Iudei când se minunau cum Iisus scie carte învățând; pentru desbinarea poporului pentru Christos; pentru prigonirea boierilor și a lui Nicodim.

¹ Și umbla Iisus după acestea în Galilea, că nu voia în Iudea să umble, că-l căuta pre el Iudeii să-l omore. ² Și era aproape praznicul Iudeilor, înfigerea corturilor. ³ Deci a dis către dânsul frații lui: Trece de aici și mergi în Iudeia, ca și ucenicii tăi să vadă lucrurile cari faci. ⁴ Că nimenea într-o ascuns facu ceva, și caută să fie el la arătare; dacă faci acestea, arată-te pre tine lumii. ⁵ Pentru că nici frații lui nu credeau într-insul. Deci a dis lor Iisus: Vremea mea încă n'a sosit; iar vremea voastră tot-d-a-una este gata. ⁶ Nu poate lumea să vă urască pre voi; iar pre mine mă urăsc, pentru că eu mărturisesc de dânsa, că lucrurile ei sunt rele. ⁷ Voi suiți-vă la praznicul acesta. Eu încă nu mă suii la praznicul acesta, căci vremea mea încă nu s'a împlinit. ⁸ Și acestea zicând lor a rămas în Galileea.

⁹ Și dacă s'a suit frații lui, atunci și el s'a suit la praznic, nu de față, ci cam pre ascuns. ¹⁰ Iar Iudeii îl căuta pre el la praznic și diceau: Unde este acela? ¹¹ Și cărtire multă era pentru dânsul între popore. Că unii diceau că bun este; iar alții diceau: Nu; ci amăgesce poporul. ¹² Însă nimenea de față nu grăia de dânsul, pentru frica Iudeilor.

¹³ Iar înjunătăindu-se praznicul, s'a suit Iisus în biserică și învăța. ¹⁴ Și se mira Iudeii zicând: Cum scie acesta carte nefiind învățat? ¹⁵ Deci a răspuns lor Iisus și a dis: A mea învățătură nu este a mea, ci a celui ce m'a trimis pre mine. ¹⁶ De va voi cine-va să facă voia lui, va cunoște pentru învățatura aceasta, ore de la Dumnezeu este, sau eu de la mine grăiesc. ¹⁷ Că ce grăiesc de la sine mărire a sa caută; iar eu de la cine mărire a sa caută.

lui ce l'a trimis pre el, această adevărat este, și nedreptate nu este într-o dânsul. ¹⁸ Ați nu Moisi v'a dat vouă legea? Și nimenea din voi nu face legea? Ce mă căutați să mă omoriți? ¹⁹ Răspuns a poporul și a dis: Drac ai; cine te caută să te omore? ²⁰ Răspuns a Iisus și a dis lor: Un lucru am făcut și toți vă mirați pentru acesta. ²¹ Moisi v'a dat vouă tăierea împrejur, (nu că de la Moisi este, ci de la părinți), și Sâmbăta tăiați împrejur pre om. ²² Dacă tăierea împrejur primesce omul Sâmbăta, ca să nu se strice legea lui Moisi, pre mine vă mâniați, căci om întreg am făcut sănătos Sâmbăta? ²³ Nu judecați după față, ci dreapta judecata judecați. ²⁴ Deci diceau unii din Ierusalimeni: Ați nu este acesta pre care îl caută ca să-l omore? ²⁵ Și iată de față grăiesc, și nimic lui nu-i dic: Nu cum-va ați cunoscut cu adevărat boierii că adevărat acesta este Christos? ²⁶ Ci pre acesta îl scim de unde este, iar Christos când va veni nimeni nu știți de unde este. ²⁷ Deci striga Iisus în biserică, învățând și zicând: Și pre mine mă știți și știți de unde sunt; și de la mine nu am venit, ci este adevărat că eu m'a trimis, pe care voi nu-l știți. ²⁸ Iar

eu îl știu pre el, că de la dânsul sunt și acela m'a trimis. ²⁹ Deci îl căuta pre el să-l piardă, și nimenea nu și-a pus pre dânsul mâinile, că încă nu venise ceasul lui. ³⁰ Și mulți din popor au credut într-insul, și diceau: Că Christos când va veni, ați dăra mai multe semne va face de cât acestea care a făcut acesta? ³¹ Ați audit fariseii pre popor cărtind pentru dânsul acestea și ați trimis slugi fariseii și archereii ca să-l prindă pre dânsul. ³² Deci a dis lor Iisus: Încă puțină vreme cu voi sunt, și merg la acela ce m'a trimis pre mine. ³³ Căuta-mă-veți și nu mă veți afla; și unde sunt eu, voi nu puteți să veniți. ³⁴ Nu judecați după față, ci dreapta judecata judecați. ³⁵ Deci a dis Iudeii între sine: Unde va să meargă acesta, că noi nu-l vom afla pre el? Nu cum-va într-o risipirea Elinilor va să meargă și să învețe pre Elini? ³⁶ Ce este cuvântul acesta carele a dis: Căuta-mă-veți și nu mă veți afla; și unde sunt eu, voi nu puteți să veniți. ³⁷ Iar în ziua cea de pre urmă, cea mare a praznicului a statut Iisus și a strigat zicând: De însetează cine-va să vie la mine și să bea. ³⁸ Că eu cred într-o mine, precum a dis scriptura, riuri de apă vie vor curge din pântecul lui. ³⁹ Iar acesta a dis pentru Duhul pre carele era să-l ia

cei ce cred întru dânsul. Că încă nu era Duh Sânt, că Iisus încă nu se prea mărise).⁴⁰ Deci mulți din popor auzind cuvîntul diceau: Acesta este cu adevărat Proorocul, alții diceau: Acesta este Christosul.⁴¹ Iar alții diceau: Ați dōră din Galilea va să vie Christos? ⁴² Ați nu a dîs scriptura, că din Sămînța lui David și din orașul Vitleem unde a fost David, va să vie Christos? ⁴³ Și împerechiare între popor s'a făcut pentru dânsul. ⁴⁴ Iar unii dintr'înși vrea să-l prîndă pre el; dar nimenea nu și-a pus pre dânsul mîinile. ⁴⁵ Deci ați venit slugile către archierei și către farisei și ați dîs lor acela: Pentru ce nu l'ați adus pre

el? ⁴⁶ Răspuns'a slugile: Nici odată om așa a grăit, că omul acesta. ⁴⁷ Și ați răspuns lor fariseii: Ați dōră și voui v'ați amăgit? ⁴⁸ Ați dōră cine va din boierii a creșut într'înșul, sau din farisei? ⁴⁹ Ci poporul acesta, carele nu scie legea, blestemat este. ⁵⁰ Dis'a Nicodim către ei, carele venise nōptea la dânsul, unul fiind dintre ei: ⁵¹ Ați dōră legea noastră judecă pre om de nu va auzi de la el mai înainte, și va cunōse ce face? ⁵² Răspuns'ați și i-ați dîs lui: Ați dōră și tu din Galileea ești? Căci și vești, că prooroc din Galileea nu s'a sculat. ⁵³ Și a mers fie-carele la casa sa.

CAP. VIII.

Pentru cei ce întreabă pre Iisus pentru Tatăl său; pentru Iisus cînd făgăduia slobozenie celor ce'i urmează lui; pentru cei ce diceau că drac are Iisus; pentru Iudeii cei ce se ispitioă să omōre cu petre pre Iisus, cîci a dîs: că mai 'nainte de Avraam este.

¹ Iar Iisus s'a dus în muntele Maslinilor. ² Iar la mîncare iarăși a venit în biserică, și tot poporul a venit la dânsul, și ședînd învăța pre ei.

³ Și a adus la dânsul cărturarii și fariseii pre o mulere prinsă în preacurvie; și puind-o pre dînsa în mijloc,

⁴ Ați dîs lui: Învățătorule, pre această mulere am prins așa de față preacurvind. ⁵ Și în lege Moisi ne-a poruncit nouc: unele ca aceste să se ucidă cu pietre; dar tu ce dici? Și acesta dicea, ispitindu-l pre el ca să aibă ce cleveti împotriva lui; iar Ii-

sus, jos plecându-se, scria cu degetul pre pămînt. ⁷ Și neîncetînd a-l întreba pre el, s'a ridicat și a dîs lor: Cela ce este fără de păcat între voi, acela întâiu să arunce piatră asupra ei. ⁸ Și iarăși plecându-se jos a scris pre pămînt. ⁹ Iar ei auzînd, și de sciință muștrându-se, eșia unul după altul, începînd de la cei mai bătrîni până la cei mai de jos. Și a rămas Iisus singur și mulerea în mijloc stînd. ¹⁰ Și rădicându-se Iisus, și nevedînd pre nimene, fără numai pre mulere, i-a dîs ei: Mulere, unde îți sunt părișii tăi? Ați nimene pre tine nu te-a judecat a fi vinovată? ¹¹ Iar ea a dîs: Nimene, Dōmne. Și a dîs ei Iisus: Nici eu nu te judec. Du-te, și de acum să nu mai păcătuesci.

¹² Deci iarăși a grăit lor Iisus dîcînd: Eu sunt lumina lumii: cela ce urmăzează mie nu va umbla întru întuneric, ci va avea lumina vieții. ¹³ Deci ați dîs lui fariseii: Tu însuți mărturisești pentru tine: mărturia ta nu este adevărată. ¹⁴ Răspuns-a Iisus și a dîs lor: Deși eu însuși mărturiseșc pentru mine, adevărată este mărturia mea; că sciți de unde am venit, și unde merg; iar voi nu știți de unde viu și unde merg. ¹⁵ Voi după trup judecați, eu nu judec pre

nimeni. ¹⁶ Și de a-și și judeca eu, judecata mea adevărată este; că singur nu sunt, ci eu și Tatăl cela ce m'a trimis pre mine. ¹⁷ Și în legea voastră scris este, că a doui omeni mărturia adevărată este. ¹⁸ Eu sunt cel ce mărturiseșc pentru mine însuși, și mărturiseșc pentru mine Tatăl ce m'a trimis. ¹⁹ Deci dicea lui: Unde este Tatăl tău? Răspuns-a Iisus: Nici pre mine mă sciți, nici pre Tatăl meu; de m'ați sci pre mine, și pre Tatăl meu ați sci. ²⁰ Aceste grațuri le-a grăit Iisus în gazofilachie, învățînd în biserică; și nimeni nu l'a prins pre el, că încă nu venise ceasul lui.

²¹ Și iarăși a dîs lor Iisus: Eu merg și mă veți căuta pre mine, și nu mă veți afla, și în păcatul vostru veți muri. Unde merg eu, voi nu puteți să veniți. ²² Deci diceau Iudeii: Ați dōră va să se omōre însuși pre sine, că dice: Unde merg eu, voi nu puteți să veniți? ²³ Și a dîs lor: Voi din cele de jos sunteți, eu din cele de sus sunt; voi din lumea aceasta sunteți, eu nu sunt din lumea aceasta. ²⁴ Deci am dîs vouc: Că veți muri în păcatele voastre; că de nu veți crede că eu sunt, veți muri în păcatele voastre.

²⁵ Dis'a drept aceea lui: Tu cine ești? Și a dîs lor Iisus: Începutul, care și grăiese cu

voi. ²⁶ Multe am pentru voi a grăi și a judeca; ci ceea ce m'a trimes pre mine adevărat este; și eu cele ce am audīt de la dēnsul, aceste grăesc în lume. ²⁷ Și nu a cunoscut că de Tatăl grăia lor. ²⁸ Decī a dīs lor Iisus: Când veți înălța pre Fiul omului, atunci veți cunoscce că eu sunt; și de la mine însu-mi nu fac nimic, ci precum m'a învățat pre mine Tatăl meu, acestea grăesc. ²⁹ Și cea ce m'a trimis pre mine cu mine este: nu m'a lăsat pre mine singur Tatăl, că eu cele plăcute lui fac pururea. ³⁰ Acestea grăind el, mulți au creșut întru dēnsul.

³¹ Decī dīcea Iisus către Iudei cef-ce creșuse lui: De veți petrece voi întru cuvintul meu, cu adevărat ucenici ai mei sunteți. ³² Și veți cunoscce adevărul, și adevărul vă va desrobi pre voi. ³³ Răspuns'au și i-a dīs lui: Sămînța a lui Avraam suntem, și nimēnui nu am fost robī nicī odată; cum tu dīci: că desrobiți veți fi? ³⁴ Răspuns'a Iisus lor: Amin, Amin, grăesc vouă, că tot cel ce face păcatul, rob este păcatului. ³⁵ Iar robul nu rămâne în casă în veac; iar fiul rămâne în veac. ³⁶ Decī dacă vă va desrobi pre voi Fiul, cu adevărat desrobiți veți fi. ³⁷ Șciți că sămînța a lui Avraam sunteți; dar mō

căutați să mō omoriți, că cuvintul meu nu incipe întru voi. ³⁸ Eu ceea ce am vėdūt la Tatăl meu grăesc; și voi ceea ce ați vėdūt la tatăl vostru faceți. ³⁹ Răspuns'au și au dīs lui: Tatăl nostru Avraam este. Dīs'a lor Iisus: De ați fi fost fiți ai lui Avraam, lucrurile lui Avraam ați fi făcut. ⁴⁰ Iar acum mō căutați să mō omoriți pre mine omul carele adevărul am grăit vouă, care am audīt de la Dumneșeu; această Avraam nu a făcut. ⁴¹ Voi faceți lucrurile tatălui vostru. Dīs'a drept aceea lui: Noī din curvie nu suntem născuți, un tată avem pre Dumneșeu.

Dīs'a lor Iisus: De ar fi fost Dumneșeu Tatăl vostru m'ați fi iubit pre mine, că eu de la Dumneșeu am eșit și am venit: că nu am venit de la mine însu-mi, ci acela m'a trimis. ⁴² Pentru ce glasul meu nu-l cunoscceți? Căci nu puteți să audīți cuvintul meu. ⁴³ Voi din tatăl diavolului sunteți, și poftele tatălui vostru voiți să faceți; acela ucīgător de oameni a fost dintru început și întru adevăr nu a stătut: că nu este adevăr întru dēnsul; când grăescce minciuna, dintru ale sale grăescce, că minciunos este, și tatăl el. ⁴⁴ Iar eu, căci adevărul grăesc, nu credeți mie. ⁴⁵ Cine

dintru voi mō vădesce pre mine pentru păcat? Iar dacă adevărul grăescce, pentru ce voi nu credeți mie? ⁴⁶ Cea ce este de la Dumneșeu, graiurile lui Dumneșeu ascultă. Pentru această voi nu ascultați, că nu de la Dumneșeu sunteți. ⁴⁷ Răspuns'au Iudei și i-au dīs lui: Oare nu dīcem noi bine că Samarinean ești tu și drac al? ⁴⁸ Răspuns'a Iisus: Eu drac nu am, ci cinstesc pre Tatăl meu; și voi mō necinstiți pre mine. ⁴⁹ Iar eu nu caut mărirea mea; este cea ce caută și judecă.

⁵⁰ Amin, Amin grăesc vouă: De va păzi cine-va cuvintul meu, nu va vedea mōrtea în veac. ⁵¹ Decī au dīs lui Iudei: Acum am cunoscut că ai drac; Avraam a murit și proorocii și tu dīci: De va păzi cine-va cuvintul meu nu va gusta mōrtea în veac. ⁵² Au doară tu mai mare ești de cât părintele nostru Avraam, carele a mu-

rit? Și proorocii au murit; cine te faci tu pre tine? ⁵³ Răspuns'a Iisus: De mō măresc eu pre mine singur, mărirea mea nimic nu este; este Tatăl meu carele mō măresce pre mine, pre carele voi dīceți că Dumneșeu vostru este. ⁵⁴ Și nu l'ați cunoscut pre el; iar eu il șciți pre el, și de voi dīce că nu'l șciți pre el, voiți fi asemenea vouă, minciunos: Ci-l șciți pre el și cuvintul lui păzesc. ⁵⁵ Avraam, părintele vostru a fost bucuros ca să vadă ziua mea; și a vėdūt și s'a bucurat. ⁵⁶ Decī au dīs Iudei către dēnsul: Cincī-deci de ani încă nu ai și pre Avraam l'ai vėdūt? ⁵⁷ Și a dīs lor Iisus: Amin, Amin dīc vouă, mai înainte de a se face Avraam, eu sunt. ⁵⁸ Decī a luat pietre ca să arunce într'insul; iar Iisus s'a ascuns și a eșit din biserică, mergēnd prin mijlocul lor, și a trecut așa.

CAP. IX.

Pentru orbul cel din nascere

¹ Și trecēnd a vėdūt pre un orb din nascere. ² Și l'au întrebat pre el ucenicii lui dīcēnd: Ravvi, cine a greșit, acesta, sau părinții lui, de

s'a născut orb? Răspuns'a Iisus: Nicī acesta a greșit, nicī părinții lui, ci ca să se arate lucrurile lui Dumneșeu întru el. ³ Mie mi se ca-

de să lucrez lucrurile celui ce m'a trimis pre mine, până este ziua; vine noaptea când nimenea nu poate să lucreze. ⁶Când sunt în lume, lumină sunt lumii. ⁷Acestea zicând, a scuipat jos, și a făcut tină din scuipat, și a uns cu tina preste ochii orbului. ⁸Și i-a zis lui: Mergi de te spală în scăldătorea Siloamului, (ce se tâlcuiesc Trimis). ⁹Deci s'a dus și s'a spălat și a venit vedând. ¹⁰Iar vecinii și cei ce-l veduse pre el mai înainte că era orb diceau: Aă nu este acesta cel ce ședea și cerea? ¹¹Alții diceau: Că acesta este. Iar alții diceau că seamănă cu el. Iar acela zicea: că eu sunt. ¹²Deci îi ziceau lui: Cum ți s'a deschis ochii? Răspuns'a acela și a zis: Un om ce se numește Iisus, tină a făcut și a uns ochii mei, și mi-a zis mie: mergi la scăldătorea Siloamului, și te spală; și mergând și spălându-mă am vedat. ¹³Și i-a zis lui: Unde este acela? Zis'a: Nu știu. ¹⁴Il aduc pre el la farisei, pre cela ce ore-când a fost orb. ¹⁵Și era Sâmbătă când a făcut Iisus tina și i-a deschis ochii lui. ¹⁶Deci iarăși l'au întrebat pre el și fariseii: Cum a vedat? Iar el a zis: Tină a pus pre ochii mei și m'am spălat și ved. ¹⁷Deci diceau ore-că din farisei: Acest om nu este de la Dumnezeu, că nu păzesc

Sâmbăta. Alții diceau: Cum poate om păcătos să facă semne ca acestea? Și împerechiare era între ei. ¹⁸Zis'a orbului iarăși: Tu ce zici pentru densusul că a deschis ochii tăi? Iar el a zis: că prooroc este. Deci nu au crezut Iudeii pentru densusul, că orb a fost și a vedat, până ce au chemat pe părinții acestuia ce au vedat. ¹⁹Și i-au întrebat pe ei zicând: Acesta este fiul nostru carele voi ați zis că s'a născut orb, cum dar acum vede? ²⁰Răspuns'a lor părinții lui și au zis: Știm că acesta este fiul nostru și cum că orb s'a născut. ²¹Iar cum acum vede nu știm, sată cine i-a deschis lui ochii, noi nu știm; însuși virstă are, pre densusul îl întrebați, el singur pentru sineși va spune. ²²Acestea au zis părinții lui, că se temeau de Iudei, pentru că acum se sfătuisse Iudeii că de-l va mărturisi pe el cine-va a fi Christos să se lepede din sinagogă. ²³Pentru aceea părinții lui au zis că virstă are, pre densusul îl întrebați. ²⁴Deci au chemat a doua oră pre omul carele fusese orb, și au zis lui: Dă mărire lui Dumnezeu; noi știm că omul acesta păcătos este. ²⁵Iar acela a răspuns și a zis: De este păcătos, nu știu; una știu, că orb fiind eu, acum ved. ²⁶Și i-au zis lui iarăși: Ce a făcut ție? Cum

ți-a deschis ție ochii? ²⁷Răspuns'a lor: Am zis vouă acum și nu ați audiat; ci iarăși voiți să audiați? Aă dorași voi voiți să vă faceți ucenici ai lui? ²⁸Deci l'au ocărit pre el, și au zis lui: Tu ești ucenic al celuiia; iar noi ai lui Moisi suntem ucenici. ²⁹Noi știm că eu Moisi a grăit Dumnezeu; iar pre acesta nu-l știm de unde este. ³⁰Răspuns'a omul, și a zis lor: Că întru acesta este minune că voi nu știți de unde este, și au deschis ochii mei. ³¹Și știm că pre păcătos Dumnezeu nu-l ascultă, ci de este cine-va cinstitor de Dumnezeu și face voia lui, pre acesta îl ascultă. ³²Din veac nu s'a audiat cum că să fi deschis cineva ochii vre-unui orb din nascere. ³³De nu ar fi acesta de la Dumnezeu, nu ar putea face nimic. ³⁴Răspuns'au și au zis lui: Intru păcate tu te-ai

născut tot, și tu ne învești pre noi? Și l'au gonit pre el afară. ³⁵Audiat'a Iisus că l'a gonit pre el afară, și aflându-l pre densusul, i-a zis lui: Tu crești în Fiul lui Dumnezeu? ³⁶Răspuns'a acela și a zis: Și cine este, Domne, ca să cred într'ensul? ³⁷Și i-a zis Iisus lui: Și l'ai vedat pre el, și carele grăiesc cu tine, acela este. ³⁸Iar el a zis: Creș, Domne; și s'a închinat lui.

³⁹Și a zis lui Iisus: Spre judecată am venit eu în lumea aceasta; ca cei ce nu ved să vadă, și cei ce ved să fie orbi. ⁴⁰Și au audiat acestea unii din farisei cari erau cu densusul, și au zis lui: Aă dorași noi suntem orbi? ⁴¹Zis'a lor Iisus: De ați fi orbi, nu ați avea păcat; iar acum ziceți, că vedem, pentru aceasta păcatul vostru rămâne.

CAP. X.

Pentru păstorul cel bun și nămitul; pentru Iisus când s'a întrebat în privitor când umbla prin biserică.

¹Amin, Amin grăesc vouă. Cela ce nu intră prin ușă în staulul oilor, ci sare pre ațurea, acela fur este și tilhar. ²Iar cela ce intră prin ușă păstor este oilor. ³Aceluia portarul îl deschide, și oile

ascultă glasul lui, și oile sale le chiamă pre nume, și le scote pre ele. ⁴Și când scote oile sale, merge înaintea lor, și oile merg după densusul, căci cunosc glasul lui. ⁵Iar după cel străin nu merg, ci fug de la

⁶Și

dênsul, că nu cunosc glasul străinilor. ⁶ Acastă pildă a dîs lor Iisus; iar ei nu o au înțeles ce era a-elea ce le grăia lor. ⁷ Decî iarăși le-a dîs lor Iisus: Amin, Amin grăesc vouă. Că eu sunt ușa oilor. ⁸ Toți câți au venit mai înainte de mine, furi sunt și tilhari; ci nu i-au ascultat pre ei oile.

⁹ Eu sunt ușa; prin mine de va intra cine-va se va mîntui; și va intra și va eși și pășune va afla. ¹⁰ Furul nu vine, fără numai să fure, și să junghie, și să pîrjă; Eu am venit ca viață să aibă și mai mult să aibă. ¹¹ Eu sunt Păstorul cel bun: păstorul cel bun sufletul său își pune pentru oi. ¹² Iar năimitul și carele nu este păstor, căruia nu sunt oile ale lui, vede lupul viind, și lasă oile și fuge; și lupul le răpesc pe ele, și risipește oile. ¹³ Și năimitul fuge, că năimît este și nu-i este lui grije pentru oi. ¹⁴ Eu sunt păstorul cel bun, și cunosc pre ale mele și mă cunosc de ale mele. ¹⁵ Precum mă cunosc pre mine Tatăl și eu cunosc pre Tatăl; și sufletul meu îmi pun pentru oi. ¹⁶ Și alte oi am care nu sunt din staulul acesta; și pre acele mi se cade a le aduce; și glasul meu vor auzi; și va fi o turmă și un Păstor.

¹⁷ Pentru acosta Tatăl mă

iubesc pre mine, că eu îmi pui sufletul meu, ca iarăși să-l iea pre el. ¹⁸ Nimenea nu-l iea pre el de la mine; ci eu îl pui pre el de sine-mi. Stăpânire am să-l pui și stăpânire am iarăși să-l iea pre el; acastă poruncă am luat de la Tatăl meu. ¹⁹ Decî iarăși s'a făcut priecire între Iudei pentru cuvintele acestea. ²⁰ Și diceau mulți dintr'înșii: Drac are, și este nebun; pentru cel ascultați pre el? ²¹ Alții diceau: Aceste cuvinte nu sunt de îndrăcit; au dără pôte drac să deschidă ochi ai orbilor?

²² Și se făceau atunci înorile în Ierusalim, și era iarnă. ²³ Și umbla Iisus în biserică în pridvorul lui Solomon. ²⁴ Decî I-au impresurat pre el Iudei și i-au grăit lui: Până când vei lua sufletele noastre? De ești tu Christos, spune nouă fără de sială. ²⁵ Răspuns'a lor Iisus: Am dîs vouă și nu credeți: lucrurile cari eu fac întru numele Tatălui meu, acelea mărturisesc pentru mine. ²⁶ Ci voi nu credeți, că nu sunteți din oile mele, precum am dîs vouă.

²⁷ Oile mele glasul meu ascultă și eu le cunosc pre dîsenle, și vin după mine. ²⁸ Și eu le dau lor viață vecinică. Și nu vor peri în veac și nimeni nu le va răpi pre

ele din mîna mea. ²⁹ Tatăl meu, carele le-a dat mie, mai mare decît toți este; și nimenea nu pôte să le răpescă pre ele din mîna tatălui meu. ³⁰ Eu și Tatăl una suntem. ³¹ Decî Iudei iarăși au luat pietre ca să arunce asupra lui. ³² Răspuns'a lor Iisus: Multe lucruri bune am arătat vouă de la Tatăl meu; pentru care dintru aceste lucruri cu pietre aruncați asupra mea? ³³ Răspuns'au lui Iudei dîcînd: Pentru lucru bun noi nu aruncăm cu pietre asupra ta, ci pentru hulă; că tu om fiind, te faci pre sine-ți Dumnezeu. ³⁴ Răspuns'a lor Iisus: Așa nu este scris în legea voastră: eu am dîs Dumnezeu sunteți? ³⁵ Dacă pre aceea i-au numit Dumnezei, către cari au fost cuvîntul lui

Dumnezeu, și nu pôte să se strice scriptura. ³⁶ Pre carele Tatăl m'a sîntit și m'a trimis în lume, voi dîceți: Că hulă grăesci, pentru căci am dîs, că Fiul lui Dumnezeu sunt? ³⁷ De nu fac lucrurile Tatălui meu, să nu-mi credeți mie. ³⁸ Iar de fac, de și nu-mi credeți mie, credeți lucrurilor, ca să înțelegeți și să credeți că Tatăl este întru mine și eu întru el.

³⁹ Decî căutați iarăși să-l prîndă pre el, și a eșit din mîna lor. ⁴⁰ Și a mers iarăși de cea parte de Iordan, în locul unde a fost Ioan întîi botezînd, și a rămas acolo. ⁴¹ Și mulți veniau la dînsul, și diceau: că Ioan nici un semn nu a făcut, iar tôte câte a dîs Ioan pentru acesta adevărate erau. ⁴² Și mulți au crezut acolo într'însul.

CAP. XI.

Pentru învierea lui Lazăr; pentru sfatul archiereilor și al fariseilor ca să omore pre Iisus; pentru cele ce a dîs Caiafa prorocînd de Iisus.

¹ Și era bolnav ôre-carele Lazăr din Vitania, din satul Mariei și al Martei, surorii ei. ² Și era Maria ceea ce a uns pre Domnul cu mir și a șters picioarele lui cu părul capului ei, al-căreia frate Lazăr era bolnav. ³ Decî au

trimis surorile către el dîcînd: Dîmne, iată acela pre carele iubesci, este bolnav. ⁴ Iar Iisus auzînd a dîs: Acastă bîolănu este spre mîrte, ci pentru mîrirea lui Dumnezeu, ca să se mărască Fiul lui Dumnezeu printr'însa. ⁵ Și

iubia Iisus pre Marta, și pre sora ei, și pre Lazăr. ⁶Deci după ce a aușit că este bolnav, atunci s'a zăbovit în locul în carele era două zile. ⁷Iar după aceea a dīs učeniciilor: Să mergem iarăși în Iudeea. ⁸Dis'aū lui učenicii: Ravvi, acum te căutaū pre tine Iudei să te ucigă cu pietre, și iarăși mergi acolo? ⁹Răspuns - a Iisus: Aū nu două-spre-dece ceasuri sunt în di? ¹⁰De va umbla cine-va ziua, nu se va împiedica; că vede lumina lumii aces-tia; iar de va umbla cine-va noptea se va împiedica: că lumina nu este întru el. ¹¹Acestea a dīs, și după aceea a grăit lor: Lazăr prietenul nostru a adormit, ci merg ca să-l deștept pre el. ¹²Deci i-aū dīs učenicii lui: Dōmne, de a adormit, se va mântui. ¹³Acēsta dīcea Iisus pentru mōrtea lui; iar lor le părea că pentru adormirea somnului dīce. ¹⁴Deci atuncea a dīs Iisus lor arătat: Lazăr a murit. ¹⁵Și mă bucur pentru voi, că să credeți, că nu am fost acolo; ci să mergem la el. ¹⁶Deci a dīs Toma, carele se numește geamēn, celor-lalți împreună učenici. Să mergem și noi ca să murim cu el. ¹⁷Deci viind Iisus, l'a aflat pre el patru zile avea acum în mormēt. ¹⁸Și era Vitania aproape de Ierusalim, ca la

cinci-spre-dece stadii. ¹⁹Și mulți din Iudei venise la Marta și Maria, ca să le mângāe pre ele pentru fratele lor. ²⁰Deci Marta, după ce a aușit că vine Iisus, a eșit întru întâmpinarea lui; iar Maria ședea în casă. ²¹Și a dīs Marta către Iisus: Dōmne, de ai fi fost aicea, fratele nostru nu ar fi murit; ²²Ci și acum seiu că ori cât vei cere de la Dnmneū iți va da ție Dumneū. ²³Dis'a ei Iisus: Invia-va fratele tōu. ²⁴Dis'a lui Marta: Seiu că va invia la înviere în ziua cea de apoi. ²⁵Dis'a ei Iisus: Eū sunt învierea și viața, cel ce crede întru mine, de va și muri, viu va fi. ²⁶Și tot cel ce este viu, și crede întru mine nu va muri în veac. Creți acēsta? ²⁷Dis'a lui: Așa este, Dōmne, eū am cre-dut, că tu ești Christosul, Fiul lui Dumneū, cel ce ai venit în lume. ²⁸Și acētea dīcēnd, s'a dus și a chemat pre Maria, sora sa, în taină, dīcēnd: Învețatorul a venit și te chiamă. ²⁹Aceea dacă a aușit, s'a sculat degrab, și a mers la dēnsul. ³⁰Și încă nu venise Iisus în sat, ci era în locul unde l'a întâmpinat pre el Marta. ³¹Iar Iudei cari erau cu dēnsa în casă, și o mângāu pre ea vēdēnd pre Maria că degrab s'a sculat și a eșit, aū mers după dēnsa dīcēnd: Că merge

la mormint ca să plângă acolo. ³²Deci Maria viind unde era Iisus, și vēdēndu-l pre el, a cădut la picioare lui, dīcēnd lui: Dōmne, de ai fi fost aicea, nu ar fi murit fratele meu. ³³Iar Iisus, dacă o a vēdūt pre dēnsa plângēnd și pre Iudei cari venise împreună cu dēnsa plângēnd, s'a răstīt cu duhul și s'a turburat pre sine și a dīs: Unde l'ați pus pre el? ³⁴Dis'a lui: Dōmne, vino și veți. ³⁵Și a lăcrămat Iisus. ³⁶Deci dīcea Iudei: Iată cum îl iubia pre el. ³⁷Iar unii dintr'înșii aū dīs: Aū nu putea acesta, carele a deschis ochii orbului, să facă ca și acesta să nu mōră? ³⁸Deci Iisus iarăși răs-tiadu-se întru sine, a mers la mormint, și era pesteră. și piatră era preste dēnsa. ³⁹Dis'a Iisus: Ridicați piatră; dīs'a lui sora mortului Marta: Dōmne, pute că este de patru zile. ⁴⁰Dis'a ei Iisus: Aū nu ți-am spus ție, că de vei crede, vei vedea mărirea lui Dumneū? ⁴¹Și a ridicat piatră de unde era mortul zăcēnd, iar Iisus și-a ridicat ochii în sus și a dīs: Părinte, mulțumescu-ți ție, că m'ai ascultat. ⁴²Și eū scism că pururea mă asculti; ci pentru poporul carele sta împrejur am dīs, ca să credă că tu m'ai trimis. ⁴³Și acestea dīcēnd, a strigat cu glas mare-Lazăr, vino afară! ⁴⁴Și a

eșit cel mort, legate fiindu-i mâinile și picioarele cu fâșii și fațalucumăhramă era legată. Dis'a lor Iisus: deslegați-l pre el și-l lăsați să mērgă. ⁴⁵Deci mulți din Iudei cari venise la Maria, și aū vēdūt cele ce făcūt-a Iisus, aū cre-dut în-tr'însul. ⁴⁶Iar ore-cari din ei aū mers la farisei, și le-aū spus cele ce a făcut Iisus. ⁴⁷Deci aū adunat arhierei și farisei sobor și grāiaū: Ce vom face, că omul acesta multe semne face? ⁴⁸De-l vom lăsa pre el așa, totți vor crede în-tr'însul, și vor veni Rōm-lenii și vor lua și locul și neamul nēstru. ⁴⁹Iar un ore-carele dintr'înșii, Caiafa, arhiereu fiind al anului aceluia, a dīs lor: Voi nu știți nimic. ⁵⁰Nici gāndiți că de folos este noū un om să mōră pentru popor, și nu tot neamul să piară. ⁵¹Iar acēsta nu de la sine o a dīs, ci arhiereu fiind al anului aceluia, a prorocit că vrea Iisus să mōră pentru popor. ⁵²Și nu numai pentru popor, ci și ca pre fiu lui Dumneū cel risipiț să-l adune întru una. ⁵³Deci dintru acea di s'aū sfătuit să-l omōre pre el. ⁵⁴Deci Iisus nu mai umbla de față între Iudei ci s'a dus de acolo într'o latură aproape de pustie, întru o cetate ce se chiamă E-frem; și acolo petrecea cu učenicii săi. ⁵⁵Și era aproape

Pascile Iudeilor; și s'au suit mulți în Ierusalim din latu-rea aceea mai înainte de Paști, ca să se curățescă pre sine. ⁵⁶Deci căutau pre Iisus și grălau între sine în

biserică stând: Ce vi se pare vouă că au nu va veni la praznic? ⁵⁷Și dedese arhierii și farisei poruncă, că de va sci cine-va unde este, să vestescă, ca să-l prindă pre el.

CAP. XII.

Pentru mărirea ceea ce a uns pre Domnul cu mir; pentru cele ce a ăis Iuda; pentru asin; pentru Elinii cari venise și rugau pre Filip; pentru glasul carele s'a auăit din cer.

¹Deci Iisus, mai înainte de Paști cu șese zile a venit în Vitania, unde era Lazăr cel ce fusese mort, pre carele l'a înviat din morți. ²Și i-au făcut lui acolo cină și Marta slujia, iar Lazăr era unul din cei ce ședeau împreună cu dânsul. ³Deci Maria luând o litră cu Mir de nard de credință, de mult preț, a uns picioarele lui Iisus, și a șters cu părul său picioarele lui; iar casa s'a umplut de mirosul Mirului. ⁴Dis-a drept aceea unul din ucenicii lui, Iuda al lui Simon Iscarioteanul, carele vrea să-l vină pre el: ⁵Pentru ce acest Mir nu s'a vindut în trei sute de dinari și să se fi dat săracilor? ⁶Iar, acesta a ăis-o, nu că pentru săraci îi era lui grijă, ci căci fur era, și pungă avea, și ce se punea într'însa purta. ⁷Și a ăis Iisus: Las-o pre dânsa,

spre ziua îngropării mele l'au păzit pre acesta. ⁸Că pre săraci pururea îi aveți cu voi, iar pre mine nu mă aveți pururea. ⁹Și a înțeles popor mult din Iudei că acolo este, și au venit nu pentru Iisus numai, ci ca să vadă și pre Lazăr, pre carele l'a înviat din morți. ¹⁰Și s'au slăuit arhierii, ca și pre Lazăr să-l omóre. ¹¹Că mulți pentru el mergeau din Iudei, și credeau în Iisus. ¹²Iar a doua zi popor mult carele venise la praznic, auăind că vine Iisus în Ierusalim, ¹³Au luat stîlpări de finici, și au eșit întru întâmpinarea lui, și striga: Osana, bine este cuvîntat cel ce vine întru numele Domnului, împăratul lui Israel. ¹⁴Și aflând Iisus un asin a ședut pre el, precum este scris: ¹⁵Nu te teme, fiica Sionului; iată împăratul tău vine la tine, ședînd

pre mînzul asinei. ¹⁶Iar pre acestea nu le-au cunoscut ucenicii lui mai înainte, ci după ce s'a prea mărit Iisus, atunci și-au adus aminte că acestea erau pentru el scrise, și acestea i-au făcut lui.

¹⁷Mărturisia drept aceea poporul carele era cu el, când pre Lazăr l'a strigat din mormînt, și l'a sculat pre el din morți. ¹⁸Pentru aceea l'a și întâmpinat pre el poporul, căci a auăit că el a făcut această minune.

¹⁹Deci au ăis fariseii între dânsii: Vedeti, că nimic nu folosiți; iată lumea merge după dânsul. ²⁰Și erau ore cari Elinii din cei ce se suise să se închine la praznic. ²¹Deci aceștia s'au apropiat la Filip, carele era din Vit-saida Galileei, și l'a rugat pre dânsul, grăind: Dîmne, voim să vedem pre Iisus. ²²Venit'a Filip și a spus lui Andrei, și iarăși Andrei și Filip au spus lui Iisus. ²³Iar Iisus a răspuns lor, dicînd: A venit ceasul ca să se preamărescă Fiul omului.

²⁴Amin, Amin grăesc vouă; grăunțul de grâu cădînd pre pămînt, de nu va muri, el singur rămîne; iar de va muri, multă rodă aduce.

²⁵Cela ce-și iubesc sufletul său, pierde-l va pre el; și cela ce-și urase sufletul său în lumea această, în viața cea vecinică îl va păzi pre

el. ²⁶De slujesc cine-va mie, mie să-mi urmeze; și unde voiți fi eu, acolo și sluga mea va fi. Și de va sluji cine-va mie, îl va cinsti pre el tatăl meu. ²⁷Acum sufletul meu s'a turburat și ce voiți dice? Părinte, mântuesce-mă pre mine de ceasul acesta; ci pentru acesta am venit la ceasul acesta.

²⁸Părinte, preamăresce numele tău. Deci a venit glas din cer, și am preamărit, și iarăși voiți preamăni. ²⁹Iar poporul carele sta și auăia, dicea: Tinet se făcu. Alții diceau: Înger grăi lui. ³⁰Răspuns'a lor Iisus și a ăis: Nu pentru mine s'a făcut glasul acesta, ci pentru voi. ³¹Acum judecată este lumii acesteia; acum stăpînitorul lumii acestia se va goni afară. ³²Și eu de mă voi înălța de pre pămînt, pre toți voiți trago la mine. ³³Iar aceștia dicea, însemnând cu ce morțe vrea să moră. ³⁴Răspuns'a lui poporul: Noi am auăit din lege că Christos petrece în veac; și cum tu dici că se cade să se înălțe Fiul omului? Cine este acesta Fiul omului? ³⁵Deci a ăis lor Iisus: Iacă puțină vreme lumina cu voi este; umblați până când aveți lumina ca să nu vă cuprindă pre voi întunericul. Și cel ce umblă întru întuneric, nu scie unde merge.

³⁶Până când aveți lumină,

Cela

credeți în lumină, ca fil ai luminei să fiți. Acestea a grăit Iisus, și mergând s'a ascuns de densii. ²⁷ Și atâtea semne făcând el înaintea lor, nu credeau într'însul. ²⁸ Ca să se plînescă cuvîntul I-saiei prorocului, pre carele l'a dîs: Dîmne, cine a cre-dut audului nostru? Și bra-tul omului cui s'a descoperit? ²⁹ Pentru acêsta nu putea să cre-dă, că Iarăși a dîs Isaia: ⁴⁰ Aū orbit ochii lor, și aū împetrit inima lor; ca să nu vadă cu ochii, nici să înțe-lăgă cu inima, și se vor în-tîrce și-l voiū vindeca pre densii. ⁴¹ Acestea a dîs Isaia cînd a vîdut mărirea lui, și a grăit pentru densul. ⁴² In-să și din boieri mulți aū cre-dut într'însul, dar pentru fa-risei nu mărturisia, ca să nu fie gonii din Sinagogă. ⁴³ Că aū iubit mărirea ômenilor mai mult de cît mărirea lui Dumne-dî. ⁴⁴ Iar Iisus a stri-

gat și a dîs: Cela ce crede întru mine, nu crede întru mine, ci întru cela ce m'a trimis pre mine. ⁴⁵ Eū lu-mină în lume am venit, ca tot cela ce crede întru mine, întru întuneric să nu rămăe. ⁴⁷ Și de va aūdi cine va gra-iurile mele, și nu va crede, eū nu-l judec pre el; că n'am venit ca să judec lumea, ci ca să mîntulesc lumea. ⁴⁸ Cela ce se lepădă de mine, și nu primesce graiurile mele, are pre cela ce-l judecă pre el; cuvîntul carele am grăit, a-cela îl va judeca pre el în ziua cea de apoi. ⁴⁹ Că eū de la sine-mi n'am grăit; ci Tatăl cela ce m'a trimis pre mine, acela poruncă mi-a dat ce voiū dice și ce voiū grăi. ⁵⁰ Și sciū, că porunca lui viață vecinică este. Deci cele ce grăiesc eū, precum mi-a dîs mie Tatăl, așa gră-esc.

CAP. XIII

Pentru spălare; pentru Iuda cînd e eșit ca să vîndă pre Christos; pentru porunca a iubi unul pre altul; pentru Petru cînd întreba unde merge Domnul.

¹ Iar mai 'nainte de praz-nicul Pascilor, sciind Iisus că l-a venit lui ceasul ca să se mute din lumea acêsta către Tatăl, iubind pre al-

săi pre cei din lume, până în sfîrșit l'a iubit pre ei. ² Și cină făcîndu-se, (cînd dia-volul acum pusese în inima ludei al lui Simon Iscario-

teanul, ca să-l vîndă pre el), ³ Sciind Iisus că tôte l-a dat Tatăl lui în mîni, și cum că de la Dumne-dî a eșit, și la Dumne-dî merge, ⁴ S'a sculat de la cină și și-a pus vestmintele; și luând fotă s'a încins. ⁵ După aceea a turnat apă în spălătore, și a început a spăla picîorele ucenicilor, și a le șterge cu fotă cu care era încins. ⁶ Deci a venit la Simon Petru, și l'a dîs: Dîmne, aū tu vrei să-mi speli picîorele? ⁷ Res-puns a Iisus, și l'a dîs lui: Ceea ce fac eū, tu nu sci acum, iar vei cunósce după acestea. ⁸ Dis a Petru lui: Nu vei spăla picîorele mele în veac. Rîspuns a Iisus lui: De nu te voiū spăla pre tine, nu ai parte cu mine. ⁹ Dis a Simon Petru lui: Dîmne, nu numai picîorele mele, ci și mînile și capul. ¹⁰ Dis a Iisus lui: Cel spălat nu are trebuință, fără numai picîo-rele a le spăla, ci este cu-rat tot; și voi curați sunteți, dar nu toți. ¹¹ Că scia pre cela ce vrea să-l vîndă pre el, pentru aceea a dîs: Că nu toți sunteți curați.

¹² Deci după ce a spălat picîorele lor, și și-a luat vest-mintele sale, ședînd Iarăși, a dîs lor: Cunosce-ți ce am făcut vou? ¹³ Voi pre mine mă chemați: Invătătorul și Domnul; și bine dicteți, că sunt. ¹⁴ Deci de am spălat

eū picîorele vîstre, Domnul și Invătătorul, și voi datori sunteți unul altuia a spăla picîorele. ¹⁵ Că pildă am dat vou, că precum eū am fă-cut vou și voi să faceți. ¹⁶ Amin, Amin dic vou: Nu este sluga mai mare de cît Domnul său, nici solul mai mare de cît cel ce l'a trimis pre el. ¹⁷ De sciți ace-s-tea, fericiți sunteți, de le veți face. ¹⁸ Nu pentru toți voi grăesc; eū sciū pre carl l'am ales; ci ca să se plînescă Scriptura: Cela ce mînăncă împreună cu mine pâne, a rădicat asupra mea călcăiul său. ¹⁹ De acum dic vou, mai 'nainte de a se face, ca, cînd se va face, să credeți că eū sunt. ²⁰ Amin. Amin grăesc vou: Cela ce primesce pre carele voiū trimite, pre mine mă primesce; iar cela ce mă primesce pre mine, primesce pre cela ce m'a trimis pre mine. ²¹ Ace-s-tea dicînd Iisus, s'a turburat cuduhul, și a mărturisit, și a dîs: Amin, Amin, grăiesc vou: Că unul din voi mă va vinde. ²² Căuta drept a- ceea unul la altul ucenicii nepricepîndu-se pentru cine grăesc. ²³ Și era unul din ucenicii lui culcat pre sinul lui Iisus, pre carele îl iubia Iisus. ²⁴ Deci a făcut semn acestuia Simon Petru să în-trebe, cine ar fi de carele grăesc. ²⁵ Și cîdînd acela

pre pieptul lui Iisus a dis lui: Dómnne, cine este? ²⁶Răspuns'a Iisus: Acela este căruia eu întingând pânea, voiți da. Și întingând pânea a dat-o lui Iuda al lui Simon Iscarioteanul. ²⁷Și, după pâne, atuncea a intrat într'insul Satana. Decă a dis Iisus lui: Ce vreți să faci, Iă mai în grab. ²⁸Și această nimenea din cei ce ședeau nu a cunoscut, pentru ce a dis lui. ²⁹Că unui socotia, de vreme ce punga avea Iuda, că îi dăce Iisus lui: cumpără cele ce ne trebuiesc la praznic, sau săracilor să dea ceva. ³⁰Decă după ce a luat el pânea, îndată și a eșit, și era noapte, când a eșit.

³¹Dis'a Iisus: Acum s'a preamărit Fiul omului, și Dumneșeu s'a preamărit întru el. ³²Dacă s'a preamărit Dumneșeu întru el, și Dumneșeu va preamări pre el întru sine, și îndată-și îi va

preamări pre el. ³³Fiilor, încă puțin cu voi sunt; caută-mă-veți, și precum am dis ludeilor, ca unde eu merg, voi nu puteți veni; și vouă dic acum: ³⁴Poruncă nouă dau vouă, ca să vă iubiți unul pre altul, precum eu v'am iubit pre voi, ca și voi să vă iubiți unul pre altul. ³⁵Întru această vor cunoscă toți, că al mei ucenici sunt, de veți avea dragoste între voi. ³⁶Dis'a Simon, Petru lui: Dómnne, unde mergi? Răspuns'a Iisus lui: Unde merg eu, nu poți veni acum după mine, iar mai pe urmă vei veni după mine. ³⁷Dis'a Petru lui: Dómnne, pentru ce nu pot veni după tine acum? Sufletul meu pentru tine voi pune. ³⁸Răspuns'a Iisus lui: Sufletul tău pentru mine îl vei pune? Amin, Amin grăesc ție: Nu va cânta cocoșul, până ce te vei lepăda de mine de trei ori.

CAP. XIV.

Pentru Toma ce nu scia unde merge Domnul; pentru Iuda a lui Iadeu când a întrebat pre Iisus; pentru Mângâitor.

¹Să nu se turbure inima voastră; credeți întru Dumneșeu, și întru mine credeți. ²În casa Tatălui meu multe locașuri sunt; iar de nu, așa fi dis vouă: voi să merg să

gătesc vouă loc. ³Și de voi merge să gătesc vouă loc, iarăși voi veni și vă voi lua pre voi la mine, ca unde sunt eu și voi să fiți. ⁴Și unde eu merg știți, și calea știți. ⁵Dis'a

Toma lui: Dómnne, nu scim unde mergi; și cum putem ști calea? ⁶Dis'a Iisus lui: Eu sunt calea și adevărul, și viața; nimenea nu vine la Tatăl, fără numai prin mine. ⁷De m'ați fi cunoscut pre mine, și pre Tatăl meu ați fi cunoscut; și de acum îl cunosceti pre el, și l'ați vădut pre el. ⁸Dis'a Filip lui: Dómnne, arată noă pre Tatăl, și ne va ajunge noă. ⁹Dis'a Iisus lui: Atăta vreme cu voi sunt, și nu m'al cunoscut pre mine, Filipe? Cel ce m'a vădut pre mine, a vădut pre Tatăl; și cum tu dici: Arată noă pre Tatăl? ¹⁰Nu crești că eu întru Tatăl, și Tatăl întru mine este?

¹¹Grăiturile cari eu vouă grăesc, de la mine nu le grăesc; iar Tatăl acela ce petrece întru mine, acela face lucrurile. ¹²Credeți mie, că eu întru Tatăl, și Tatăl întru mine este. Iar de nu, pentru lucrurile acestea credeți mie. ¹³Amin, Amin grăesc vouă: Că cel ce crede întru mine, lucrurile care eu fac, și acela va face, și mai mari de cât acestea va face; că eu la Tatăl meu merg. ¹⁴Și ori-ce veți cere întru numele meu, aceea voi face; ca să se preamărească Tatăl întru Fiul. ¹⁵Ori-ce veți cere întru numele meu, eu voi face. ¹⁶Demăiubiți pre mine poruncile mele păziți. ¹⁷Și eu voi

ruga pre Tatăl, și alt Mângâitor va da vouă, ca să rămăie cu voi în veac. ¹⁸Duhul adevărului, pre carele lumea nu-l poate primi, că nu-l vede pre el, nici îl cunosceti pre el, că eu voi petrece, și întru voi va fi. ¹⁹Nu vă voi lăsa pre voi s'ermani; voi veni la voi. ²⁰Încă puțin, și lumea pre mine nu mă va mai vedea; iar voi mă veți vedea pre mine; că eu vii sunt, și voi veți fi vii. ²¹Întru aceea di veți cunoscă voi că eu sunt întru Tatăl meu, și voi întru mine, și eu întru voi.

²²Cela ce are poruncile mele, și le păzește pre ele, acela este carele mă iubesc pre mine; și acela ce mă iubesc pre mine, iubesc-vă de Tatăl meu, și eu îl voi iubi pre el, și mă voi arăta pre sine-mi lui. ²³Dis'a lui Iuda, (nu Iscarioteanul) Dómnne, ce poți fi că noă vei să te arăți și nu lumii? ²⁴Răspuns'a Iisus, și a dis lui: De mă iubesc cine-vă pre mine, cuvântul meu va păzi; și Tatăl meu îl va iubi pre el, și la el vom veni, și lăcașul la dănsul vom face. ²⁵Cel ce nu mă iubesc pre mine, cuvintele mele nu le păzește; și cuvântul carele audți nu este al meu, ci al Tatălui ce-lui ce m'a trimis pre mine. ²⁶Acestea am dis vouă, lă

voi petrecând. ²⁶ Iar Mângâitorul Duhul cel Sânt, pre carele îl va trimite Tatăl întru numele meu, acela pre voi vă va învăța toate, și va aduce aminte vouă toate cele ce am grăit vouă. ²⁷ Pace las vouă, pacea mea dau vouă; nu precum lumea dă, Eu dau vouă.

Să nu se turbure inima voastră, nici să se spăimînteze. ²⁸ Audți ați că eu am dis vouă: Merg, și voi veni la voi. De m-ați iubi pre mine,

v-ați fi bucurat, căci am dis vouă merg la Tatăl; că Tatăl meu mai mare de cât mine este. ²⁹ Și acum am dis vouă mai înainte până a nu fi, ca, când va fi, să credeți. ³⁰ Nu voi mai grăi multe cu voi; că vine stăpânitorul lumii aceștia, și întru mine nu are nimic. ³¹ Ci ea să cunoscă lumea că iubese pre Tatăl și precum mi-a poruncit mie Tatăl, așa fac. Sculați-vă, să mergem de aici.

CAP. XV.

Pentru via cea adevărată, și lucrătorul, și via.

— ¹ Eu sunt buciulul viței cel adevărat, și Tatăl meu lucrătorul este. ² Toată via care nu aduce rodă întru mine o scote pre ea; și totă care aduce rodă, o curătește pre ea, ca mai multă rodă să aducă. ³ Acum voi curăți sunteți, pentru cuvîntul carele am grăit vouă. ⁴ Rămâneți întru mine, și eu întru voi. Precum via nu poate să aducă rodă din sine singură, de nu va rămănea în buciul, așa aici voi, de nu veți rămănea întru mine. ⁵ Eu sunt buciulul viței, voi vițele; cea ce rămănea întru mine, și eu întru el, acesta aduce rodă multă. Că fără de mine nu puteți face nimic. ⁶ De nu

rămănea cine-va întru mine, se scote afară ca vița, și se usucă; și o adună pre ea, și în foc o aruncă, și arde. ⁷ De veți rămănea întru mine, și cuvintele mele de vor rămănea întru voi, ori-ce veți vrea veți cere, și se va face vouă. ⁸ Întru acesta s'a prea mărit Tatăl meu, ca rodă multă să aduceți, și să vă faceți al mei ucenici.

⁹ Precum m'a iubit pre mine Tatăl, și eu v'am iubit pre voi; rămăneți întru dragostea mea. ¹⁰ De veți păzi poruncile mele, veți rămănea întru dragostea mea; precum eu poruncile Tatălui meu am păzit, și rămănu întru dragostea lui. ¹¹ Aceștia am grăit

vouă ca bucuria mea întru voi să rămăne, și bucuria voastră să se plînescă. ¹² Aceștia este porunca mea ca să vă iubiți, unul pre altul, precum eu v'am iubit pre voi. ¹³ Mai mare dragoste de cât acesta nimenea nu are, ca cine-va sufletul său să și pue pentru prietenii săi. ¹⁴ Voi prietenii mei sunteți, de veți face câte eu poruncesc vouă. ¹⁵ De acum nu vă mai dis vouă slugă, că sluga nu știe ce face Domnul său; ci pre voi v'am dis prietenii; că toate câte am audt de la Tatăl meu, am arătat vouă. ¹⁶ Nu voi m-ați ales pre mine, ci eu v'am ales pre voi și v'am pus ca voi să mergeți și rodă să aduceți, și rodă voastră să rămăne; ca ori-ce veți cere de la Tatăl întru numele meu, să dau vouă.

¹⁷ Aceștia poruncesc vouă, ca să vă iubiți unul pre altul.

¹⁸ De vă uresce pre voi lumea, știți că pre mine mai înainte de cât pre voi m'a urit. ¹⁹ De ați fi din lume, lumea ar iubi pre al său; iar căci din lume nu sunteți, ci eu v'am ales pre voi din lu-

me, pentru acesta urăse pre voi lumea. ²⁰ Aduceți-vă aminte de cuvîntul carele am grăit vouă: Nu este sluga mai mare de cât domnul său. De m'a gonit pre mine, și pre voi vă vor goni; de a păzit cuvîntul meu, și al vostru vor păzi. ²¹ Ci aceștia toate vor face vouă pentru numele meu; căci, nu știu pre cela ce m'a trimis pre mine. ²² De n'aș fi venit, și aș fi grăit lor, păcat n'ar avea; iar acum răspuns n'au pentru păcatul lor. ²³ Cela ce mă urăse pre mine, și pre Tatăl meu urăse. ²⁴ De n'aș fi făcut lucruri întru ei, care nimenea altul n'a făcut, păcat n'ar avea; iar acum au și vădut, și m'au urit și pre mine și pre Tatăl meu. ²⁵ Ci ca să se plînescă cuvîntul cel scris în legea lor: Că m'au urit în zadar. ²⁶ Iar când va veni Mângâitorul pre carele eu voi trimete vouă de la Tatăl, (Duhul adevărului, carele de la Tatăl se purcede), acela va mărturisi pentru mine. ²⁷ Încă și voi mărturisiți, că din început cu mine sunteți.

CAP. XVI.

Pentru Iisus când a spus mai înainte cele ce vor să se împlinescă ucenicilor; pentru cuvîntul acela puțin și m'areți vedea; pentru că va da Tatăl câte vor cere.

¹ Aceștia am grăit, ca să vor pre voi din sinagoge nu vă smintiți. ² Scote-vă- ³ Și va veni vremea, ca

cel ce va uide pre voi, să i-se pară că aduce slujbă lui Dumnezeu. ⁴ Și acestă vor face vouă, că n'au cunoscut pre Tatăl, nici pre mine. ⁵ Ci acestea toate am grăit vouă ca, dacă va veni vremea, să vă aduceți aminte de ele că eu am spus vouă și aceste vouă din început n'am spus, căci eu voi eram. ⁶ Iar acum merg la cea ce m'a trimis pre mine, și nimenea din voi nu mă întreabă: Unde mergi? ⁷ Ci căci acestea am grăit vouă, intristarea a umplut inima voastră. ⁸ Ci eu adevărul ăci vouă, că de folos este vouă ca să mă duc eu; că de nu mă voi duce eu, Mângâitorul nu va veni la voi; iar de mă voi duce, îl voi trimite pre el la voi. ⁹ Și viind acela, va vădi lumea de păcat, și de dreptate, și de judecată. ¹⁰ De păcat, căci nu crede întru mine, ¹¹ Iar de dreptate, căci la Tatăl meu merg, și nu mă veți mai vedea pre mine. ¹² Iar de judecată, căci stăpânitorul lumii acestia s'a judecat. Încă multe am a ăci vouă ci nu puteți a le purta acum. ¹³ Iar când va veni acela, Duhul Adevărului, va povătuî pre voi la tot adevărul, că nu va grăi de la sine, ci câte va auzi va grăi și cele viitoare va vesti vouă. ¹⁴ Acela pre mine mă va

mări, ca dintr'al meu va lua și va vesti vouă.

¹⁵ Toate câte are Tatăl ale mele sunt; pentru acestă eu ăcis că dintr'al meu va lua și va vesti vouă. ¹⁶ Puțin și nu mă veți vedea; și iarăși puțin, și mă veți vedea. Că Eu merg la Tatăl meu. ¹⁷ Deci a ăcis unii din ucenicilor lui între sine: Ce este acestă ce ăci noi: Puțin, și nu mă veți vedea; și iarăși puțin și mă veți vedea; și cum că Eu merg la Tatăl meu? ¹⁸ Deci ăci: Ce este acestă ce ăci, Puțin? Nu scim ce grăesc. ¹⁹ Deci a cunoscut Iisus, că vrea să-l întrebe pre el, și a ăcis lor: De acestă vă întrebați între voi, căci am ăcis: Puțin, și nu mă veți vedea, și iarăși puțin și mă veți vedea? ²⁰ Amin, Amin grăiesc vouă. Că voi veți plânge și vă veți tângui, iar lumea se va bucura; și voi vă veți întrista, ci intristarea voastră întru bucurie se va întorče. ²¹ Mulțimea când nasce întristare are, căci a sosit ceasul ei; iar dacă nasce copilul, nu-și mai aduce aminte de scârbă, pentru bucurie că s'a născut om în lume. ²² Deci și voi întristare acum aveți, iarăși vă voi vedea pre voi, și se va bucura inima voastră, și bucuria voastră nimenea nu o va lua de la voi. ²³ Și întru

aceia ăci pre mine nu mă veți întreba nimic.

Amin, Amin, grăesc vouă, că ori-ce veți cere de la Tatăl întru numele meu, va da vouă. ²⁴ Până acum n'ați cerut nimic întru numele meu; cereți și veți lua, ca bucuria voastră să fie deplină. ²⁵ Acestea în pilde am grăit vouă; ci va veni ceasul, când nu voi mai grăi în pilde vouă, ci arăt pentru Tatăl voi vesti vouă. ²⁶ Întru aceia ăci în numele meu veți cere; și nu ăci vouă că Eu voi ruga pre Tatăl pentru voi. ²⁷ Că însuși Tatăl iubesc pre voi, căci voi pre mine m'ați iubit, și ați crezut că Eu de la Dumnezeu am eșit. ²⁸ Eși-

t-am de la Tatăl, și am venit în lume. Iarăși las lumea, și merg la Tatăl. ²⁹ ăcis'au, lui ucenicilor. Iată acum arăt grăiesci, și nici o pildă nu ăci; ³⁰ Acum scim că știți toate, și nu trebuesce ca să te întrebe cine va; prin acestă credem că de la Dumnezeu ai eșit. ³¹ Răspuns'a lor Iisus: Acum credeți? ³² Iată vine vremea, și acum a sosit, ca să vă risipiți fiește-carele la ale sale, și pre mine singur mă veți lăsa. Dar nu sunt singur, că Tatăl meu cu mine este. ³³ Acestea am grăit vouă, ca întru mine pace să aveți. În lume necaz veți avea, ci în-
drăzniți, Eu am biruit lumea.

CAP. XVII.

Pentru rugăciunea lui Iisus către Tatăl; pentru ucenicilor cei ce i s'au dat lui.

¹ Acestea a grăit Iisus, și și-a rădicat ochii săi la cer, și a ăcis: Părinte, a venit ceasul preamăresce pre Fiul tău, ca și Fiul tău să te preamărească pre tine. ² Precum ai dat lui stăpânire a tot trupul, ca tot ce ai dat lui să le dea lor viață vecinică. ³ Și acestă este viața cea vecinică, ca să te cunoscă pre tine unul adevăra'tul Dumnezeu, și pre carele ai trimis

pre Iisus Christos. ⁴ Eu te-am preamărit pre tine pre părinte; lucrul am săvârșit, carele ai dat mie ca să-l fac. ⁵ Și acum mă preamărește tu, Părinte, la tine însuși, cu mărirea care am avut-o la tine, mai înainte până a nu fi lumea. ⁶ Arătat am numele tău oamenilor pre cari ai dat mie din lume; ai ăci erau și mie i-ai dat pre ei, și cuvîntul tău au pădî. ⁷ Acum

aŭ cunoscut că toate câte ai dat mie, de la tine sunt. ⁹ Pentru că cuvintele care ai dat mie, le-am dat lor; și ei au primit, și au cunoscut cu adevărat, că de la tine am eșit, și au crezut că tu m'ai trimis. ¹⁰ Eu pentru aceștia mă rog, nu pentru lume mă rog, ci pentru aceștia, cari ai dat mie, că ai tăi sunt. ¹¹ Și a le mele toate ale tale sunt, și ale tale ale mele; și m'am preamărit întru dânsii. ¹² Și nu mai sunt în lume, și aceștia în lume sunt, și eu la tine viu; Părinte Sântă, păzește-i pre dânsii întru numele tău, pre cari ai dat mie, ca să fie una precum și noi. ¹³ Când eram eu în lume, eu îl păziam pre ei întru numele tău; pre cari i-ai dat mie i-am păzit, și nimenea dintru dânsii n'au perit, fără numai fiul perderei, ca să se plînescă scripura. ¹⁴ Iar acum la tine viu și acestea grăesc în lume, ca să aibă bucuria mea deplin întru ei. ¹⁵ Eu am dat lor cuvîntul tău, și lumea i-a urît pre ei; căci nu sunt ei din lume precum eu nu sunt din lume. ¹⁶ Nu mă rog ca să-i iei pre ei din lume, ci ca să-i păzești pre ei de cel viclean. ¹⁷ Din lume nu sunt (ei), precum eu lume nu sunt. ¹⁸ Sfîntescei pre ei întru adevărul tău, cuvîntul tău adevăr este.

¹⁹ Precum pre mine m'ai trimis în lume, și eu i-am trimis pre ei în lume. ²⁰ Și pentru dânsii eu mă sântesc pre sine-mi, ca și ei să fie sînțiți întru adevăr. ²¹ Și nu numai pentru aceștia mă rog ei și pentru cei ce vor crede prin cuvîntul lor întru mine. ²² Ca toți una să fie, precum tu, Părinte, întru mine și eu întru tine, ca și aceștia întru noi una să fie; ca să credă lumea că tu m'ai trimis. ²³ Și eu mărire care mi-a dat mie o am dat lor, ca să fie una precum noi una suntem. ²⁴ Eu întru ei, și tu întru mine, ca să fie ei desăvîrșit întru una, și ca să cunoscă lumea, că Tu m'ai trimis, și i-ai iubit pre ei, precum pre mine m'ai iubit. ²⁵ Părinte, pre cari i-ai dat mie, voesc ea unde sunt eu, și accia să fie împreună cu mine; ca să vadă mărire mea, care ai dat mie, (pentru că m'ai iubit pre mine) mai înainte de întemeierea lumii. ²⁶ Părinte drepte, și lumea pre tine nu te-a cunoscut, iar eu te-am cunoscut, și aceștia au cunoscut că tu m'ai trimis pre mine. ²⁷ Și am arătat lor numele tău, și-l voi arăta; ca dragostea cu care m'ai iubit pre mine, întru dânsii să fie, și eu întru ei.

CAP. XVIII.

Pentru vîndarea lui Iisus; pentru Iudei cînd au cădut jos; pentru Petru cînd a tăiat urechia slugii arhierelui; pentru Iisus cînd l-a dus la Ana și la Caiafa și la Pilat, și pentru judecata lui.

¹ Acestea grăind Iisus, a eșit împreună cu ucenicii săi de cea parte de pîrîul Cedrilor, unde era o grădină, întru care a intrat el și ucenicii lui. ² Și scia și Iuda, cel ce l'a vîndut pre el, locul; căci de multe ori se aduna Iisus acolo cu ucenicii săi. ³ Deci Iuda luînd ôste, și de la arhierii și de la farisei slugi, a venit acolo cu felinare, și cu facii, și cu arme. ⁴ Iar Iisus sciînd toate cele ce era să vie asupra lui eșind a dis lor: Pre cine căutați? ⁵ Răspuns'au lui: Pre Iisus Nazarineanul. Dis'a lor Iisus: Eu sunt. Și sta și Iuda cel ce-l vînduse pre el împreună cu dânsii. ⁶ Deci, după ce a dis lor că eu sunt, s'au întors ei înapoi, și au cădut jos. ⁷ Și iarăși i-a întrebat pre ei: Pre cine căutați? Iar ei au dis: Dis'ă Iisus Nazarineanul. ⁸ Iar Iisus, și a dis: Am spus vouă că eu sunt. Deci de mă căutați pre mine lăsați pre aceștia să se ducă. ⁹ Ca să se plînescă cuvîntul carele a dis: Pre cari i-ai dat mie, n'am pierdut dintre dânsii nici pre unul. ¹⁰ Iară

Simon Petru, avînd sabie, o a scos pre ea și a lovit pre sluga arhierelui, și i-a tăiat urechea lui cea dreaptă; și era numele slugii Malh. ¹¹ Și a dis Iisus lui Petru: Bagă sabia ta în tecă; ¹² Paharul, carele mi-a dat mie Tatăl, au nu-l voi bea pre el? Deci ôstea și căpetenia cea peste o mie, și slugile Iudeilor, au prins pre Iisus, și l'au legat pre el. ¹³ Și l'au dus pre el la Ana întâiu, că era socru Caiafei, carele era arhierii al anului aceleia. ¹⁴ Și era Caiafa, cel ce a sfătuit pre Iudei că de folos este să mōră un om pentru popor. ¹⁵ Și mergea după Iisus Simon Petru și celalalt ucenic; iar ucenicul acela era cunoscut arhierelui, și a intrat împreună cu Iisus în curtea arhierelui. ¹⁶ Iar Petru a stătut la ușă afară. Deci a eșit celalalt ucenic carele era cunoscut arhierelui, și a dis portăriței și a băgat înăuntru pre Petru. ¹⁷ Și a dis lui Petru slujnica portăriței: Au și tu ești din ucenicii omului acestuia? Dis'a acela. Nu sunt. ¹⁸ Și sta slugile și slujitorii

carl făcuse foc, că era frig, și se încălzea, și era cu el Petru stând și încălzindu-se. ¹⁹Deci arhiereul a întrebat pre Iisus de ucenicii lui, și de învățătura lui. ²⁰Răspuns'a Iisus lui: Eu de față am grăit lumef; Eu tot-d-a-una am învățat în sinagogă și în biserică, unde toți Iudeii se adună, și întru ascuns n'am grăit nimic. ²¹Ce mă întrebi? Întrăbă pre cei ce au audiat ce am grăit lor; iată aceștia știu cele ce am grăit eu. ²²Și acestea zicând el, unul din slugile ce sta înaintea, a dat palmă lui Iisus, zicând: Așa răspunzi arhiereului? ²³Răspuns'a Iisus lui: De am grăit rău, mărturisesc de rău; iar de am grăit bine, ce mă bați? ²⁴Deci l'a trimis pre el Ana legat la Caiafa arhiereul. ²⁵Și era Simon Petru stând și încălzindu-se; deci dăseră lui: Ați și tu din ucenicii lui ești? Iar el s'a lepădat și a zis: Nu sunt. ²⁶Dis'a lui unul din slugile arhiereului, rudenie fiind al celui ce-l-a tăiat Petru urechia: Ați nu te-am văzut în grădina cu dânsul? ²⁷Și iarăși s'a lepădat Petru; și îndatăși a cântat cocoșul.

²⁸Deci aduc pre Iisus de la Caiafa în divan, și era dimineață; și el n'au intrat în divan ca să nu se spurge, ci ca să mănânce Pascele. ²⁹Eșit'a drept aceea Pilat la ei,

și a zis: Ce pără aduceți asupra omului acestuia? ³⁰Răspuns'au și au zis: De n'ar fi fost acesta făcător de rele, nu l'am fi dat pre el ție. ³¹Deci a zis lor Pilat: Luați-l pre el voi, și după legea voastră judecați-l pre el. Și au zis lui Iudeii: Noe nu este cu putință să omorim pre nimenea; ³²Ca cuvântul lui Iisus să se plinască carele a zis, însemnând cu ce morțe vrea să mōră. ³³Și a intrat iarăși în divan Pilat și a chemat pre Iisus, și i-a zis lui: Tu ești împăratul Iudeilor? ³⁴Răspuns'a Iisus lui: De la tine tu zici acesta, sau alții au grăit ție pentru mine? ³⁵Răspuns'a Pilat: Ați dōră eu Iudeu sunt? Neamul tău și arhiereii te-au dat pre tine mie; ce ai făcut? ³⁶Răspuns'a Iisus: Împărăția mea nu este din lumea acesta de ar fi fost din lumea acesta împărăția mea, slugile mele s'ar fi nevoit ca să nu mă fi dat Iudeilor; iar acu împărăția mea nu este de aici. ³⁷Deci a zis Pilat lui: Ați împărat ești? ³⁸Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ³⁹Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul Iudeilor? ⁴⁰Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul Iudeilor? ⁴¹Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁴²Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁴³Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁴⁴Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁴⁵Răspuns'a Iisus: Tu zici aceasta, și eu spre cine? ⁴⁶Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁴⁷Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁴⁸Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁴⁹Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁵⁰Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁵¹Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁵²Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁵³Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁵⁴Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁵⁵Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁵⁶Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁵⁷Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁵⁸Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁵⁹Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁶⁰Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁶¹Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁶²Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁶³Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁶⁴Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁶⁵Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁶⁶Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁶⁷Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁶⁸Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁶⁹Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁷⁰Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁷¹Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁷²Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁷³Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁷⁴Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁷⁵Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁷⁶Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁷⁷Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁷⁸Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁷⁹Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁸⁰Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁸¹Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁸²Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁸³Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁸⁴Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁸⁵Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁸⁶Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁸⁷Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁸⁸Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁸⁹Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁹⁰Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁹¹Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁹²Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁹³Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁹⁴Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ⁹⁵Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu. ⁹⁶Deci a zis Pilat lui: Tu ești împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁹⁷Răspuns'a Iisus: Nu ești tu împăratul împărăției lui Dumnezeu? ⁹⁸Deci a zis Pilat lui: Eu nu sunt împărat. ⁹⁹Deci a zis Pilat lui: Cine ești tu? ¹⁰⁰Răspuns'a Iisus: Eu sunt împăratul împărăției lui Dumnezeu.

o vină nu află întru el. ³⁹Ci este voue obiceiul ca să vă slobozesc pre unul la Pasce; deci voiți să vă slobozesc voue pre împăratul Iudeilor?

Strigat'au drept aceea iarăși toți, zicând: Nu pre acesta ci pre Varava, și era Varava țilhar.

CAP. XIX.

Pentru bătaia lui Iisus; pentru răstignirea lui Christos; pentru cei ce stau lângă cruce; pentru cererea trupului Domnului; pentru îngroparea lui.

¹Deci atunci a luat Pilat pre Iisus, și l'a bătut. ²Și ostașii, împletind cunună de spini, au pus în capul lui și cu haină mohorită l'au îmbrăcat pre el. ³Și i dădea: Bucură-te împăratul Iudeilor; și i dădea palme. ⁴Deci a eșit iarăși afară Pilat și a zis lor: Iată aduc voue pre el afară ca să cunoșceți, că întru dânsul nici o vină nu află. ⁵Deci a eșit Iisus afară, purtând cununa cea de spini, și haina cea mohorită. ⁶Și a zis lor: Iată omul. ⁷Iar dacă l'au vădut pre el arhiereii și slugile, au strigat, zicând: Răstignesc-l, răstignesc-l pre el. ⁸Dis' Iisus: Luați-l na, el voiește să răstignească eu nu am nimic. ⁹Răspuns'au Iudeii: Noi le avem, și după legea noastră dator este să mōră, că pre sine l'a dat lui Dumnezeu să facut. ¹⁰Iar a audiat Pilat acest cu-

vânt, mai mult s'a temut. ¹¹Și a intrat în divan iarăși și a zis lui Iisus: De unde ești tu? Iar Iisus răspuns nu i-a dat lui. ¹²Deci a zis Pilat lui: Mie nu grăesci? Ați nu știți că putere am să te răstignesc, și putere am să te slobozesc? ¹³Răspuns'a Iisus: Nu ai avea nici o putere asupra mea, de nu ar fi fost dat ție de sus. Pentru acesta cel ce m'a dat ție, mai mare păcat are. ¹⁴Dintru acesta căuta Pilat să-l slobodască pre el; iar Iudeii stăpănu, zicând: De vei slobodi pre acesta, nu ești prieten Cesarului. Toți s'au făcut pre sine împărat, stă în potriua Cesarului. ¹⁵Deci Pilat audind cuvântul acesta, a scos afară pre Iisus și a ședut pre scaun la judecată, în locul ce se chiamă pardosit cu pietre, iar evreiesce Gavata. ¹⁶Și era Vine-rea Pascelor, și ceasul ca la

al șeselea și a ȋis Iudeilor: lată împăratul vostru. ¹⁵ Iar ei au strigat: Iea-l, ica-l, răstignesce-l pre el. Ȋis'a lor Pilat: Pre împăratul vostru să-l răstignesc? Răspuns-au arhierii: N'avom împărat, fără numai pre Cesarul. ¹⁶ Deci atunci ea dat pre celor ca să se răstignescă. Și au luat pre Iisus, și l'au dus ca să-l răstignescă. ¹⁷ Și ducându-și crucea sa, a eșit la locul ce se chiamă al Căpăținei, carele se ȋice evreescce Golgota. ¹⁸ Unde l'au răstignit pre el, și împreună cu el alți doi, de o parte și de alta, și în mijloc pre Iisus. ¹⁹ Și a scris și titlu Pilat, l'a pus pre cruce; și era scris: **Iisus Nazarineanul, Împăratul Iudeilor.** ²⁰ Și pre acest titlu mulți din Iudei l'au cetit; căci aproape era de cotate locul unde s'a răstignit Iisus. Și era scris; evreescce, elenescce, rōmle-nesce. ²¹ Deci au ȋis lui Pilat arhierii Iudeilor; nu scrie Împăratul Iudeilor, ci cum că el a ȋis, Împărat sunt al Iudeilor. ²² Răspuns-a Pilat: ceea ce am scris, am scris.

²³ Iar ostașii dacă au răstignit pre Iisus, au luat hainele lui, și le-au făcut patru părți, fiește-căruia otaș parte, și cămașa. Și era cămașa ne cusută, de sus țesută preste tot. ²⁴ Și au ȋis între dēnsii, să nu o

sfîșiem pre acesta, ci să aruncăm sort pentru dēnsa, a căruia va fi, ca să se plînescă scriptura ce ȋice: Împărțit'au hainele mele lor-și, și pentru cămașa mea au aruncat sort. Deci ostașii acestea au făcut.

²⁵ Și sta lângă crucea lui Iisus muma lui, și sora mamei lui, Maria a lui Clopa, și Maria Magdalina. ²⁶ Deci vădēnd Iisus pre maica sa, și pre ucenicul stānd, pre carele iubia, a ȋis mamei sale: muiere, lată Fiul tēu.

²⁷ După aceea a ȋis ucenicului: lată muma ta; și dintr'acel ceas a luat pre dēnsa ucenicul într'ale sale.

²⁸ După aceea sciind Iisus că tōte s'au sēvîrșit, ca să se plînescă scriptura, a ȋis: Mi-e sete. ²⁹ Și era acolo un vas plin de oțet; iar ei umplēnd un burete de oțet și în isop puindu-l, l'au adus la gura lui. ³⁰ Deci dacă a luat oțetul Iisus, a ȋis: Sēvîrșitu-s'au. Și plecându-și capul, și-a dat duhul. ³¹ Iar Iudeii, ca să nu rămāie pre cruce trupurile Sāmbăta, de vreme ce Vineri era, (că era mare ȋiua Sāmbetei aceea), Au rugat pre Pilat, ca să le sdrobliască lor fluerile, și să l' rădice. ³² Deci au venit ostașii, și celui dintēiū l'au sdrobit fluerile, și celui-lalt ce s'a răstignit împreună cu el. ³³ Iar la Iisus viind, dacă

l'a vădūt pre el că atunci ea murise, nu l'au zdrobit lui fluerile. ³⁴ Ci unul din ostașii cu sulita cōsta lui a impuns, și îndată a eșit singe și apă. ³⁵ Și cel ce a vădūt amărturisit și adevărată este mărturisirea lui. Și acela scie că adevărate ȋice, ca și voi să crede-ȋi. ³⁶ Că s'au făcut acestea ca să se plînească scriptura: os nu se va sdrobi dintr'insul. ³⁷ Și iarăși altă scriptură ȋice: Vedeau-vor pre carele l'au impuns.

³⁸ Iar după acestea a rugat pre Pilat Iosif cel din Arimatea; fiind și el ucenic al lui Iisus, dar într'ascuns pentru frica Iudeilor, ca să l'ea

trupul lui Iisus; și a dat voce Pilat. Deci a venit și a luat trupul lui Iisus. ³⁹ Și a venit și Nicodim, cel ce venise la Iisus nōptea mai nainte, aducēnd amestecătură de smirnă și de aloi ca la o sută de litre. ⁴⁰ Și a luat trupul lui Iisus, și l'a înfășurat pre el în giulgiuri cu miresme, precum este obiceiul Iudeilor a îngropa. ⁴¹ Și era grădină în locul unde s'a răstignit, și în grădină mormint nou, întru carele nimenea nici odată nu se pusese. ⁴² Deci acolo pentru Vinerea Iudeilor, căci aproape era mormintul, au pus pre Iisus.

CAP. XX.

Pentru învierea lui Christos; pentru arătarea lui Christos întâiu Mariei Magdalinei, și apoi ucenicilor, fiind ei adunați.

¹ Iar într'una din Sāmbete a venit Maria Magdalina de dimineță, încă întuneric fiind, la mormēt; și a vădūt pīatra luată de pre mormint. ² Deci a alergat aceea și a venit la Simon Petru, și la celălalt ucenic, pre carele iubia Iisus, și a ȋis lor: A luat pre Domnul din mormēt, și nu scim unde l'a pus pre el. Deci a eșit Petru, și celălalt ucenic, și venia la mormint. ³ Și alergau

amândouă împreună; și celălalt ucenic a alergat înainte mai curēnd de cât Petru, și a venit mai întēiū el la mormēt. ⁴ Și plecându-se, a vădūt giulgiurile zăcēnd; dar n'a intrat. ⁵ A venit și Simon Petru urmându-l lui și a intrat în mormint, și a vădūt giulgiurile singure zăcēnd. ⁶ Și mahrana care a fost pre capul lui nu cu giulgiurile zăcēnd, și de osebi învîlăuită într'un loc. ⁷ Deci

atuncia a intrat și cel-alt ucenic, carele venise întâiu la mormint, și a vădut și a cređut. ⁹Că încă nu scia scriptura, că trebuie să învieze din morți. ¹⁰Și s'au dus iarăși întru sine ucenicul.

¹¹Iar Maria sta la mormint plângend afară; și, plângend, s'a aplecat în mormint, ¹²și a vădut două ingeri în vestimente albe ședend, unul de către cap, și altul de către picioare, unde zăcuse trupul lui Iisus. ¹³Și au ăis ei accia: Mulere, ce plângi? ăis'a lor: Că au luat pre Domnul meu, și nu știu unde l'au pus pre densusul. ¹⁴Și aceastăa ăicend s'a întors înapoi, și a vădut pre Iisus stând, și nu scia că Iisus este. ¹⁵ăis'a ei Iisus: Mulere ce plângi? Pre cine cauți? Iară ei părendu-i-se că esto grădinarul, a ăis lui: Dămine, de l'ai luat tu pre el, spune-mi mie, unde l'ai pus pre densusul? Și eu voi lua pre el. ¹⁶ăis'a ei Iisus: Marie! Intorcându-se aceea a ăis lui: Ravuni, ce se ăice învătătorule. ¹⁷ăis'a ei Iisus: Nu te atinge de mine, că încă nu m'am suit la Tatăl meu; ci mergi la frații mei, și le spune lor; mă sui la Tatăl meu și Tatăl vostru, și Dumneđeul meu și Dumneđeul vostru. ¹⁸A venit Maria Magdalina, vestind ucenicilor, că a v-

ădut pre Domnul, și acestea a ăis el.

¹⁹Deci fiind sêră în ăiua aceea într'una din Sâmbete și ușile fiind încuiate, unde erau ucenicii adunați pentru frica Iudeilor, venit'a Iisus, și a stătut în mijloc, și a ăis lor: Pace vouă. ²⁰Și aceastăa ăicend, a arătat lor mânilor și cōsta sa; și s'au bucurat ucenicii văđend pre Domnul. ²¹Deci a ăis lor Iisus iarăși: Pace vouă: Precum m'a trimis pre mine Tatăl, și eu trimet pre voi. ²²Și aceastăa ăicend, a suflat, și a ăis lor: Luați duh sânt. ²³Căroră veți fêrta păcatele, se vor fêrta lor: Și căroră le ceți ținea, vor fi ăinute. ²⁴Iar Toma, unul din cei doi-spre-ăece, carele se ăice geamên, nu era cu densusul când a venit Iisus. ²⁵Deci au ăis lui cei-ălți ucenici: Am văđut pre Domnul. Iar el le-a ăis lor: De nu voiă vedea în mânilor lui semnul cuielor, și de nu voiă pune degetul meu în semnul cuielor, și de nu voiă pune mâna mea în cōsta lui, nu voiă crede. ²⁶Si după opt ăile iarăși erau înăuntru ucenicii lui, și Toma cu densusul; Venit'a Iisus, fiind ușile încuiate, și a stătut în mijloc, și a ăis: Pace vouă. Apoi a ăis Tomel. ²⁷Adăți degetul tău încōce, și veți mânilor mele; și adu mâna ta, și o

pune în cōsta mea, și nu fi necredincios, ci credincios.

²⁸Și a respuns Toma, și a ăis lui: Domnul meu, și Dumneđeul meu. ²⁹ăis'a Iisus lui: Căci m'ai văđut pre mine, Tomo, ai cređut? Iericiti cei ce n'au văđut, și au cređut. ³⁰Multe încă și alte

semne a ăcut Iisus înaintea ucenicilor sêi, care nu sunt scrise în cartea aceastăa. ³¹Iar acestea s'au scris, ca să cređeți că Iisus este Christos, fiul lui Dumneđeu; și cređend, viață să aveți întru numele lui.

CAP. XXI.

Pentru arătarea lui Iisus după învierca lui Petru și altora, când prindeau pește la marea Tiberiadei; pentru ceea-ce s'a ăis lui Petru: Pasce oile mele.

¹După aceastăa iarăși s'a arătat pre sine Iisus ucenicilor sêi, sculându-se din morți, la marea Tiberiadei; și s'a arătat așa: ²Era împreuna Simon Petru și Toma, carele se ăice geamên, și Natanael, cel din Cana-Galilei, și fiili lui Zevedeu, și alți doi din ucenicii lui. ³ăis'a lor Simon Petru: Mă duc să vinez pește, ăis'au ei lui: Mergem și noi împreună cu tine; și au eșit, și s'au suit în corabie îndată, și într'acea nopte n'au prins nimic. ⁴Iar dacă s'a ăcut diminetă, a stătut Iisus la țermuri; dar nu scia ucenicii că Iisus este. ⁵Deci a ăis lor Iisus: Fiilor, nu cum-va aveți ceva de mâncare? Răspuns'au lui: Nu. ⁶Iar el a ăis lor: Aruncați mreja de-a-drêpta parte

a corabiei, și veți afla. Si au aruncat, și numai puteau să o tragă pre ea de mulțimea pescilor. ⁷ăis'a drept aceea ucenicul acela, pre carele iubia Iisus, lui Petru: Domnul este. Iar Simon Petru auđind că Domnul este, cu ependitul s'a încins (că era gol), și s'a aruncat în mare. ⁸Iar cei-ălți ucenici cu corabiōra au venit, (căci nu era departe de pământ, ci ca la două sute de cōți), trăgend mreja cu pescii. ⁹Deci, dacă au eșit la pământ, au văđut jeratee stând, și pește pus d'asupra, și pâne. ¹⁰ăis'a lor Iisus: Aduceți din pescii cari ați prins acum. ¹¹S'a suit Simon Petru și a tras mreja la uscat plină de pești mari, o sută-cinci-ăeci și trei, și atăția fiind, nu s'a rupt mreja.

¹² Dis'a lor Iisus: Veniți de prânziți. Și nimeni nu cu-teza din ucenicul să-l întrebe pre el: tu cine ești? Știind că Domnul este. ¹³ Și a venit Iisus, și a luat pâinea și le-a dat lor, și peșelele așij-derea. ¹⁴ Cu acosta acum a treia oră s'a arătat Iisus ucenicilor scli, după ce s'a sculat din morți.

¹⁵ Deci, dacă a prânzit, a dis lui Simon Petru, dis'a: Simone al lui Iona, iubesc-mă mai mult de cât aceștia? Dis'a lui: Așa Dómnne, tu scii că te iubesc. Dis'a lui: Pasce mieluseii mei. ¹⁶ Dis'a lui iarăși a doua oră: Simone al lui Iona, iubesc-mă. Răspuns'a lui: Așa Dómnne, tu scii că te iubesc. ¹⁷ Dis'a lui: Păstorește oile mele. Dis'a lui a treia oră: Simone al lui Iona, iubesc-mă? S'a mahnit Petru, căci a dis lui a treia oră: iubesc-mă? Și a dis lui: Dómnne, tu toate scii, tu scii că te iubesc. ¹⁸ Dis'a Iisus lui: Pasce oile mele. Amin. Amin dic ție, când erai mai tiner te încingeai pre tine însuși și umblai unde vrea; iar după ce vei îmbătrâni, vei întinde mâinile tale, și

altul te va încinge și te va duce unde tu nu voesci. ¹⁹ Și acosta a dis, însemnând cu ce morțe va mări pre Dómnne. Și acesta grăind, a dis lui: Urmază mie. ²⁰ Iar întorcându-se Petru a vădut pre ucenicul pre carele iubia Iisus, mergând după el carele a și cădut la cină pre pieptul lui, și a dis: Dómnne, cine este cela ce va să te vină. ²¹ Pe acela vedându-l Petru, a dis lui Iisus: Dómnne dar acesta ce? ²² Dis'a Iisus lui: De voi vrea să rămăie acosta până voi veni, ce-ți este ție? Tu urmază mie. ²³ Deci a eșit cuvintul acesta între frați că ucenicul acesta nu va muri; și n'a dis Iisus lui că nu va muri; ci, de voi vrea să rămăie acesta până voi veni, ce-ți este ție? ²⁴ Acesta este ucenicul carele mărturisește pentru acestea, și a scris acestea. Și șcim că adevărată este mărturia lui. ²⁵ Sunt încă și altele multe câte a făcut Iisus, care de s'ar fi scris câte una, nici în lumea acosta (mi se pare) că n'ar încăpea cărțile ce s'ar fi scris.

AMIN

EVANGHELIILE DOMINICALE

Evangeliiile dominicale se găsesc în textul celor patru Evangheliști, după cum urmează:

1. **Evangelia Duminicii Învierii (Paști)**. Ión, cap. I, v. 1—18.
2. " " **Tomei** . . . Ión, cap. XX, v. 19—31.
3. " " **III după Paști**. Marcu, cap. XV, v. 4.—cap. XVI v. 8.
4. " " **IV** " " Ión, cap. V, v. 1—16.
5. " " **V** " " Ión, cap. IV, v. 5—42.
6. " " **VI** " " Ión, cap. IX, v. 1—38.
7. " " **VII** " " Ión, cap. XVII, v. 1—13.
8. " " **a cinci decimi**. Ión, cap. VII, v. 37—53.
9. " " **Tuturor sântilor**. Matei, cap. X, v. 32—34 și v. 37—38; cap. XIX v. 27—30.
10. " " **a II-a d. Rusalii**. Matei, cap. IV, v. 18—23.
11. " " **III** " " Matei, cap. VI, v. 22—33.
12. " " **IV** " " Matei, cap. VIII, v. 5—13.
13. " " **V** " " Matei, cap. VIII, v. 28.—cap. IX, v. 1.
14. " " **VI** " " Matei, cap. IX, v. 1—8.
15. " " **VII** " " Matei, cap. IX, v. 27—35.
16. " " **VIII** " " Matei, cap. XIV, v. 14—22.
17. " " **IX** " " Matei, cap. XIV, v. 22—34.
18. " " **X** " " Matei, cap. XVII, v. 14—23.
19. " " **XI** " " Mat., cap. XVIII, v. 23—35.
20. " " **XII** " " Matei, cap. XIX, v. 16—26.
21. " " **XIII** " " Matei, cap. XXI, v. 33—42.
22. " " **XIV** " " Matei, cap. XXII, v. 1—14.
23. " " **XV** " " Matei, cap. XXII, v. 35—43.
24. " " **XVI** " " Mat., cap. XXV, v. 14—30.
25. " " **XVII** " " Matei, cap. XV, v. 21—28.
26. " " **XVIII** " " Luca, cap. V, v. 1—11.

27. Evanghelia Duminicii a XIX d. Rus. Luca, cap. VI, v. 31—36.
 28. „ „ XX „ „ Luca, cap. VII, v. 11—16.
 29. „ „ XXI „ „ Luca, cap. VIII, v. 5—15.
 30. „ „ XXII „ „ Luca, cap. XVI, v. 19—31.
 31. „ „ XXIII „ „ Luca, cap. VIII, v. 26—39.
 32. „ „ XXIV „ „ Luca, cap. VIII, v. 41—56.
 33. „ „ XXV „ „ Luca, cap. X, v. 25—37.
 34. „ „ XXVI „ „ Luca, cap. XII, v. 16—21.
 35. „ „ XXVII „ „ Luca, cap. XIII, v. 10—17.
 36. „ „ XXVIII „ „ Luca, cap. XIV, v. 16—24.
 37. „ „ XXIX „ „ Luca, cap. XVII, v. 12—19.
 38. „ „ XXX „ „ Luca, cap. XVIII, v. 18—27.
 39. „ „ XXXI „ „ Luca, cap. XVIII, v. 35—43.
 40. „ „ XXXII „ „ Luca, cap. XIX, v. 1—10.
 41. „ „ XXXIII a vameşului şi fariseului Luca, cap. XVIII, v. 10—14.
 42. „ „ Finul celui risipitor Luca, cap. XV, v. 11—32.
 43. „ „ Lăsatului de carne Matei, cap. XXV, v. 31—46.
 44. „ „ Lăsatului de brânză Matei, cap. VI, v. 14—21.
 45. „ „ I-a a Sf. Post Ión, cap. I, v. 43—51.
 46. „ „ II-a a Sf. Post Marcu, cap. II, v. 1—12.
 47. „ „ III-a a Sf. Post Marcu, cap. VIII, v. 34—
 cap. IX, v. 1.
 48. „ „ IV-a a Sf. Post Marcu, cap. IX, v. 17—32.
 49. „ „ V-a a Sf. Post Marcu, cap. X, v. 33—45.
 50. „ „ Florilor (stălpărilor) Ión, cap. XII, v. 1—18.

EVANGHELIILE INVIERII

- Evanghelia I a Invierii Matei, cap. XXVIII, v. 16—20.
 „ II „ „ Marcu, cap. XVI, v. 1—8.
 „ III „ „ Marcu, cap. XVI, v. 9—20.
 „ IV „ „ Luca, cap. XXIV, v. 1—12.
 „ V „ „ Luca, cap. XXIV, v. 13—35.
 „ VI „ „ Luca, cap. XXIV, v. 36—53.
 „ VII „ „ Ión, cap. XX, v. 1—10.
 „ VIII „ „ Ión, cap. XX, v. 11—18.
 „ IX „ „ Ión, cap. XX, v. 19—31.
 „ X „ „ Ión, cap. XXI, v. 1—14.
 „ XI „ „ Ión, cap. XXI, v. 1—25.